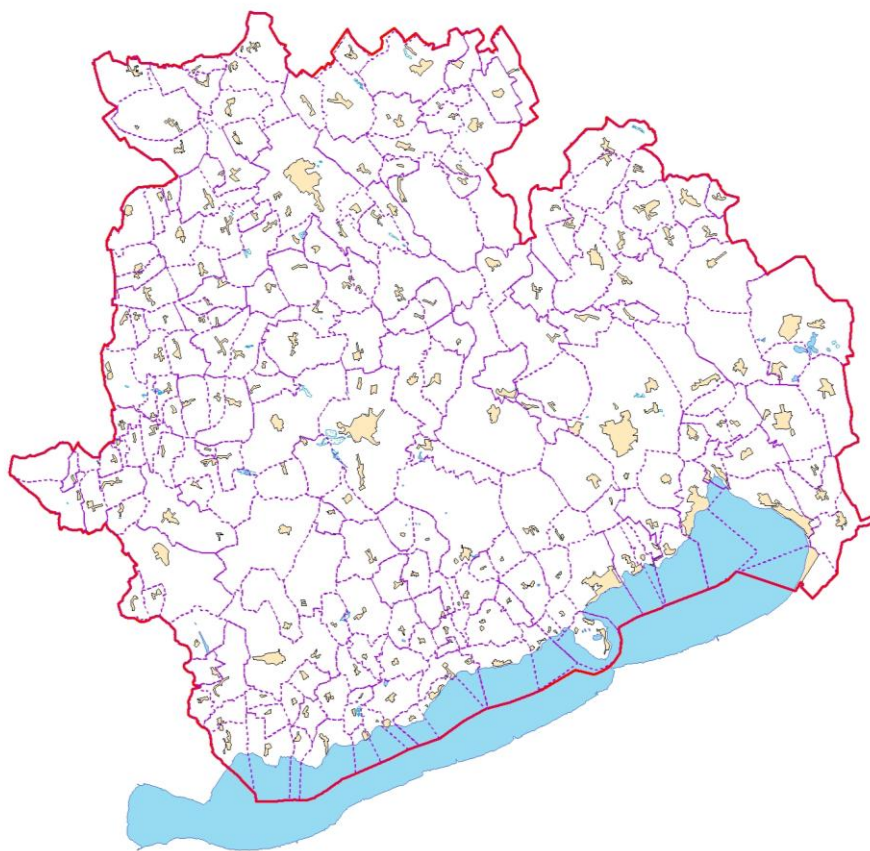

VESZPRÉM MEGYE KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA 2011-2016

2010. december

VESZPRÉM MEGYE KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA 2011-2016

Készítette:

PROGRESSIO Mérnöki Iroda Kft.

Projektvezető:

Kaleta Jánosné

okl. vegyészmérnök

okl. környezetvédelmi szakmérnök

Közreműködtek:

Vighné Szehofner Rita

okl. környezetmérnök

környezetvédelmi szakmérnök

Déri Márta

okl. környezetmérnök

Kaleta János

okl. vegyészmérnök

környezetvédelmi szakértő

Tóth Roland

okl. környezetmérnök

Major Balázs

okl. környezetmérnök

Athanassoff Ibolya

Környezetvédelmi referens

Veszprém Megyei Önkormányzat

A dokumentáció szerzői jogi védelem alá esik, a dokumentáció bármely részének, vagy a dokumentáció egészének másolása és sokszorosítása kizárólag a szerzők engedélye alapján történhet.

©Copyright

2010. december

Székesfehérvár

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	5
A) ÖSSZEFOGLALÓ HELYZETÉRTÉKELÉS	10
A.I. KÖRNYEZETI ELEMEK ÉS RENDSZEREK ÁLLAPOTA	10
A.I.1. A LEVEGŐ ÁLLAPOTA	10
A.I.1.1. LÉGSZENNYEZETTSÉGI ÁLLAPOT.....	10
A.I.1.2. LÉGSZENNYEZŐ FORRÁSOK.....	14
A.I.2. VIZEK ÁLLAPOTA	21
B.I.1.1. A.II.2.1. FELSZÍN ALATTI VIZEK.....	22
B.I.1.2. A.II.2.2. FELSZÍNI VIZEK.....	27
A.I.3. A FÖLD ÁLLAPOTA	29
A.I.3.1. TALAJ ÁLLAPOTA ÉS IGÉNYBEVÉTELE.....	29
A.I.3.2. KÖZETEK, ÁSVÁNYOK ÉS IGÉNYBEVÉTELÜK.....	32
A.I.4. ÉLŐVILÁG ÁLLAPOTA	32
A.I.4.1. TÁJHASZNÁLAT, TÁJVÉDELEM.....	32
A.I.4. TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, ÉLŐVILÁG ÁLLAPOTA	33
A.I.4.1. TÁJHASZNÁLAT, TÁJVÉDELEM.....	33
A.I.4.2. ÉLŐVILÁG.....	37
A.I.4.3. VÉDETT TERMÉSZETI ÉRTÉKEK.....	38
A.I.5. ÉPÍTETT KÖRNYEZET	50
A.I.5.1. A MEGYE TELEPÜLÉSRENDSZERE.....	50
A.I.5.2. KÖZLEKEDÉSHÁLÓZAT.....	51
A.I.5.3. HÍRKÖZLÉS, ENERGIAELLÁTÁS.....	52
A.I.5.4. HIDAK.....	53
A.I.5.5. ORSZÁGOS VÉDELEM ALATT ÁLLÓ ÉPÍTMÉNYEK.....	54
A.I.5.6. ORSZÁGOS RÉGÉSZETI LELŐHELYEK.....	54
A.II. ÖNÁLLÓAN KEZELT HATÓTÉNYEZŐK	54
A.II.1. VESZÉLYES ANYAGOK	54
A.II.2. HULLADÉKKEZELÉS ÉS HULLADÉKGAZDÁLKODÁS	55
A.II.2.1. IPARI HULLADÉK.....	55
A.II.2.2. MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMISZER-IPARI HULLADÉK.....	58
A.II.2.3. TELEPÜLÉSI SZILÁRD HULLADÉK.....	59
A.II.2.4. TELEPÜLÉSI FOLYÉKONY HULLADÉK.....	63
A.II.2.5. ÉPÍTÉSI-BONTÁSI HULLADÉK.....	66
A.II.2.6. VESZÉLYES HULLADÉK.....	68
A.II.3. ZAJTERHELÉS	72
A.II.3.1. KÖZLEKEDÉSBŐL SZÁRMAZÓ ZAJTERHELÉS.....	73
A.II.3.2. IPARI TEVÉKENYSÉGBŐL SZÁRMAZÓ ZAJTERHELÉS.....	75
A.II.3.3. SZÓRAKOZTATÓ LÉTESÍTMÉNYEBŐL SZÁRMAZÓ ZAJTERHELÉS.....	76
A.II.4. SUGÁRZÁSOK	77
A.II.4.1. RADIOLÓGIA.....	77
A.II.4.2. ELEKTROMÁGNESES SUGÁRZÁS.....	82
A.II.5. ALTERNATÍV ENERGIAFORRÁSOK	85
A.III. EGYÉB TÉNYEZŐK	87
A.III.1. EMBERI EGÉSZSÉG ÁLLAPOTA	87
A.III.1.1. DEMOGRAFIA.....	87
A.III.1.2. HALÁLOZÁS.....	89
A.III.2. KÖRNYEZETI EGÉSZSÉGÜGY	90
A.III.3. KATASZTRÓFAVÉDELEM, KÖRNYEZETBIZTONSÁG	92
B) A 2006-BAN KITŰZÖTT CÉLOK TELJESÜLÉSÉNEK MÉRTÉKE	95
B.I. LÉGSZENNYEZÉS, LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELEM	95
B.I.1. 2006-BAN KITŰZÖTT LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELMI CÉLOK.....	95
B.I.2. 2006-BAN KITŰZÖTT LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELMI CÉLOK TELJESÜLÉSE.....	96
B.II. VÍZMINŐSÉG-VÉDELEM	98
B.II.1. 2006-BAN KITŰZÖTT VÍZMINŐSÉG-VÉDELMI CÉLOK.....	98
B.II.2. 2006-BAN KITŰZÖTT VÍZMINŐSÉG-VÉDELMI CÉLOK TELJESÜLÉSE.....	99
B.III. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS	102
B.III.1. 2006-BAN KITŰZÖTT HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI CÉLOK.....	102

<i>B.III.2. 2006-BAN KITŰZÖTT HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI CÉLOK TELJESÜLÉSE</i>	103
B.IV. ZAJ ÉS REZGÉS VÉDELME	104
<i>B.IV.1. 2006-BAN KITŰZÖTT ZAJVÉDELMI CÉLOK</i>	104
<i>B.IV.2. 2006-BAN KITŰZÖTT ZAJVÉDELMI CÉLOK TELJESÜLÉSE</i>	105
B.V. TERMÉSZET- ÉS TÁJVÉDELME	105
<i>B.V.1. 2006-BAN KITŰZÖTT TERMÉSZETVÉDELMI CÉLOK</i>	105
<i>B.V.2. 2006-BAN KITŰZÖTT TERMÉSZETVÉDELMI CÉLOK TELJESÜLÉSE</i>	106
B.VI. RADIOLÓGIA	108
<i>B.VI.1. 2006-BAN KITŰZÖTT RADIOLÓGIAI CÉLOK</i>	108
<i>B.VI.2. 2006-BAN KITŰZÖTT RADIOLÓGIAI CÉLOK TELJESÜLÉSE</i>	109
B.VII. KÖRNYEZETBIZTONSÁG	110
<i>B.VII.1. 2006-BAN KITŰZÖTT KÖRNYEZETBIZTONSÁGI CÉLOK</i>	110
<i>B.VII.2. 2006-BAN KITŰZÖTT KÖRNYEZETBIZTONSÁGI CÉLOK TELJESÜLÉSE</i>	110
B.VIII. AZ EMBERI EGÉSZSÉG VÉDELME	111
<i>B.VIII.1. 2006-BAN KITŰZÖTT EGÉSZSÉGVÉDELMI CÉLOK</i>	111
<i>B.VIII.2. 2006-BAN KITŰZÖTT EGÉSZSÉGVÉDELMI CÉLOK TELJESÜLÉSE</i>	112
B.IX. A VESZPRÉM MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT KÖRNYEZETVÉDELMI FELADATAI	113
<i>B.IX.1. 2006-BAN KITŰZÖTT MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI CÉLOK</i>	113
<i>B.IX.2. 2006-BAN KITŰZÖTT MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI CÉLOK TELJESÜLÉSE</i>	114
C) KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK, PROGRAMOK 2010-2015. KÖZÖTTI IDŐSZAKRA	124
C.I. A CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	124
<i>C.I.1. A MEGYE KÖRNYEZETI CÉLÁLLAPOTA</i>	125
<i>C.I.2. A CÉLOK IDŐTÁV SZERINTI MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE</i>	126
<i>C.I.2.1. RÖVIDTÁVÚ CÉLOK (1-2 ÉV)</i>	127
<i>C.I.2.2. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK (3-4 ÉV)</i>	128
<i>C.I.2.3. HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK (5-6 ÉV)</i>	129
<i>C.I.3. A CÉLOK FELELŐSSÉGI KÖRÖK SZERINTI MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE</i>	129
<i>C.I.3.1. MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ CÉLOK</i>	129
<i>C.I.3.2. TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ FŐ CÉLOK</i>	131
<i>C.I.3.3. ÖNKORMÁNYZATI KEZDEMÉNYEZÉSŰ, ILLETVE ÖNKORMÁNYZATI KÖZREMŰKÖDÉSSSEL MEGHATÁROZOTT CÉLOK</i> ...	132
C.II. KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM	133
<i>C.II.1. LEVEGŐ</i>	138
<i>C.II.2. TALAJ</i>	141
<i>C.II.3. VÍZ</i>	142
<i>C.II.4. ÉLŐVILÁG</i>	148
<i>C.II.5. TELEPÜLÉSSZERKEZET, TÁJKÉP ALAKÍTÁSA</i>	150
<i>C.II.6. VÉDETT ÉPÜLETEK, ÉPÍTMÉNYEK ÁLLAGÁNAK MEGŐRZÉSE, JAVÍTÁSA</i>	151
<i>C.II.7. ZÖLDTERÜLETEK, TELEPÜLÉSÖKOLÓGIAI ADOTTSÁGOK JAVÍTÁSA</i>	152
<i>C.II.8. KÖZLEKEDÉSSZERVEZÉS</i>	153
<i>C.II.9. FELHAGYOTT IPARI ÉS EGYÉB TERÜLETEK REHABILITÁCIÓJA</i>	155
<i>C.II.10. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS</i>	155
<i>C.II.11. ZAJVÉDELME</i>	158
<i>C.II.12. RADIOLÓGIA</i>	159
<i>C.II.13. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES INTÉZMÉNYI TEVÉKENYSÉGEK</i>	161
<i>C.II.14. TÉRSÉGI KAPCSOLATOK</i>	162
C.III. AZ EGYES PROGRAMOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	163
C.IV. A PROGRAM ELLENŐRZÉSE	163
TÉRKÉPMELLÉKLET	175

BEVEZETÉS

A környezetvédelmi feladatok legalapvetőbb törvényi szintű összefoglalását a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. Törvény (a továbbiakban: környezetvédelmi törvény) tartalmazza.

A környezetvédelmi törvény több helyen rendelkezik az egyes feladatok végrehajtásához kapcsolódó jogszabályok elfogadásának szükségességéről, emiatt kerettörvény jellege van. A kerettörvény jellegből fakad, hogy a környezetvédelmi törvény rendelkezéseivel több törvénynek is összhangban kell állnia, illetve számos végrehajtási rendelet megalkotására ad felhatalmazást. A törvény általános törvényi szabályozás keretében előírásokat fogalmaz meg az állam, a megyei ill. települési önkormányzatok részére, ugyanakkor konkrét törvényi szabályozást is tartalmaz a környezet védelmének tervezésében és irányításában résztvevő egyes államigazgatási szervek részére.

Általános törvényi szabályozás:

37. § (1) A környezet védelmének jogi szabályozását, a környezet védelmével összefüggő jogok és kötelezettségek megállapítását és megtartásuk ellenőrzését, a környezet védelmének tervezését és irányítását az állam és a helyi önkormányzat szervei látják el.

48/A. § (1) Az emberi egészség védelme, valamint a természeti erőforrások és értékek megőrzése és fenntartható használata érdekében - e vagy külön jogszabályban foglaltak előírása szerint - a környezettel, annak védelmével, illetve a környezetet veszélyeztető tényezőkkel kapcsolatos általános tervet (átfogó környezetvédelmi terv), az egyes környezeti elemekkel, azok védelmével, illetve a környezeti elemeket veszélyeztető egyes tényezőkkel kapcsolatos részletes tervet (tematikus környezetvédelmi terv) és egyedi környezeti adottsággal, problémával foglalkozó tervet (egyedi környezetvédelmi terv) kell készíteni.

(2) A tervezés során

a) az alacsonyabb területi szintű környezetvédelmi tervet a magasabb területi szintű környezetvédelmi tervekkel,

b) a tematikus és az egyedi környezetvédelmi terveket az adott területi szint átfogó környezetvédelmi tervével

össze kell hangolni.

(3) A környezetvédelmi terv készítőjének az előkészítés során gondoskodnia kell a terv széleskörű társadalmi egyeztetéséről.

48/B. § (1) Átfogó környezetvédelmi terv az e törvényben szabályozott országos [40. §] és területi (regionális [48/C. §], megyei [48/D. §] és települési [48/E. §]) környezetvédelmi program.

A környezetvédelmi program tartalmi követelményeinek általános törvényi szabályozását a Környezetvédelmi törvény 48/B. § (2) bekezdése tartalmazza.

(2) Az átfogó környezetvédelmi terv tartalmazza:

a) a környezeti elemek állapotának bemutatásán és az azt befolyásoló főbb hatótényezők elemzésén alapuló helyzetértékelést;

b) a fenntartható fejlődéssel összhangban álló, elérni kívánt környezetvédelmi célokat, valamint környezeti célállapotokat;

c) a célok és célállapotok elérése érdekében teendő főbb intézkedéseket (különösen a folyamatban lévő, illetve az előirányzott fejlesztésekkel és a működtetéssel kapcsolatos feladatokat), valamint azok megvalósításának ütemezését;

d) a kitűzött célok megvalósításának szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközeit;

e) az intézkedések végrehajtásának, valamint a d) pont szerinti eszközök alkalmazásának várható költségigényét, a tervezett források megjelölésével.

A környezetvédelmi törvény értelmében:

„ A területi környezetvédelmi programot szükség szerint, de legalább a Program megújítását, illetve felülvizsgálatát követően ... felül kell vizsgálni. ”

Megyei jogi szabályozás:

A megyei környezetvédelmi program készítését a környezetvédelmi törvény 46. §-ának (2) bekezdése írja elő.

A törvény szerint:

„(2) A megyei önkormányzat az épített és természeti környezet védelmével kapcsolatos feladatainak ellátása érdekében

a) a települési önkormányzatokkal és az illetékes megyei területfejlesztési tanáccsal egyeztetve megyei környezetvédelmi programot készít ..., amelyet a megyei közgyűlés hagy jóvá;”

A megyei környezetvédelmi program készítésével kapcsolatos egyéb szabályozásokat a környezetvédelmi törvény 48/D § tartalmazza:

48/D. § (1) A megyei környezetvédelmi program tartalmazza a 48/B. § (2) bekezdésben foglaltaknak megfelelően azokat a célokat és intézkedéseket, amelyek elérése, illetve megvalósítása megyei szinten hatékony és indokolt.

(2) A megyei közgyűlés gondoskodik a megyei környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kíséri az azokban foglalt feladatok megoldását. A megyei közgyűlés a végrehajtásról legalább kétfévente tájékoztatja a 40. § (6) bekezdésben meghatározott közreműködő szervet.

(3) A megyei önkormányzat éves költségvetéséről szóló zárszámadásával egyidejűleg be kell számolni a megyei környezetvédelmi program végrehajtásának előző évi alakulásáról.

(4) A megyei területfejlesztési tanács a döntési hatáskörébe utalt támogatásokról szóló döntések meghozatalakor elősegíti a környezetvédelmi programban előirányzott fejlesztések támogatását.

A törvényi kötelezettségnek megfelelően a Veszprém Megyei Önkormányzat 2000. évben elkészítette a Veszprém megye környezetvédelmi programját. A Veszprém megyei környezetvédelmi programot megbízás alapján a KGI Környezetvédelmi Intézet (Budapest.) készítette el a hatályos jogszabálynak megfelelő tartalommal. A Megyei Önkormányzat 2006-ban megbízta a Blautech Humán és Környezetvédelmi Szolgáltató Kft.-t (8200 Veszprém, Hársfa u. 39.) a Környezetvédelmi program felülvizsgálatával.

Veszprém Megye Önkormányzata 2010-ben a meglévő környezetvédelmi program felülvizsgálatára ill. új megyei környezetvédelmi program elkészítésére adott megbízást a PROGRESSIO Mérnöki Iroda Kft. (1125 Budapest, Galgóczy köz 6/C fsz.3.) részére.

A környezetvédelmi programot fentiek figyelembe vételével a környezetvédelmi törvény 48/B. § (2) bekezdésében ill a 48/D § (1) bekezdésben meghatározott tartalom szerint dolgoztuk ki.

A program kidolgozása során a környezetvédelmi törvény előírásain túl figyelembe vettük:

- a Nemzeti Környezetvédelmi Program III. és végrehajtandó akcióprogramokat, kiemelten
 - a Környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód akcióprogramot,
 - az Éghajlatváltozás akcióprogramot
 - a Biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem akcióprogramot,
 - a Vizeink védelme és fenntartható használata akcióprogramot,
 - a Hulladékgyűjtés akcióprogramot,
 - a Nemzeti Természetvédelmi Alaptervben foglalt követelményeket, továbbá
- Veszprém Megye Területrendezési Tervét,
- A Megyei Önkormányzat által elfogadott, a környezet védelmét érintő rendeletekben foglalt előírásokat,
- A Veszprém Megyei Önkormányzat által készített beszámolót a környezetvédelmi programban foglaltak teljesüléséről, valamint a beszámolóhoz készített alapjelentéseket
- Veszprém Megye internetes portálját,
- Fejlesztési terveket
- MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, Magyarország kistájainak katasztere
- KSH statisztikai évkönyv Veszprém megye
- Európai Atelier 70 Kft- BME Környezetgazdaságtan Tsz.- Útmutató a Fenntartható Fejlődése Helyi Programjai (Local Agents 21) elkészítéséhez
- Rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkat:
 - Tapolcai medence Tanúhegyei térsége – A Hévízi tó és a Tihanyi-félsziget Geológiai Öröksége -Világörökségi Felterjesztést Megalapozó Tanulmány
 - Veszprém Megye Területrendezési Terve Módosítás - Javaslattevő Tervfázis Egyeztetési Dokumentáció
 - ÁNTSZ-tanulmányt

Az Európai Unió partnerségi elvének betartásával az alapállapot felmérési folyamat során folyamatos kapcsolatot tartottunk fenn a Megyei Önkormányzat képviselőivel, és a hatóságok képviselőivel.

Változások az alapállapot felmérés lezárása óta

Veszprém megye környezetvédelmi programját megalapozó helyzetértékelést 2010. szeptember 28-án a PROGRESSIO Mérnöki Iroda Kft. befejezte. 2010. október 4-én 12óra 10 perckor természeti katasztrófa történt, amikor az MAL Zrt. Ajkai timföldgyára X. sz. vörösiszap tározójának a gátja átszakadt, ami példa nélküli eset a Bayer – féle timföldgyártási eljárás történetében.

A katasztrófa országos méreteket messze meghaladva, de világ méreteken is jelentősnek számít.

A fentiekre való tekintettel a tervezők Veszprém Megye Önkormányzatának egyetértésével úgy határoztak, hogy a Környezetvédelmi Program *A.III.3. Katasztrófavédelem,*

környezetbiztonság című fejezetének részeként összefoglalást készítenek a bekövetkezett eseményekről ill. a kárelhárítás érdekében megtett intézkedésekről.

A megyei környezetvédelmi program felépítése

A megyei környezetvédelmi program készítése során előzetesen felmértük a megye jelenlegi környezeti állapotát környezeti elemenként, figyelembe véve az önállóan kezelt hatótényezőket, az emberi egészség állapotát valamint a környezetbiztonságot. A vizsgálati eredményeket a „Veszprém Megye Környezetvédelmi Programja I. kötet – Helyzetértékelés” tartalmazza.

A megyei környezetvédelmi program II. kötetének (MKP dokumentáció) szerkezete három fő részre tagolódik:

- A) Helyzetértékelés összefoglalása;
- B) 2006-ban kitűzött célok teljesülésének vizsgálata
- C) Környezetvédelmi célok, programok 2010-2015. közötti időszakra

Az Európai Unió partnerségi elvének betartásával a tervezési folyamat során mindegyik fázisban folyamatos kapcsolatot tartottunk fenn a Megyei Önkormányzat képviselőivel, a polgármesteri hivatalok munkatársaival és a hatóságok képviselőivel.

A megyei környezetvédelmi program kidolgozásánál szem előtt tartottuk, hogy a program elemeinek összhangban kell lennie a megye területfejlesztési célkitűzéseivel, a térséget érintő programokkal, tervekkel, továbbá a környezeti állapot minőségjavítását célzó és már folyamatban lévő beavatkozásokkal, intézkedésekkel, beruházásokkal.

Az MKP dokumentáció összetettsége és egyes témakörök önálló kezelhetősége miatt a korábbi tapasztalatok ismeretében elkerülhetetlen bizonyos mértékű visszautalás, hivatkozások helyett az információk esetleges részletes ismételtnékn tűnő leírása.

A fenntartható fejlődés Helyi Programjainak (Local Agenda 21) való megfelelés

Az **programkészítés** során a LA21-ben rögzített szempontokat a következők szerint vettük figyelembe:

- Ügyeltünk a gondos tervezésre
- A megye jelenlegi állapotáról a közszolgáltatóktól adatokat kértünk, a rendelkezésünkre álló statisztikai adatokat az elemzések során felhasználtuk,
- Meghatároztuk a környezetvédelem szempontjából problémás területeket,
- Az állapotfelmérés egyes területei közötti kapcsolódásokat bemutattuk
- Megvizsgáltuk a megyében folytatott környezetkárosító tevékenységek közvetlen és közvetett hatását
- SWOT-analízist végeztünk, melynek során meghatároztuk a településen fennálló erősségeket, gyengeségeket, lehetőségeket, ill. fenyegetéseket,
- A kitűzött célok megfogalmazásánál figyelembe vettük, hogy a megyei Önkormányzat törvény adta önkormányzati feladatai és lehetőségei, a hatásköre és illetékessége a megye környezetvédelmének befolyásolásában korlátozottak.

Az állapotfelmérés átfogja a megye ökológiai, társadalmi, gazdasági fejlődését, továbbá kiter a kistérségi és regionális fejlesztési együttműködés kérdéseire is.

Az állapotfelmérést követően megfogalmaztuk az elérni kívánt célterületeket. A kitűzött **célok** kiterjedtek a következő tényezőkre:

- Környezeti elemek állapotának javítása (levegőtisztaság védelem, felszíni vízvédelem, felszín alatti vízvédelem, talajvédelem)
- Az önállóan kezelt hatótényezőkre (hulladékkezelés, zajvédelem)
- A települési környezetre (ivóvíz ellátás, szennyvízelvezetés javítása, közlekedés okozta környezetterhelés csökkentése, energiafelhasználás csökkentése, zöldfelületek állapotának fenntartása, ill. javítása, környezet egészségügy)
- A lakosság egészségi állapotának javítására (természet- és tájvédelem, védelem alá vonandó területek, objektumok bővítése)

A célkitűzések összeállítását követően az egyes célokhoz programokat rendeltünk, melynek során figyelembe vettük a területrendezési tervet, fejlesztési stratégiákat, javaslatot tettünk az intézmény- és szabályozási rendszer fejlesztésére.

Összefoglalóan kijelenthetjük, hogy Veszprém Megye Környezetvédelmi programjában megfogalmazott célkitűzések, ill. feladatok megfelelnek a LA21 vonatkozó célkitűzéseivel és a célok eléréséhez szükséges végrehajtási tervekkel.

A) ÖSSZEFOGLALÓ HELYZETÉRTÉKELÉS

A megyei környezetvédelmi program készítéséhez elengedhetetlenül szükséges a megye jelenlegi állapotának felmérése, hiszen a megye állapotára jellemző erősségek és gyengeségek feltérképezése az alapállapot felmérés alapján történik. A Veszprém Megyei Önkormányzat megbízásából a PROGRESSIO Mérnöki Iroda 2010 júliusában elkészítette a részletes helyzetértékelést. Jelen fejezet ezen helyzetértékelés összefoglalását tartalmazza.

A.I KÖRNYEZETI ELEMÉK ÉS RENDSZEREK ÁLLAPOTA

A.I.1 A LEVEGŐ ÁLLAPOTA

A.I.1.1. LÉGSZENNYEZETTSÉGI ÁLLAPOT

A levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet célja a környezeti levegő minőségének tartós és hatékony megóvása és javítása, az emberi egészség védelme és a környezet állapotának megőrzése érdekében. E rendelet további végrehajtási rendeletének tekinthető a légszennyezettségi határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet.

Az adott terület éghajlati, földrajzi és az ebből fakadó klimatikus viszonya meghatározó az adott térség levegőminőségének alakításában.

A 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet 7 § értelmében:

(5) Az ország területét a légszennyezettség mértéke alapján a környezetvédelmi hatóság és az egészségügyi államigazgatási szerv véleményének kikérésével - külön jogszabály szerint - zónákba kell sorolni.

A zónák kijelölése és lehatárolása megtörtént és a légszennyezettségi határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet értelmében a zónákon belül az alábbi zónacsoportok kerültek meghatározásra.

- A csoport
- B csoport
- C csoport
- D csoport
- E csoport
- F csoport

A fenti zónacsoportokhoz a következő táblázat szerinti koncentrációk tartoznak.

A-1. táblázat: Szennyezőanyag koncentrációtartományok 2010

ZÓNÁK	SO ₂ (µg/m ³)	NO ₂ (µg/m ³)	PM ₁₀ (µg/m ³)	CO (µg/m ³)
B zóna	-	40 felett	40 felett	-
C zóna	125 felett	40 felett	40 felett	5000 felett
D zóna	75-125	32-40	14-40	3500-5000
E zóna	50-75	26-32	10-14	2500-3500
F zóna	50 alatt	26 alatt	10 alatt	2500 alatt

A fenti eljárás alapján meghatározott zónák a 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet 1. számú mellékletében kerültek közzétételre, az alábbi táblázatban foglaltak szerint.

A-2. táblázat: Szennyezőanyag koncentrációtartományok 2007

Zóna/település	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	Szilárd (PM ₁₀)	Benzol
4. zóna Székesfehérvár-Várpalota-Veszprém	F	C	F	D	F
Kijelölt város Ajka	F	D	D	D	F

A táblázat alapján megállapítható, hogy Veszprém megye szennyezett területei a 4. zónába, Ajka város szennyezett területe zónán kívül került besorolásra. Ajka város a szilárd anyag szempontjából 2007. 01.01.-től kezdődően D zónába tartozik.

A levegő minőségének alakításában meghatározók az egyes települések légszennyezési forrásai és a háttérszennyezés. A települési légszennyezési források az alábbi kibocsátásból összegződnek:

- ipari és szolgáltatás
- az egyedi és lakossági fűtések valamint
- a közlekedés.

A megye levegő minőségét a háttérszennyezésen kívül az előzőekben felsoroltak emissziója határozza meg.

Veszprém megyében a megye területén a lakossági fűtésből, az ipari és szolgáltató tevékenységből és a közlekedésből származó légszennyezőanyag-kibocsátások alakítják, befolyásolják a megye levegőjének minőségét.

A megye területén az immissziós mérésekhez több városban automata és manuális mérő állomások kerültek felállításra, melyeket az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat keretein belül üzemeltetnek.

Az automata immissziós mérőállomás adatainak kiértékelését a Veszprém Megyei Önkormányzat bocsátotta rendelkezésünkre. A 2009. évi adatokat az Országos Meteorológiai Szolgálat Megfigyelési Főosztálya Levegőtisztaság-védelmi Referencia Központja küldte meg az Önkormányzat részére.

A statisztikai kiértékelés folyamán elsőként a légszennyezettségi index alapján történő kiértékelést végezték el 2009. évre vonatkozóan. Ez alapján megállapítható, hogy mindegyik Veszprém megyei városban működő automata mérőállomás esetén a kén-dioxid légszennyezettségi indexe alapján a levegő minősége kiváló. Nitrogén-dioxid és nitrogén-oxidok esetén a légszennyezettségi index alapján Ajkán kiváló, Várpalotán és Veszprémben jó a levegőminőség. PM10 tekintetében Ajka és Veszprém esetében jó a levegő minősége, míg Várpalotán megfelelő. Benzol mérésére csupán Veszprémben került sor, míg CO mérésére Ajkán és Veszprémben. A levegő minősége mindegyik esetben kitűnőnek bizonyult. Ózon mérése mindhárom városban történik, és mindegyik városban ezen szennyezőanyag tekintetében jónak bizonyult a levegő minősége.

Ezt követően sor került a 2009. évi alkotónkénti 1 órás átlagok alapján történő statisztikai kiértékelésre. A kiértékelés alapján elmondható, hogy kén-dioxid tekintetében a legszennyezettebb városnak Várpalota mutatkozott, de határérték túllépés erre az alkotóra vonatkozóan 2009-ben sehol sem történt. A nitrogén-dioxid kiértékeléséből jól látható, hogy Veszprém városa a legszennyezettebb, itt 4 esetben is történt a 2009. év folyamán határérték túllépés. A nitrogén-oxid 1 órás átlagokat figyelembe véve megállapítható, hogy mind Várpalotán, mind Veszprémben több alkalommal történt határérték túllépés. Bár Várpalota éves átlagértéke valamivel magasabb, mint Veszprém átlagkoncentrációja, a határérték túllépések száma Veszprémben 70 alkalommal volt magasabb $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ -nél, míg Várpalota esetében csak 14-szer. CO mérés Ajkán és Veszprémben történt, egyik esetben sem volt határérték túllépés. A két város közül Veszprémben mértek magasabb koncentráció értékeket. Az ózonkoncentrációt figyelembe véve az 1 órás átlagok Ajka esetében mutatták a legmagasabb értékeket. A PM10 statisztikai alapján megállapítható, hogy a legszennyezettebb városnak Várpalota tekinthető. A PM10 koncentráció Ajkán 3 alkalommal, Várpalotán 18 alkalommal, Veszprémben pedig 2 alkalommal lépték át a tájékoztatási küszöbértéket, míg a riasztási küszöb érték átlépésére Ajkán 1 alkalommal, Várpalotán 2 alkalommal került sor. Az automata mérőhálózatok statisztikai kiértékelésének utolsó részében az éves középértékek összehasonlítását végezték el 2003-2009. közötti időszakra vonatkozóan. A kiértékelés alapján elmondható, hogy Veszprémben és Ajkán a kezdeti kis mértékű növekedést erőteljes csökkenés, majd az utóbbi években stagnálás váltotta fel, Várpalotán viszont 2006. évig tartó csökkenő tendencia 2007-től kezdődően ismét emelkedésnek indult, majd 2009-re kis mértékű csökkenés következett be a koncentrációértékben. Nitrogén-dioxid és nitrogén-oxidok tekintetében a vizsgált időszakban alig következett be változás, kivéve Várpalota nitrogén-oxid koncentrációját, ahol 2009-re a koncentrációértékek kb. felére csökkentek a 2003-ban mért értékekhez képest. CO esetében Veszprémben figyelhető meg a 2004. évben mért koncentráció erőteljes csökkenése, majd ezt követően itt is stagnálás következett be. A PM10 koncentráció Várpalota esetében 2006-ban még az Egészségügyi határérték fölött volt, majd az utóbbi években csökkenés volt tapasztalható. Ajka esetén kis mértékű csökkenés látható, míg Veszprémben a koncentráció érték az itóbbi években számottevően nem változott.

Manuális imissziómérő állomás üzemel a következő Veszprém megyei településeken:

- Ajka
- Pápa
- Pétfürdő
- Sümeg
- Tapolca
- Várpalota
- Veszprém
- Zirc

Ezen állomások esetében a különböző komponensek mintavételezése történik az adott állomáson, majd az egyes állomásokról a minta az elemző laboratóriumba kerül, ahol megtörténik az adott minta szennyezőanyag koncentrációjának megállapítása.

2007-ig a mérőponton NO₂, SO₂ és ülepedő por mérése történt, 2008-tól kezdve a legtöbb esetben csupán NO₂-mérés zajlik. Ülepedő por mérése napjainkban már csak Ajka, Pétfürdő, Várpalota és Veszprém esetében történik. A NO₂ és SO₂ mintázása kétnaponként, felváltva történt. Programozott mintavevő segítségével 24 órán keresztül az egyik alkotó mintavételére került sor, majd 24 órán keresztül a másik alkotó mintavételezése folyt. A por mérése havi rendszerességgel történik.

A város immissziós értékeinek feldolgozása során először meghatározásra kerültek az általános statisztikai jellemzők (átlagérték, medián, szórás és maximum érték). Ezt követően az egyes mérőpontokon az éves átlagértékek vizsgálata következett, melyek során az átlagérték időbeni változásának tendenciáját lehet nyomon követni. Szükség esetén a havi átlagértékek időbeni változása is a vizsgálat tárgyát képezheti.

Kén-dioxid immissziójának statisztikai kiértékelése

A kén-dioxidra vonatkozó 24 órás határérték 125 µg/m³. Egy esetben történt a térségben SO₂ tekintetében határérték túllépés. 2002 januárjában Ajkán mértek egy alkalommal 170 µg/m³ koncentráció értéket. A légszennyezettségi mutatószám a többi esetben 1 alatt volt, a maximumérték nem érte el a határértéket, így megállapíthatjuk, hogy a SO₂ tekintetében határérték túllépés nem valószínűsíthető a térségben. Ezen felismerésre alapozva valamint gazdasági megfontolások miatt az utóbbi két évben már nem is történt kén-dioxid mintázás a mérési pontokon.

Ajka példájából kiindulva jól látható, hogy egy-egy település kén-dioxid koncentrációját nem befolyásolja számottevően a mintavétel helye. A 2002. évi koncentrációértékek napjainkra minden település esetében jelentős mértékben csökkentek, amely leginkább a gáznemű tüzelőanyagokkal történő fűtés elterjedésének köszönhető.

Nitrogén-dioxid immissziójának statisztikai kiértékelése

A nitrogén-dioxidra vonatkozó 24 órás határérték 85 µg/m³. A térségben több esetben mértek mért határérték feletti koncentrációértékeket. Jelentősebb számú határérték túllépések a forgalmasabb városokban jellemzőek.

Az utóbbi években a határérték túllépések száma jelentősen csökkent, ami a településeken végrehajtott forgalomszabályozási intézkedéseknek tulajdonítható.

Veszprém város példáját kiragadva elvégeztük az éves átlagértékek összehasonlítását, és a következő eredményre jutottunk. A forgalmasabb, Megyeház téri mérőállomáson mért koncentrációértékek jóval magasabbak, mint a kevésbé forgalmas utak mentén elhelyezett mérőállomáson mért értékek. A 2003. évre vonatkozóan elvégeztük a havi átlagértékek vizsgálatát is, melynek eredményeképpen megállapíthatjuk, hogy a NO₂ eloszlása a forgalmasabb Megyeház téren viszonylag egyenletes, míg a másik két esetben jól észrevehető a téli időszakban a NO₂ –koncentráció növekedése. Ez a jelenség a legkevésbé forgalmas Halle u.-ban a legszembetűnőbb. Ez alapján leszűrhetjük, hogy a NO₂-koncentráció fő okozója a közlekedés, azonban a kevésbé forgalmas helyeken meghatározó szerepet tölthet be a gázfűtésből eredő NO₂-koncentráció is.

Porimisszió statisztikai kiértékelése

Az eddigi gyakorlatnak megfelelően most is az éves adatok kiértékelésével kezdjük a vizsgálatot. A porra vonatkozó havi határérték $16 \text{ g/m}^2 \times 30 \text{ nap}$. A térségben 11 alkalommal mértek határérték feletti koncentrációértékeket.

Várpalota város példáját kiragadva elvégeztük az éves átlagértékek összehasonlítását, és a vizsgálat alapján leszűrhető, hogy az Inotai mérőponton mértek nagyobb porkoncentrációt, míg a másik két mérési ponton mért koncentrációk a teljes mérési ciklus alatt alacsonyabbak voltak. A két alacsonyabb koncentrációt mérő mérőpontok közül általában a forgalmasabb helyen lévő mérőponton mérték a nagyobb porkoncentrációt. Ezek alapján megállapítható, hogy a porkoncentráció alakulásában a legjelentősebb szerepet az ipar tölti be, a közlekedés szerepe másodlagos.

A.I.1.2. LÉGSZENNYEZŐ FORRÁSOK

A.I.1.2.2. AZ IPAR ÉS A SZOLGÁLTATÁSOK LEVEGŐTERHELÉSE

A Bakony nemcsak természeti szépségeiben gazdag, ide települt a megye iparának nagy része is. Várpalota, Pét, Fűzfő, Peremarton, Papkeszi ipartelepei, Inota, Ajka erőművei – a szén, mangán, bauxit bányák a XX. század második felében az ország második legnagyobb ipari tájegységévé avatták ezt a vidéket. A megye az 1980-as évekig jelentősen iparosodott volt. A fellelhető ásványvagyon miatt egyes vidékeken meghatározó jelentőségű volt a barnaszén, bauxit és mangán bányászata. A várpalotai és ajkai szénvagyonra települt az inotai (jelenleg már nem üzemelő) és az ajkai hőerőmű. Az erőművek villamosenergia-termelésének és a megye bauxitvagyonának kihasználására mindkét helyen alumíniumkohó is működött. A 2008-ban bekövetkezett gazdasági világválság az ipari termelés visszaszorítását eredményezte. Számos ipari üzem kényszerült bezárásra vagy jelentős létszámcsökkentésre. A megye vegyipara azonban még ma is jelentős; Pétfürdőn, Peremartonban és Balatonfűzfőn ma is működő nagy vegyiüzemek találhatóak (műtrágyák és növényvédőszer gyártása). A vegyiparnak a megyében betöltött jelentős szerepét mutatja a megyeszékhelyen korábban működő Vegyipari Egyetem (ma: Pannon Egyetem). A megyében előállított további ipari termékek közé tartoznak az autóvillamossági cikkek, bútorigipari termékek, építőanyagok és háztartási gépek.

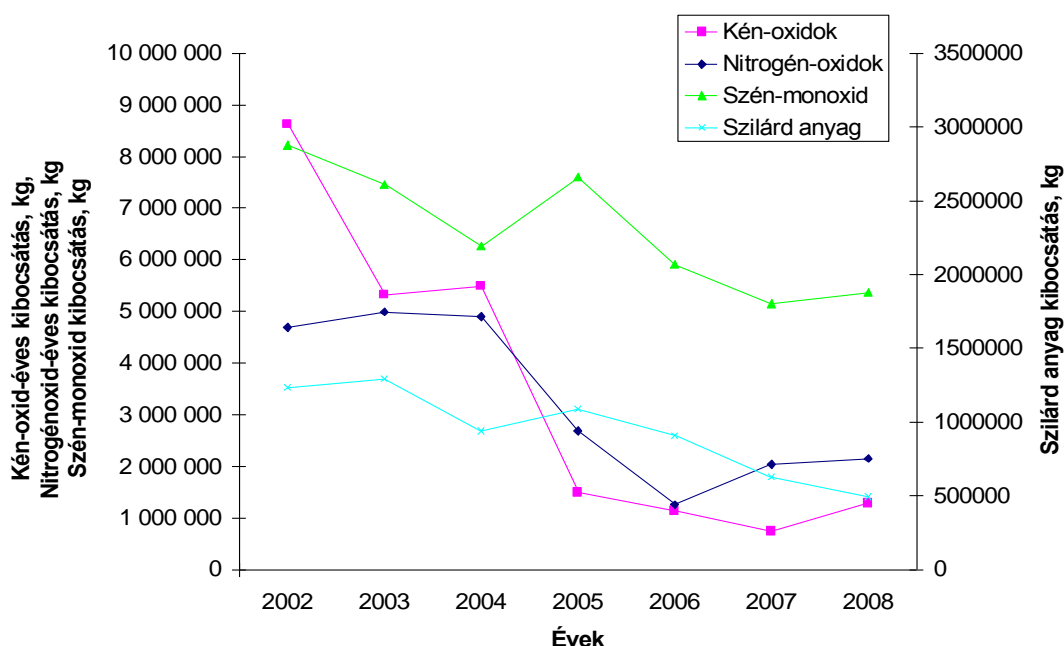
Vizsgáltuk a regisztrált gazdasági szervezetek számának alakulását 2000. és 2008. között. A vizsgálati eredményekből leszűrhető, hogy a vállalkozások száma 2008. évben az előző évekhez képest ugyan nem csökkent, az ipari termelésben mégis visszaesés tapasztalható.

A Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség nyilvántartásában szereplő bejelentett helyhez kötött pontforrásokra vonatkozó 2008. évi kibocsátások összesített adatait kén-dioxidra, nitrogén-monoxidra, szén-monoxidra, és szilárd anyagra az alábbi táblázatban foglaljuk össze.

A-3. táblázat: Veszprém megye iparvállalatai és szolgáltatói által 2008. évben kibocsátott levegőterhelés kén-dioxidra, nitrogén-monoxidra, szén-monoxidra, és szilárd anyagra nézve

Légszennyező anyag	Kibocsátás (kg/év)						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂	8 628 710	5 325 219	5 491 873	1 495 670	1 139 866	740 488	1 279 777
Nitrogén-oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂	4 686 445	4 990 680	4 904 642	2 688 769	1 257 558	2 034 893	2 152 079
Szén-monoxid	2 877 133	2 612 246	2 192 890	2 660 128	2 068 960	1 803 182	1 878 438
Szilárd anyag	1 235 648	1 293 752	939 432	1 089 750	908 535	628 446	492 571

A fenti eredményeket az értékek szemléletesebbé tétele érdekében az alábbi diagramokon komponensenként mutatjuk be.

A-1. ábra: Veszprém megye ipari eredetű légszennyezőanyag kibocsátása kén-oxidokra, nitrogén-oxidra, szén-monoxidra és szilárd anyagra vonatkozóan

A diagramból jól látható, hogy az ipari eredetű légszennyező anyag kibocsátás 2006-ig csökkenő tendenciát mutat a 2002. évhez viszonyítva, az utóbbi években viszont a szennyezőanyagok mennyisége a szilárd anyag kivételével lassú növekedésnek indult.

A 2008. évi Légszennyezés mértéke éves bevallások alapján elkészítettük Veszprém megye városaiban kibocsátott légszennyező komponensek statisztikai kiértékelését, melynek eredményeként jól látható, hogy Veszprém megye legszennyezettebb városának az emissziós értékek alapján Ajka tekinthető, de nem elhanyagolható Veszprém és Tapolca kibocsátása sem.

Összegezve megállapítható, hogy a megye településeinek sokoldalú ipari tevékenysége hatást gyakorol a levegő szennyezettségére, de az üzemek, cégek által alkalmazott primer ill. szekunder légszennyezés csökkentő eljárásokkal a káros hatás csökkenthető.

A.I.1.2.2. A KÖZÜLETI ÉS LAKOSSÁGI FŰTÉS LÉGSZENNYEZŐANYAG KIBOCSÁTÁSA

Veszprém megye településeinek vezetékes gázzal történő ellátását az E.ON Közép-dunántúli Gázhálózati Zrt. végzi. A fejezetben felhasznált adatokat a KSH adatszolgáltatására alapoztuk. Az országos tendenciákkal párhuzamosan alakul a megye vezetékes földgáz-ellátása.

A térképen alapján megállapítható, hogy a megye területén 9 település vezetékes gázellátása nem megoldott:

- Bakonybél
- Csehbánya
- Gecse
- Kispirit
- Megyer
- Németbánya
- Öcs
- Pápasalamon
- Pénzesgyőr

A megye 29 településén 80% feletti a vezetékes földgáz ellátás.

A-4. táblázat: A gázellátás alakulása Veszprém megyében

Fogyasztás jellege	2008.
Lakásállomány	148 437
- Városok összesen	90 434
- Községek összesen	58 003
Háztartási fűtési gázfogyasztók száma db	96 762
- Városok összesen	61 963
- Községek összesen	34 799
Az összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége em³	338 551
- Városok összesen	275 113
- Községek összesen	63 438
Ebből a háztartások részére em³	98 554
- Városok összesen	63 159
- Községek összesen	35 395
Egy háztartásra jutó évi gázfogyasztás, m³	3499
- Városok összesen	4 440
- Községek összesen	1 823

Forrás: KSH

A gázellátási adatokból látható, hogy a városban 51 675 lakás nincs ellátva gázzal, ami az összes lakásszám 35 %-a. Ezek fűtése egyes esetben távhő-szolgáltatással, a további esetben fa- és széntüzeléssel történik.

A fa- és széntüzeléssel fűtött lakások levegőterhelése a város levegő állapotának minőségét lényegesen nem változtatja meg, számuk meglehetősen csekély, ezért hatása elhanyagolható.

A gázzal történő fűtés –utóbbi években történő– elterjedésének népszerűsége mára már kezd alábbhagyni az energiaárak emelkedésének valamint a gázfűtés egyeduralmának felismerése következtében. Az energiaárak további emelkedésével, ill. az esetenként előforduló gázhiánynak köszönhetően várható a hagyományos vegyes tüzelés alkalmazásának növekedése, ezáltal a légszennyezés időszakos emelkedése.

Veszprém megye településeinek mintegy 65%-a vezetékes földgázellátó rendszerbe van bekapcsolva. A megye földgázellátására vonatkozó adatokat a KSH bocsátotta rendelkezésünkre. Az eltüzelt földgáz mennyiségét alapul véve, az elvégzett műszaki számítások eredményei alapján a megye fűtéséből és melegvíz előállításából eredő, 2008. évre vonatkozó légszennyező anyag kibocsátást az alábbi táblázatokban összefoglalt adatokkal lehet jellemezni.

A-5. táblázat: Veszprém megye gázfelhasználásából adódó légszennyező anyag kibocsátás

2008	Fogyasztott gáz mennyisége (em ³ /év)	Füstgáz kibocsátás (em ³ /év)	Szén-monoxid kibocsátás (kg/év)	Nitrogén-oxidok kibocsátás (kg/év)
Háztartás	98 554	1 084 094	97 568	119 250
Egyéb	239 997	2 639 967	237 597	290 396
Mindösszesen	338 551	3 724 061	335 165	409 646

Összegezve megállapítható, hogy a lakossági fűtésből származó légszennyező-anyagok mennyisége nem számottevő, azonban az esetleges egyéb tüzelési módból származóan lokális légszennyezettségi problémák alakulhatnak ki az alacsony kibocsátási magasság és a nem megfelelő égetési hatások miatt.

A.I.1.2.3. A KÖZLEKEDÉSBŐL SZÁRMAZÓ LEVEGŐTERHELÉS

Vasúti közlekedés

Veszprém megye vasútvonalának egy része villamosított, azonban a legtöbb vasútvonal villamosítása még nem történt meg. A légszennyező anyag kibocsátásának csökkentése érdekében a MÁV Zrt. jelentős erőfeszítéseket tett. A levegőtisztaság-védelem területén a káros anyag kibocsátások nagy mértékben, az országos átlagot meghaladóan csökkentek, teljesítve ezzel a nemzetközi követelményeket is. A csökkentésben kiemelkedő szerepe van a fűtéskorszerűsítési programnak, a dízel járműpark megkezdett korszerűsítésének, valamint a különböző légszennyező ipari jellegű technológiák felülvizsgálatának, megszüntetésének. A MÁV remotorizációs programot hajtott végre, kiváltva a korszerűtlen motorok nagy részét. Megkezdte a teljes hálózatot érintő üzemanyag ellátó rendszer korszerűsítését. A korszerűtlen környezetszennyező technológiát olyan eszközökkel váltja ki, amelyek megfelelnek a kor követelményeinek, megakadályozzák a gázolaj elfolyást és jelzik a rendkívüli eseményekkel kapcsolatos veszélyhelyzetet.

Veszprém megye térségében a közúti közlekedés légszennyezőanyag kibocsátása számottevő, tekintettel arra, hogy az M7 autópálya, a 8-as számú főközlekedésű út valamint több nagy forgalmú másodrendű főközlekedési út.

Mindezek figyelembe vételével elmondhatjuk, hogy a légszennyezettség szempontjából a közúti közlekedés káros hatása mellett a vasút kibocsátása elhanyagolható.

Közúti közlekedés

Veszprém megye közúti jelentős forgalmat bonyolítanak le. A megyén keresztülhalad az M7 autópálya, a 8-as sz. fő közlekedési út, valamint jelentős forgalmat bonyolítanak le a másodrendű utak és összekötő utak is.

A megyét Balatonvilágosnál szeli át az M7 autópálya.

A 8-as főút első szakasza az M7-es autópályától indul, a 110+650 km szelvényig, Veszprém megye és Vas megye határáig tart. A mintegy 111 km hosszúságú útszakasz hegy-, illetve dombvidéki terepen halad, vonalvezetése és keresztmetszeti kialakítása változatos. A főút jellemzően 2 x 1 forgalmi sávós, számos szakaszát 2 x 2 forgalmi sávossá fejlesztették. Főleg a Bakony hegységet átszelő szakaszán alakítottak ki kapaszkodósávokat, összesen mintegy 15,5 km hosszban. A főút műszaki paraméterei külterületen 80 és 110 km/h közötti sebességet tesz lehetővé. A burkolat szélessége a 2 x 1 sávós szakaszokon 7,5-8,0 m, a koronaszélesség általában 11,0-12,0 m. A keresztmetszeti kialakítás mintegy 33 km hosszban azonban kedvezőtlenebb, ezeken a helyeken a burkolat szélessége 7,0 m, a koronaszélesség 9,0-10,0 m körül alakul. A főút Várpalota és Székesfehérvár közötti szakaszán több útfejlesztés folyik jelenleg is. A főút Várpalotától Veszprémig tartó szakasza a legterheltebb forgalmi szempontból, így itt található a legtöbb 2 x 2 sávós szakasz. A főút Várpalota és 72-es főút közötti szakasza jelenleg autópályaként üzemel. A Veszprém körüli körgyűrűnek és a városba érő 8-as főút keleti bejáratának csomópontja külön szintűen épült. Az eddig közel nyugati irányba haladó főút dél felé fordul és félkörben kerüli el Veszprém városát. Az 1980-as években épült elkerülő szakasz tehermentesítette Veszprém belvárosát, valamint a veszprémi viaduktot. Az elkerülő szakaszon három jelzőlámpás csomópont található.

Veszprémet elhagyva a főút újra nyugati irányba halad a megyehatárig. A főút Veszprém megyei részében csak két településen, Bakonygyepesen és Tüskeváron találhatóak rövid átkelési szakaszok, a többi települést a főút elkerüli. Néhány esetben, például Herend és Devecser esetében a főút beépített terület szélén halad el. A 2007-2009 között épült Márkóti elkerülő szakasz és egy 278 m hosszú völgyhíd átadásával újabb 4088 méterrel nőtt a 2 x 2 sávós útszakaszok hossza.

Veszprém megye területén több útra vonatkozóan is rendelkezünk megbízható, az AKMI által végzett forgalomszámlálási adatokkal 2007. évre vonatkozóan, így az azokról biztonságosan számíthatók a kibocsátások.

Tekintettel arra, hogy a forgalomszámlálási adatokkal csak a 2007. évre vonatkozóan rendelkezünk, ezért az abból származó adatokból becsült levegőterhelési értékeket csak tájékoztatóként adjuk közre.

A forgalomszámlálási adatokat, valamint az egyes gépjárműtípusok jellemző fajlagos légszennyezőanyag kibocsátásait figyelembe véve kiszámítottuk az utak adott szakaszán zajló forgalomból eredő légszennyezőanyag kibocsátást. A számításaink eredményét az alábbi táblázatban foglaltuk össze.

A-6. táblázat: Teljes útszakaszon történő közlekedéséhez kapcsolódó légszennyezőanyag kibocsátás

Település	Közút száma	Összforgalom	CO	NO ₂	SO ₂	Por PM10
Balatonvilágos	M7	1471	60900,3	27505,5	234,9	3333,6
Öskü	8	965	68854,1	37564,6	303,7	4704,8
Veszprém (külső)	8	1461	27931,0	14464,6	107,7	1650,2
Veszprém	8	919	27831,1	14292,1	102,0	1582,0
Veszprém	8	603	11461,3	6108,8	47,0	729,8
Városlőd	8	653	22576,9	13428,4	123,3	1924,6
Devecser	8	478	17431,2	10018,8	87,4	1363,4
Karakó	8	432	29965,9	17931,3	165,1	2585,8
Balatonakarattya	71	858	16724,3	8701,3	64,9	998,4
Balatonfüzfő	71	722	35207,4	18598,9	141,3	2188,7
Balatonfüred	71	887	7020,8	3296,8	19,6	296,1
Révfülöp	71	551	22174,3	12410,1	105,4	1630,0
Balatonederics	71	480	5506,5	3294,8	30,4	475,7
Zirc	82	258	13167,4	7288,8	61,0	941,3
Tapolcafő	83	225	4890,7	2660,2	21,5	332,4
Pápa	83	318	11640,7	5854,6	40,5	622,5
Balatonederics	84	337	13840,1	8451,9	80,0	1253,2
Balatonalmádi	7217	478	23365,9	11766,2	82,7	1263,4
Nagyvázsony	7301	289	6278,5	3208,8	23,2	355,6
Ajka	7308	448	10696,9	6031,6	51,6	800,3
Pápa	8302	228	9144,1	4614,6	32,2	494,7

A fenti táblázat alapján elmondható, hogy a jelenlegi közlekedésből adódó légszennyezőanyag kibocsátásának pillanatnyi értéke jelentős. A legnagyobb forgalmat lebonyolító az M7 és a 8-as főközlekedési út, de jelentős a másodrendű utak forgalma is.

A szennyező anyagok kibocsátása általában talajszínt, maximálisan 50 cm magasságban történik. A kibocsátás pillanatában a koncentráció viszonylag magas értéke a kibocsátástól távolodva hirtelen lecsökken. A bemutatott kibocsátási adatok a megye megadott útszakaszaira érvényesek, melyek a légtérbe kerülve ugyan felhígulnak, de ennek ellenére a többi kisebb utak szennyeződéseinek hozzáadódása után jelentősen befolyásolják a megye légszennyezettségi állapotát.

Összegzés:

A fenti bemutatott adatok alapján elmondható, hogy az egyes települések esetében a közlekedésből adódó légszennyezőanyag kibocsátás mértéke meghatározó. Jelentős a gépjárművek okozta CO- és NO_x kibocsátás, így ezen hatások enyhítésére közlekedésszervezési intézkedések meghozatala válik szükségessé. A BLAUTECH Humán és Környezetvédelmi Szolgáltató Kft. által 2007. évben készített környezetvédelmi Program Felülvizsgálat kiemelten fontosnak tartotta a 8-as számú főút Várpalotát, Márkót és Tüskevárt elkerülő szakaszának a megépítését, az alacsonyabb rendű utak településeket elkerülő szakaszainak az elfogadott Veszprém Megyei Területrendezési Tervben leírtak szerinti megvalósítását. A 8-as főút Márkót elkerülő szakaszának megépítése megtörtént, azonban a Tüskevári és Várpalotai szakasz kivitelezése várat magára. A Várpalotai elkerülő út kivitelezésének befejezése előre láthatóan 2013-ra tervezett.

A légszennyező források által kibocsátott légszennyező anyagok mennyiségének összefoglalását mutatja a következő táblázat

A-7. táblázat: *Légszennyező anyagok összesített mennyisége*

Légszennyező forrás	Légszennyező anyag			
	Szén-monoxid kg/év	Nitrogén-oxidok	Kén-dioxid	Szilárd nem toxikus por
Ipar és szolgáltatás kibocsátása 2008. évben	1 878 438	2 152 079	1279277	492 571
Háztartások kibocsátása 2008. évben	97 568	119 250	n.a.	n.a.
Közlekedés kibocsátása 2007. évben	3 912 300	2 080434	16 867	258 651

Összegezve megállapítható, hogy a megyében a légszennyezés az iparhoz és a közlekedéshez egyaránt kapcsolódik. A forgalom által okozott levegő szennyezettség az utóbbi években egyre kevésbé, de még mindig több alkalommal okoz egészségügyi határérték-túllépést, azonban a túllépések rövididejűek. Továbbra is indokoltnak tűnik a főutak és a forgalmasabb alacsonyabb rendű utak településeket elkerülő szakaszának megépítése. A fenti táblázat adatai közül az ipar légszennyező anyag kibocsátását a 2008. évi légszennyezés mértéke éves bevallások alapján dolgoztuk fel, mivel a 2009. évi adatok a Felügyelőség által még nem kerültek feldolgozásra. Az ipari termelés az utóbbi években visszaszorult, ennek ellenére még mindig jelentős szerepet játszik a megye légszennyezettségének kialakulásában, különös tekintettel a porszennyezésre. 2007. október 30-tól jelentős környezeti hatással járó ipari tevékenység csak akkor folytatható, ha maradéktalanul betartja a vonatkozó környezetvédelmi követelményeket. Ettől az időponttól határérték feletti kibocsátással járó tevékenység nem engedélyezhető. A megye iparvállalatai a fenti előírásokra való tekintettel a jelentős környezeti hatással működő üzemeket leállították, szabályozó berendezésekkel szerelték fel, illetve korszerű, az elérhető legjobb technikával üzemelő egységeket telepítettek. A háztartásokban üzemeltetett tüzelőberendezések kibocsátásai nem számottevőek, határérték túllépések nem valószínűsíthetők ezen szektorban.

A.I.2. VIZEK ÁLLAPOTA

Veszprém megye az ország egyik a vizek szempontjából is nagy jelentőséggel bíró megyéje.

A fejezetben foglalkozunk:

1. Felszín alatti vizek állapotával
 - Karsztvizek
 - Rétegvizek
 - Talajvíz

A felszín alatti vizek típusai és felhasználási módja szerint foglalkozunk a megyére jellemző ivóvízkészletekkel, termálvizekkel, ásvány- és gyógyvizekkel, ipari- és mezőgazdasági vízfelhasználásokkal.

A megye felszín alatti vizeinek vízbázis védelme meghatározó, ezért az ezzel kapcsolatos ismereteket, adatok alátámasztásával ezen fejezet részekbe beépítettük.

2. Felszíni vizek állapotával
 - Vízfolyások
 - Állóvizek (tavak, tározók)

A felszíni vizeknél ismertetjük a vízfolyás típusát, vízminőségét, és a jellemző vízkivételeket. A megye felszíni vizeinek védelme meghatározó, melynek eszközeivel a vízgyűjtő gazdálkodási terv alapján jelen fejezetben is foglalkozunk.

A korábbi jogszabályoktól eltérően, jelenleg egy vízgyűjtő rendszerbe határolja le a felszíni, és felszín alatti vizeket, mivel így elérhető a vizek egységes keretben, szemléletben történő kezelése.

Ennek megfelelően a vízgyűjtő gazdálkodási terv alapján készítettük el a felszín alatti, és felszíni vizek jelenlegi állapotát bemutató fejezeteket.

Magyarországon a vizek állapotát az Európai Unió az EU előirányzataival egységben az úgynevezett EU Vízkeretirányelv szerint kell jellemezni.

Ennek megfelelően a jelen fejezetet az elkészült vízgyűjtő gazdálkodási tervnek megfelelően, a Veszprém megyére vonatkozó adatok feldolgozásával, azok aktualizálásával készítettük el.

A vizek állapotának felmérésére országosan egy egységes rendszer került kialakításra, hogy az Európai Unió új vízpolitikájában, a „Víz Keretirányelv”-ben (2000/60/EK, továbbiakban VKI) előírt feladatok végrehajtásának Magyarország is eleget tegyen.

A Víz Keretirányelv célja, hogy 2015-re a **felszíni** (folyók, patakok, tavak) és **felszín alatti** víztestek „jó állapotba” kerüljenek. A keretirányelv szerint a „jó állapot” nemcsak a víz tisztaságát jelenti, hanem a vízhez kötődő élőhelyek minél zavartalanabb állapotát, illetve a számukra biztosított megfelelő vízmennyiséget is.

A Víz Keretirányelv általános célkitűzései a következők:

- a vizekkel kapcsolatban lévő élőhelyek védelme, állapotuk javítása,
- a fenntartható vízhasználat elősegítése a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmével,
- a szennyezőanyagok kibocsátásának csökkentésével a vízminőség javítása,

- a felszín alatti vizek szennyezésének fokozatos csökkentése, és további szennyezésük megakadályozása,
- az árvizeknek és aszályoknak a vizek állapotára gyakorolt kedvezőtlen hatásainak mérséklése.

A Keretirányelv alapgondolata, hogy a víz nem csupán szokásos kereskedelmi termék, hanem alapvetően örökség is, amit ennek megfelelően kell óvni, védeni. A vízkészletek használata során, a hosszútávon fenntartható megoldásokra kell törekedni.

A kitűzött cél, vagyis a vízfolyások, állóvizek, felszín alatti vizek jó ökológiai, vízminőségi és mennyiségi állapotának elérése összetett és hosszú folyamat. E célok eléréséhez szükséges intézkedéseket a vízgyűjtő-gazdálkodási terv foglalja össze.

Veszprém megye az alábbi vízgyűjtő gazdálkodási alegységekhez tartozik:

- Marcal alegység (118 település)
- Balaton közvetlen alegység (78 település)
- Észak- Mezőföld és Keleti- Bakony alegység (33 település)
- Bakony-ér és Concó alegység (12 település)
- Rába alegység (6 település)
- Sió alegység (5 település)
- Zala alegység (1 település)

Egyes települések (pl.: Ósi, Kemeneshőgyész, Balatonvilágos, Csetény, Lókút... stb.) több alegységbe is beletartoznak vízgazdálkodási szempontból.

A négy legnagyobb vízgyűjtő, ami lefedi Veszprém megye területének több mint 90 %-át a „Marcal alegység”, „Balaton közvetlen alegység”, az „Észak- Mezőföld és Keleti- Bakony alegység”, és a „Bakony-ér és Concó alegység”.

Az egyes települések vízgyűjtő gazdálkodási alegységekbe való sorolását a 5. számú melléklet, a térképi megjelenítést pedig a *Térképmelléklet 6. számú térképe* szemlélteti.

A vízgyűjtő alegységenkénti felszíni, és felszín alatti vizek jellemzését, a vizeket szennyezhető szennyezőforrások részletes bemutatását a környezetvédelmi program helyzetértékelés kötete tartalmazza. Ebben a fejezetben egy összefoglaló képet kívánunk nyújtani a Helyzetértékelés kötet alapján, nem megbontva egyes fejezetekre, hanem összefoglalóan Veszprém megyére vonatkoztatva.

B.I.1.1 A.II.2.1. FELSZÍN ALATTI VIZEK

Veszprém megyében a felszín alatti vízkészletek túlnyomó részét a bakonyi és balatonfelvidéki karbonátos közettömegben tározódó karsztvízkészlet alkotja, így a térségben a vízellátás 80-85 %-ban a karsztos vízbázisokra épült ki.

A hegységperemi részek előterében és süllyedékeiben, ahol a vetők mentén lesüllyedt karsztos kőzeteket nagy vastagságú miocén és/vagy pannon összlet borítja, jellemzően vasas-ammóniás rétegvizes vízadók találhatók, amelyek 10-15 %-ban szolgálnak a vízellátás alapjául.

A talajvizes vízkészlet sérülékenysége és szennyezettsége miatt csak a kedvező utánpótlódási területtel (pl. erdőborítás) rendelkező talajvizes vízbázisok vize hasznosítható közüzemi vízellátási célokra, így a kitermelt vízkészletnek most már csak mintegy 2-5 %-a talajvíz.

A terület legfontosabb felszín alatti víztípusai:

Talajvíz:

Talajvíznek nevezzük a felszín alatti összefüggő víztömeg felszín közelében lévő részét, amelyre nagymértékben hatnak a meteorológiai viszonyok.

A talajvíz vízforgalma adottságaiból következően viszonylag élénk, a külső tényezők így rövid idő alatt is jelentősen érvényesíthetik hatásukat (csapadékhiány, stb.).

Ivóvízbeszerzés szempontjából a talajvíz jelentősége kisebb, mivel nagy vízigények kielégítésére nem alkalmas. Jelentősége van viszont a helyi vízbeszerzés lehetősége szempontjából, valamint abból a szempontból, hogy belőle a karszt közvetett módon utánpótlódást kaphat, így annak minőségére befolyással van. Talajvízre telepített vízbázisainkból az esetek többségében néhány 10 - néhány 100 m³/d vízmennyiség beszerzése biztosítható.

Talajvíz típusú felszínalatti vizet feltáró vízbázisok pl. a Hárskút-Anti forrás, herendi források, farkasgyepűi kutak, városi forrás, Bakonybél 1. és 2. kutak, Eplény fűrt kút, Olaszfalu-ásott kút.

Szennyeződés iránti érzékenységük és sok esetben településközelbeli helyzetük miatt az egyébként kedvező feltételekkel hasznosítható vízbázisok közül többenél nitrátosodási folyamat volt tapasztalható, ezért a vízellátásból kizárásra kerültek (pl. Mencshely ásott kút, Vöröstó-aknás kút, Balatoncsicsó 1. stb.). **A még kedvező minőségű talajvíztartók védelme fontos feladat**, sok esetben ezek hasznosítása hosszútávon jelentheti az adott település számára a megoldást.

Rétegvíz:

A megye másik felszín alatti víztípusa a rétegvíz.

Rétegvíznek nevezzük a porózus kőzetek vizét, amely a talajvíztartó réteg alatt helyezkedik el, illetve a porózus kőzetben a 20 m alatt elhelyezkedő víztömeget.

A terület nem hegyvidéki részének rétegvizei egyrészt a pannóniai, másrészt alárendelten az oligo-miocén rétegekből származnak. Fő vízadó szintjei a felső pannóniai változó üledékciklusú szakaszának és felső részének homokrétegei. A pannóniai rétegek a hegységperemektől a medencék felé vastagodnak és egyben egyre kevesebb és finomabb szemű homokréteget tartalmaznak.

A Balaton-felvidék kisebb medencéinek, a Tapolcai öbölnek rétegvizei is az alaphegységre települő, főleg felső-pannóniai homokrétegekben vannak. Ezek valószínűleg kapcsolatban vannak a karszttal.

Hasonló fontos szerepet játszott a karsztvíz a középhegység ÉNY-i előterének, s a Marcal-völgy pannóniai rétegvizeinek utánpótlódásában is. A bauxitbányászat aktív vízvédelmének következtében kialakult depressziós tölcser hatására azonban a megváltozott hidraulikai helyzetben a rétegvíztartók felől indult meg vízbeáramlás a karsztba.

A rétegvíz-készletek vízforgalmában - az említetteken kívül - szerepe van a felszínre bukkanó rétegefejknél beszivárgó csapadékvíznek, de az esetek döntő többségében a talajvíztartón keresztül, vagy a rétegek felett települő más rétegvíztartókból érkezik az utánpótlódás.

A rétegvizek vízforgalma a közvetett utánpótlódás miatt a legkiegyenlítettebb, viszont nagy vízmennyiségek beszerzésére kevésbé alkalmasak. Egyedi kutakból 100-400 m³/d víz kinyerése biztosítható.

Rétegvíz tartó megcsapolásával biztosítja vízbeszerzését Ajka környékén pl. a kertai, a somlószőlősi, a somlójenői, a somlóvecsei, az adorjánházi, a kamondi és a borszörcsökői vízmű, Pápa környékén néhány településtől eltekintve valamennyi település. Devecser város alapvízbázisát is rétegvízre telepített fűrt kutak adják.

Ide sorolhatók még azon vízbázisok is, amelyek ugyan a talajvíztartóknál már említett miocén üledékeket tárják fel, de a vízáadó felett lencsés kifejlődésű vízzáró fedőréteg is települ, így inkább részlegesen védett rétegvizeknek tekinthetők. Ilyenek a hegység Ny-i előterében lévő miocén összletre telepített Ajka-szélespataki, a noszlopi és a kislódi vízműkutak.

Karsztvíz:

A harmadik és egyben a megye egészét tekintve legfontosabb víztípus a karsztvíz.

Karsztvíznek nevezzük a karbonátos kőzettömeg hasadékrendszerében tárolódó felszínalatti vizet. Ezen belül is uralkodó a térség vízellátásának alapját képező főkarsztvíz, amely nagy területeken összefüggő karbonátos kőzetekben tárolódik - ezen belül is főleg a földolomithoz kapcsolódik és egységes hidraulikai rendszert alkot.

A karszt utánpótlódását a beszivárgó csapadékvízből nyeri. A beszivárgó csapadékvíz nagy hányada hasadékrendszerek, víznyelők és völgyek, szurdokok által jelölt szerkezeti vonalak, tektonikai zónák mentén jut a karsztvíztároló kőzetekbe.

A beszivárgó csapadékmennyiség nagymértékben függ a csapadék éven belüli eloszlásától, valamint a megelőző év őszi időszakának csapadékosságától.

A főkarsztvíz elsősorban a Bakonyban és a Balaton felvidéken tárható fel, de a főkarsztvíztároló összlet mélyebben a peremterületeken is elérhető.

A karsztosodott térszín jelentős részeken fedetlen. Az É-i bakonyi ún. fenyőfői részen kb. 156 km², míg a D-i Bakonyban - Fehérvárcsurgó-Veszprém-Nyirád vonalában - kb. 535 km² a felszíni karsztos kőzetek kiterjedése. A jelentős kiterjedésű nyitott karszt miatt a vízáadó szennyeződés iránt erősen érzékeny.

Az É-i és D-i Bakonyt és az ún. Zirci-, Szápári-, Herendi medence választja el. A medencében a triász és jura karbonátos kőzetek mélybesüllyedtek, ezért vizük a mélykarszthoz sorolható.

A főkarsztvíztároló és egyéb karbonátos kőzetek között települő vízzáró, vízrekesztő üledékek hatására a főkarsztvíz rendszer mellett ún. karsztvízemeletek alakultak ki. Ezen karsztvízemeletek a főkarszttól részben függetlenek, leginkább a középső triász, illetve a kréta karbonátos üledékeire jellemzők.

Ilyenek elsősorban a Balaton-felvidéken és az É-i Bakony területén találhatók: pl. a Zirc-Reguly forrás, a Borzavár és Porva községi vízmű forrásai és a tési Szentkút forrás települt a főkarsztnál magasabb vízszinttel jellemezhető felső karsztvízemelet vízére.

A főkarsztvíztároló legjobb kifejlődésű részei a litéri feltolódási vonaltól É-ra, ÉNy-ra találhatók. (A litéri törés Gyulakeszi-Vöröstó-Tótvázsony-Nemesvámos-Kádárta D-i része Hajmáskér D-i része Várpalota-Csór 8-as út vonalában húzható meg. Ennek mentén a teljes triász rétegsor megismétlődik).

Napi kapacitásukat tekintve a legjelentősebb vízbázisok:

Veszprém aranyosvölgyi, sédvölgyi, gyulafiratóti, kádártai vízbázis,

Zirci vízbázis – fűrt kutak és Reguly-forrás,

Pápa tapolcafői vízbázis,

Nyirádi vízbázis,

Várpalota és Pétfürdő karsztos vízbázisai stb.

Átmenetet jelent a karsztos és rétegvizes vízbázisok között a várpalotai Bánta-pusztai vízbázis, amely a megcsapolt helvét kavicsösszletet átjáró karsztvíz miatt átadott karsztnak tekinthető.

A karszt fő megcsapolója természetes állapotában a hegység területén a mélyebb térszínű területeken kilépő források és a karsztos kőzeteket szegélyező peremi porózus üledékösszletek

(pl. hegységperemi pannon rétegvíz tárolók) voltak. A Bakony hegységben – a geomorfológiai viszonyoknak és a hidrogeológiai adottságoknak megfelelően –, a csapadék, ill. beszivárgás függvényében alakult a karsztvízfelszín, kisebb-nagyobb felszínalatti "vízdombok" formájában.

Míg korábban a karszt felső zónájába jutó szennyeződések egy nagy része a forrásokon át távozott, addig a megváltozott hidraulikai állapotban a rendszerben maradt.

A bányászati vízszintsüllyesztés leállításával a 90-es évek elején indult meg a karsztos tározó regenerálódása.

Megjegyzendő, hogy a vízellátási célú vízkivételek is – melyek mértéke messze elmaradt a bányászati célú vízkivételektől – ebben az időszakban voltak a legjelentősebbek, hiszen a közműves vízellátás kiépítése, bővítése a legnagyobb volumenben a 60-70-es években történt – a 80-as évek végére már minden kis településen megvalósult –, ami a vízigények folyamatos emelkedését jelentette. A vízdíjak emelkedése, az egyre takarékosabbá váló vízhasználat, a vízigényes iparágak megszűnése azonban a 90-es évektől a vízigények folyamatos csökkenését, a víztermelés visszafogását eredményezte.

A csökkenő vízkivételek mellett ismét egyre meghatározóbbak a hidrometeorológiai viszonyok változásai, így az 1999-2003 közötti rendkívül aszályos időszak, majd az azóta csapadékosabbá váló időszak hatásai. Ez utóbbiból kiemelendő a 2010-es év, amikor is a hosszú időszak átlagát 1,5-2-szeresen meghaladó éves csapadékmennyiség 20-20 %-a leesett májusban és szeptemberben néhány nap leforgása alatt (veszprémi csapadékmérő állomás adatai szerint) intenzív beszivárgást és lefolyást eredményezve. Az észlelési pontok (termelő és észlelőkutak) erózióbázishoz viszonyított helyzetétől függően **2-20 m-es vízszintemelkedést lehetett tapasztalni 2010-ben, ami a mélyebb fekvésű településrészekén súlyos vizesedési problémákat teremtett.**

Mint ismeretes, hazánkban a legtöbb problémát a felszín alatti vizek nitrát tartalmának növekedése jelentette, melyet részben az intenzív mezőgazdasági tevékenység, nagyüzemi állattartás és műtrágyázás, részben a közműháló nyílása váltott ki.

Ennek következtében gyakorlatilag elnitrátosodtak a talajvízkészletek, és a karsztvízkészlet is pl. Tótvázsony-Nemesvámos térségében. A nitrátosodási folyamat miatt számos víztermelő művet kellett kizárni a vízellátásból. (2001-ig nitrátra a határérték 40 mg/l volt, jelenleg 50 mg/l.)

Lokálisan az ipari tevékenység okozott számos helyen súlyos talaj- és vízszennyezéseket (Peremarton, Pétfürdő, Balatonfüzfő stb.), melyek egy része már korábban is ismert volt, de előfordul, hogy napjainkban derül fény korábban bekövetkezett szennyezések hatásaira (Veszprém, Csererdő, Bakony Művek).

Mivel az ivóvízcélú vízbázisok vizsgálata, monitorozása folyamatos, a vízellátást nem fenyegeti jelenleg veszély, de a kármentesítések megvalósítása, az érintett vízkészletek vízminőségének nyomonkövetése rendkívül fontos.

A KHVM 1995-ben előterjesztést készített a kormány számára, amelyben helyzetképet adott a vízbázisokat fenyegető, zömében felszíni, antropogén eredetű szennyeződésekkel kapcsolatos veszélyekről, a sérülékeny földtani környezetben lévő vízbázisok védelmének jelentőségéről. Sérülékeny az a vízbázis, ahol a vízadó réteg felett nincs vízzáró képződmény, így a felszínről leszivárgó szennyező anyagok rövidebb-hosszabb idő után elérhetik a vízkivételi helyeket. Ha az utánpótlódási területén szennyező forrás is található, akkor veszélyeztetett is.

A sérülékeny vízbázisok körébe beletartozik a megye csaknem összes karsztos és talajvizes vízbázisa.

Az ivóvízcélú vízbázisok védelmére született meg a 123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet, amely szabályozza a védőterület lehatárolásának, kijelölésének módját és a fogatosítandó ingatlanhasználati korlátozásokat.

A megye sérülékeny vízbázisait a Helyzetértékelés kötet *térképmellékletek 7. számú térképe*, illetve A.I.2. *fejezetben* mutatja be.

A megye vízszolgáltatói kiemelt prioritásként kezelik mind a védőterületek kijelölését és fenntartását, a víztermelő művek vízminőségének szigorú ellenőrzését, mind a megcsapolt vízkészletek mennyiségi és minőségi változásainak nyomonkövetését, azaz a monitoring-tevékenységet.

A felszín alatti vizekből történik a megye vízellátásának 85%-a.

Veszprém megye vízellátási rendszere három részre osztható.

- A Balaton parti településeket a Balatonra, mint vízbázisra telepített felszíni víztisztítók látják el megfelelő minőségű ivóvízzel, a DRV Zrt. Észak-nyugat és Dél-Baltoni Igazgatóság üzemeltetésében.
- A megye középső, talajtani szempontból mészköves területe jórészt karsztvízzel van ellátva, a veszprémi Bakonykarszt Zrt. üzemeltetésében.
- A megye északi és nyugati részén általában mélyfúrású kutak biztosítják az ivóvizet a Pápai Vízmű szolgáltatásában.

Összeségében Veszprém megye lakossága az elmúlt években 81-100 l/nap/fő ivóvízmennyiséget használt fel, mely gyakorlatilag a felszín alatti vízből származik.

Az alábbi táblázatban bemutatjuk az elmúlt évek vízfogyasztásait.

Megnevezés	2000	2006	2007	2008	2009
Szolgáltatott víz, ezer m ³	22 222	18 165	17 519	17 132	16 606
Ebből: a lakoságnak	13 523	13 030	12 622	12 850	12 652

Forrás: KSH, 2009

Vízminőség

Veszprém megye felszín alatti vízbázisainak állapota változatos képet mutat, egy részüknek a minősítése eléri a jó állapotot, míg másik részük gyenge állapotú a nitrogén különböző megjelenési formái miatt. Ez a probléma a vezetékes ivóvíz minőségénél is felmerül.

Mint ismeretes, hazánkban a legtöbb problémát a felszín alatti vizek nitráttartalmának növekedése jelentette, melyet részben az intenzív mezőgazdasági tevékenység, nagyüzemi állattartás és műtrágyázás, részben a közműháló nyílása váltott ki.

Ennek következtében gyakorlatilag elnitrátosodtak a talajvízkészletek, és a karsztvízkészlet is pl. Tótvázsony-Nemesvámos térségében. A nitrátosodási folyamat miatt számos víztermelő művet kellett kizárni a vízellátásból. (2001-ig nitrátra a határérték 40 mg/l volt, jelenleg 50 mg/l.)

Veszprém megye ivóvíz minősége megfelelő a szoros szolgáltatói önkontroll és a folyamatos hatósági vizsgálatoknak köszönhetően.

Az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001.(X.25.) Korm. rendelet tartalmazza a betartandó paramétereket és határértékeket, amit az ÁNTSZ és a szolgáltatók vizsgáló laboratóriumai ellenőriznek. **A vizsgálati adatok alapján megállapítható, hogy Veszprém megye döntő részén az ivóvíz minősége kiváló, az országos átlagot jóval meghaladó.**

Ez döntően annak a következménye, hogy a szennyezett területek lehatárolása megtörtént, a szennyezés lokalizálása és ahol szükséges volt, a műszaki beavatkozás elrendelésre került. Több helyen folyamatban van, illetve a megye területének nagy részén már megtörtént a vízbázisok védőterületének a kijelölése, amelyen belül a tevékenységek csak szigorú korlátozások mellett végezhetők.

A megtett intézkedések ellenére a megye területén van néhány olyan település, ahol az ivóvíz minősége kifogásolható.

B.I.1.2 A.II.2.2. FELSZÍNI VIZEK

A mai vízhálózat kialakulása fő vonásaiban a hegyvidéki részeken már a harmadidőszak végén megkezdődött, de a pleisztocénben már egészen hasonló képet mutatott, mint napjainkban. Ennek az az oka, hogy a terület túlnyomó részét többé-kevésbé vízzáró, nem karsztos üledékek fedték. Az ezeken kifejlődött vízfolyások a hegység emelkedésével bevágódtak és átöröklődtek az alattuk fekvő karbonátos kőzetekre. Látványos bizonyítékok erre a mészkő- és dolomittérszinek vízfolyásainak kanyargó völgyei. Kijelenthetjük tehát, hogy a Cuha, a Gerence, a Gaja, a Séd, a Torna (részben) és az Eger-víz a pleisztocén óta alapvetően nem változtattak helyzetükön, azóta ugyanott folynak, csak mélyebbre vágódva. A fenti hat patak képezi a Bakonyvidék hidrográfiai vázát.

Az első három – némi túlzással – szinte egyetlen pontból ered. A hegység legjelentősebb vízrajzi központja Zirc és Eplény között található.

A Bakony délebbi részének hidrográfiai kulcsterülete a Csehbányai-medence keleti peremén, Molnártanya közvetlen környékén helyezkedik el. A Séd a tanyától délre pár száz méternyire ered. A Séd forrásától körülbelül egy kilométerre fakad a Torna-patak.

A Déli-Bakony vizeinek nagy részét az Eger-víz gyűjti össze, melynek felső szakaszát Vázsonyi-séd névvel illetik. Jelentőségét mutatja, hogy a régmúltban számos vízimalmot hajtott.

A Balaton felvidéken tucatnyi, viszonylag rövid vízfolyás, a helyiek által sédnek nevezett patakok találhatóak. Általában érvényes rájuk, hogy forrásuktól csaknem egyenes völgyekkel a Balatonba folynak, miközben hosszabb-rövidebb szakaszokkal átréselik magukat a parti hegyvonulaton.

A nagyobb hóolvadások után a jelentős kiterjedésű Marcal vízgyűjtőről érkező kisebb mellékpatakok árvizei egymásra szaladnak a nagyon kis esésű Marcalban. Ennek következtében a máskor jelentéktelennek látszó folyócska hatalmasan megduzzadva kilép medréből, és előnti néhol kilométernyi szélességű völgytalpát.

A hegyvidék nagy részének vízáteresztő karsztos jellege, továbbá a hegyláb felszínének kiemelt helyzete miatt Veszprém megye állóvizekben nagyon szegény. Legjelentősebb tava, - mely nemcsak a térség, hanem egész Közép-Európa egyik meghatározó tava - a Balaton.

Vízminőség

Az adatok alapján megállapítható, hogy a Balaton vizének a minősége jó, ami sem az üdülési célokat, sem a vízellátást nem korlátozza.

A keleti medencében a legkedvezőbb a vízminőség és ezen belül a legkisebb évszakos változás is itt észlelhető.

A középső medencében a víz minőségének a változása már nagyobb mértékű, növekszik a vízben lévő élő szerves anyag mennyisége.

A tó vizének a minősége a Keszthelyi öbölben a legkedvezőtlenebb. Ezen a részen a víz minősége az üdülési szezon végére általában a tűrhető kategóriába tartozik.

A Balatonba ömlő kis vízfolyások vize a tóhoz viszonyítva oldott szervesanyagokban gazdagabb. A vizük minőségét a vízhozamuk jelentősen meghatározza, és a viszonylag kis vízhozam miatt meghatározó jelentőségűek a kis szennyezőanyag terhelések és a diffúz (azaz a talajból, a felszín alatti vizekből és a levegőből származó közvetett) szennyezések is.

A szennyezőanyagok közül általában a nitrogén-formák mennyisége a számottevőbb.

2010. október végén a Balaton vize tiszta, átlátszó, hőmérséklete 10 °C körüli volt. A kristálytiszta vízben kevés alga lebegett, mennyiségüket kifejező a-klorofill koncentráció a Siófoki-medencében 3 µg/l, Keszthelynél 8 mikrogramm literenként. A tó jellegzetes nyári és kora őszi algái eltűntek, és az egész tó területén a parányi, korong alakú kovamoszatok élnek legnagyobb tömegben. A tó vízállása magas. (Forrás: <http://www.blki.hu/BLKI/Vizminoseg/2010/oktober.htm>)

A Séd-Nádor-Gaja vízrendszer vizének a minőségét a vízgyűjtőn üzemelő szennyvíztisztító művek hatékonysága és a tisztítás nélkül bevezetett szennyvíz mennyisége határozza meg. Jelentősen befolyásolja a vízminőséget a vízhozam is. A vízrendszer vízminősége az utóbbi évek jelentős erőfeszítése ellenére is döntően szennyezett, illetve erősen szennyezett minőségű. Ezen a területen további intézkedésekre van szükség a vízminőség javításához.

A Marcal vízgyűjtő területén található a Torna patak, amely Ajka városon és a pernyehányók és vörösiszap tárolók mellett folyik. A 2010. október 4-ei katasztrófa során a X. számú vörösiszap kazettából kiömlő magas pH értékű vörösiszap elárasztotta a szomszédos településeket és azok külterületét, a Torna patakot és azon keresztül károsította a Marcal-Rába vízrendszert. Ennek következtében a katasztrófával érintett felszíni víztestek minőségét újra kell értékelni a kármentesítési munkálatok elvégzése után, a monitoring eredmények tükrében. A Marcal vízgyűjtőjén további, felszíni vizek minőségét számottevően befolyásoló szennyező anyag nem kerül a környezetbe, de a patakok nem érik el a jó minőségi állapotot.

A Bakony-ér és Concó vízgyűjtő veszprém megyei területén a dombvidéki jellegből adódóan az erózió okoz problémát. Kiemelt fontosságú probléma az időszakos vízfolyások terhelése.

Összességében elmondható, hogy Veszprém megye vizei (felszíni, és felszín alatti) elérik, illetve megfelelő intézkedések hatására elérhetik 2027-re a víz keretirányelvben megfogalmazott jó állapotot.

***Jó állapot:** A vizek VKI szerinti jó állapota egyrészt az emberi egészség, másrészt az ökoszisztémák igényeiből indul ki. Akkor tekinthetők a vizek jó állapotúnak, ha az ivóvízellátásra, vagy egyéb célokra (rekreáció, öntözés) használt vizek minősége megfelel a használat által szabott követelményeknek, illetve a vizektől függő természetes élőhelyek működését nem zavarják az ember által okozott változások. Vízfolyások és állóvizek esetén a jó ökológiai és kémiai állapot vagy potenciál, a felszín alatti vizeknél a jó kémiai és mennyiségi állapot elérése a cél 2015-ig.*

A jó állapot eléréséhez intézkedési tervek (jó ökológiai és kémiai állapot, valamint jó ökológiai potenciál a felszíni víztestek esetében, illetve jó mennyiségi és kémiai, valamint hőmérsékleti állapot a felszín alatti víztestek esetében, vagy ezeknél enyhébb célok) lettek meghatározva.

Az intézkedési terveket befolyásoló műszaki, szabályozási és gazdasági feltételek jelentős része nagyobb területi szinten (alegység, országos) értelmezhető.

A.I.3. A FÖLD ÁLLAPOTA

Veszprém megye települései 4 nagytájba, 7 középtájba és 27 kistájba sorolhatók.

A föld állapota fejezetben a talajok állapotát és a megye földtani sajátosságait mutatjuk be azzal a céllal, hogy elemezzük ezeknek az erőforrások használatának a hatását a megye környezeti állapotára.

A.I.3.1. TALAJ ÁLLAPOTA ÉS IGÉNYBEVÉTELE

A mezőgazdasági területek okszerű és szakszerű talaj használatának meghatározásához alapvető információt jelent az előforduló talajtípusok ismerete, és azok területi elhelyezkedése. A talajtípusok ismeretében lehet kialakítani a területen használatos kultúrákat.

Veszprém megye talajtani adottságai nem túl kedvezőek. Magas a váztalajok, ezen belül a köves, sziklás váztalajok és a közethatású talajok közül a rendzina talajok aránya. Az agyagbemosódásos barna erdőtalaj fedi a legnagyobb területet. Veszprém Megye Környezetvédelmi Programja I. kötete kistérségenként részletezi a talajminőséget. A mezőgazdaságban végbement változások, a privatizáció során a nagyüzemi termelők mellett új gazdasági szereplőkként megjelentek a kis területtel rendelkező földtulajdonosok. A megváltozott szerkezetben fokozott figyelmet igényel az egyes termelők műtrágya, vegyszer, növényvédő szer használata, azok megfelelő mennyiségű, illetve minőségű környezetkímélő felhasználása. A KSH 2008. évi adatai szerint a regisztrált mezőgazdasági vállalkozások számát mutatja a következő táblázat.

A-8. táblázat: Regisztrált mezőgazdasági vállalkozások száma 2008-ban

Kistérség	Regisztrált vállalkozások száma
Ajkai	1 497
Balatonalmádi	414
Balatonfüredi	657
Pápai	2 643
Sütemegi	585
Tapolcai	1 551

Kistérség	Regisztrált vállalkozások száma
Várpalotai	325
Veszprémi	1 040
Zirci	657
Összesen	9 369

A regisztrált vállalkozások számának változását mutatja be a következő táblázat.

A-9. táblázat: Regisztrált vállalkozások számának változása Veszprém megyében

Év	Összesen	Ebből				
		Kft.	Rt.	Szövetkezet	Bt.	egyéni vállalkozás
2001	1624	192	7	49	156	966
2006	2 600	244	5	37	162	1 929
2008	9 369	275	7	24	151	8 700

A fenti táblázatból megállapítható, hogy a statisztikai adatok alapján lényegesen megnőtt az egyéni vállalkozók száma, mely nagy valószínűséggel a regisztrációra bejelentkezett termelők következménye.

Veszprém megye Önkormányzata 2009. évben Beszámolót készített a Környezetvédelmi Program megvalósulásáról, melyben többek között részletezésre került a föld állapota is. A következőkben összefoglaljuk a beszámolóban rögzített állapotértékelést.

Veszprém megye erózió szempontjából országosan az első-második legjobban veszélyeztetettebb megye. Korábban a rendszeres, nagyadagú műtrágyázás, a légköri savas kiülepedés és az erdőtalajok kilúgozottsága következtében a megyében közel százezer ha nagyságú savanyú kémhatású terület van.

A talajok, talajvizek szennyezése szempontjából alapvető probléma a települések szippantott szennyvizeinek illegális ürítése, a műszaki szempontból nem megfelelő szennyvízgyűjtő aknák. A megye szennyvízesatornával való ellátottsága megfelelő.

A Veszprém Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény és Talajvédelmi Igazgatóság jogszabályok alapján a szennyvíziszap és a szennyvíziszap komposzt mezőgazdasági felhasználását engedélyezi.

Engedélyezett szennyvíziszapot 2009.-ben Balatonkenese, Papkeszi és Balatonfőkajár területén helyeztek el. A 2009. évben érvényes forgalomba hozatali engedéllyel rendelkező, szennyvíziszapot tartalmazó komposztot 4 Veszprém megyei szervezet állít elő: Bakonyi Erőmű Zrt. Ajka, Bakonykarszt Víz és Csatornamű Zrt. Veszprém, Biofuna Kft. Tapolca, Boroszlán Építő, szolgáltató, Tervező Rt. Pápa.

Veszprém megyében a Talajvédelmi Információs és Monitoring rendszer keretében 84 ponton figyelik a talaj minőségét. A mezőgazdasági területeken 62 db pont található. A hatóság minden év szeptember -október hónapban végez mintavételezést. 2008. évben forráshiány miatt nem volt teljes körű a minták laboratóriumi vizsgálata, 2009-ben megszedett minták vizsgálata még nem fejeződött be. Tájékoztatást így a 2007. évi minták vizsgálata alapján tudtak adni.

A 2007.-ben szedett minták alapján megállapították, hogy a talajok nitrát tartalma a talajok 60-90 cm-es talajrétegében határérték feletti mennyiséget egy esetben mértek. A talajok összes elemtartalma fémek és félfémek (arzén, kadmium, kobalt, króm, réz, higany, molibdén, nikkel, ólom, szelén) esetében a felső 60 cm-es rétegben általában határérték alattiak. A szennyezőanyagok a mezőgazdasági területek esetében sem érték el a határértéket.

A tapasztalatok alapján a főbb problémák az alábbiak a környezetterhelés szempontjából:

- Az egyéni gazdálkodók adatszolgáltatásának hiánya nem teszi ellenőrizhetővé a felhasznált és termőföldekre kijuttatott kemikáliák mennyiségének követését.
- A szerves trágyázást pótló zöldtrágyázás nem terjedt el, ennek következménye, hogy a felhalmozódott zöldtömeg út menti árkokba kerül lerakásra, így a csapadékvíz árkok elvezető képessége jelentősen csökken, illetve a zöldhulladék elégetésre kerül, szennyezve ezzel a levegőt.
- A vízlevezető árkok a karbantartás hiánya miatt vízlevezetési funkciójukat nem látják el. A régióban az árvízzel és belvízzel veszélyeztetett területek nagysága összesen 301 km², amely terület nagyság megköveteli a vízlevezetés biztosítását.
- A meliorált területek (100.485 ha) karbantartása nem megoldott, az elvezető csövek feliszapolódtak, így elevezető-képességük jelentősen lecsökken.
- A mezővédő erdősávok gondozása, újabb telepítése nem kezdődött meg, ezzel akadályozva a természetes zöldfolyók kialakulását, és továbbra is fennáll a deflációs, illetve eróziós hatás.
- A mezei utak karbantartása, illetve az azt kísérő szegélyek rendben tartása sem a tulajdonos önkormányzatok, sem a földtulajdonos részéről nem megoldott. Egyes térségekben, pl. Káli medence a mezei utak döntő többsége a Nemzeti Park kezelésébe került - ugyanakkor kezelésük megoldatlan, stratégia nincs rá. Az allergén gyomnövények humán egészségügyi terhelése jelentős, valamint a gondozatlan szegélyek a tájképet kedvezőtlenül befolyásolják.
- Az allergén gyomok, adventív fajok kártevők és károsítók elleni védekezés még mindig nem rendszeres, így az allergén gyomnövények irritatív hatása jelentős. A gyomnövények és kártevők elleni rendszertelen védekezés a biológiai sokféleséget csökkenti az agresszív betelepülő fajok térhódításával. Az osztatlan közös tulajdonú területek gondozása még mindig nehezen kikényszeríthető. A Közép-dunántúli Regionális Államigazgatási Hivatal Veszprém megyei Kirendeltsége részletes beszámolót állított össze a 2009. évben végzett parlagrafi mentesítési tevékenységekről.
- Az út menti árkok, zöldhulladék égetése rendszeres, ami lokálisan kedvezőtlen légszennyezettségi állapotot okoz.
- A hígtrágya és a szennyvíziszap és komposzt kihelyezése kizárólag a Növényegészségügyi és Talajvédelmi Szolgálat engedélyével történhet, melyből a helytelen felhasználás során környezetszennyezés bekövetkezhet. A jogszabályok szigorításából eredően lényegesen lecsökkent a talajban történő felhasználás (Balaton törvény).

Összességében a mezőgazdasági ágazatokból származó környezetterhelés napjainkban is számottevő, a szakszerű, környezet kímélő mezőgazdasági termelés megvalósítása jelentős beruházási összegeket igényel, és a gazdák környezetvédelmi ismereteinek bővítését is megköveteli. Kockázati tényezők első sorban a következők:

- ***az állattartó telepek trágyakezelése;***
- ***az élelmiszerekben felhalmozódott növényvédő szerek és egyéb szennyezőanyagok (élelmiszer biztonság fokozott garantálása);***

- *nem megfelelő hulladékkezelés (elégtelen szerves trágya, és veszélyes hulladékkezelés);*
- *a talajok nem megfelelő tápanyag ellátása;*
- *a növényvédő szerek nem körültekintő használata (különösen az egyén gazdálkodók esetében).*

A.I.3.2 KÖZETEK, ÁSVÁNYOK ÉS IGÉNYBEVÉTELŰK

Veszprém megye 26 kistájba sorolható. Veszprém megye közigazgatási határán belül megtalálható kőzetek típusai:

- Glaciális és alluviális üledék
- Lössös üledék
- Harmadkori és idősebb üledék
- Mészke, dolomit
- Homokkő
- Andezit, bazalt, riolit

Legnagyobb hányadban a Galciális és alluviális üledék ill. a mészkő és dolomit fordulnak elő, de jellemző a területre a löszös üledék ill. a harmadkori és idősebb üledék jelenléte is.

Veszprém megye területén 104 db külszíni és 4 db mélyművelésű bánya található.

A.I.4. ÉLŐVILÁG ÁLLAPOTA

A.I.4.1. TÁJHASZNÁLAT, TÁJVÉDELEM

Veszprém megye területe három nagy tájegységre, a Kisalföld déli részére, a Bakony hegységre és a Balaton-felvidékre bontható. A megye települései változatos táji adottságú területen húzódnak. Nincsenek híján a kultúrtörténeti emlékeknek és természetvédelmi értékeknek.

Veszprém megye tájegységei:

- Badacsony
- Balaton
- Bakony
- Imári-medence
- Káli-medence
- Nivegy-völgye
- Séd-völgye
- Somló hegy és vidéke
- Tapolca-medence

A megyében a különböző földrészletek művelési ágainak megoszlása a következő:

- Erdő 34,0%
- Nádas 0,5%
- Gyep 13,9%
- Gyümölcsös 0,4%

- Szőlő 1,3%
- Kert 0,7%
- Kivett 15,8%
- Szántó 33,4%

A szőlészeti és a borászati adatszolgáltatás, valamint a származási bizonyítványok kiadásának rendjéről, továbbá a borászati termékek előállításáról, forgalomba hozataláról és jelöléséről szóló 127/2009. (IX. 29.) FVM rendelet szerint a térség települései a következő borvidékekhez tartoznak

- **Badacsonyi borvidék:** Ábrahámhegy, Badacsonytomaj, Badacsonytördemic, Balatonrendes, Balatonszepezd, Gyulakeszi, Hegymagas, Káptalantóti, Kisapáti, Kővágóörs, Nemesgulács, Raposka, Révfülöp, Salföld, Szigliget, Tapolca.
- **Balatonfüred-Csopaki borvidék:** Alsóörs, Aszófő, Balatonakali, Balatonalmádi, Balatonfőkajár, Balatonfüred, Balatonkenese, Balatonszőlős, Balatonudvari, Balatonvilágos, Csopak, Dörgicse, Felsőörs, Lovas, Mencshely, Örvényes, Paloznak, Pécsely, Tihany, Vászoly, Balatoncsicsó, Monoszló, Óbudavár, Szentantalfa, Szentjakabfa, Tagyon, Zánka.
- **Balaton-felvidéki borvidék:** Balatonederics, Lesencefalu, Lesenceistvánd, Lesencetomaj, Nemesvita, Sáska, Uzsa, Zalahaláp, Balatongyörök, Csabrendek, Csereszegtomaj, Gyenesdiás, Sümeg, Sümegprága, Balatonhenye, Hegyesd, Köveskál, Mindszentkál, Monostorapáti, Szentbékáll.
- **Nagy-Somlói borvidék:** Borszörcsök, Doba, Somlójenő, Somlószőlős, Somlóvásárhely.

A megye arculatára jellemző a nagyszámú műemlék jellegű épületekkel tarkított települések. Kisebbszámú előfordulnak felújítandó műemlék jellegű épületek is. Az iparterületek a belvárosi részeketől elkülönítetten kerültek kialakításra az egyes településeken.

Összességében elmondhatjuk, hogy Veszprém megye változatos tájegységekkel rendelkezik, melyekre természeti adottságuk szerint más-más tájhasználat jellemző. A tájegységek között megtalálhatóak a szőlőművelésre, borászatra alkalmas hegyvidékek, de nem hagyható figyelmen kívül, hogy itt található Közép-Európa legnagyobb tava, a Balaton is. A megye mind természeti értékek, mind pedig épített környezet tekintetében is kiemelt jelentőséggel bír.

A.I.4. TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, ÉLŐVILÁG ÁLLAPOTA

A.I.4.1. TÁJHASZNÁLAT, TÁJVÉDELEM

Veszprém megye területe három nagy tájegységre, a Kisalföld déli részére, a Bakony hegységre és a Balaton-felvidékre bontható. A megye települései változatos táji adottságú területen húzódnak. Nincsenek híján a kultúrtörténeti emlékeknek és természetvédelmi értékeknek. Veszprém megye tájegységeit mutatja a következő táblázat.

A-10. táblázat: Veszprém megye tájegységei

Kistérség	Nagytaj	Középtaj	Kistáj	Kistájon található települések száma, db
Ajakai kistérség	Dunántúli-középhegység	Bakonyvidék	Bakonyi-kismedencék	1
			Devecseri-Bakonyalja	4
			Kab-hegy-Agártető-csoport	1
			Pápai-Bakonyalja	1
			Veszprém-Devecseri-árok	5
			Veszprém-Nagyvázsonyi-medence	1
	Kisalföld	Marcal-medence	Marcal-völgy	3
		Pápa-Devecseri-sík	23	
Ajkai kistérség települései összesen, db				39
Balatonalmádi kistérség	Alföld	Mezőföld	Káloz-Igari löszhátak	1
			Sárrét	2
	Dunántúli-dombság	Balaton-medence	Baltoni-Riviéra	3
			Somogyi-parti sík	2
	Dunántúli-középhegység	Bakonyvidék	Balaton-felvidék és kismedencéi	3
Balatonalmádi kistérség települései összesen, db				11
Balatonfüredi kistérség	Dunántúli-dombság	Balaton-medence	Baltoni-Riviéra	11
	Dunántúli-középhegység	Bakonyvidék	Balaton-felvidék és kismedencéi	10
Balatonfüredi kistérség települései összesen, db				21
Pápai kistérség	Dunántúli-középhegység	Bakonyvidék	Öregbakony	4
			Pannonhalmi-dombság	1
			Pápai-Bakonyalja	9
	Kisalföld	Győri-medence	Csornai-sík	2
			Marcal-medence	Marcal-völgy
				Pápa-Devecseri-sík
	Nyugat-Magyarországi-peremvidék	Kemeneshát	Alsó-Kemeneshát	5
Pápai kistérség települései összesen, db				49
Sümei kistérség	Dunántúli-középhegység	Bakonyvidék	Sümeg-Tapolcai-hát	2
			Tátika-csoport	2
	Kisalföld	Marcal-medence	Kemenesalja	1
			Marcal-völgy	5
			Pápa-Devecseri-sík	11
Sümei kistérség települései összesen, db				21
Tapolcai kistérség	Dunántúli-dombság	Balaton-medence	Baltoni-Riviéra	3
			Tapolcai-medence	8
	Dunántúli-középhegység	Bakonyvidék	Badacsony-Gulács-csoport	5
			Balaton-felvidék és kismedencéi	4
			Kab-hegy-Agártető-csoport	3
			Keszthelyi-fennsík	3
			Sümeg-Tapolcai-hát	2
			Tátika-csoport	3
Veszprém-Nagyvázsonyi-medence	2			
Tapolcai kistérség települései összesen, db				33
Várpalotai	Dunántúli-	Bakonyvidék	Keleti-Bakony	2

Kistérség	Nagytáj	Középtáj	Kistáj	Kistájon található települések száma, db
kistérség	középhegység		Öreg-Bakony	1
			Veszprém-Devecseri-árok	1
			Vilonyi hegyek	1
	Alföld	Mezőföld	Sárrét	2
Várpalotai kistérség települései összesen, db				7
Veszprémi kistérség	Alföld	Mezőföld	Sárrét	1
	Dunántúli-középhegység	Bakonyvidék	Bakonyi-kismedencék	1
			Balaton-felvidék és kismedencéi	3
			Veszprém-Devecseri-árok	5
			Veszprém-Nagyvázsonyi-medence	8
		Vilonyai-hegyek	2	
Veszprémi kistérség települései összesen, db				20
Zirci kistérség	Dunántúli-középhegység	Bakonyvidék	Bakonyi-kismedencék	6
			Öreg-Bakony	8
			Súri-Bakonyalja	2
Zirci kistérség települései összesen, db				16
Összes település				217

A megyében a különböző földrészeket művelési ágainak megoszlása 2009. évi KSH-adatok alapján a következő:

- Erdő 33,1%
- Nádas 0,5%
- Halastó 0,1%
- Gyep 12,7%
- Gyümölcsös 0,4%
- Szőlő 1,3%
- Konyhakert 0,7%
- Szántó 33,5%
- Kivett 17,7%

A művelési ágak évenkénti alakulását mutatja a következő táblázat.

A-11. táblázat: Földterületek nagysága művelési áganként, ha

Művelési ág	2000	2006	2007	2008	2009
Szántó	150 579	144 859	144 347	143 207	142 376
Konyhakert	2 960	2 934	2 940	2 940	2 940
Gyümölcsös	2 237	1 425	1 602	1 574	1 648
Szőlő	6 647	6 100	6 259	5 601	5 774
Gyep	58 764	58 369	58 285	59 450	53 956
<i>Mezőgazdasági terület</i>	<i>221 187</i>	<i>213 687</i>	<i>213 433</i>	<i>212 772</i>	<i>206 694</i>
Erdő	79 977	128 551	131 000	145 975	141 140
Nádas	1 058	1 065	1 065	2 082	2 104
Halastó	98	210	210	248	279
Termőterület	302 320	343 513	345 708	361 077	350 217
Művelés alól kivett terület	67 798	70 587	67 796	67 904	75 193
Összesen	370 118	414 100	413 504	428 981	425 410

Forrás: KSH 2009

A fenti táblázat alapján megállapítható, hogy a művelés alól kivett terület nagysága 2008. évhez képest lényegesen megnőtt. Ez a megye szempontjából nem kívánatos, felülvizsgálata mindenképpen javasolható. Lényeges csökkenés tapasztalható az erdőterületek és a gyepterületek nagyságában. A szántóterületek csökkenése kisebb mértékű, de mindenféle képpen figyelemfelkeltő.

Ökoturizmus

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. Tv. 64 §. (2) szerint a védett területeken a nemzeti-park-igazgatóságoknak az ismeretterjesztés, oktatás, tudományos kutatás és az idegenforgalom részeként a védett természeti területek látogatásának lehetőségét biztosítaniuk kell, ezért a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság is ún. ökoturisztikai bemutatóhelyeket működtet. A bemutatóhelyek egy része a természetvédelmi kezelést biztosító állattartás bemutatására épül (Salföldi major, Tihany), de léteznek tematikus ökoturisztikai bemutatóhelyek is, amelyek egy-egy terület bemutatása vagy tematika (pl. geológia) ismertetése céljából létesültek. Ökoturisztikai bemutatóhelyek Veszprém megyében:

- Monoszló, Hegyestű geológiai bemutatóhely
- Tapolcai tavasbarlang
- Bakonybél, Bakonyi Erdők Háza
- Zirc, arborétum
- Szentgáli Kőlik-barlang
- Balatonfüred, Lóczy-barlang

A tematikus bemutatóhelyek mellett tanösvényeket is létesítettek olyan helyeken, ahol a terület jellege elbírja a nagyobb mennyiségű turistát ill. ahol a terület megismerését a különböző típusú tanösvényeken a látogatók önállóan is megtehetik:

- Theodóra-Kékkő tanösvény, Kékkút
- Tapolcai-medence - Badacsony, Geológiai és botanikai tanösvény,
- Szent György-hegyi "Bazaltorgonák" tanösvény
- Kamon-kő tanösvény
- Magas-Bakony TK - Boroszlán tanösvény
- Somló TK - Kitaibel tanösvény

Borvidékek

A szőlészeti és a borászati adatszolgáltatás, valamint a származási bizonyítványok kiadásának rendjéről, továbbá a borászati termékek előállításáról, forgalomba hozataláról és jelöléséről szóló 127/2009. (IX. 29.) FVM rendelet szerint a térség települései a következő borvidékekhez tartoznak

- ***Badacsonyi borvidék:*** Ábrahámhegy, Badacsonytomaj, Badacsonytördemic, Balatonrendes, Balatonszepezd, Gyulakeszi, Hegymagas, Káptalantóti, Kisapáti, Kővágóörs, Nemesgulács, Raposka, Révfülöp, Salföld, Szigliget, Tapolca.
- ***Balatonfüred-Csopaki borvidék:*** Alsóörs, Aszófő, Balatonakali, Balatonalmádi, Balatonfőkajár, Balatonfüred, Balatonkenese, Balatonszőlős, Balatonudvari, Balatonvilágos, Csopak, Dörgicse, Felsőörs, Lovas, Mencshely, Örvényes, Paloznak, Pécsely, Tihany, Vászoly, Balatoncsicsó, Monoszló, Óbudavár, Szentantalfa, Szentjakabfa, Tagyon, Zánka.
- ***Balaton-felvidéki borvidék:*** Balatonederics, Lesencefalú, Lesenceistvánd, Lesencetomaj, Nemesvita, Sáska, Uzsa, Zalahaláp, Balatongyörök, Csabrendek,

Cserszegtomaj, Gyenesdiás, Sümeg, Sümegprága, Balatonhenye, Hegyesd, Köveskál, Mindszentkál, Monostorapáti, Szentbékáll.

- **Nagy-Somló borvidék:** Borszörcsök, Doba, Somlójenő, Somlószőlős, Somlónásárhely.

Erdőgazdálkodás

Veszprém megye erdősültsége az országos átlagot lényegesen meghaladja, 33,1%. A megyében működő három nagy állami erdőgazdaság: a Bakonyerdő Erdészeti és Faipari Zrt., a HM Budapesti Erdőgazdaság Zrt. és a HM VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.

Összességében elmondhatjuk, hogy Veszprém megye változatos tájegységekkel rendelkezik, melyekre természeti adottságuk szerint más-más tájhasználat jellemző. A tájegységek között megtalálhatóak a szőlőművelésre, borászatra alkalmas hegyvidékek, de nem hagyható figyelmen kívül, hogy itt található Közép-Európa legnagyobb tava, a Balaton is. A megye mind természeti értékek, mind pedig épített környezet tekintetében is kiemelt jelentőséggel bír.

A.I.4.2. ÉLŐVILÁG

Veszprém megy települései 26 kistáj részét képezik. Ezen kistajak élővilága határozza meg a megye flórájának és faunájának összetételét. Ennek alapján elmondható, hogy nagyon változatos a megye élővilága, hiszen megtalálható a térségben a síkságtól a dombságig, a vizek élővilága éppúgy, mint a hegyvidékekre jellemző életközösség.

A.I.4.2.1. NÖVÉNYVILÁG

A változatos éghajlati és talajviszonyok miatt gazdag és sokrétű Veszprém megye flórája. A változatos növényvilág részletes leírását a Veszprém Megye Környezetvédelmi Program I. kötete tartalmazza a következő tájegységek szerinti bontásban:

- Marcal-völgy
- Kemenesalja
- Pápa–Devecseri-sík
- Sárrét
- Alsó-Kemeneshát
- Somogyi parti sík
- Balaton
- Balatoni-Riviéra
- Tapolcai-medence
- Tátika-csoport
- Keszthelyi-fennsík
- Balaton-felvidék és kismedencéi
- Vilonyai-hegyek
- Veszprém–Nagyvázsonyi-medence
- Kab-hegy–Agártető-csoport
- Sümeg–Tapolcai-hát

- Devecseri-Bakonyalja
- Öreg-Bakony
- Bakonyi-kismedencék
- Keleti-Bakony
- Veszprém-Devecseri-árok
- Pápai-Bakonyalja
- Pannonhalmi-dombság
- Csornai-sík
- Káloz–Igari löszhátak

A.I. 4.2.2. ÁLLATVILÁG

Veszprém megye állatvilágát a Tóth Sándor által a *Veszprém megye monográfiája* című szakirodalomban leírtak alapján foglaltuk össze Veszprém Megye Környezetvédelmi Program I. kötetében. Veszprém megye határai a történelem során gyakran változtak. Ez a folyamat kisebb mértékben még a legutóbbi években is zajlott. A szerző szerint célszerűbb inkább a Bakonyvidéknek nevezett táj faunáját a vizsgálat tárgyává tenni, ez ugyanis nagyjából egybe esik a megye területével. Veszprém megye területének állatvilágát sok ezer faj alkotja. Pontos számot adni lehetetlen. Az eddig feldolgozott csoportokra általánosan jellemző, hogy a hazai fajoknak legalább 70-75 %-a kimutatható a Bakonyból is. Ennek értelmében a Bakony területén élő fajok száma durva becslés alapján is 15-20 ezerre tehető. A szakirodalom nem a hagyományos elvet, vagyis a természetföldrajzi alapon történő besorolást követte, hanem inkább a hegység növény, elsősorban erdőtársulásában előforduló faunát jellemezte.. Ezen kívül külön részletezésre kerültek a vizek valamint a bazalthegek faunája is.

A.I.4.3. VÉDETT TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

Veszprém megye a Balaton- Felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságának működési területéhez tartozik, melyen nemzetközi-, országos- és helyi jelentőségű védett természeti területek és értékek találhatók.

A megyében 2 tájvédelmi körzet és 20 országos jelentőségű természetvédelmi terület található, valamint helyi védettséget élvez 35 terület (2006-ban 30). Veszprém megye összes helyi jelentőségű védett természeti értékeinek száma: 55. Veszprém megye területén ex-lege védett területek, Ramsari Terület, Európa Diplomás Terület valamint NATURA 2000 területek is, Nemzeti Ökológiai hálózat és Magas Természeti Értékű terület is található.

A.I.4.3.1 NEMZETKÖZI JELENTŐSÉGŰ TERÜLETEK

Veszprém megyében nemzetközi jelentőségű területek:

- Európa Diploma - Védett természeti terület
- Ramsari - nemzetközi jelentőségű vizes terület
- NATURA 2000 - európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű terület
- Nemzeti ökológiai hálózat

Európai Diplomás Terület

Európa természeti örökségének megóvása érdekében az Európa Tanács (Strassbourg) 1965-ben létrehozta az Európa Diplomát. A kitüntetéssel olyan védett területek kerülnek az Európa Tanács védnökségébe, amelyek geológiai, biológiai vagy tájképi sokfélesége Európában kiemelkedő. A Diplomával a területen végzett természetvédelmi kezelés hatékonyságát is elismerik. A Diploma elnyeréséhez szükséges pályázatot a tagországok kormányai nyújtják be az Európa Tanácshoz. A Miniszteri Bizottság egy szakértői csoport helyszíni szemléje alapján hozza meg döntését. A terület kezelőjének éves jelentésekben kell beszámolnia arról, hogy a Diplomához csatolt ajánlásokat teljesítette-e. A Diploma öt évenként történő megújítása előtt újból helyszíni szemlét tartanak. Hazánkban Veszprém megyét érintő Európai Diplomás Területként a **Tihanyi-félsziget vulkanikus képződményeit** tartják számon.

Ramsari terület

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságának illetékességi területén két **Ramsari terület található**: a Kis-Balaton és a **Balaton**, ezek közül Veszprém megye területét a Balaton érinti. A Balaton 1989. március 17-től szerepel a Nemzetközi jelentőségű vizes területek jegyzékén. Az egyetlen hazai időszakos Ramsari területünk. Ez azt jelenti, hogy minden év október 1-től a következő év április 30-ig biztosítani kell a tavon tartózkodó vízimadarak zavartalanságát. Ebben az időszakban szárcsák, úszú és bukórécék ezrei vonulnak és telelnek a Balatonon évről évre. A rendszeresen átvonuló fajok össz egyedszáma meghaladja a harmincezret. Tavasztól nyár végéig a nádasokban költő madárfajok, a kóborló és a tóra táplálkozni érkező madarak színesítik a tó madárvilágát.

NATURA 2000 területek

Az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 területek egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmén keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megóvását és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához. Olyan zöld infrastruktúra, mely biztosítja Európa természetes élőhelyeinek ökoszisztéma szolgáltatásait, valamint jó állapotban való megőrzöttségét.

A Natura 2000 hálózat az Európai Unió két természetvédelmi irányelve alapján kijelölendő területeket - az 1979-ben megalkotott madárvédelmi irányelv (79/409/EGK) végrehajtásaként kijelölendő különleges madárvédelmi területeket és az 1992-ben elfogadott élőhelyvédelmi irányelv (43/92/EGK) alapján kijelölendő különleges természetmegőrzési területeket - foglalja magába.

A következőkben ismertetjük a területen megtalálható Natura 2000 területek általános jellemzőit. A leírt jellemzők a Natura 2000 területe egészére vonatkoznak.

Különleges természetmegőrzési területek - Site of Community Importance

Az **Élőhelyvédelmi Irányelv (Habitats Directive, 92/43/EEC)** az Európai Unió egyik legfontosabb jogi eszköze a biodiverzitás védelme érdekében.

Különleges Természetmegőrzési Terület: olyan közösségi szempontból jelentős természeti értékekkel rendelkező terület, amely a 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 2. A) és 3. A)

számú mellékletében meghatározott faj jelentős állománya, élőhelye, valamint rajta a 4. A) számú mellékletben meghatározott közösségi szempontból jelentős élőhelytípus található.

Az irányelv, minthogy **fő célja** elősegíteni a biológiai sokféleség megőrzését a gazdasági, társadalmi, kulturális és regionális igények figyelembe vételével, hozzásegít egy közös cél, a fenntartható hasznosítás megvalósításához; minthogy a biológiai sokféleség megőrzése egyes esetekben megkívánja a folyamatos emberi beavatkozást, vagy egyáltalán az arra való ösztönzést.

A következő táblázat a megye területén megtalálható különleges természet megőrzési területeket foglalja össze.

A-12. táblázat: Veszprém megyében található különleges természet megőrzési területeket

Ssz	Terület megnevezése	Azonosító	Teljes terület, ha
1	Marcal-medence SCI	HUBF20015	4897.18
2	Devecseri Széki-erdő SCI	HUBF20009	1593.3
3	Felső-Nyirádi-erdő és Meggyes-erdő SCI	HUBF20011	4212.8
4	Uzsai-erdő SCI	HUBF20029	2717.37
5	Keszthelyi-hegység SCI	HUBF20035	15094
6	Agár-tető SCI	HUBF20004	5136.16
7	Sásdi-rét SCI	HUBF20012	395.89
8	Monostorapáti Fekete-hegy SCI	HUBF20007	1810.96
9	Dörögdi-medence SCI	HUBF20033	899.526
10	Kab-hegy SCI	HUBF20003	8093.05
11	Tótvázsonyi Bogaras SCI	HUBF20027	236.574
12	Nemesvámosi Szár-hegy SCI	HUBF20026	57.049
13	Pécselyi medence SCI	HUBF20014	867.827
14	Öreg-hegyi riviéra SCI	HUBF20016	1209.37
15	Tihanyi-félsziget SCI	HUBF20006	751.064
16	Balaton SCI	HUBF30002	58889.6
17	Balatonfüredi-erdő SCI	HUBF20034	3484.73
18	Szentkirályszabadja SCI	HUBF20031	494.427
19	Csatár-hegy és Miklós Pál hegy SCI	HUBF20008	1594.75
20	Papod és Miklád SCI	HUBF20002	5308.99
21	Mogyorós-hegy SCI	HUBF20022	201.697
22	Megye-hegy SCI	HUBF20018	240.321
23	Kádártai dolomitmezők SCI	HUBF20017	813.767
24	Hajmáskéri Törökcsapás SCI	HUBF20023	909.816
25	Berhidai löszvölgyek SCI	HUBF20024	107.799
26	Péti-hegy SCI	HUBF20021	373.764
27	Keleti-Bakony SCI	HUBF20001	11897.2
28	Északi-Bakony SCI	HUBF30001	25803.1

A Különleges természetmegőrzési területek jellemzését a Veszprém Megye Környezetvédelmi Programja I. kötet 8. b számú melléklete tartalmazza.

Különleges madárvédelmi területek - Special Protection Area (SPA)

Különleges Madárvédelmi Terület: olyan közösségi szempontból jelentős természeti értékekkel rendelkező terület, amelyen a 275/2004. (X.8.) Kormányrendelet 1. A) számú mellékletben meghatározott közösségi jelentőségű madárfaj, valamint az 1. B) számú

mellékletben meghatározott vonuló madárfaj jelentős állománya, illetve élőhelye található, különös tekintettel a nemzetközi jelentőségű és egyéb vizes élőhelyekre.

Magyarországnak az Európai Unióhoz történő csatlakozása kapcsán a csatlakozás időpontjáig a **Madárvédelmi Irányelv (Wild Birds Directive, 79/409/EEC)** előírásai szerint ki kellett jelölni a Különleges Madárvédelmi Területek hálózatát, ez a már korábban védetté nyilvánított természeti területek elhelyezkedésétől függetlenül történt.

Veszprém megyében megtalálható különleges madárvédelmi területek:

A terület neve:	BALATON
A terület kódja:	HUBF30002
A madártani jelentőséggel bíró terület nagysága:	58889,54 hektár
Tengerszint feletti magasság:	104-135 méter
A terület átlagos tengerszint feletti magassága:	104 méter
A terület státusza a Natura 2000 hálózaton belül:	Különleges Madárvédelmi Terület - Special Protection Area (SPA)
Egyéb védettség:	Fontos madárélőhely (Important Bird Area - IBA) Különleges természetmegőrzési terület (Natura 2000) Egyéb Ramsari terület

Általános leírás:

A 77 km hosszú, 1-14 m között változó vízmélységű tó Közép-Európa egyik legnagyobb tava. A tópart sűrűn beépített, ezért nádas területek kevés helyen, és kis arányban találhatóak. A tömegturizmus egyik legfontosabb célterülete Magyarországon, jelentős halászattal és hajóforgalommal.

Madártani jellemzés:

A nyári időszak zavarása miatt fészkelő madárállománya elhanyagolható, de a vadludak és bukórécék számára jelentős élőhely vonulás és telelés idején.

Földhasználat:

Halászat és halgazdálkodás, turizmus és üdülés, vízgazdálkodás.

Veszélyeztető tényezők:

Iparosítás (ipari szennyvizek), madarak zavarása, vizes területek feltöltése, növényzet égetése, üdülés, turizmus, városiasodás, orvhalászat, halrablások.

A-13. táblázat: A kijelölés alapjául szolgáló fajok és állományuk

Kód	Név (tudományos név)	Fészkelő állomány	Telelő állomány	Átvonuló állomány
A043	Nyári lúd (<i>Anser anser</i>)			1750
A041	Nagy lilik (<i>Anser albifrons</i>)			1500
A039	Vetési lúd (<i>Anser fabalis</i>)			2750
A059	Barátréce (<i>Aythya ferina</i>)			6000-10 000
A061	Kontyos réce (<i>Aythya fuligula</i>)			7500
A067	Kerceréce (<i>Bucephala clangula</i>)			1500-10 000
A053	Tökés réce (<i>Anas platyrhynchos</i>)			10500-25 000

A terület neve:	ÉSZAKI-BAKONY
A terület kódja:	HUBF30001
A madártani jelentőséggel bíró terület nagysága:	25803 hektár
Tengerszint feletti magasság:	208-699 méter
A terület átlagos tengerszint feletti magassága:	397 méter
A terület státusza a Natura 2000 hálózaton belül:	Különleges Madárvédelmi Terület - Special Protection Area (SPA) Egyéb védetség: Fontos madárélőhely (Important Bird Area - IBA) Északi-Bakony IBA; 34300 ha Különleges természetmegőrzési terület (Natura 2000) Országos jelentőségű védett terület Helyi jelentőségű védett terület

Általános leírás:

A közeli ipari területek ellenére a Bakony legérintetlenebb része, viszonylag nagy kiterjedésű természetszerű erdőtársulásokkal. A közismerten „vadregényeserdőrengeteknek” köszönhető a jelentős madárvilág is. Az extenzíven művelt erdők jellegzetes kísérőfaja a fehérhátú fakopáncs, mely számottevő számban költ a területen, de jelentős az egyéb harkályfajok állománya is. Jellemző növénytársulásaik a szubmontán bükkösök és cseres tölgyesek.

Madártani jellemzés:

Elsősorban a harkályfélék és a ragadozó madarak számára jelentős terület, a javaslattétel is e fajok alapján történt.

Földhasználat:

erdőgazdálkodás, természetvédelem és kutatás, turizmus, vadászat és vadgazdálkodás.

Veszélyeztető tényezők:

erdőművelés, madarak zavarása

A-14. táblázat: A kijelölés alapjául szolgáló fajok és állományuk:

Kód	Név (tudományos név)	Fészkelő állomány	Telelő állomány	Átvonuló állomány
A072	Darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>)	10 pár		
A234	Hamvas küllő (<i>Picus canus</i>)	30 pár		
A239	Féhrhátú fakopáncs (<i>Dendrocopos leucotos</i>)	45 pár		

Nemzeti Ökológiai Hálózat

Magyarországon a Nemzeti Ökológiai Hálózat tervezése 1993-ban kezdődött meg az IUCN szervezésében. Az ökológiai hálózat funkcionális elemei:

Magterületek:

Magterületnek nevezzük a hálózat foltszerű, tetszőleges kiterjedésű területeit, melyek ideális nagyság esetén a lehető legtöbb populációnak, illetve az ezekből felépülő életközösségeknek az élőhelyei és genetikai rezervátumai.

Ökológiai folyosók:

A magterületek közötti kapcsolatot a sávós, folytonos élőhelyek, vagy kisebb-nagyobb megszakításokkal jellemezhető élőhely-mozaikok, láncolatok, az úgynevezett ökológiai folyosók biztosítják. Ezek az élőhelyeket, élőhelykomplexumokat kötik össze, egyben biztosítják a génáramlást az egymástól elszigetelt populációk között.

Pufferterületek:

A magterületek és a folyosók körül védőzónát (pufferzóna) kell kijelölni, ahol még a természetközeli élőhelyek aránya lehetőség szerint magas, feladatuk a magterületek és folyosók védelme az esetleges külső káros hatásoktól.

Rehabilitációs területek:

A kijelölendő rehabilitációs területek a magterületek, ökológiai folyosók és védőövezetek hálózati elemek területein belül zárványként jelentkező, vagy ezekkel határos ökológiailag sérült állapotú területek, melyek megszakításokat okoznak az egyes zónákban. Helyreállításukat követően a hálózathoz kapcsolhatóak.

A Nemzeti Ökológiai hálózat által Veszprém megye jelentős mértékben érintett.

A.I.4.3.2 ORSZÁGOS TERMÉSZETI VÉDELEM ALATT ÁLLÓ ÉRTÉKEK

Az országos jelentőségű természetvédelmi területeket a következő táblázat foglalja össze.

A-15. táblázat: Országos jelentőségű védett természeti területek

Védett természeti terület neve	Védetté nyilv. éve	Veszprém (ha)	Tv-i kezelő 2008. után
Nemzeti Park (NP)			
Balaton-felvidéki NP	1997.	30765	BfNPI
Tájvédelmi Körzetek (TK)			
Magas-Bakony TK	1991.	7635	BfNPI
Somló TK	1993.	583	BfNPI
Természetvédelmi Területek (TT)			
Tapolcai-tavasbarlang felszíni védőterülete TT	1942.	2	BfNPI
Zirci arborétum TT	1951.	18	BfNPI
Uzsai csarabos erdő TT	1951.	110	BfNPI
Szentgáli-tiszafás TT	1951.	213	BfNPI
Úrkúti-őskarszt TT	1951.	3	BfNPI
Fenyőfői-ősfenyves TT	1954.	17	BfNPI
Várpalotai homokbánya TT	1954.	1	BfNPI
Balatonkenesei-tátorjános TT	1971.	2	BfNPI
Darvas-tó lefejtett bauxitlencse TT	1971.	34	BfNPI
Sümegei Mogyorós-domb TT	1976.	65	BfNPI
Farkasgyepüi kísérleti erdő TT	1977.	359	BfNPI
Devecseri Széki-erdő TT	1985.	297	BfNPI
Balatonfüredi-erdő TT	1986.	869	BfNPI
Tapolcafői-láprét TT	1990.	13	BfNPI
Bakonygyepesi-zergebogláros TT	1990.	24	BfNPI

Védett természeti terület neve	Védetté nyilv. éve	Veszprém (ha)	Tv-i kezelő 2008. után
Attyai-láprét TT	1993.	15	BfNPI
Somlóvásárhelyi Holt-tó TT	1993.	15	BfNPI
Sárosfői-halastavak TT	1993.	278	BfNPI
Nyirádi Sár-álló TT	2005.	395	BfNPI
Sümegei Fehér-kövek TT+erdőrez.	2007.	308	BfNPI
Ex lege lápok	2001.	3500	BfNPI
Védett terület összesen:		45521	

Nemzeti park

A Nemzeti park az ország jellegzetes, természeti adottságaiban lényegesen meg nem változtatott, olyan nagyobb kiterjedésű területe, melynek elsődleges rendeltetése a különleges jelentőségű, természetes növény- és állattani, földtani, víztani, tájképi és kultúrtörténeti értékek védelme, a biológiai sokféleség és természeti rendszerek zavartalan működésének fenntartása, az oktatás, a tudományos kutatás és a felüdülés elősegítése.

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park hazánk nyolcadik nemzeti parkja. A nemzeti park magában foglalja a Balaton-felvidéki régió mellett a Kis-Balaton területét. Az ország egyik legjelentősebb és leglátogatottabb turisztikai területe, hazánk természeti szépségeiben egyedülállóan gazdag vidéke.

Tájvédelmi körzetek

Magas-bakonyi TK

A Dunántúli-középhegység egy jellegzetes, bükkös erdővel borított tájegysége 1991-ben került védelem alá. A természetvédelmi oltalmat a terület viszonylagos érintetlensége, kiterjedésének 84%-át borító erdeinek szinte teljes mértékű eredetisége is indokolta.

Somló TK

A Marcal-medence síkjából magányosan kiemelkedő vulkáni hegy távolról is jól látható váromjával, hírneves boraival, vendégház pincéivel, valamint kilátótornyával messziről hívja az érdeklődőket. Mivel a hegy bazaltja a hő és a napfény hatására "kukoricásodik", azaz sörétszerű törmelékre esik szét, így bazaltbánya nem csúfította el egyik oldalát sem.

A tájvédelmi körzetekről részletes információk a Balaton-felvidéki Nemzeti Park honlapján található.

Ex lege védett területek

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény szerint 23. § (2) bekezdése alapján a törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár (ex lege védettség). Az e bekezdés alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek minősülnek. Veszprém megye Önkormányzata részére a Balaton-Felvidéki Nemzeti Park Igazgatósága adatszolgáltatást nyújtott a területén nyilvántartott természetvédelmi értékekről, így a fejezet összeállítása ezen adatok felhasználásával történt. Veszprém megye területén található ex-lege védett területeket a következő táblázat foglalja össze.

A-16. táblázat: Veszprém megye területén található ex-lege védett területeket

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)	Ebből 2009. évben nyilvántartásba vett (db)	Felmértségi állapot, %
Forrás	1580	360	75
Barlang	711	0	100
Víznyelő	463	40	95
Kunhalom*	270	0	100
Földvár*	61	0	100

Forrás: BFNPI

* Ezekről a védett értékekről részletes információ a BFNPI honlapján található.

Élettelen természeti értékek

Védett földtani alapszelvény

A Veszprém megyében megtalálható védett földtani alapszelvények a következők:

1. Porva (Bakonybél), Márvány-völgyi útbevágás
2. Porva, Kőris-hegy tető, út menti hasadékok
3. Bakonybél, Kőris-hegy, triász/jura határszelvény
4. Bakonybél, Som-hegy tetői szelvény NY
5. Bakonybél, Som-hegy tető, D-i szelvény
6. Bakonybél, Som-hegy, K-i kutatóárok
7. Bakonybél, Somhegypusztai (hegylábi) feltárás
8. Bakonybél, Kertesköi-szurdok
9. Borszörcsök, Somló-hegy, keleti útbevágás
10. Úrkút, Csárda-hegy
11. Nyirád, Darvas-tó
12. Sümeg, Mogyorósdomb
13. Sümeg, Sintérlapi kőbánya
14. Tapolcai-tavasbarlang, Lóczy-terem
15. Szentbékkálla, kötenger
16. Badacsonyörs, Örsi-hegy
17. Kővágóörs, Kötenger
18. Köveskál, Séd-part
19. Köveskál, Horog-hegy
20. Vászoly, Vasásó-hegy
21. Tihany, Nyereg-hegy
22. Tihany, Kiserdő-tető, Szélmarta sziklák
23. Tihany, Kiserdő-hegy orra
24. Tihany, Fehér-part
25. Várpalota, Szabó-bánya

Védett ásványok

Veszprém megyében előforduló védett ásványok jellemzőit a következőkben részletezzük.

Ásványnév	Opál
Képlete	$\text{SiO}_2 \cdot n\text{H}_2\text{O}$
Kristályrendszer	Amorf, vagy lokálisan rendezett szerkezetű
Osztály	Oxidok, hidroxidok
Gyakoriság	gyakori

HOM lelőhely-Veszprém megye

- Lesenceistvánd
- Tihany
- Uza
- Várpalota
- Zalahaláp

Egyéb lelőhely - Veszprém megye

- Kővágóörs
- Nemesgulács
- Pula
- Úrkút

Ásványnév	Azurit
Képlete	$\text{Cu}_3(\text{CO}_3)_2(\text{OH})_2$
Kristályrendszer	Monoklin
Osztály	Karbonátok, nitrátok
Gyakoriság	gyakori

HOM lelőhely- Veszprém megye

- Balatonfüred

Egyéb lelőhely – Veszprém megye

- Alsóörs
- Litér
- Paloznak
- Sóly

Ásványnév	Malachit
Ásványnév angolul	Malachite
Képlete	$\text{Cu}_2(\text{CO}_3)(\text{OH})_2$
Kristályrendszer	Monoklin
Osztály	Karbonátok, nitrátok
Gyakoriság	gyakori

HOM lelőhely – Veszprém megye

- Alsóörs
- Balatonfüred
- Lovas

- Uppony

Egyéb lelőhely – Veszprém megye

- Litér
- Paloznak
- Sóly

A.I.4.3.3 HELYI TERMÉSZETI VÉDELEM ALATT ÁLLÓ ÉRTÉKEK

A következő táblázat Veszprém megye helyi jelentőségű védett természeti értékeinek összefoglalását tartalmazza.

A-17. táblázat: Helyi jelentőségű védett természeti értékek Veszprém megyében

	Név	Település	Védelmi kategória
1	Alsóörsi Szabadság-kilátó	Alsóörs	TT
2	Balatonfüredi védett fák, facsoportok	Balatonfüred	TE
3	Belső várkert	Pápa	TT
4	Birkadomb	Öcs	TT
5	Cseszneki Gerendavágási öreg bükkfa	Csesznek	TE
6	Cseszneki várhegy	Csesznek	TT
7	Csopaki-szőlők	Csopak	TT
8	Farkasgyepői-erdők	Farkasgyepű	TT
9	Felsőörsi földtani-rétegtani szelvény	Felsőörs	TE
10	Gézaházi parkerdő	Csesznek	TT
11	Halál-völgy környéke	Öcs	TT
12	Hárskúti védett fák (hegyi szil, bükk)	Hárskút	TE
13	Hegyesdi-agyaggödrök	Hegyesd	TT
14	Hegyesdi-gyepék	Hegyesd	TT
15	Kárpáti sáfrány termőhelye	Kup	TT
16	Kinder-tó és Csigás-tó	Öcs	TT
17	Kiserdő park	Balatonfüred	TT
18	Kislódi Kis-Torna-patak völgye	Kislód	TT
19	Kőház-verem	Öcs	TT
20	Magyargencsi Széll-kastély parkja	Magyargencs	TT
21	Magyargencsi védett fák	Magyargencs	TE
22	Mamutfenyők	Lesencetomaj	TE
23	Nagy-tó és környéke	Öcs	TT
24	Nagyvázsonyi kastélypark	Nagyvázsony	TT
25	Növényvédelmi és Agrokémiai Állomás Parkja	Csopak	TT
26	Olaszfalui fás legelő	Olaszfalva	TT
27	Platán fasorok	Balatonfüred	TE
28	Sümeg, Árpád utcai gesztenye	Sümeg	TE

	Név	Település	Védelmi kategória
	facsoport		
29	Sümege, Hét vezér téri gesztenye facsoport	Sümege	TE
30	Sümegei-borókás	Sümege	TT
31	Sümegei Kisfalu-dy-tölgyfája	Sümege	TE
32	Sümegei volt mészkőbánya	Sümege	TT
33	Sümege, Nyírlaki Szociális Otthon parkja	Sümege	TT
34	Sümege, Szent István téri gesztenye facsoport	Sümege	TE
35	Szabadság park	Devecser	TT
36	Szent Erzsébet liget (korábban: Öregpark)	Balatonalmádi	TT
37	Szentgál, Hajagi-barkócafa	Szentgál	TE
38	Szóc, Pörös-dombi borókás	Szóc	TT
39	Tiszafa I.	Veszprém	TE
40	Várhegy	Sümege	TT
41	Vénicszilfák	Békás, Békés	TE
42	Veszprém, A régi vidámpark területe	Veszprém	TE
43	Veszprém, Dózsavárosi temető fái	Veszprém	TE
44	Veszprém, Fenyves utcai parkerdő	Veszprém	TT
45	Veszprémi Benedek-hegy	Veszprém	TT
46	Veszprémi Betekints-völgy	Veszprém	TT
47	Veszprémi Erzsébet-sétány	Veszprém	TT
48	Veszprémi Jutas-pusztai szikla	Veszprém	TE
49	Veszprémi Kálvária-domb és környéke	Veszprém	TT
50	Veszprémi Sintér-domb	Veszprém	TT
51	Veszprémi Szerelm-sziget	Veszprém	TT
52	Veszprémi Színház-kert	Veszprém	TT
53	Veszprém, Séd völgye – Betekints-völgy	Veszprém	TE
54	Veszprém, Vámosi úti temető fái	Veszprém	TE
55	Veszprém, Vörösmarty tér tiszafái	Veszprém	TE

Forrás: <http://www.termeszetvedelem.hu>

A.I.4.3.4. KIEMELTEN FONTOS ÉRZÉKENY TERMÉSZETI TERÜLETEK

A Kiemelten fontos ÉTT-ek térségeit és az érintett településeket az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról szóló 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet tartalmazza.

A-18. táblázat: *Érzékeny természeti területekkel érintett települések Veszprém megyében*

Megye	Település
2.1.1. Marcal-medence	
Veszprém	Adorjánháza
Veszprém	Békás
Veszprém	Csögle
Veszprém	Egeralja
Veszprém	Egyházaskesző
Veszprém	Kamond

Megye	Település
Veszprém	Kemeneshőgyész
Veszprém	Kiscsősz
Veszprém	Kispirit
Veszprém	Külsővat
Veszprém	Magyargencs
Veszprém	Marcaltó
Veszprém	Mezőlak
Veszprém	Mihályháza
Veszprém	Nagyacsád
Veszprém	Nagypirit
Veszprém	Nemesgörzsöny
Veszprém	Pápa
Veszprém	Várkesző
Veszprém	Vinár
Veszprém	Zalaszegvár
2.1.2. Tapolcai-medence	
Veszprém	Badacsonytördemic
Veszprém	Balatonederics
Veszprém	Gyulakeszi
Veszprém	Hegymagas
Veszprém	Kisapáti
Veszprém	Lesenceistvánd
Veszprém	Lesencetomaj
Veszprém	Nemesgulács
Veszprém	Nemesvita
Veszprém	Raposka
Veszprém	Szigliget
Veszprém	Tapolca
2.1.3. Káli-medence	
Veszprém	Balatoncsicsó
Veszprém	Balatonhenye
Veszprém	Balatonrendes
Veszprém	Hegyese
Veszprém	Kapolcs
Veszprém	Káptalantóti
Veszprém	Kékkút
Veszprém	Kővágóörs
Veszprém	Köveskál
Veszprém	Mindszentkál
Veszprém	Monostorapáti
Veszprém	Monoszló
Veszprém	Salföld
Veszprém	Szentbékáll
Veszprém	Tapolca
Veszprém	Vigántpetend

A.I.4.3.5. ZÖLDTERÜLETEK, TELEPÜLÉSÖKOLÓGIAI ADOTTSÁGOK

A megye táji, illetve természeti adottságainak mai állapotára a nagymértékű emberi beavatkozások, illetve ezek átalakító hatásai jellemzőek. Ennek ellenére a megye legtöbb településén a tájra eredetileg jellemző természetföldrajzi adottságoknak jó néhány értékes relikta megtalálható, melyek napjainkban – nagyrészt már védett – természeti értékek.

A megye területén több országos és helyi védettségű természetvédelmi terület található, melyet az előző fejezetekben részleteztünk.

Összességében megállapítható, hogy Veszprém megye változatos tájegységekkel rendelkezik, melyekre természeti adottságuk szerint más-más tájhasználat jellemző. A tájegységek között megtalálhatóak a szőlőművelésre, borászatra alkalmas hegyvidékek, de nem hagyható figyelmen kívül, hogy itt található Közép-Európa legnagyobb tava, a Balaton is. Mind állatvilág, mind növényvilág szempontjából a megye az ország egyik legváltozatosabb vidéke. A vízpartok flórája és faunája éppúgy jellemző a megyére, mint a hegyvidéken őshonos fajok.

Veszprém megyében a területfejlesztési tervek készítésénél (megyei és települési) feltétlenül figyelembe kell venni a táji értékek megőrzését. Mindezen értékek védelme kiemelt fontossággal bír a célok, programok meghatározásánál.

A.1.5. ÉPÍTETT KÖRNYEZET

A.1.5.1. A MEGYE TELEPÜLÉSSZERE

Veszprém megye 15 városból és 212 nagyközségből, községből álló településállománya nem alkot egységes regionális hálózatot, mivel a települések kapcsolatai, hatásai, vonzáskörzetei túllépnek a megye közigazgatási határain, ugyanakkor alapvető meghatározói a régió egésze térszerkezetének.

Térségi központként Veszprém mellett Pápa (és bizonyos részfunkciókban Ajka) rendelkezik részleges felsőfokú ellátási funkciókkal. A tradicionális, vagy az 1950-es évek erőltetett iparosításának következtében kifejlődött további kis- és középvárosok csak hiányos, vagy részleges középfokú ellátást nyújtanak, nem beszélve a jóval később, vagy napjainkban várossá nyilvánított települések jóval kisebb térségi szerepeiről.

A középfokú ellátás viszonylag széles palettáját nyújtja Veszprém megyében Pápa, Ajka, Tapolca, Balatonfüred és Várpalota. Hozzájuk képest is hiányosak Zirc és Balatonalmádi nyújtotta lehetőségek. Sümeg részleges középfokú funkciókat betöltő városias jellegű település, míg a többi új törpeváros ellátási körzete gyengének bizonyul, vagy speciális jellegű (idegenforgalmi, jelentősebb ipari, vagy kistérségi szervezőközpont).

A régió falusi települései között is található olyan kisközpontok, amelyek a teljes alapfokú ellátást nemcsak a saját, hanem a környező falvak lakossága számára is biztosítani tudják, körzetesített feladat-ellátási helyként, kispiaci körzetként, idegenforgalmi vagy kistérségi szolgáltató alközpontként.

A központi szerepkörökkel nem rendelkező falvak általában kisebb-nagyobb alapellátási hiányosságokkal jellemezhetők, vagy csak részlegesen, illetve csekély mértékben töltnek be ilyen funkciókat, esetleg csak lakóhelyként vehetők számba (külterületi lakott helyek különböző típusai).

A.I.5.2. KÖZLEKEDÉSHÁLÓZAT

Közúthálózat

Veszprém megye közúthálózatának fő elemeit a PESTTERV Kft által tervezett Veszprém Megye Területrendezési Terve Módosítás dokumentáció alapján adjuk meg:

1. Gyorsforgalmi út:

- M8: Szentgotthárd térsége - Veszprém - Enying térsége

2. Főutak:

- 8. sz. főút: Székesfehérvár (M7) - Veszprém - Szentgotthárd - (Ausztria)
- 72. sz. főút: Balatonfüzfő (71. sz. főút) - Veszprém (8. sz. főút)
- 73. sz. főút: Csopak (71. sz. főút) - Veszprém (8. sz. főút)
- 82. sz. főút: Veszprém térsége (8. sz. főút) - Zirc - Győr (1. sz. főút)
- 83. sz. főút: Városlőd (8. sz. főút) - Pápa - Győr (82. sz. főút)
- 84. sz. főút: Balatonederics (71. sz. főút) - Sárvár
- Rábacsanak térsége (86. sz. főút) - Pápa (83. sz. főút)
- Celldömölk térsége - Pápa - Kisbér
- Pápa (83. sz. főút) - Devecser - Tapolca (77. sz. főút)
- 77. sz. főút: Nemesvámos (8. sz. főút) - Tapolca
- Veszprém térsége (72. sz. főút) - Litér (M8)

3. Térségi jelentőségű mellékutak:

- Zirc - Dudar - (Mór/Bodajk - 81.sz. főút)
- Bakonyszentkirály - Dudar - Szápár - (Bakonycsernye) - Várpalota
- Veszprém - Balatonalmádi (71 sz. főút)
- Várpalota - Berhida - Küngös - Balatonfőkajár - (Lepsény)
- Nyirád - Halimba - Ajka
- Ajka - Öcs - (Pula)
- Ajka - Noszlop
- Sümeg - Gyepükaján - Devecser - Kolontár - Ajka
- Sümeg - Bazsi - (Zalaszántó - Keszthely)
- Somlójenő - Külsővat (csatlakozik az új főúthoz)
- Pápa - Kerta - (Jánosháza)
- Nagygyimót -Bakonykoppány - Bakonybél - Zirc
- Bakonykoppány - Lovászpátona - (Tét)
- Márkó - Hárskút - Pénzesgyőr
- Sümeg - Zalabér - (Zalaegerszeg)
- Veszprém - Tapolca
- Tapolca-Zánka
- Nagyvázsony – Zánka

A kerékpárút-hálózat fő elemei

Veszprém megye kerékpárút hálózatának fő elemeit a PESTTERV Kft által tervezett Veszprém Megye Területrendezési Terve Módosítás dokumentáció alapján adjuk meg:

1. Országos kerékpárút törzshálózat elemei:

- 8. Északnyugat-dunántúli kerékpárút

- 8.A: (Győr) - Pannonhalma - Csesznek - Zirc - Veszprém - Balatonalmádi - (Balatonfüred - Badacsonytomaj - Szigliget - Keszthely - Őriszentpéter)
- 81. Balaton-Rába kerékpárút
Veszprém - Nagyvázsony - Kapolcs - Tapolca - Sümeg - Somlóvásárhely - Pápa - Árpás - (Győr)
- 83. Rába-Bakonyalja kerékpárút
(Sárvár - Celldömölk) - Mersevát - Pápa

2. A térségi kerékpárút hálózat elemei:

- (Szany - Vág) - Kemenesszentpéter - (Pápoc)
- Pápa - Bakonyszücs, Bakonykoppány - (Fenyőfő) - Bakonyszentkirály -- (Kisbér)
- Sümeg - (Mihályfa - Zalabér)
- Pápa - Ganna - Magyarpolány - Ajka - Halimba - Taliándörögd - (Kapolcs - Monoszló - Zánka)
- Nemeshany - Devecser - Ajka - Városlőd - Szentgál - Bánd - Veszprém
- Ajka - Úrkút - Nagyvázsony - (Vászoly-Balatonszőlős - Balatonfüred - Tihany /komp/)
- Bakonykoppány - Bakonybél - Zirc - Jásd - Szápár - (Bodajk)
- Balatonfűzfő - Berhida - Várpalota - (Bakonykúti)
- Veszprém - Balatonfüred
- (Celldömölk) - Jánosháza - Rigács - Sümeg
- Somlószlós - Doba - Noszlop - Ganna
- Pápa - Egyházaskesző - Kemenesszentpéter

A.1.5.3. HÍRKÖZLÉS, ENERGIAELLÁTÁS

Hírközlés

Veszprém megye hírközlési ellátottságát a KSH 2008. évi adatai alapján valamint a PESTTERV Kft által tervezett Veszprém Megye Területrendezési Terve Módosítás dokumentáció alapján mutatjuk be. Veszprém megyére vonatkozó hírközlési adatokat a következő táblázat mutatja.

A-19. táblázat: Veszprém megye hírközlési adatai

	Távbeszélő-fővonal	Ebből		Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakás
		lakásfővonal	ISDN-vonal	
Városok	66 211	48 351	10 148	71 968
Községek	36 890	31 691	2 470	20 444
Összesen	103 101	80 042	12 618	92 412

Erőművek:

1. Erőmű:

Érintett település:

- Ajka

2. Kiserőmű:

Érintett települések:

- Ajka
- Veszprém

Elektromos hálózat fő elemei:

1. Országos jelentőségű 400 kV-os átviteli hálózat távvezetékek elemei:

- Hévíz-Litér,
- Győr-Litér
- Litér-Martonvásár
- Paks-Litér

2. Térségi jelentőségű az átvitelt befolyásoló 120 kV-os átviteli hálózat:

- Százhalombatta-Várpalota (Inota)
- Várpalota (Inota)-Dunaújváros
- Várpalota (Inota)-Kaposvár
- Várpalota (Inota)-Oroszlány
- Várpalota (Inota)-Litér (1)
- Várpalota (Inota)-Litér (2)
- Várpalota (Inota)-Litér (2) felhasítva Pét (kétrendszerű nyomvonal)Litér-Ajka
- Litér-Hévíz (kétrendszerű nyomvonal)
- Litér-Hévíz felhasítva Veszprém (kétrendszerű nyomvonal)
- Ajka-Nyirád
- Ajka-Hévíz
- Ajka-Hévíz felhasítva Sümeg (kétrendszerű nyomvonal)
- Ajka OVIT- Ajka (kétrendszerű nyomvonal)
- Ajka-Győr
- Ajka-Győr felhasítva Pápa (kétrendszerű nyomvonal)
- Ajka-Szombathely

Nemzetközi és hazai szénhidrogén szállítóvezetékek

Nemzetközi (nagy nyomású) tranzit szállítóvezetékek elemei:

- Nabucco gázvezeték által érintett települések:
Szlovákia - (országhatár) - Rajka - Gic - Bakonytamási - Nagydém - Lovászpata - Nagylak - (országhatár) - Románia
- (Románia) - országhatár - Nagylak - Hódmezővásárhely - Kecskemét - Adony - Székesfehérvár - Mór - Tét - Rajka - országhatár - (Ausztria)

Térségi szénhidrogén (nagy nyomású) szállítóvezetékek elemei:

- Balatonfüzfő-Papkeszi-Ősi-Nádasladány-Székesfehérvár-Kápolnásnyék,
- Papkeszi-Nádasladányból bekötés Pétre,
- Balatonfüzfő-Papkeszi-Mezőszentgyörgy,
- Balatonfüzfő- Ajka-Jánosháza,
- Jánosháza-Tapolca,
- Ajka-Győr

A.1.5.4. HIDAK

Veszprém megye területén található hidakat a PESTTERV Kft. által tervezett Veszprém Megye Területrendezési Terve Módosítás dokumentáció alapján mutatjuk be.

Közúti hidak a Rábán

- Vág (8426 j. mellékút)

- Várkesző (84.123 j. mellékút)
- Várkesző (8408 j. mellékút)

Meglevő vasúti híd egyéb törzshálózati vasútvonalon

- Vinye - Bakonyszentkirály között (Győrszabadhegy - Veszprém vasútvonalon)

Térségi jelentőségű vasútvonalon lévő híd:

- Várkesző - Szany (Pápa - Csorna vasútvonal)

A.I.5.5. ORSZÁGOS VÉDELEM ALATT ÁLLÓ ÉPÍTMÉNYEK

Az országos védelem alatt álló épületeket, objektumokat a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal nyilvántartása alapján dolgoztuk fel. A Veszprém megyében nyilvántartott műemlékek településenkénti számát a Környezetvédelmi Program I. kötete tartalmazza.

A.I.5.6. ORSZÁGOS RÉGÉSZETI LELŐHELYEK

Az országos régészeti lelőhelyeket a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal nyilvántartása alapján dolgoztuk fel. A Veszprém megyében nyilvántartott régészeti lelőhelyek számát a Környezetvédelmi Program I. kötete tartalmazza.

A.II. ÖNÁLLÓAN KEZELT HATÓTÉNYEZŐK

A környezetvédelmi törvény a környezeti elemeket veszélyeztető tényezők közé sorolja a hulladékokat, a zajt és a rezgést, továbbá a sugárzásokat. Összefoglalva e tényezőket önállóan kezelt hatótényezőknek nevezzük.

A.II.1. VESZÉLYES ANYAGOK

A megye településein keresztülhaladó fő közlekedési utakon veszélyes anyag szállítása csak a veszélyes anyagok közúti szállítására vonatkozó **ADR** nemzetközi veszélyes áru-szállítási szabályzat szerint történhet.

A Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság a 156/2009. Kormány rendelet alapján, mint I. fokú hatóságként jár el az ADR veszélyes áruk közúti szállításának ellenőrzésével kapcsolatban. Kidolgozásra került a VMKI ADR veszélyes áruk közúti szállítására és ellenőrzésére vonatkozó igazgatói intézkedés, valamint aktualizálásra került az egységes megyei 2009-es tolmácsjegyzék. 2009. júliusában regionális ADR ellenőrzést szerveztek, melyhez a Dunántúl mind a nyolc megyéje csatlakozott.

Az önállóan kezelt hatótényezők közül csak a hulladékokkal, valamint a zajjal szükséges részletesebben foglalkozni, illetve kitérünk a radiológiára és a magasfeszültségű távvezetékek által okozott elektromágneses sugárzás hatásaira is.

A.II.2. HULLADÉKKEZELÉS ÉS HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

A.II.2.1. IPARI HULLADÉK

A Veszprém megye a közép-dunántúli régió nem kiemelkedően iparosodott megyéje, azonban az országos átlagot meghaladó mértékben vannak jelen a nagy hulladéktermelő ágazatok. A következő táblázatban felsoroljuk a hulladékképződés szempontjából meghatározó tevékenységi köröket.

A-20. táblázat: Az ipari hulladékokat termelő jellemző tevékenységi körök (2008)

TEÁOR '08	Tevékenységi kör megnevezése	Keletkezett mennyiség (t)
2442	Alumíniumgyártás	707 455
3511	Villamosenergia-termelés	26 864
4677	Hulladék-nagykereskedelem	17 165
2399	M.n.s. egyéb nemfém ásványi termék gyártása	15 258
1610	Fűrészárugyártás	9 943
3600	Víztermelés, -kezelés, -ellátás	4 734
2932	Közúti jármű, jármű motor alkatrészeinek gyártása	3 593
2453	Könnyűfémöntés	3 405
2364	Habarcsgyártás	1 651
1812	Nyomás (kivéve: napilap)	1 529

Az előző táblázat adataiból megállapítható, hogy a megyében ipari hulladékok esetében hulladékképződés szempontjából az alumíniumgyártás meghatározó szerepet tölt be. Az alumíniumgyártás hulladékai a megyében keletkező összes hulladék 87%-át teszi ki.

A megyében keletkezett hulladékok EWC főcsoportonként megosztását a következő táblázatban részletezzük.

A-21. táblázat: A megyében keletkező hulladékok mennyisége EWC főcsoportonként

Főcsoport kód	Hulladék főcsoport	Keletkezett mennyiség (kg)
01	Ásványok kutatásából, bányászatából, kőfejtésből, fizikai és kémiai kezeléséből származó hulladékok	698 952
03	Fafeldolgozásból és falemez-, bútort-, cellulóz rost szuszpenzió-, papír- és kartongyártásból származó hulladékok	11 056
04	Bőr-, szőrme- és textilipari hulladékok	130
05	Kőolaj finomításából, földgáz tisztításából és kőszén pirolitikus kezeléséből származó hulladékok	0,045
06	Szervetlen kémiai folyamatokból származó hulladékok	5 970
07	Szerves kémiai folyamatokból származó hulladékok	797
08	Bevonatok (festékek, lakkok és zománcok), ragasztók, tömítőanyagok és nyomdafestékek termeléséből, kiszerezéséből, forgalmazásából és felhasználásából származó hulladékok	42
09	Fényképészeti ipar hulladékai	3
10	Termikus gyártásfolyamatokból származó hulladékok	48 843

Főcsoport kód	Hulladék főcsoport	Keletkezett mennyiség (kg)
11	Fémek és egyéb anyagok kémiai felületkezeléséből és bevonásából származó hulladékok; nemvas fémek hidrometallurgiai hulladéakai	10
12	Fémek, műanyagok alakításából, fizikai és mechanikai felületkezeléséből származó hulladékok	8 457
15	Hulladékká vált csomagolóanyagok; közelebbről nem meghatározott abszorbensek, törlőkendők, szűrőanyagok és védőruházat	7 747
16	A jegyzékben közelebbről nem meghatározott hulladékok	1 820
18	Emberek, illetve állatok egészségügyi ellátásából és/vagy az azzal kapcsolatos kutatásból származó hulladékok (kivéve azokat a konyhai és éttermi hulladékokat, amelyek nem közvetlenül az egészségügyi ellátásból származnak)	0,139
19	Hulladékkezelő létesítményekből, szennyvizet keletkezésük telephelyén kívül kezelő szennyvíztisztítókból, illetve az ivóvíz és iparvíz szolgáltatásból származó hulladékok	21 723
20	Települési hulladékok (háztartási hulladékok és az ezekhez hasonló, kereskedelmi, ipari és intézményi hulladékok), beleértve az elkülönítetten gyűjtött hulladékokat is	8 144

A területről beszállított és kiszállított hulladékok mennyiségét a következő táblázatban összesítjük. A felsorolás csak a jelentősebb hulladéktípusokat tartalmazza.

A-22. táblázat: A megyébe beszállított hulladékok mennyisége (import külföldről és a megyén kívülről beérkező)

EWC kód	Megnevezés	Mennyiség (t)	Cégnév
150103	fa csomagolási hulladékok	7 312	Jákófa Ipari és Kereskedelmi Kft Woodshop Kft.
110110	iszapok és szűrőpogácsák, amelyek különböznek a 11 01 09-től	2 811	MAL Zrt.
030105	faforgács, fűrészáru, deszka, furnér, falemez darabolási hulladékok, amelyek különböznek a 03 01 04-től	2 155	Biofuna Kft. Jákófa Ipari és Kereskedelmi Kft
150102	műanyag csomagolási hulladékok	206	"Öko-Balaton" Kft. Füzfői Hulladékégető Kft.
200203	egyéb, biológiailag lebonthatatlan hulladékok	178	Avar Ajka Városgazdálkodási Kft
150101	papír és karton csomagolási hulladékok	98	Füzfői Hulladékégető Kft.
180102	testrészek és szervek, a vértároló zacskókat és konzervált vért is beleértve (kivéve 18 01 03)	61	Füzfői Hulladékégető Kft.
200111	textíliák	60	Füzfői Hulladékégető Kft.
150106	egyéb, kevert csomagolási hulladékok	44	Füzfői Hulladékégető Kft.
200202	talaj és kövek	42	Avar Ajka Városgazdálkodási Kft

A-23. táblázat: A megyéből kiszállított hulladék mennyisége (export külföldre és kiszállítás a megyén kívülre)

EWC kód	Megnevezés	Mennyiség (t)	Cégnév
191202	fém vas	14 682	Alcufer Kft. Henn Sándor
200101	papír és karton	9 736	Sch-Ózon Kft. Észak-Dunántúli Méh Zrt. Lapker Zrt

EWC kód	Megnevezés	Mennyiség (t)	Cégnév
			VKSZ. ZRT. Roland Kft.
150101	papír és karton csomagolási hulladékok	9 022	Észak-Dunántúli Méh Zrt. Sch-Ózon Kft. VKSZ. ZRT. "Vas-Fém" Kft. Tesco-Global Áruházak Zrt.
030105	faforgács, fűrészáru, deszka, furnér, falemez darabolási hulladékok, amelyek különböznek a 03 01 04-től	7 933	Lumber-Fa Kft. Juhász És Társa Kereskedelmi, Fafeldolgozó Kft
101103	üveg alapú, szálal anyagok hulladékai	5 350	Rockwool Hungary Kft DBW Hungary KFT.
200140	fémek	5 308	Alcufer Kft. Horváth Zoltán Barka Péter Észak-Dunántúli Méh Zrt.
100316	főzőcékek és salakok, amelyek különböznek a 10 03 15-től	3 874	MAL Zrt. Le Bélier Magyarország Zrt. INOTAL Kft.
120101	vasfém reszelék és esztergaforgács	2 875	Észak-Dunántúli Méh Zrt. Alcufer Kft. "Vas-Fém" Kft. Poppe & Potthoff Hungária Bt.
101003	Kemencesalak	1 996	INOTAL Kft.
150102	műanyag csomagolási hulladékok	1 494	VKSZ. ZRT. Észak-Dunántúli Méh Zrt. Santesz Hulladék Bt "Vas-Fém" Kft. Nitrogénművek Zrt.
190801	Rácszemét	1 311	Dunántúli Regionális Vízmű ZRT.

A megyéből történő kiszállítás és beszállítás egyenlegét vizsgálva megállapítható, hogy a beszállított mintegy 13 000 t hulladékhoz képest a kiszállítás mintegy 71 000 t évente. Ez egyértelműen jelzi, hogy az ipari hulladékok esetében nem állnak rendelkezésre a megfelelő hulladékkezelési kapacitások.

A következő táblázatban a HIR adatbázis adatai alapján hulladékkezelési mód megoszlást mutatjuk be Veszprém megyére vonatkoztatva.

A-24. táblázat: A hulladékok kezelési módjai Veszprém megyében

THT csoport	Átvett mennyiség (t)	%
Anyagában hasznosítás	16 142	2,1
Ártalmatlanítás égetéssel	403	0,1
Egyéb hasznosítás	14 436	1,9
Fűtőanyag hasznosítás	427	0,1
Lerakás	737 341	95,9

A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a megyében az ipari hulladékok esetében a jellemző hulladékkezelési mód a hulladékok lerakása. A megyéből történő kiszállítás volumenére tekintettel új lerakói/hasznosítói kapacitások kiépítése szükséges.

A.II.2.2. MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMISZER-IPARI HULLADÉK

A következő táblázatban felsoroljuk a mezőgazdasági-élelmiszeripari hulladékképződés szempontjából meghatározó tevékenységi köröket.

A-25. táblázat: A megyében keletkező mezőgazdasági hulladékokat termelő jellemző tevékenységi körök (2008)

TEÁOR '08	Tevékenységi kör megnevezése	Keletkezett mennyiség (t)
1011	Húsfeldolgozás, -tartósítás	5 468
1051	Tejtermék gyártása	890
0147	Baromfitenyésztés	763
0146	Sertéstenyésztés	672
0141	Tejhasznú szarvasmarha tenyésztése	524
4711	Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem	218

A mezőgazdasági- és élelmiszeripari hulladékok mennyiségének meghatározó mennyiségét a húsfeldolgozás hulladékai adják.

Tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági és élelmiszeripari hulladékok 02-es EWC főcsoportba tartoznak, így a főcsoportok részletezését nem adjuk meg. A megyében a jelen fejezetben vizsgált hulladékaromban 10 627 t hulladék keletkezik.

A területről beszállított és kiszállított hulladékok mennyiségét a következő táblázatban összesítjük. A felsorolás csak a jelentősebb hulladéktípusokat tartalmazza.

A-26. táblázat: A megyébe beszállított hulladékok mennyisége (import külföldről és a megyén kívülről beérkező)

EWC kód	Megnevezés	Mennyiség (t)	Cégnév
020304	fogyasztásra, illetve feldolgozásra alkalmatlan anyagok	2	Fűzfői Hulladékégető Kft.
020502	folyékony hulladékok keletkezésük helyén történő kezeléséből származó iszapok	1	Fűzfői Hulladékégető Kft.
020203	fogyasztásra vagy feldolgozásra alkalmatlan anyagok	1	Fűzfői Hulladékégető Kft.
020106	állati ürülék, vizelet és trágya (beleértve a szennyezett szalmát), elkülönítve gyűjtött és nem a képződés helyén kezelt folyékony hulladék (hígtrágya)	1	Fűzfői Hulladékégető Kft.
020501	fogyasztásra vagy feldolgozásra alkalmatlan anyagok	0,647	Fűzfői Hulladékégető Kft.

A megyén kívülről csak a Fűzfői Hulladékégető Kft. szállít be hulladékot. A beszállított hulladékok mennyisége nem jelentős.

A-27. táblázat: A megyéből kiszállított jellemző hulladékfajták mennyisége (export külföldre és kiszállítás a megyén kívülre)

EWC kód	Megnevezés	Mennyiség (t)	Cégnév
020102	hulladékká vált állati szövetek	2 679	M És M Kereskedelmi Bt. Pannon Pulyka Kft Pig-Coop Sertésenyésztő és Hízoló Kereskedelmi és Szolgáltató Kft Gallus Kft. Sertésenyésztő és Hízoló Bt.
020202	hulladékká vált állati szövetek	2 648	Pápai Hús Zrt. Balaton Húsipari Kft. Felsál-Trade"
020203	fogyasztásra vagy feldolgozásra alkalmatlan anyagok	2 395	Pápai Hús Zrt. "Táncsics" Mezőgazdasági Zrt. Tesco-Global Áruházak Zrt. Spar Magyarország Kereskedelmi Kft.
020304	fogyasztásra, illetve feldolgozásra alkalmatlan anyagok	1 255	Chio Magyarország Kft. Kókusz Kft. Haribo Hungaria Kft
020502	folyékony hulladékok keletkezésük helyén történő kezeléséből származó iszapok	875	Veszprémtej Zrt.
020204	folyékony hulladékok keletkezésük helyén történő kezeléséből származó iszapok	232	Pápai Hús Zrt.
020201	mosásból és tisztításból származó iszapok	125	Tesco-Global Áruházak Zrt. Spar Magyarország Kereskedelmi Kft. Mc Donald'S Kft

A megyéből történő kiszállítás és beszállítás egyenlegét vizsgálva megállapítható, hogy a beszállított mintegy 5 t hulladékhoz képest a kiszállítás 10 262 t évente. Ez egyértelműen jelzi, hogy mezőgazdasági és élelmiszeripari hulladékok esetében nem állnak rendelkezésre a megfelelő hulladékkezelési kapacitások.

A következő táblázatban a HIR adatbázis adatai alapján hulladékkezelési mód megoszlást mutatjuk be Veszprém megyére vonatkoztatva.

A-28. táblázat: A hulladékok kezelési módjai Veszprém megyében

THT csoport	Átvett mennyiség (t)	%
Ártalmatlanítás égetéssel	32 234	10,6
Egyéb hasznosítás	270 800	89,4

A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a megyében az mezőgazdasági és élelmiszeripari hulladékok esetében a hasznosítás megfelelő mértékű, de a megyéből történő kiszállítás volumenére tekintettel hasznosító kapacitások kiépítése szükséges.

A.II.2.3. TELEPÜLÉSI SZILÁRD HULLADÉK

Veszprém megye 217 településének közszolgáltatása települési szilárd hulladékok esetében megoldott. 158 település (a megye településeinek közel ¾-e) közszolgáltatása az Észak-Balaton Törség Regionális Szilárdhulladék-kezelési Rendszer keretein belül valósul meg. A többi település jellemzően a Közép-Duna Vidéke, Dél-Balaton és Sió-völgye, Nyugat-Balaton

és Zala-völgye, illetve a Győr és térsége Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer keretein belül valósítja meg az Európai Unió szintű hulladékkezelést.

A-29. táblázat: A megyében keletkező hulladékok mennyisége, t (2008)

Megyenév	Vegyves	Szelektív	Összesen
Veszprém	120 817	14 712	146 196

Forrás: KvVM adatértékelés

a) A tervekre jellemző közös elemek:

- Korszerű gyűjtőhálózat kialakítása; gyűjtőkörzetek lehatárolása, költségoptimalizált szállítás megvalósítása.
- Valamennyi érintett településen bevezetésre kerül a szelektív hulladékgyűjtés, elsősorban a gyűjtő szigetek, és a hulladékudvarok kiépített rendszerével.
- A szelektíven begyűjtött hulladékok térségi (körzetközpontok) begyűjtése.
- Szelektíven begyűjtött hulladékok (papír, fém, üveg, műanyag) előkezelése anyagában történő újrahasznosításra, utóválogatással, préssel, bálázással; építési hulladékok feldolgozása és a szelektált frakciók további hasznosítása.
- Lakossági veszélyes hulladék begyűjtésére gyűjtőhálózat kiépítése (hulladékudvarok alkalmassá tétele, gyűjtőjáratok szervezése speciális járművekkel)
- Komposztálással történő hasznosítás (települési és zöld hulladékok).
- Lerakással történő ártalmatlanítás.
- Hulladéklerakók rekultivációja.

b) Specifikus elemek:

- Közép-Duna Vidéke Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer:
 - Energetikai célra másodnyersanyag előállítás,
- Győr-és Térsége Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer:
 - Energetikai célra másodnyersanyag előállítás,
- Észak-Balaton Tó Régió Regionális Szilárdhulladék-kezelési Rendszer:
 - Regionális hulladéklerakó létesítése 1,4 millió m³ kapacitással.
- Dél-Balaton és Sió-völgye Szilárd Kommunális Hulladékgazdálkodási Rendszer:
 - 3 db hulladéklerakó létesítése
- Nyugat-Balaton és Zala-völgye Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer:
 - Regionális hulladéklerakó létesítése

c) Megvalósítás időtávja

- Észak-Balaton Tó Régió Regionális Szilárdhulladék-kezelési Rendszer:
 - 2011-ig folyamatosan.
- Közép-Duna Vidéke Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer:
 - 2012-ig folyamatosan.
- Győr-és Térsége Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer:
 - 2014 után
- Dél-Balaton és Sió-völgye Szilárd Kommunális Hulladékgazdálkodási Rendszer:
 - 2010-ig
- Nyugat-Balaton és Zala-völgye Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer:
 - 2011-ig

Vegyes hulladékok begyűjtése

A hulladékok kezelésének alapvető szabályait a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény állapítja meg. A törvény megalapozza a hulladékgazdálkodás Európai Unió által támasztott követelményeinek megfelelő szabályozását. A települési szilárd hulladék kezelésére vonatkozó két legfontosabb kapcsolódó jogszabály a települési hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 213/2001. (XI. 14.) Korm. rendelet, illetve a hulladéklerakással valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről szóló 20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelet.

A települési hulladék összetétele az alábbiak szerint jellemezhető figyelemmel az országos és a helyi mérési adatokra:

- 15,2% finom frakció,
- 26,9% biológiailag lebomló hulladék,
- 9,7%-a papír,
- 3,3% karton,
- 2,5% kompozit,
- 3,6%-a textil,
- 3,7% higiéniai,
- 17,92 műanyag,
- 2,9%-a üveg,
- 5,1% éghető,
- 5,6% éghetetlen,
- 2,9%-a fém,
- 0,6%-a veszélyes hulladék,

Szelektív hulladékgyűjtés

A tervezési területen a szelektív hulladékgyűjtés formái:

- Gyűjtősziget
- Hulladékudvar
- Szelektív zsákos gyűjtés
- Visszavételi lehetőség

A szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása a tervezési területen a helyi körülményekhez igazítva részben működik. A gyűjtést a közszolgáltatók végzik gyűjtőszigetek, hulladékgyűjtő udvar működtetésével, mobil gyűjtőjáratok alkalmazásával, egyes hulladékalkotóknak a keletkezés helyén történő elkülönített gyűjtésével.

A szelektív hulladék tartalmazza a lakosságtól hulladékudvarban, gyűjtőszigeten és házhoz menő gyűjtéssel szelektíven begyűjtött hulladékokat ill. a komposztálásra került hulladékáramot is. A szelektív hulladékáramból a komposztált (zöld-) hulladék mennyiségét a következő táblázat mutatja:

A-30. táblázat: A megyében keletkezett komposztált hulladékmennyiség, t (2008)

Megye	Összes szelektív	Ebből komposztált *
Veszprém	14 713	11 479

*A települési hulladékkal együtt kezelhető gazdasági eredetű hulladékkal együtt
 Forrás: KvVM adatértékelés

A szelektív hulladékgyűjtés eszközei és a szelektíven gyűjtött hulladékok mennyisége közszolgáltatói adatok alapján “A szelektív hulladékgyűjtésben 2008. végéig elért eredmények, a létrejött berendezések, beruházások kapacitásainak összegzése, az EU-előírások teljesítéséhez még szükséges fejlesztések meghatározása” című tanulmányból (2009) származnak, kiegészítve a tanulmány tervezési területén kívül működő közszolgáltatók adataival.

A-31. táblázat: A szelektív gyűjtés eszközei a megyében

Megye	Hulladékudvar (db)	Gyűjtősziget (db)
Veszprém	3	371

Forrás: “A szelektív hulladékgyűjtésben 2008. végéig elért eredmények, a létrejött berendezések, beruházások kapacitásainak összegzése, az EU-előírások teljesítéséhez még szükséges fejlesztések meghatározása” című tanulmány

A lakosság számára veszélyes hulladék leadási lehetőséget biztosítanak a hulladékudvarokban a háztartásban keletkező veszélyes hulladékokra vonatkozóan. A hulladék birtokosa kizárólag abban az esetben veheti igénybe a hulladékgyűjtő udvart, ha évente legfeljebb összesen 500 kg veszélyes hulladéka keletkezik. További alternatív gyűjtési módot jelent az iskolákban és egyes közintézményekben kihelyezett elem és kisméretű akkumulátorok gyűjtésére szolgáló edényzet, valamint a fénycsővek, a hulladékká vált elektromos berendezések forgalmazó általi visszagyűjtési lehetősége.

Visszavételi lehetőség csak korlátozott mértékben, szabványos méretű és formájú üvegekre valamint speciális műanyag palackokra van és az élelmiszer áruházakhoz (boltokhoz) kapcsolódik. Adatok erre vonatkozóan a megyében nem állnak rendelkezésre.

A Landfill Projekt keretében a régióban üzemelő és üzemlen kívüli hulladék lerakók közül 304 lerakót mértek fel az alábbi megosztásban:

- Fejér megyében: 87db,
- Komárom-Esztergom megyében: 55 db,
- Veszprém megyében: 162 lerakót mértek fel.

A felmérés eredményeként a hulladék lerakók környezetre gyakorolt kockázatának megítélésében három minősítést alkalmaztak, nevezetesen: nagy, közepes, kicsi. Valamennyi hulladéklerakó környezetvédelmi felülvizsgálatát a felügyelőségek elvégeztették, a felhagyás a környezetvédelmi működési engedélyek birtokában megkezdhetők.

A-32. táblázat: Veszprém megye lerakóinak környezeti kockázata

Megye	Kockázat		
	Nagy	Közepes	Kicsi
Veszprém	47	106	9

A felmért hulladéklerakók közül rekultiváció csak 36 lerakó esetében volt szükséges.

A rekultivációk környezetvédelmi működési engedély alapján folyamatban vannak, finanszírozások KEOP mintegy 95 %-ban pályázatokból, jellemzően a régiós hulladékgazdálkodási rendszerekhez kapcsolódóan valósulnak meg. A befejezés várható ideje 2012.

A.II.2.4. TELEPÜLÉSI FOLYÉKONY HULLADÉK

A megyében keletkező „települési folyékony hulladékokat a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 164/2003. (X. 18.) Korm. rendelet szerinti adatszolgáltatások rögzítésével létrehozott, 2008-as bázisév adatait tartalmazó HIR adatbázisból nyertük. A hulladékáramba a 20 03 04 EWC kódú hulladék tartozik.

A megyében tevékenykedő a HIR adatbázisba bejelentkezett települési folyékony hulladéktermelő szervezetek számát az alábbi táblázatban összegezzük.

A-33. táblázat: A megyében működő és a HIR adatbázisban regisztrált települési folyékony hulladéktermelő szervezetek száma

Megye	HIR adatbázisban regisztrált (db)
Veszprém	15

A-34. táblázat: A megyében keletkező hulladékok mennyisége, főbb termelők (2008)

Megyenév	Keletkezett (HIR, t)	Jellemző hulladéktermelők
Veszprém	25 185	Állami Autópálya Kezelő Zrt.
		Rockwool Hungary Kft
		Bakony Volán Zrt.
		PROVIMI ZRT.
		Bock Hungária Kft.

A területről beszállított és kiszállított hulladékok mennyiségét a gazdasági társaságok adatszolgáltatása alapján állítottuk össze. A következő táblázatokban a megyébe be-, illetve a megyéből kiszállító összes szervezetet felsoroltuk.

A-35. táblázat: A megyébe beszállított (begyűjtött) hulladék mennyisége

EWC	Mennyiség (t)	Gazdálkodó szervezet
20 03 04	419	Dunántúli Regionális Vízmű ZRt.
		Talajérőgazdálkodási Kft.

A-36. táblázat: A megyéből kiszállított (begyűjtött) hulladék mennyisége

EWC	Mennyiség (t)	Gazdálkodó szervezet
20 03 04	5 092	Állami Autópálya Kezelő Zrt.
		Szabadi Péter
		Hungarocontrol Zrt.
		Bakó Trex Kft

A megyéből történő kiszállítás és beszállítás egyenlegét vizsgálva megállapítható, hogy a beszállított mintegy 419 t hulladékhoz képest a kiszállítás 5 092 t évente. A megyében hulladékkezelői kapacitások rendelkezésre állnak. Az export mennyisége csak látszólagos, oka, hogy a Siófokon található telephely (mint fő begyűjtő) Fejér és Somogy megye határán helyezkedik el.

A megyében keletkező folyékony hulladékok jellemzően szennyvízkezelő telepeken kerülnek hasznosításra.

Kommunális szennyvíziszap

A megyében keletkező kommunális szennyvíziszap mennyiségi adatait a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 164/2003. (X. 18.) Korm. rendelet szerinti adatszolgáltatások rögzítésével létrehozott, 2008-as bázis év adatait tartalmazó HIR adatbázisból nyertük. A hulladékáramba tartozó EWC kódok: 19 08 05, és 20 03 06, azonban a megyében 20 03 06 EWC kódú hulladék nem keletkezik.

A megyében tevékenykedő a HIR adatbázisba bejelentkezett települési szennyvíziszap termelő szervezetek számát az alábbi táblázatban összegezzük.

A-37. táblázat: A megyében működő és a HIR adatbázisban regisztrált települési szennyvíziszap termelők száma

Megye	HIR adatbázisban regisztrált (db)
Veszprém	7

A-38. táblázat: A megyében keletkező hulladékok mennyisége (2008)

Megyenév	Keletkezett (HIR, t)
Veszprém	54 782

A keletkező kommunális szennyvíziszap mennyiség a települési szennyvízcsatornázás és szennyvíztisztítás fejlesztésével összefüggően folyamatosan növekszik.

A következő táblázat a megyében keletkező hulladékok hulladéktípusonkénti mennyiségét adja meg.

A-39. táblázat: A megyében keletkező hulladékok 98%-át adó legnagyobb hulladéktermelők

EWC	Hulladék	Legnagyobb termelők	Termelőnként keletkező HIR mennyiség (t)
190805	Települési szennyvíz tisztításából származó iszapok	BAKONYKARSZT ZRt.	22 172
		Dunántúli Regionális Vízmű ZRt.	22 122
		Pápai Vízmű Zrt.	9 426

A következő táblázatban a HIR adatbázis adatai alapján hulladékkezelési mód megoszlást mutatjuk be Veszprém megyére vonatkoztatva.

A-40. táblázat: A hulladékok kezelési módjai Veszprém megyében

THT csoport	Átvett mennyiség (t)	%
Anyagában hasznosítás	15 529	99,4
Lerakás	84	0,6

A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a megyében kezelésre kerülő szennyvíziszapok esetében a hasznosítás megfelelő mértékű.

A HIR adatbázisban szereplő adatok azonban csak azon hulladékokat tartalmazzák, melyek kezelőhöz szállításra kerültek. A feltüntetett mennyiségek nem tartalmazzák azon folyékony hulladékokat melyek nem zárt közműpótlón keresztül a földtani közegbe jutnak.

A folyékony hulladékok kezeléséről Veszprém Megyei 2007-ben tanulmányt készített, melynek fontosabb megállapításait az alábbiakban közöljük, a tanulmányban szereplő adatokat a HIR 2008-as adatbázisa alapján módosítjuk.

Veszprém megye Környezetvédelmi programjának 2006. évi felülvizsgálata megállapította, hogy Veszprém megye területén a folyékony hulladékmennyiség nagy részét valamilyen, túlnyomórészt szakszerűtlenül épített és üzemeltetett egyedi szennyvízkezelő, tároló, szikkasztó berendezésbe vezetik, ahonnan annak legnagyobb része elszivárog, szennyezve a felszín alatti vizeket.

A csatornázatlan és különösen érzékeny területen elhelyezkedő településeken, illetve településrészekben, ahol a szakszerű egyedi szennyvíz-elhelyezés nem jöhet szóba, biztosítani kell a megfelelő települési folyékony hulladék elszállítását (tengelyen történő szállítással) és kezelést, valamint a hasznosítás fejlesztését. A települési folyékony hulladék keletkezését, mennyire csak lehet, redukálni szükséges, a keletkező hányad szennyvíztelepi fogadását pedig ki kell alakítani.

Az el nem vezetett szennyvíz sorsa a környezetvédelem egyik legkevésbé átlátható fejezete. A jog szabályoz, amit az önkormányzatok megpróbálnak betartani. Ahol nincs csatorna, ott szivárgásmentes tárolót kell építeni, mely megoldás a Balaton térségében csak átmeneti lehet. Az önkormányzatok által szervezett közszolgáltatást elvileg kötelező igénybe venni, a települési folyékony hulladékot a kijelölt lerakó/leürítő helyre vagy kezelő telepre kell vinni.

A megyében nem alakult ki a folyékony hulladék megfelelő gyűjtő, kezelő és átalmatlanító rendszere.

Veszprém megye ivóvíz szolgáltatói, vízművei és egyben közcsatorna üzemeltetői szolgáltatási területükön vállalnak szállítási feladatokat. Ehhez rendelkeznek a szükséges gépparkkal és szállítási engedélyekkel. Nagyobb inhomogenitást mutatnak az egyéni formában működő szállítók, felmerül a gyanú, hogy néhány vállalkozónak nincs engedélye.

A szippantós autók illegális ürítése már lecsengő stádiumban van, azonban jelentős számú a saját, illetve a közterületre (vízárók) történő kijuttatás bűvárszivattyúval.

A települések jelentős része nem tesz eleget kötelező feladatainak, nem rendelkeznek folyékony hulladékokra vonatkozó közszolgáltatói szerződéssel. A jogszabály előírása szerint a településeknek feljogosítással rendelkező szolgáltatót kell kijelölni a települési folyékony hulladék szippantására, aki a hulladékot csak szippantott szennyvizet fogadó szennyvíztisztító telepre szállíthatja. Az engedéllyel rendelkező szállító szervezetek/vállalkozók általában a legközelebb eső kijelölt szennyvíztelepi, ritkábban szennyvízcsatorna hálózati leürítési pontokhoz viszik a szippantott folyékony hulladékot.

A közszolgáltatóktól és az Önkormányzatoktól kapott adatok és számítások alapján a Tanulmány alátámasztotta a 2006. évi Veszprém Megyei Környezetvédelmi Program megállapítását, melynek becslése szerint a tengelyen beszállított folyékony hulladék mennyisége a keletkező összes hulladék közel 1%-a. A szennyvízcsatorna hálózatok esetében a megyében 2006. óta lakosságszámában közel 10%-kal több szennyvízrákötés történt, így a

folyékony hulladék jelenlegi mennyisége a keletkező összes hulladék közel 0,9 %-a, így a megyében keletkező összes folyékony hulladék mennyisége mintegy 1,35 millió tonna.

A.II.2.5 ÉPÍTÉSI-BONTÁSI HULLADÉK

A megyében keletkező „Építési, bontási és egyéb inert hulladékok” a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 164/2003. (X. 18.) Korm. rendelet szerinti adatszolgáltatások rögzítésével létrehozott, 2008-as év adatait tartalmazó HIR adatbázisból nyertük.

A megyében tevékenykedő a HIR adatbázisba bejelentkezett építési-bontási és egyéb inert hulladékot termelő gazdasági szervezetek számát az alábbi táblázatban összegezzük.

A-41. táblázat: A megyében működő és a HIR adatbázisban regisztrált építési-bontási és egyéb inert hulladékot termelők száma

Megye	HIR adatbázisban regisztrált (db)
Veszprém	137

Az építési-bontási, és egyéb inert hulladékok keletkezésének főbb forrásai:

- Lakosság
- Építőipari kivitelezés (felújítás, bontás, építés)
- Útépítés (bontás és építés)
- Építőanyag ipar termelési hulladéka (beton, cserép, téglá, stb.)

A megyében képződött inert hulladékok mennyiségét a következő táblázat tartalmazza.

A-42. táblázat: A megyében keletkező hulladékok mennyisége (2008)

Megyenév	Keletkezett (HIR, t)
Veszprém	28 628

A következő táblázatban felsoroljuk azon tevékenységi köröket, melyek a megyében keletkező építési-bontási, és egyéb inert hulladékok 90 %-át adják.

A-43. táblázat: A megyében keletkező hulladékok 90 %-át adó tevékenységi körök (2008)

TEÁOR '08 kód	Tevékenység megnevezése	Keletkezett mennyiség (t)
4677	Hulladék-nagykereskedelem	7 209
4120	Lakó- és nem lakó épület építése	2 951
2442	Alumíniumgyártás	2 414
5221	Szárazföldi szállítást kiegészítő szolgáltatás	2 182
3511	Villamosenergia-termelés	1 736
2453	Könnnyűfémöntés	1 662
6810	Saját tulajdonú ingatlan adásvétele	1 553
4711	Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem	1 498
4211	Út, autópálya építése	1 254
2562	Fémmegmunkálás	984
7112	Mérnöki tevékenység, műszaki tanácsadás	836
2511	Fémszerkezet gyártása	747

TEÁOR '08 kód	Tevékenység megnevezése	Keletkezett mennyiség (t)
3600	Víztermelés, -kezelés, -ellátás	639

A területről beszállított és kiszállított hulladékok mennyiségét a következő táblázatban összesítjük. A felsorolás csak a jelentősebb hulladéktípusokat tartalmazza.

A-44. táblázat: A megyébe beszállított hulladékok mennyisége (import külföldről és a megyén kívülről beérkező)

EWC kód	Megnevezés	Mennyiség (t)	Cégnév
170402	alumínium	20 476	INOTAL Kft. MAL Zrt.
170107	beton, téglá, cserép és kerámia frakció vagy azok keveréke, amely különbözik a 17 01 06-tól	1 526	Kő-Ker Csákvár Kft Várpalotai Közütemi Kft
170504	föld és kövek, amelyek különböznek a 17 05 03-tól	831	Vá palotai Közütemi Kft Kő-Ker Csákvár Kft
170103	cserép és kerámiák	50	Avar Ajka Városgazdálkodási Kft
170401	vörösréz, bronz, sárgaréz	41	MAL Zrt.
170102	téglák	30	Avar Ajka Városgazdálkodási Kft
170101	beton	17	Avar Ajka Városgazdálkodási Kft
170904	kevert építkezési és bontási hulladékok, amelyek különböznek a 17 09 01, 17 09 02 és 17 09 03-tól	15	REMONDIS TAPOLCA KFT.

A-45. táblázat: A megyéből kiszállított hulladék mennyisége (export külföldre és kiszállítás a megyén kívülre)

EWC kód	Megnevezés	Mennyiség (t)	Cégnév
170405	vas és acél	21 556	Észak-Dunántúli Méh Zrt. Alcufer Kft. "Vas-Fém" Kft. Melléktermék Értékesítő és Kereskedelmi Kft
170904	kevert építkezési és bontási hulladékok, amelyek különböznek a 17 09 01, 17 09 02 és 17 09 03-tól	1 554	XI Bau Építőipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft H.-Ép-Fa Kft Vemév-Szer Építő- és Szerelőipari Kft
170102	téglák	1 526	Spar Magyarország Kereskedelmi Kft. Henn Sándor
170402	alumínium	910	INOTAL Kft. Sasa-Mix Kft. Geosteel 007 Kft.

A megyéből történő kiszállítás és beszállítás egyenlegét vizsgálva megállapítható, hogy a beszállított mintegy 23 000 t hulladékhoz képest a kiszállítás mintegy 27 000 t évente. Ez egyértelműen jelzi, hogy az ipari hulladékok esetében vas és acél hulladékok esetében nem állnak rendelkezésre a megfelelő hulladékkezelési kapacitások (ezen hulladékok hasznosítása Dunaujvárosban történik).

A következő táblázatban a HIR adatbázis adatai alapján hulladékkezelési mód megoszlást mutatjuk be Veszprém megyére vonatkoztatva.

A-46. táblázat: A hulladékok kezelési módjai Veszprém megyében

THT csoport	Átvett mennyiség (t)	%
Anyagában hasznosítás	41 520	62,68%
Ártalmatlanítás égetéssel	0,350	0,001%
Egyéb hasznosítás	375	0,57%
Lerakás	24 348	36,76%

A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a megyében az építési-bontási hulladékok esetében a jellemző hulladékkezelési mód a hulladékok hasznosítása és lerakása. A megyéből történő kiszállítás volumenére tekintettel új lerakói/hasznosítói kapacitások kiépítése szükséges.

Anomália, hogy a keletkezett és a kezelt mennyiségek között jelentős eltérés van. Ez a hulladéktermelők jelentésének elmulasztását jelenti.

A.II.2.6 VESZÉLYES HULLADÉK

Veszélyes hulladékoknak a 2000. évi. XLIII. a Hulladékgazdálkodásról szóló törvény jegyzékében szereplő veszélyességi jellemzők közül egy vagy több tulajdonsággal rendelkező hulladékokat, illetve az ilyen anyagokat vagy összetevőket tartalmazó, az eredete, összetétele, koncentrációja miatt az egészségre, a környezetre kockázatot jelentő hulladékokat tekinti a magyar jogalkotás.

A megyében keletkező veszélyes hulladékokat a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 164/2003. (X. 18.) Korm. rendelet szerinti adatszolgáltatások rögzítésével létrehozott, 2008-as bázisév adatait tartalmazó HIR adatbázisból nyertük.

A megyében tevékenykedő a HIR adatbázisba bejelentkezett veszélyes hulladéktermelő szervezetek számát az alábbi táblázatban összegezzük.

A-47. táblázat: A megyében működő és a HIR adatbázisban regisztrált veszélyes hulladéktermelők száma

Megye	HIR adatbázisban regisztrált (db)
Veszprém	564

A megyében keletkező veszélyes hulladékok mennyiségét az alábbi táblázat tartalmazza.

A-48. táblázat: A megyében keletkező hulladékok mennyisége (2008)

Megyenév	Keletkezett (HIR, t)
Veszprém	121 787

A-49. táblázat: A megyében keletkező veszélyes hulladékok mennyisége ágazati bontásban a HIR adatszolgáltatás alapján(2008)

Ágazat	Mennyiség (t)
vegyipar, műanyagipar, gyógyszeripar	2 794
alumíniumipar	1 712
energiaipar	619
bányászat	406
kohászat	321
gépipar	273
egyéb	115 658

A-50. táblázat: A megyében keletkező veszélyes hulladékok és fő hulladéktermelői (2008)

Hulladékkód	Hulladék	Keletkezett mennyiség (t)	Jellemző hulladéktermelők
170901	higanyt tartalmazó építkezési és bontási hulladékok	71 522	Nitrokémia Zrt.
170903	veszélyes anyagokat tartalmazó egyéb építkezési és bontási hulladékok (ideértve a kevert hulladékokat is)	16 007	Nitrokémia Zrt.
170106	veszélyes anyagokat tartalmazó beton, téglá, cserép és kerámia frakció vagy azok keveréke	15 934	Nitrokémia Zrt.
170503	veszélyes anyagokat tartalmazó föld és kövek	6 530	MÁV ZRt. Nitrokémia Zrt. Bakony Volán Zrt.
060106	egyéb savak	1 358	AJKA KRISTÁLY Kft. Bourns Kft.

A-51. táblázat: A megyében keletkező hulladékok mennyisége EWC főcsoportonként

Főcsoport kód	Hulladék főcsoport	Mennyiség (t)
02	Mezőgazdasági, kertészeti, vízkultúrás termelésből, erdőgazdaságból, vadászatból, halászatból, élelmiszer előállításból és feldolgozásból származó hulladékok	18
03	Fafeldolgozásból és falemez-, bútór-, cellulóz rost szuszpenzió-, papír- és kartongyártásból származó hulladékok	0,434
05	Kőolaj finomításából, földgáz tisztításából és kőszén pirolitikus kezeléséből származó hulladékok	1
06	Szervetlen kémiai folyamatokból származó hulladékok	1 390
07	Szerves kémiai folyamatokból származó hulladékok	2 347
08	Bevonatok (festékek, lakkok és zománcok), ragasztók, tömítőanyagok és nyomdafestékek termeléséből, kiszerezéséből, forgalmazásából és felhasználásából származó hulladékok	307
09	Fényképészeti ipar hulladékai	33
10	Termikus gyártásfolyamatokból származó hulladékok	670
11	Fémek és egyéb anyagok kémiai felületkezeléséből és bevonásából származó hulladékok; nemvas fémek hidrometallurgiai hulladékai	378
12	Fémek, műanyagok alakításából, fizikai és mechanikai felületkezeléséből származó hulladékok	1 313
13	Olajhulladékok és folyékony üzemanyagok hulladékai (kivéve az étolajokat, valamint a 05, 12 és 19 fejezetekben felsorolt hulladékokat)	1 082
14	Szerves oldószer-, hűtőanyag- és hajtógáz hulladékok (kivéve 07 és 08)	52

Főcsoport kód	Hulladék főcsoport	Mennyiség (t)
15	Hulladékká vált csomagolóanyagok; közelebbről nem meghatározott abszorbensek, törlőkendők, szűrőanyagok és védőruházat	686
16	A jegyzékben közelebbről nem meghatározott hulladékok	625
17	Építési és bontási hulladékok (beleértve a szennyezett területekről kitermelt földet is)	110 606
18	Emberek, illetve állatok egészségügyi ellátásából és/vagy az azzal kapcsolatos kutatásból származó hulladékok (kivéve azokat a konyhai és éttermi hulladékokat, amelyek nem közvetlenül az egészségügyi ellátásból származnak)	696
19	Hulladékkezelő létesítményekből, szennyvizet keletkezésük telephelyén kívül kezelő szennyvíztisztítókból, illetve az ivóvíz és iparivíz szolgáltatásból származó hulladékok	1 456
20	Települési hulladékok (háztartási hulladékok és az ezekhez hasonló, kereskedelmi, ipari és intézményi hulladékok), beleértve az elkülönítetten gyűjtött hulladékokat is	116

A hulladékok származási helyét vizsgálva megállapítható, hogy a megyében keletkező veszélyes hulladékok túlnyomórészt kármentesítési folyamatokból származnak. A területről beszállított és kiszállított hulladékok mennyiségét a következő táblázatban összesítjük. A felsorolás csak a jelentősebb hulladéktípusokat tartalmazza.

A-52. táblázat: A megyébe beszállított hulladékok mennyisége (import külföldről és a megyén kívülről beérkező)

EWC kód	Megnevezés	Mennyiség (t)	Cégnév
110107	pácolásra használt lúgok	1 210	MAL Zrt.
070504	egyéb szerves oldószerek, mosófolyadékok és anyalúgok	912	Füzfői Hulladékégető Kft.
060502	folyékony hulladékok keletkezésük helyén történő kezeléséből származó, veszélyes anyagokat tartalmazó iszapok	898	Nitrokémia Zrt. Füzfői Hulladékégető Kft.
140603	egyéb oldószerek és oldószer keverékek	697	Füzfői Hulladékégető Kft. Repét Környezetvédelmi, Vegyipari Termelő, Szolgáltató Kft
150110	veszélyes anyagokat maradékként tartalmazó vagy azokkal szennyezett csomagolási hulladékok	577	Füzfői Hulladékégető Kft.
080111	szerves oldószereket, illetve más veszélyes anyagokat tartalmazó festék- vagy lakk-hulladékok	459	Füzfői Hulladékégető Kft. Repét Környezetvédelmi, Vegyipari Termelő, Szolgáltató Kft
080115	szerves oldószereket, illetve más veszélyes anyagokat tartalmazó festék- vagy lakk tartalmú vizes iszapok	376	Füzfői Hulladékégető Kft.
060204	nátrium- és kálium-hidroxid	321	MAL Zrt.
110109	veszélyes anyagokat tartalmazó iszapok és szűrőpogácsák	301	MAL Zrt.
080113	szerves oldószereket, illetve más veszélyes anyagokat tartalmazó festék- vagy lakk-iszapok	258	Füzfői Hulladékégető Kft.
070501	vizes mosófolyadékok és anyalúgok	225	Füzfői Hulladékégető Kft.
150202	veszélyes anyagokkal szennyezett abszorbensek, szűrőanyagok (ideértve a közelebbről nem meghatározott olajsűrőket), törlőkendők, védőruházat	184	Füzfői Hulladékégető Kft.

EWC kód	Megnevezés	Mennyiség (t)	Cégnév
180103	egyéb hulladékok, amelyek gyűjtése és ártalmatlanítása speciális követelményekhez kötött a fertőzések elkerülése érdekében	127	Fűzfői Hulladékégető Kft.

A megyén kívülről jellemzően a Fűzfői Hulladékégető Kft. szállít be hulladékot.
A beszállított hulladékok összesített mennyisége 7500 t/év.

A-53. táblázat: A megyéből kiszállított jellemző hulladékfajták mennyisége (export külföldre és kiszállítás a megyén kívülre)

EWC kód	Megnevezés	Mennyiség (t)	Cégnév
170901	higanyt tartalmazó építkezési és bontási hulladékok	13 938	Nitrokémia Zrt.
170503	veszélyes anyagokat tartalmazó föld és kövek	5 278	Bakonyi Erőmű Zrt. H.-Ép-Fa Kft
160601	ólomakkumulátorok	791	Harcos László Niketrans Targonca Kft. Bakony Volán Zrt. Peremartoni Fertilizers KFT. VKSZ. ZRT.
190111	veszélyes anyagokat tartalmazó kazánhamu és salak	726	Fűzfői Hulladékégető Kft.
101007	fémöntésre használt, veszélyes anyagokat tartalmazó öntőmagok és formák	654	Le Bélier Magyarország Zrt.
180202	egyéb hulladékok, amelyek gyűjtése és ártalmatlanítása speciális követelményekhez kötött a fertőzések elkerülése érdekében	451	"Táncsics" Mezőgazdasági Zrt. Agroprodukt ZRT. Bovintej Tejtermelő És Szarvasmarha Tenyésztő Kft
120109	halogénmentes hűtő-kenő emulziók és oldatok	438	INOTAL Kft. ALCOA-KÖFÉM Kft. Balluff Elektronika Kft. Robix Hungary Kft.
120110	szintetikus hűtő-kenő olajok	433	Le Bélier Magyarország Zrt.
130205	ásványolaj alapú, klórvegyületet nem tartalmazó motor-, hajtómű- és kenőolajok	411	INOTAL Kft. Nitrogénművek Zrt. Bakony Volán Zrt. "Vas-Fém" Kft.
130508	homokfogóból és olaj-víz szeparátorokból származó hulladék keverékek	354	Tesco-Globál Áruházak Zrt. MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. Balaton Volán ZRT. Locargo Kft.
120301	vizes mosófolyadékok	285	Bakony Préstechnika Kft. Jost Hungária Bt
150202	veszélyes anyagokkal szennyezett abszorbensek, szűrőanyagok (ideértve a közelebbről nem meghatározott olajsűrőket), törlőkendők, védőruházat	232	Seton Hungary Kft INOTAL Kft. Pope & Potthoff Hungária Bt.

A megyéből történő kiszállítás és beszállítás egyenlegét vizsgálva megállapítható, hogy a beszállított mintegy 7 500 t hulladékhoz képest a kiszállítás 26 500 t évente. Ez egyértelműen

jelzi, hogy veszélyes hulladékok esetében nem állnak rendelkezésre a megfelelő hulladékkezelési kapacitások. Figyelemmel kell azonban lenni arra, hogy a kiszállításra kerülő hulladékok mintegy fele a Nitrokémia Zrt. kármentesítési feladataiból származik, ezért ezen hulladékok képződése néhány éven belül megszűnik, új kapacitások kiépítése ne mszükséges.

A következő táblázatban a HIR adatbázis adatai alapján hulladékkezelési mód megoszlást mutatjuk be Veszprém megyére vonatkoztatva.

A-54. táblázat: A hulladékok kezelési módjai Veszprém megyében

THT csoport	Átvett mennyiség (t)	%
Anyagában hasznosítás	3 640	3,5
Ártalmatlanítás égetéssel	5 451	5,2
Egyéb hasznosítás	8	0,0
Fűtőanyag hasznosítás	2 035	1,9
Lerakás	94 326	89,4

A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a megyében a veszélyes hulladékok esetében a az ártalmatlanítás a jellemző hulladékkezelési művelet.

A.II.3. ZAJTERHELÉS

A zajvédelem a környezetvédelem speciális területe, a többi szakterülettől eltérő szemléletet igényel.

A zajhatás nem olyan látványos környezeti hatás, mint az egyéb környezeti elemek –például a hulladék, vagy a légszennyezés – esetében megfigyelhető, ezért a szakterület általában nem kapja meg az őt megillető figyelmet, annak ellenére, hogy a zajnak jelentős élettani hatásai vannak.

Tudományos vizsgálatok alapján megállapították, hogy már egészen kis hangnyomásszintek is reakciókat váltanak ki az emberi szervezetben. Zajos környezetben élők vagy dolgozók körében gyakori a magas vérnyomás, tartósan ható 60 dB-es zajszint vegetatív idegrendszeri, esetenként keringési rendellenességet okozhat. Azonban ennél kisebb – 40 dB körüli – zajszintek is zavarják már a nyugalmat, ami különösen az éjszakai pihenőidőszakban kellemetlen, megszokhatatlan, és ezért igényel odafigyelést.

Az iparosodás, és a motorizáció XX. századi ugrásszerű fejlődésével a zaj a települések meghatározó környezeti hatásává vált. Egyre nagyobb mértékű zajterhelés éri a lakosokat, ami különösen a nagyobb városokban meghatározó, és ad okot egyre több esetben panaszra mind a közlekedés, mind az üzemi létesítmények esetében.

Veszprém megye zajhelyzetének elemzése során –mint általában– három fő területre kell kitérni.

Ezek a következők:

- közlekedés
- ipari tevékenységek
- kulturális, szórakoztató ipar.

A megye környezeti zajhelyzetét döntő módon a közlekedés határozza meg. Az üzemi vagy szolgáltató jellegű létesítmények zaja lokálisan hat, általában csak a közvetlen környezetben

érzékelhető, vagy okoz problémát. Ezzel szemben a közlekedés az egész megye szükséglete, így kisebb nagyobb mértékben minden közlekedési létesítmény környezetében kell zajterheléssel számolni.

Veszprém megye közlekedési helyzetét döntő módon meghatározza, hogy a megyét érinti az M7 autópálya, valamint a megyén halad át a 7-as számú főút, a 71-es, a 82, a 83 és 84-es számú főutak. Ezen kívül a település gyűjtő és forgalmi útjai is jelentős forgalmat bonyolítanak. Jelenleg a környezeti zajterhelési határértékeket a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM rendelet szabályozza külön-külön az üzemi és közlekedési létesítményekre, valamint az építkezésre. A megye településeinek területi felhasználása, és a probléma összetettsége miatt zajvédelmi szempontból a térség differenciált szabályozása szükséges. Meg kell határozni az érzékeny, kiemelt védelmet igénylő létesítményeket, területeket, és ki kell jelölni a fokozottan védett területeket, valamint a csendes övezeteket. (Zajvédelmi szempontból a természetvédelmi oltalom alatt álló területek bizonyos, meghatározott részei is igen érzékenyek, így fokozott védelmük szükséges.) Vizsgálni kell azonban a jelentős zajjal terhelt, különösen a közlekedési létesítmények környezetében fekvő területeken az intézkedési lehetőségeket is.

A.II.3.1. KÖZLEKEDÉSBŐL SZÁRMAZÓ ZAJTERHELÉS

A közlekedési létesítményekből származó környezeti zajterhelésre vonatkozó határértékeket a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM rendelet 3. számú melléklete határozza meg.

A határértékeknek az új tervezésű, vagy megváltozott terület-felhasználású területeken a meglévő közlekedési létesítményektől származó zajterhelésre is teljesülnie kell, de új út létesítése, meglévő korszerűsítése esetén is biztosítani kell a betartását.

A közlekedés által okozott környezetterhelések meghatározására forgalomszámlálási adatok alapján műszaki számításokat végeztünk. A törzshálózati pontokra vonatkozó forgalomszámlálási adatokat az ÁKMI bocsátotta a rendelkezésünkre.

A közúti közlekedési zaj számítását az ÚT 2-1.302:2003 sz. Útügyi Műszaki Előírás szerint végeztük.

A-55. táblázat: Laeq(7,55); Számítási eredmények

Útszakasz	Laeq(7,55), nappal; dB			Laeq(7,55), éjjel; dB		
	I	II.	III.	I	II.	III.
Balatonvilágos, M7	78	71	78	71	64	71
Öskü 8-as út	71	65	71	64	57	64
Veszprém (külső), 8-as út	73	66	71	66	59	65
Veszprém, 8-as út	71	63	70	64	56	63
Veszprém, 8-as út	69	62	68	62	55	62
Városlőd, 8-as út	69	64	71	62	57	64
Devecser, 8-as út	68	61	69	61	54	63
Karakó, 8-as út	67	63	69	60	55	62
Balatonakarattya 71-es út	71	64	69	63	57	63
Balatonfüzfő, 71-es út	70	63	68	63	56	62
Balatonfüred, 71-es út	71	63	65	64	56	59
Révfülöp, 71-es út	68	64	68	61	57	62
Balatonederics, 71-es út	67	64	69	60	57	62
Zirc, 82-es út	65	61	64	58	54	58
Tapolcafő, 83-as út	65	60	63	58	53	57

Útszakasz	Laeq(7,55), nappal; dB			Laeq(7,55), éjjel; dB		
Pápa, 83-as út	66	58	64	59	51	58
Balatonederics, 84-es út	66	62	68	59	55	61
Balatonalmádi, 7217-es út	68	61	66	61	54	59
Nagyvázsony, 7301-es út	66	58	64	59	51	58
Ajka, 7308-as út	67	64	67	60	57	60
Pápa, 8302-es út	65	58	63	58	51	57

Hangnyomásszint meghatározása a védendő létesítményeknél

A számítási eredményeket az alábbi táblázat tartalmazza.

A-56. táblázat: A közúti közlekedésből származó zajimmisszió

Útszakasz	Zajimmisszió dB(A) nappal	Zajimmisszió dB(A) éjjel
Balatonvilágos, M7	74,0	67,2
Öskü 8-as út	66,4	59,5
Veszprém (külső), 8-as út	57,2	50,3
Veszprém, 8-as út	69,5	62,6
Veszprém, 8-as út	64,1	57,3
Városlőd, 8-as út	65,3	58,5
Devecser, 8-as út	58,8	52,0
Karakó, 8-as út	61,4	54,6
Balatonakarattya 71-es út	68,5	61,7
Balatonfüzfő, 71-es út	64,2	57,3
Balatonfüred, 71-es út	71,2	64,2
Révfülöp, 71-es út	70,6	63,8
Balatonederics, 71-es út	66,0	59,2
Zirc, 82-es út	67,2	60,3
Tapolcafő, 83-as út	61,8	55,0
Pápa, 83-as út	47,9	41,1
Balatonederics, 84-es út	62,2	55,4
Balatonalmádi, 7217-es út	62,1	55,2
Nagyvázsony, 7301-es út	60,0	53,2
Ajka, 7308-as út	62,4	55,6
Pápa, 8302-es út	59,0	52,1

Határértékeknek való megfelelés

Az alábbi táblázat Veszprém megyére vonatkozó, a közlekedési létesítményekből származó környezeti zajterhelés határértékeit tartalmazza.

A-57. táblázat: *Határértékek*

Útszakasz	Zajimmisszió dB(A) nappal	Határérték nappal, dB*	Zajimmisszió dB(A) éjjel	Határérték éjjel, dB*
Balatonvilágos, M7	74,0	65	67,2	55
Öskü 8-as út	66,4	65	59,5	55
Veszprém (külső), 8-as út	57,2	65	50,3	55
Veszprém, 8-as út	69,5	65	62,6	55
Veszprém, 8-as út	64,1	65	57,3	55
Városlőd, 8-as út	65,3	65	58,5	55
Devecser, 8-as út	58,8	65	52,0	55
Karakó, 8-as út	61,4	65	54,6	55
Balatonakarattya 71-es út	68,5	65	61,7	55
Balatonfűzfő, 71-es út	64,2	65	57,3	55
Balatonfüred, 71-es út	71,2	65	64,2	55
Révfülp, 71-es út	70,6	65	63,8	55
Balatonederics, 71-es út	66,0	65	59,2	55
Zirc, 82-es út	67,2	65	60,3	55
Tapolcafő, 83-as út	61,8	65	55,0	55
Pápa, 83-as út	47,9	65	41,1	55
Balatonederics, 84-es út	62,2	65	55,4	55
Balatonalmádi, 7217-es út	62,1	60	55,2	50
Nagyvázsony, 7301-es út	60,0	60	53,2	50
Ajka, 7308-as út	62,4	60	55,6	50
Pápa, 8302-es út	59,0	60	52,1	50

*27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM rendelet 3. számú melléklete alapján

Összefoglalás

A számítások eredményét kiértékelve megállapíthatjuk, hogy a közúti közlekedésből származó zajimmisszió nappali értékei és éjszakai értékei is több esetben határérték feletti (nappal: 0,3-9 dB(A), éjjel: 0,2-12,2 dB(A), különösen az éjszakai forgalom okoz határérték feletti immissziót.

A.II. 3.2. IPARI TEVÉKENYSÉGBŐL SZÁRMAZÓ ZAJTERHELÉS

A közlekedési zajtól eltérően a gazdasági tevékenység által okozott zaj lokális jellegű csak a zajt kibocsátó termelő vagy szolgáltató környezetét terheli, így a lakosságnak csak kisebb részét érinti. Ugyanakkor az üzemi létesítményekből származó zajhatás társadalmi megítélése kedvezőtlenebb, mint a közlekedésé, a lakosság kevésbé tudja tolerálni nyugalmanak ilyen jellegű zavarását. Az üzemi létesítményekből származó környezeti zajterhelés megengedett értékét a 27/2008. (XII. 03.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. számú melléklete határozza meg. A követelményeket a következő táblázatban ismertetjük:

A-58. táblázat: Üzemi létesítményekből származó zajterhelés határértékei zajtól védendő területeken

Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre (dB)	
	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
Gazdasági terület	60	50

Itt térünk ki az építési munkálatok zajterhelésére is, melyek ugyan időszakosan terhelik a környezetet, de a terhelés mértéke esetenként igen jelentős lehet. Az építési kivitelezési tevékenységekből származó zajterhelés megengedett értékét a 27/2008. (XII. 03.) KvVM-EüM együttes rendelet 2. számú melléklete határozza meg. A követelményeket a következő táblázatban ismertetjük:

A-59. táblázat: Építési kivitelezési munkálatokból származó zajterhelés határértékei zajtól védendő területeken

Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM, megítélési szintre* (dB)					
	Ha az építési munka időtartama					
	1 hónap vagy kevesebb		1 hónap felett 1 évig		1 évnél több	
	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi terület	60	45	55	40	50	35
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, a temetők, a zöldterület	65	50	60	45	55	40
Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	70	55	65	50	60	45
Gazdasági terület	70	55	70	55	65	50

A.III.3.3. SZÓRAKOZTATÓ LÉTESÍTMÉNYEKBŐL SZÁRMAZÓ ZAJTERHELÉS

A kulturális, szórakoztató, vendéglátó, sport-, reklámcélú, közösségi, továbbá minden hangosítást igénylő rendezvényről és egyéb helyhez kötött zajforrástól származó zajterhelés megengedett értékeit a 27/2008. (XII. 03.) KvVM-EüM együttes rendelet 2. számú melléklete határozza meg. A követelményeket a következő táblázatban ismertetjük.

A-60. táblázat: Szabadidős létesítményekből származó zajterhelés határértékei zajtól védendő területeken

Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre (dB)	
	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
Gazdasági terület	60	50

Az ellátást biztosító szórakoztatóipari, kulturális illetve vendéglátó létesítmények és rendezvények működési jellegükből adódóan közvetlen környezetüket terhelik. A lakossági zavarást általában a hangosító berendezések okozzák, de zavaró lehet a hűtő és légkondicionáló berendezések kültéri egységeinek működése is. Az egyes településeken ezen létesítmények koncentráltan jelennek meg, növelve a település zajterhelését. Különös zajterhelést jelentenek a térségben megrendezésre kerülő fesztiválok. mind Veszprém, mind Várpalota esetében éves szinten megrendezésre kerülnek a szabadtéri zenei rendezvények, melyek egyes esetekben lakossági panaszok kiinduló okai.

A.II.4. SUGÁRZÁSOK

A.II.4.1. RADIOLÓGIA

A radiológiai fejezet kidolgozásánál figyelembe vettük a 2006. évi Veszprém megyei Környezetvédelmi programban, a Radon Kontroll Bt. által összeállított Veszprém megye területéről készült radiológiai összefoglaló helyzetértékelésben leírtakat valamint a Környezetvédelmi program megvalósulásáról a Veszprém megyei Önkormányzat által készített beszámolót.

Ásványi anyagok, kőzetek radioaktivitása

Veszprém megye területén az előzetes gamma mérések alapján évtizedeken keresztül számtalan település körzetében végeztek fúrásokat, radiológiai, hidrogeológiai méréseket. Természetesen ezeknek a méréseknek nem a háttérsugárzás meghatározása volt a célja, hanem az esetleges uránérc bányászat, illetve urán termelés. Így a magasabb urántartalom kimutatása mellett vizsgálták az ércek kibányászási lehetőségeit, az ércek geofizikai típusát, minőségét, mennyiségét, morfológiáját és feltárhatóságát.

Helikopterekre, repülőgépekre és autókra szerelt egyre jobb mérőberendezésekkel elvégzett gamma-sugárzás intenzitás mérések eredményei alapján Veszprém megye egyes településeinek körzetében (tájakon) részletesebb vizsgálatokat, fúrásokat folytattak. Az eredmények eltérőek voltak. Volt ahol csak a felső, vagy viszonylag keskeny rétegben volt magasabb az urán koncentrációja, volt ahol az ércek feltárása miatt ütköztek nehézségekbe.

A részletes eredményekhez mindezidáig nem sikerült hozzájutni, de általánosan elmondható, hogy a badacsonyi típusú pirites, szürke, kovás homokkőhöz kapcsolódó urán-oxidos jellegű, ahol az urán koncentráció a néhány 0,1%-ot is (12.210 Bq/kg) meghaladta. A litéri típusú zöld, agyagos homokkőhöz kapcsolódott az urán, itt is urán-oxid formában. Az urán felhalmozódás itt kisebb, néhány 0,01%-os (>1200 Bq/kg). Ércbányászatoknál szulfátos, arzenátos ásványok is előfordultak hasonló értékek. A Vászoly – Pécsely környékén talált foszfátos érc urántartalma 100-400 g/t (1200-4800 Bq/kg) volt. A kőszénnek átlagos urántartalma néhány 10 g/t de elérték a 300-1000 g/t (3600-12000 Bq/kg) értéket is. Ezek az uránkoncentrációk az urán kinyerése szempontjából nem elegendők, de látható, hogy a talajok uránkoncentrációjának világátlagát (33 Bq/kg) jelentősen meghaladják és a környezeti sugárterhelés szempontjából nem elhanyagolhatóak.

Ivó és forrásvizek radioaktivitása

Veszprém megyei forrásvizek

Veszprém megye területén eddig néhány kiépített forrás rádium és radon koncentrációjának vizsgálta történt meg.

A mérések során megállapítást nyert, hogy a rádium koncentráció 3 forrás esetén 100mBq/l körül van, a Székér Ernő emlékforrás vizénél kifejezetten magas. A forrásvizek radonkoncentrációja egyetlen esetben sem éri el a 100 Bq/l értéket, de a világátlagot (1 Bq/l) jelentősen meghaladják, különösen Balatonfüred környékén.

Veszprém megyei vezetékes ivóvizek

A Veszprém megyében mért vezetékes ivóvizek radiológiai vizsgálata az összes α - és összes β aktivitás, a ^{226}Ra és ^{222}Rn mérésére terjedt ki. A mintavételi helyek és az ivóvíz hálózat szempontjából hozzá kapcsolt települések a következő táblázatban láthatók.

A-61. táblázat: Vizsgált vezetékes ivóvizek helyei.

Minta jele	Mintavétel helye	Hozzá kapcsolódó települések
1.	Hidegkút	
2.	Hegyese	
3.	Tótvázsony	
4.	Monostorapáti	
5.	Bánd	
6.	Szentgál	
7.	Nemesvámos	
8.	Vászoly	
9.	Mencshely	
10.	Monoszló	
11.	Zalahaláp	
12.	Sáska	
13.	Nagyvázsony	Vöröstó, Barnag
14.	Kapolcs	Vigándpetend

Minta jele	Mintavétel helye	Hozzá kapcsolódó települések
15.	Pécsely	Balatonszőlős
16.	Dörgicse	B.csicsó, Óbudavár, Szentantalfa, Szentjakabfa, Tagyon
17.	Szentbékálla	Mindszentkál
18.	Devecser	Pusztamiske
19.	Balatonfüred	Tihany, Csopak
20.	Tapolca	(Nyirádi ág) Badacson, Badacsonytördemic, Badacsonylábdihegy, Badacsonytomaj, Nemesgulács, Kisapáti, Salföld, Balatonrendes, Ábrahámhegy, Pálköve, Szigliget, Diszel, Gyulakeszi, Káptalantóti, Nemesvita
21.	Bakonybél	Szápár
22.	Berhida	Ósi
23.	Borzavár	Porva
24.	Egyházaskesző	Várkesző
25.	Eplény	-
26.	Hajmáskér	-
27.	Hárskút	-
28.	Herend	-
29.	Köveskál	Nyirádi-DRV
30.	Litér	-
31.	Marcaltó	-
32.	Nemesgörcsöny	Németbánya
33.	Nyirád	Nyirádi-Fejér megyei DRV
34.	Pápa	Tapolcafői vízbázis
35.	Peremarton	-
36.	Sóly	-
37.	Tés	-
38.	Várpalota	-
39.	Vilonya	Királyszentistván
40.	Zirc	Olaszfalu, Nagyesztergár, Dudar, Bakonynána, Bakonyoszlop, Csesznek

Az összes α aktivitás 8 esetben haladta meg a 0.1 Bq/l értéket, a maximum 0.27 Bq/l volt. Az összes β aktivitás egyetlen esetben sem érte el az 1 Bq/l értéket, a maximum 0.22 Bq/l volt. Az ivóvizek rádium koncentrációja öt esetben haladta meg a 100mBq/l értéket, de egyetlen esetben sem érte el a jelenlegi Magyar korlát értékét. A radon-koncentráció egyetlen esetben sem éri el a 100 Bq/l értéket, de minden esetben meghaladja a világszerte (1 Bq/l), ami a tározó közetek magasabb rádium koncentrációjára utal. Napi 2 l vízfogyasztással számolva a ^{226}Ra -tól átlag 8.55 (0.5-54.1) $\mu\text{Sv}/\text{év}$, a ^{222}Rn izotóptól pedig átlag 10.4 (0.4-24.8) $\mu\text{Sv}/\text{év}$ sugárterhelés származik, ami alatta van az ajánlott korlátoknak. Veszprém megye vezetékes ivóvizének radiológiai vizsgálatáról készült térkép a 19. számú térképmellékleten látható.

A Pannon Egyetem egyik hallgatója a 2009. évi környezetvédelmi technológiai nyári gyakorlata idején folytatta a méréseket olyan településeken, ahol a korábbi években az átlagosnál magasabb radon aktivitás koncentrációt mértek a vezetékes ivóvizekben, illetve olyan helyeken, ahonnan nem még nem voltak mérési adatok.

A hallgató 14 vezetékes ivóvíz mintát vizsgált az egyetem Radiokémiai és Radioökológiai Intézetének laboratóriumában. Az elvégzett mérések alapján megállapítható volt, hogy a vizsgált települések vezetékes ivóvizei radiológiai szempontból fogyasztásra alkalmasak, egyik település mérési eredménye sem haladja meg a beavatkozási szintet, mely 1000 Bqdm^{-3} valamint a javasolt beavatkozás szintjét sem, amelyet $100\text{-}1000 \text{ Bqdm}^{-3}$ -ben állapították meg. Azonban két minta kivételével a Rn-222 aktivitás koncentrációja minden településen meghaladja a világszintet, mely 1 Bqdm^{-3} .

Kiugróan magas érték egyetlen település esetén fordult elő, Eplényben, de ez az eredmény is a javasolt beavatkozási szint alatt maradt. A mérési eredmények alapján megállapítható volt, hogy Rn-222 aktivitás koncentráció tekintetében a világszintet a vizsgált települések szinte mindegyike meghaladta, egyes helyeken jelentős mértékben, de az emberi egészségre a tudomány jelenlegi állása alapján ezen értékek sem jelenthetnek veszélyt. Az ivóvíz radon tartalmának vizsgálatai a települések mintegy 3/4 részében már elkészültek, további cél volna a még visszamaradó településeknél is a felmérést elvégezni, így a megye teljes területe lefedésre kerülne.

Ipari melléktermékek radioaktivitása, környezeti hatások

Szénbánya

A szénbányászat során jelentős radon kiáramlással kellett számolni, de ez csak az ott dolgozóakra jelentett sugárterhelést. Az ajkai bányákban az intenzív szellőztetés mellett is magas radonkoncentrációk alakultak ki.

Szén-meddő

A szénbányászat során a felszínen történt a szén-meddő szétválogatása. A magas mészkő tartalmú meddő a maradék szénnel együtt hányókra került. A meddőben található maradék szén öngyulladás során kiéget, miközben a mészkőből égetett mész keletkezett.

Radiológiai szempontból az Ajka környéki meddőt elemezték, ahol 13 meddőhányó található. A meddő összes térfogata meghaladja a 4 millió m^3 -et. A meddőhányók egy része részben rekultivált. A meddőhányókon a gamma-dózisteljesítmény magasabb, átlag 200 nGy/óra (maximum 370 nGy/óra). A meddők radioaktivitása nagy eltérést mutat. (a ^{226}Ra : $358\text{-}2048 \text{ Bq/kg}$, a ^{232}Th $3,2\text{-}26,0 \text{ Bq/kg}$, a ^{40}K $61\text{-}369 \text{ Bq/kg}$ közt változott). A ^{226}Ra koncentrációja minden esetben magas, a talaj ^{226}Ra koncentrációjának világszintjét 11-64-szeresen haladta meg.

Várpalota környékén a szénbányászat már korábban leállt. A meglévő információk hiányosak. A legnagyobb mennyiségű meddő Várpalota déli határában található (2 ha területen, magassága 6-7 méter), rekultiválták. A kisebb meddőhányók egy részét szétterítették, a növényzet befedte, így szinte észrevétlenek. Radiológiai adatait nem ismerjük.

Szenek eltüzelése során fellépő környezetszennyezés

A magas radioaktivitású szenek eltüzelése során a radioizotópok a salakban, pernyében dúsulnak. A salak a tüztérben visszamaradó, eléghetetlen anyag, amely nem távozik el a tüztérből a füstgázokkal együtt. Rostélytüzelés esetén a salak a hamutartalom 80-90%-a. A füstgázokkal távozó kis szemcseméretű hamu a pernye. Így lakások, kisebb kazánokban elégetett szén esetén elsősorban a salak, míg szénportüzelésű erőműben a pernye mennyisége dominál.

Ajkán a légtérbe kibocsátott pernye 15-20 km távolságban szennyezte el a környezetet. A Debreceni Egyetem által végzett felmérések szerint ajka eredeti talajának ^{226}Ra -koncentrációja átlag $25 \pm 4,8$ Bq/kg. A város különböző pontjain a talaj felső 5 cm-ből vett minták (34 db) ^{226}Ra koncentrációja $107,8 \pm 64,1$ Bq/kg azaz 4,3-szor magasabb.

Ajkát körülvevő külső mezőgazdasági területen (a mélyszántás miatti keveredés miatt) a felső 5 cm-ben $35,3 \pm 10,9$ Bq/kg-ot mértek. A város kertjeiben $64,7 \pm 63,7$ Bq/kg azaz 2,6-szoros volt a ^{226}Ra koncentrációja amit a sekélyebb talajművelésnek tulajdonítanak. Udvarokban vett mintáknál $354,5 \pm 364,5$ Bq/kg értékeket (azaz 14-szeres ^{226}Ra -koncentrációt) mértek, ami annak tulajdonítható, hogy a kályhákban elégetett szén salakját az emberek egy része az udvarra hordta ki.

A Debreceni Egyetemen Ajka környékén szedett mohák por-frakciójának a radioaktivitását vizsgálták. A vizsgálatokból megállapítást nyert, hogy a szélirány függvényében jelentős a szennyezés.

Az erőművekből a szürke-iszapot tárolókon helyzeték el, Ajkán a belterületen, illetve a belterülettől nyugatra húzódó területen lévő tározókon, míg Várpalotán (Inotán) a Nádasladányba vezető műút nyugati oldalán található két pernyeülepítőben (zagytéren).

Ajkán a szürkeiszap mennyiségét 14 millió tonnára becsülik. Ebben 1430 t urán és 70 t tórium halmozódott fel.

Inotán, ahol 50-50%-ban várpalotai illetve ajkai szenet tüzeltek kb. 7 millió m^3 a zagy. Radioaktivitása nagyban változik az eltüzelte szén eredetétől, de lényegesen kisebb mint az ajkai zagyé.

Veszélyforrásként megemlíthető, a rekultívalatlan területekről a szél, illetve esővízzel történő elhordás, de ez nagyságrendekkel kisebb mértékű, mint az üzemelés során a kéményeken kibocsátott szállóporból eredő szennyeződés.

Bauxitbányászat, timföldgyártás

A normál talajokhoz viszonyítva a bauxitokban világszerte magasabb radionuklid koncentrációt mértek. Így a Veszprém megye, illetve határos területeken található bauxitban is számítani kell a magasabb radionuklid koncentrációra.

A bauxit bányászatnál elsősorban a bányában kialakuló magas radonkoncentrációval kell számolni. A magas ^{232}Th koncentráció miatt a toron koncentrációját is célszerű lenne meghatározni.

A bauxit feldolgozása során a radionuklidok szinte kizárólag a vörösiszapban koncentrálnak. Ajka környékén 34-36 millió tonnára becsülik a vörösiszap mennyiségét, ami 204 ha területet foglal el.

A kiszáradt vörösiszap finom por, így a szél elhordhatja. A Debreceni Egyetem a radionuklid mélység szerinti eloszlását vizsgálva megállapította, hogy míg a ^{226}Ra -koncentrációja a mélységgel jelentősen változik, addig a ^{232}Th értékeinél ezt nem tapasztalták. Ebből következik, hogy a szennyezés az erómi pernyéből származik, mivel a vörösiszap esetén (a vörösiszap magas ^{232}Th koncentrációja miatt) a ^{232}Th szennyezésnek is növekedni kellett volna. Így a kiszáradt vörösiszap távolabbi területeken nem okoz jelentős szennyeződést, rekultivációjukról azonban gondoskodni kell.

Ipari melléktermékek építkezéseken történő felhasználásának hatásai

A salakok, meddők egyéb kémiai összetevői miatt alkalmasak építőipari hasznosításra. A salakot a világon, s így Magyarországon is gyakran használták területek felöltésére, cementadalékként, falazóblokkok gyártására stb. Hazánkban különösen elterjedt a salakok padló alá, párnafák közé töltése, de földemekbe is előszeretettel alkalmazták mint töltő, szigetelő anyagot. A népszerűségét elsősorban az igen olcsó ára jelentette, mivel többnyire csak a szállítási költségeket kellett megtéríteni.

Az Ajka környékén bányászott szenek kályhákban, kazánokban, mozdonyokban történő elégetése után kapott salakot Ajkán és környékén az ötvenes-hetvenes években (de sajnos még manapság is előfordult) gyakran használták lakóépületek, iskolák, óvodák és más középületek, illetve utak, parkok építésénél, területek feltöltésénél. Ajkán elsősorban a családi házas vagy kisebb társas, illetve tömb lakások építésénél terjedt el. Itt sokszor a meddőt mint égetett meszet is használták a falazáshoz.

Az Ajka környékén bányászott szenek elégetésénél keletkezett salak, illetve a bányászat során felhalmozódott meddő ^{226}Ra -koncentrációja többnyire jelentős, az építőanyagokra jellemző 50 Bq/kg-os értéket egy-két nagyságrenddel is meghaladhatja. Az így beépített anyagok egyrészt a gamma-sugárzástól származó háttérteret (gamma dózist) növelik meg, másrészt a ^{226}Ra -ból keletkezett gáz halmazállapotú ^{222}Rn bejutva az épületek légtérébe megnöveli a radonkoncentrációt.

A.II.4.2. ELEKTROMÁGNESES SUGÁRZÁS

Napjainkban a mindennapi életet sűrűn behálózzák a különböző elektromos eszközök. Ezek legtöbbje működés közben elektromágneses hullámokat bocsát ki. Ezen hullámok frekvenciája azonban meglehetősen tág határok között változhat (néhány 10 Hz-től egészen GHz-es tartományokig) készüléktől függően. Vannak olyan eszközök, melyek esetében az elektromágneses sugárzás működési alapkövetelmény, ilyen például a rádiótelefon, wlan hálózati adapter. Másoknál az elektromágneses tér kialakulása ugyan szükséges a készülék működéséhez, de annak nem feltétlenül kell azon kívül is jelentkeznie. Ez a helyzet például egy porszívó esetében, aminek motorja jelentős mágneses teret kelt a készülék környezetében.

A környezetünkben lévő elektromágneses tereknek alapvetően két fő hatása lehet:

- Zavarhatják az elektromos eszközök működését,
- Hatással lehetnek az emberi szervezetre.

Az első hatás közismert (rádió, vagy TV mellé tett mobil telefon zavarja a hangot/képet hívás közben)

Az emberi szervezetre gyakorolt hatással kapcsolatban viszont nincs teljes egyetértés, a kutatási eredmények nem teljesen egyértelműek. Éppen a sugárzás széles spektruma miatt nehéz általánosan bármit is állítani, ezért fogalmaznak óvatosan a terület kutatói. Ennek ellenére az Egészségügyi Világszervezet (WHO) az alacsony frekvenciás elektromágneses sugárzásokat a lehetséges emberi rákkeltő kategóriába sorolta (ez a három kategória közül a leggyengébb).

Másik fontos kérdés, a sugárzás időtartama. Míg például technikai eszközök esetében rövid időtartamú sugárzás is károsodással járhat, emberek esetében általában csak hosszú idő alatt alakulnak ki elváltozások. Persze az is a megválaszolandó kérdések közé tartozik, hogy az elektromágneses sugárzások dózis jellegűek-e, magyarul ugyanarra az eredményre vezet-e, ha valakit 100 napon keresztül naponta 10 percig ér sugárzás, vagy egyetlen nap alatt 1000 percig (kb. 16,7 óra). A természetben előforduló légköri és egyéb folyamatok is keltenek elektromágneses tereket, ezek azonban elosztott terhelésként jelentkeznek.

Az emberi szervezetre veszélyesnek (vagy legalábbis valószínűsíthetően veszélyes) tekinthetjük a 0,3-0,4 μT -nál erősebb mágneses tereket.

Tekintsük át, mi az ami létrehozhatja a teret, és a létrehozott térnek milyen hatásai lehetnek:

1. Nagyfeszültségű távvezetékek,
2. Kisfeszültségű, de nagy áramú tápkábelek,
3. Transzformátorházak,
4. Rádióadók
 - a. Hagyományos rádióadók,
 - b. Rádiótelefon bázisállomások,
5. Elektromágneses sugárzást alkalmazó készülékek (pl. radioterápiás gépek),

Nagyfeszültségű távvezetékek

Nemzeti viszonylatban elfogadott létesítési gyakorlat, hogy a laza beépítésű, családi házas települések villamos energia ellátását szabadvezetékes elosztóhálózattal oldják meg. Az áramszolgáltatók a gyakorlatban több ezer km nyomvonalon üzemeltetnek 20 kV-os, némely helyen 120 kV-os szabadvezetékkel, melyek egy része lakott területen halad át.

Minden vezeték körül mágneses és elektromos tér is kialakul, ezek közül a mágneses tér a domináns. Mivel a tér a távolság négyzetével csökken, ezért emberre potenciális veszélyt csak a közvetlen közelében jelenthet, hosszú idő alatt.

A biztonsági övezet rendeltetése a villamos berendezések és a biztonsági övezetben lévő építmények, területek, valamint az azokon, illetőleg azokban munkát végző személyek kölcsönös védelme. A villamosmű biztonsági övezetéről szóló 122/2004. (X. 15.) GKM rendelet megadja a biztonsági övezet terjedelmét a különböző feszültségszintek esetében. A rendeletben foglalt előírások betartására figyelemmel kell lenni, építési engedély kiadásánál a biztonsági övezet betartására az Önkormányzatoknak is előírást kell adni. Sportpályát,

kempinget, vásárteret a szabályozás alapján nem ajánlatos (de nem is tilos) a vezetékek alatt kijelölni, építkezni viszont (a 750 kV-os vezetékek kivételével) lehet.

A magasfeszültségű villamos vezetékek káros egészségügyi hatásait igazoló jelentést tett közzé 2005-ben egy brit folyóirat. A cikk szerint a hálózatok közelében élő gyermekek körében megnő a leukémia kialakulásának veszélye. A cikk egy régóta húzódó tudományos vita eddigi legegységesebb részeredménye. A vezetékek körüli elektromágneses sugárzás rákkeltő hatásának gyanúja a '70-es években fogalmazódott meg először, cáfolhatatlan tudományos eredmény azonban eddig nem támasztotta alá az állítást. A mostani vizsgálat során Angliában és Walesben az országos rákregiszterből kigyűjtötték az 1962-1995 között rosszindulatú daganatos betegséggel kezelt 14 év alatti gyermekek (29 081 daganatos páciens) adatait. Közülük 9 700-an szenvedtek akut limfoid leukémiában (fehérvérűségben). A kutatók a születéskori lakcím ismeretében meghatározták, hogy közülük hányan laktak életük első szakaszában nagyfeszültségű távvezetékek közelében. Bár csak az érintettek három százalékánál állt fenn ez az összefüggés, amikor az eredményt összevetették az egészséges kontrollcsoport adataival, kiderült: a vezetékek 200 m-es körzetén belül 69 %-kal, de még 200-600 m-es körzetében is 23 %-kal nagyobb a veszélye a leukémia kialakulásának.

Magyarországon hasonló átfogó felmérés eddig nem készült.

Kisfeszültségű, de nagy áramú tápkábelek

Üzemi frekvencia: 50 Hz

Árammal átjárt vezető körül mágneses tér alakul ki. Minél nagyobb áram folyik a vezetékben, annál nagyobb a kialakult mágneses tér. Egyes esetekben ez a tér meglehetősen nagy is lehet (néhány 10 μ T). Ez már elég arra, hogy bizonyos készülékek működését megzavarja. Ilyen tér jelenlétére utalhat például a monitor/TV színeinek elváltozása, esetleg a kép elgörbülése, ugyanis ezek az eszközök rendkívül érzékenyek a mágneses hatásokra. Jellemzően irodaházak tápellátásánál, nagyobb teljesítményű légkondicionálóknál, gépi autómósóknál találkozhatunk ilyenekkel.

Transzformátorházak / transzformátorszobák

Üzemi frekvencia: 50 Hz

A transzformátorok működésében alapvető szerepet játszik a mágneses indukció. Egy átlagos transzformátorban a tekercsek által létrehozott mágneses térnek kb. 0,2 %-át teszi ki az a tér, ami nem a vasmagban záródik, hanem kilép abból. Ez kevésnek tűnhet, de egy kisebb üzemet, vagy irodaházat ellátó transzformátornál, amelynek szekunder oldalán akár kA-ok is folyhatnak, már nem elhanyagolható. Ezt a problémát lehet, hogy figyelembe veszik a tervezésnél, de egy későbbi átszervezés miatt megváltozhatnak egyes helyiségek használati céljai. Például a transzformátor melletti raktárakat irodákká alakítják át, vagy új transzformátort helyeznek üzembe a megnövekedett igények miatt. Megfelelő védelem hiányában ezek a szórt terek ártalmasak lehetnek.

Rádiótelefon bázisállomások

Talán az egyik legvitatottabb terület, már ami az esetleges hatásokat illeti. Ez arra vezethető vissza, hogy viszonylag új technikáról és rendkívüli pénzt mozgató iparágáról van szó. Nagy bajban lennének a hálózatok üzemeltetői, ha pl. kiderülne, hogy a sűrűn elhelyezett bázisállomások (GSM adók) veszélyt jelentenek a környezetre. Mivel ezek az eszközök elég magas frekvencián üzemelnek, a jel a legtöbb anyagon - így az emberi testen is - kis veszteséggel halad át. Egy GSM adó csatornánként 10 Wattal sugároz, egy adó 128 csatornát szolgál ki. Mivel nincsen mindenkinek otthon GSM adója, vegyük példának a telefont. Ez azt

jelenti, hogy az amúgy sem nagy teljesítményű telefonok (max. 2 W/900 MHz, max. 1 W/1800 MHz) sugárzásának csak kis részét nyelik el a szövetek. Emberihez hasonló szöveteken végzett kutatások azt mutatták ki, hogy maximális teljesítményű adás esetén a fejhez tartott telefon max. 0,5 °C-al emeli meg a környező szövetek hőmérsékletét. Csak zárójelben: az emberek átlagos testhőmérséklete 36,6 °C, 37,0 °C már hőemelkedés. A magas frekvenciás sugárzást főleg a sejtekben lévő víz nyeli el, ugyanúgy, mint ahogy a mikrohullámú sütőben fölmelegszik a tea, de a bögre füle nem. Ezek mellett jelentkezik még a nagy áramú kábelek problémája, hiszen az antenna által kisugárzott teljesítményt valahonnan be kell táplálni.

Elektromágneses sugárzást alkalmazó készülékek (pl. Radioterápiás gépek)

Az elektromágneses terek nem minden esetben károsak az egészségre. Megfelelően szabályozva gyógyító hatásúak. Ezt ki is használják az orvostudomány különböző területei (pl. fizioterápia). Különböző diagnosztikai eljárások is elektromágneses tereken alapulnak. Az ilyen műszerekkel felszerelt helyiségeket két okból is kívánatos elszigetelni a külvilágtól. Egyfelől a környezetben jelen lévő sugárzások zavarhatják a működést, meghamisítva ezzel a mérési eredményeket, másfelől a kezelő személyzetre veszélyes lehet a sugárzás, hiszen ők huzamosabb ideig tartózkodnak a berendezés közelében. Veszprém megye településein a villamos energiát szolgáltató vállalat az E.ON Dél-dunántúli Áramszolgáltató Zrt. (7626 Pécs, Rákóczi út 73/b.). A fejezetben felhasznált adatokat a KSH bocsátotta rendelkezésünkre.

Veszprém megyében a háztartások részére szolgáltatott villamos energia 2008-ban 425 910 MWh volt. Az áram fogyasztók száma 209 365. Egy háztartási fogyasztóra jutó évi fogyasztás 2 034 kWh. A villamos energia-ellátás helyzetét elemezve megállapítható, hogy a megyében ellátatlan terület nincs, a kiépített kapacitásokkal a jelenlegi igények kielégíthetők. A jelenlegi ellátási rendszer működése a megye területén jelentősebb környezetterhelést nem okoz.

A megye távlati fejlesztési igényeihez kapcsolódó villamos energia hálózati és egyéb kiegészítő létesítmények fejlesztése a megye területén további környezetterhelést nem jelent, mivel az energia előállítás más térségben történik.

A.II. 5. ALTERNATÍV ENERGIAFORRÁSOK

A szél - a hazánkban napjainkig elterjedt energia előállító technológiákkal ellentétben - tiszta, ingyenes, ki nem merülő energiaforrás, amely sem az energia kinyerése, sem annak szállítása közben nem okoz környezetkárosítást, és a maradék végterméket sem kell sehova letarolni. Szélerőműveknél olyan költségnövekedés, amely környezetvédelmi okok miatt válna szükségessé, nincs. Sőt a nagyobb sorozatok és a fejlődő gyártástechnológia miatt egy folyamatos költségcsökkenés várható, amit kissé mérsékelhet csupán a jobb szolgáltatások többletköltsége.

Veszprém megyében jelenleg 4 településen működik szélerőmű: Inotán, Szápáron, Csetényben és Pápakovácsiban.

Az inotai szélerőmű 2000-ben épült első magyar szélerőmű. Ez a Várpalota közelében felépített szélkerék 2001-ben 250 ezer kWh környezetbarát módon előállított áramot termelt.

A Szápári szélerőműben jelenleg 4 db szélkerék van. A dán szélerőműgyártó cég várhatóan további 55 hasonló erőművet épít Győr-Moson-Sopron és Veszprém megyében.

A szápári szélrómú paraméterei: a torony magassága 80 méter, a rotorlapáttal együtt 125 méterre emelkedik a talajszint fölé. A lapátok által rajzolt kör átmérője 90 méter. A szélrómú névleges teljesítménye 1,8 megawatt, évente 5 millió kilowattóra villamos energiát képes termelni, ami nagyjából 2400 háztartás éves áramfogyasztásával egyenlő. A szápári szélrómú megépítése 610 millió forintba került, amelyből 122 millió forintot tett ki az állami és uniós támogatás.

A csetényi szélrómú 2006 szeptemberében kezdett működni. Teljesítménye akkor 1800 kW volt, 2008-ban 2 x 2 MW. A csetényi szélrómú a lapáttal együtt 105 méter magas építmény, lapátjainak hossza 44 méter. A szélrómúvek bekapcsolásához legalább 3,5 m/s szélsébségre van szükség, s akár 25 m/s-ig működhet, azaz termelhet áramot.

Pápakovácsi térségében 1 db Vestas V90 típusú, 2 MW beépített teljesítményű szélrómú épült 2008-ban, melynek csatlakozása 20 kV-os feszültség szinten történt szabadvezetékes hálózatra. A szélrómú magassága 100 m, a lapátok átmérője 45 m. A szélrómú 2008 decemebrében kezdte meg a próbaüzemét, majd 2009. májustól üzemel.

Összegzésként megállapítható, hogy szélrómú és szélrómúpark telepítése az ökológiai hálózat övezeteiben, valamint a tájkép- és településképvédelmi szempontból értékes területeken nem javasolt. A telephely kiválasztásnál figyelemmel kell lenni a természet-, táj-, tájkép- és településképvédelmi feltételekre. A beruházást előkészítő hatástanulmány keretében látványterv készítése szükséges. Védett természeti területek és ökológiai hálózat területétől 1 km távolságra nem helyezhető el szélrómú. A településszerkezeti tervben lehet kijelölni a szélkerekek elhelyezésére szánt - szélrómú telepítésére megvizsgálható - területet, és a szabályzatban kell megfogalmazni, hogy hol, hány méter magas, milyen színű szélkerék helyezhető el, illetve előírni az elvégzendő vizsgálatokat, hatástanulmányokat, valamint szabályozni, hogy hol nem lehet szélrómúvet elhelyezni. Új szélrómú létesítése addig nem javasolt, míg a már engedélyezett területeken a beüzemelés nem történt meg.

A.III. EGYÉB TÉNYEZŐK

A.III.1. EMBERI EGÉSZSÉG ÁLLAPOTA

Jelenleg Magyarország levegőszennyezés tekintetében Európa közepes mértékben szennyezett területei közé tartozik. A hazai terhelés jelentős hányadát a határokon át érkező szennyezettség adja. Néhány jelentősen, és számos mérsékelten szennyezett levegőjű településünk mellett, az ország nagy részén a levegő megfelelő minőségű, kiterjedt erdőségeink, természetvédelmi területeink levegője kifogástalan.

A nemzetközi egyezmények, a hazai levegőtisztaság-védelmi jogszabályok, és környezetvédelmi intézkedések hatására a szennyezőanyag-kibocsátások koncentrációja, valamint a szennyezett területek kiterjedése az utóbbi évtizedben, kontinensünkön és hazánkban is csökkent. A jelentős szennyezéssel járó iparágak visszaszorulásával az ezredfordulóra a sűrűn lakott települések határain belül, valamint a nagy forgalmú utak közvetlen közelében a közlekedés hatása lett a meghatározó.

A levegőszennyezéssel összefüggésbe hozható halálozás és potenciális életév vesztes kedvezőbb eredményeket mutat az elmúlt évtizedekben. Nemzetközi és hazai adatok alapján a főként közlekedés eredetű szálló por-szennyezés az egyik legfontosabb egészségügyi kockázati tényező. A környezet-egészségügyi hatásbecslés segítségével bebizonyosodott, hogy a szálló por szennyezés hosszú távú csökkentésével – ami a 2005-ben, illetve 2010-ben kötelezően bevezetendő EU-határérték biztosítása – kimutatható az egészség-nyereség. Jelentősen több emberélet menthető meg ugyanis a hosszú távú levegőminőség javításával, mint a rövid távú szennyezési csúcserősségek csökkentésével.

A fentieknek megfelelően Veszprém megyében is hasonló tendencia figyelhető meg. Veszprém megye környezeti állapota a 90-es években kezdődött és jelenleg is zajló gazdasági szerkezetváltás, korszerűsítés, jelentős környezetvédelmi beruházások eredményeként jelentősen javult, aminek az egészségügyi következményei napjainkban kimutathatók. A 80-as években az ipari területeken, Ajka, Balatonfüzfő, Peremarton, Papkeszi, Várpalota térségében egy vagy több légszennyező anyag koncentrációja folyamatosan határérték felett volt a környezeti levegőben a település teljes területén. Ezeknek a térségeknek a minősítése levegőtisztaság- védelmi szempontból erősen szennyezett volt. Napjainkra az ipar és szolgáltató szektor által előidézett légszennyezés nem meghatározó ezeken a területeken, viszont a közlekedés-szállítás eredetű légszennyezés területén növekedés tapasztalható.

A.III.1.1. DEMOGRÁFIA

A Közép – Dunántúli Régió 401 településéből 292 település 2000 fő lélekszám alatti, 92 település 2000 és 10000 fő közötti, és a 10000 főt meghaladó települések száma 17.

Veszprém megyében a 217 településből 192 a 2000 fő lélekszám alatti, 19 település a 2000 - 10000 fő közötti, míg a 10000 főt meghaladó települések száma 6. A Közép – Dunántúli Régióban él az ország lakosságának 11 %-a.

A-62. táblázat: Települések száma népességszám szerint Veszprém megyében, 2008.

Kistérség	Település	Ebből: város	A települések száma népességnagyság-kategóriák szerint					
			-499	500-999	1000-4999	5000-9999	10 000 – 49 999	50 000-
Ajkai	39	2	22	7	9	-	1	-
Balatonalmádi	11	3	-	2	8	1	-	-
Balatonfüredi	21	1	14	4	2	-	1	-
Pápai	49	1	21	21	6	-	1	-
Sümegei	21	1	16	3	1	1	-	-
Tapolcai	33	2	19	7	6	-	1	-
Várpalotai	7	2	-	2	3	1	1	-
Veszprémi	20	2	8	3	8	-	-	1
Zirci	16	1	2	7	6	1	-	-
Összesen	217	15	102	56	49	4	5	1

Forrás: KSH, Veszprém megye statisztikai évkönyv, 2008

A Régió és ezen belül megyénk lakosság számára is a természetes fogyás jellemző. A természetes fogyás üteme enyhült, míg 2006-ban -1219, addig 2008-ban -1032 volt a csökkenés, mértékét tekintve 3,3 -ról 2,85%-ra változott.

A 15 év alatti lakosság száma és %-os aránya csökkenő, a 65 év feletti lakosság száma és %-os aránya növekvő tendenciájú.

A-63. táblázat: 15 év alatti és 65 év feletti lakosság %-os aránya Veszprém megyében, 2007 és 2009. január 1-jén

Év	Férfi				Nő			
	15 év alatti lakosság		65 év feletti lakosság		15 év alatti lakosság		65 év feletti lakosság	
	száma	aránya	száma	aránya	száma	aránya	Száma	Aránya
2007	27051	15,3%	21752	12,3%	25834	13,7%	35451	18,9%
2009	25894	14,8	22238	12,7	24865	13,4	36566	19,7

Forrás: KSH, Veszprém megye statisztikai évkönyv, 2008

A születéskor várható átlagos élettartam a régióban a férfiaknál 69,617 év és a nőknél 77,72 év, míg az országos érték a férfiaknál 69,79 év és a nőknél 77,76 év. A fenti értékek mindkét nemnél Veszprém megyében a legmagasabbak (férfiaké 70,51 év, nőké 78,65 év). A születéskor várható élettartam nemenkénti különbségei nőtöbbletet generálnak az idősebb életkorokban, hiszen hosszabb a nők születéskor várható élettartama.

A-64. táblázat: Születéskor várható átlagos élettartam alakulása Veszprém megyében, 2002-2008.

Férfi						Nő					
2002	2003	2004	2005	2006	2008	2002	2003	2004	2005	2006	2008
68,4	68,5	69	69,5	69,3	70,51	77,5	76,8	77,1	77,0	77,8	78,65

Forrás: KSH, Veszprém megye statisztikai évkönyv, 2008

A megyében élő népesség lélekszáma a 2006. évi 363 706 főnek a 2008. évi fő csupán a 99%-a. A vizsgált időszakban folyamatos csökkenés figyelhető meg, a két bázis év között 3 319 fővel csökkent a népesség.

2008 évben a megyében 1032 fővel többen haltak meg, mint születtek, nem volt biztosított az egyszeri reprodukció. A csecsemőhalálozás alakulása is kedvezőtlenebb az előző évhez képest.

A tartósan alacsony születésszám mellett a halandóság javulása fontos szerepet játszhat a népességszám csökkenésének mérséklésében.

A-65. táblázat: Lakónépesség, népmozgalom, Veszprém megye 2000-2008.

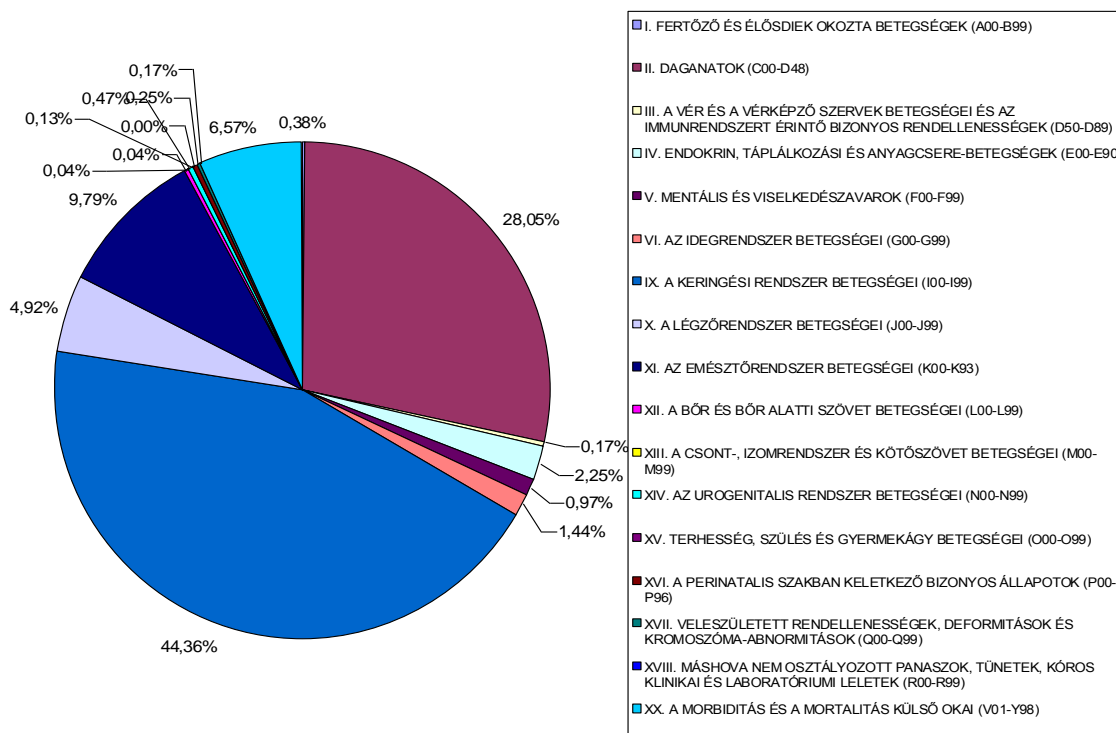
Megnevezés	2000	2005	2006	2007	2008
Lakónépesség az év végén	375 617	365 009	363 706	361 620	360 387
Házasságkötés	1 712	1 520	1 526	1 368	1 402
Válás	805	872	823	811	864
Élveszületés	3 224	3 285	3 327	3 230	3 331
Halálozás	4 561	4 598	4 546	4 599	4 363
Ebből: egy éven aluli meghalt	25	17	14	10	15
Természetes szaporodás, fogyás (-)	-1 337	-1 313	-1 219	-1 369	-1 032

Forrás: KSH Veszprém megyei statisztikai évkönyv, 2008

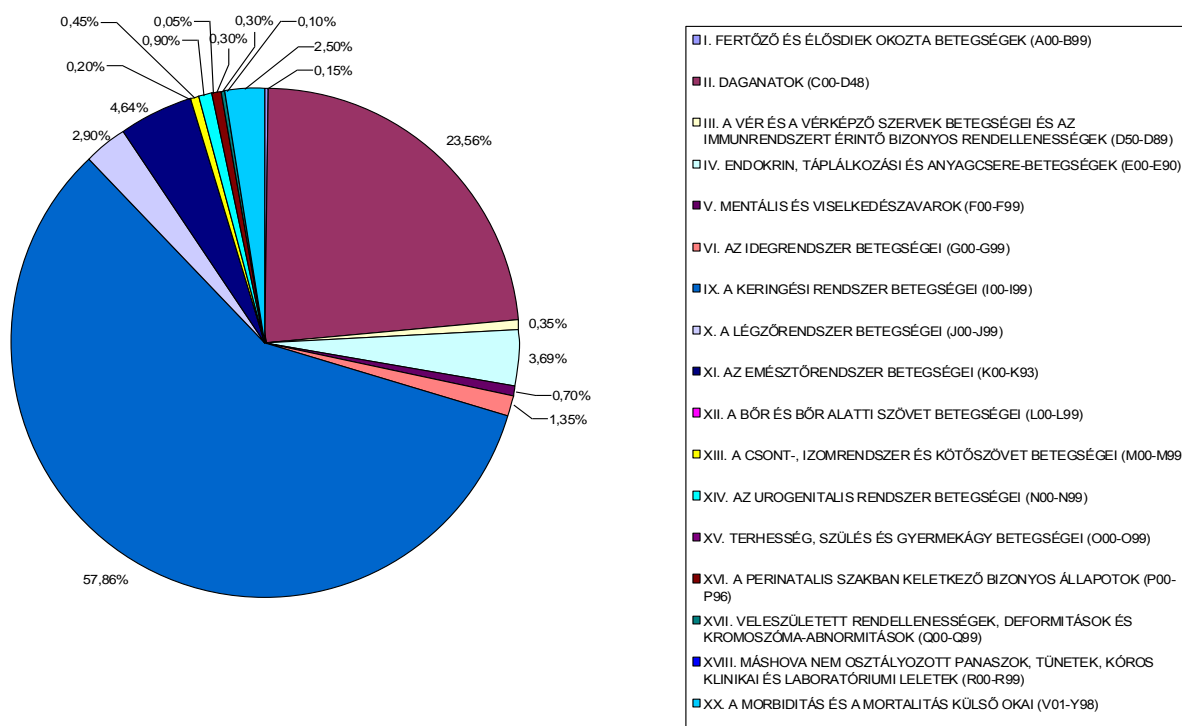
A.III.1.2. HALÁLOZÁS

Veszprém megyében az összes halálozás standardizált mutatója csak a nők estében haladja meg az országos standardizált értéket és ez a többlet mértékét tekintve magasabb, mint a korábbi éveké volt.

A főbb halálokok összetételében és fontossági sorrendjében nem történt változás az elmúlt évekhez képest. (A-2.. és A-3.. ábra)

A-2. ábra: Halállok szerkezete Veszprém megyében, 0-X éves férfiak, 2008.

A-3.. ábra: Halállok struktúrája Veszprém megyében, 0-X éves nők, 2008

A **keringési rendszer** megbetegedései által okozott halandóság a leggyakoribb, a legtöbb haláleset ezen betegségcsoportban következett be (férfiak: 44 %, nők: 58 %), ami önmagában jelzi népegészségügyi jelentőségét. A keringési rendszer betegségeiből származó halálozások gyakorisága részben a népesség öregedésével, részben a szív koszorúér-betegségek és az **agyér betegségek** okozta halandóság tényleges emelkedésével magyarázható.

A.III.2. KÖRNYEZETI EGÉSZSÉGÜGY

Veszprém megye minden településén a 201/2001 (X.26.) Kormányrendelet által megfogalmazottaknak megfelelő egészséges ivóvíz rendelkezésre áll. Methaemoglobinaemiás eset 13 éve nem fordult elő, emberi mulasztásból sem. A megye településeinek közcatornával való ellátása 80%-os.

Problémát jelent, hogy a nagy esőzések bizonyos helyeken kimosták a szennyvízátelelőket (Káptalanfüred). Nincs megoldva a csapadékvíz elvezetése, ahol ez közvetlenül gondot okoz, Tapolca, Káptalanfüred és környéke, Nemesgulács és környéke. Esőzéseknél gondot jelentett, hogy az ivóvízbázisok sérültek, ivóvíz kutak elszennyeződtek. (Herend, Bakonybél, Pénzesgyőr, Tapolcafő, Pápa). Itt is a csapadékvíz elvezetés nem megfelelő megoldása lehetett a vélelmezett ok.

A megyében a lakosság vezetékes ivóvízzel való ellátottsága gyakorlatilag teljes körű. Az ivóvíz minősége a megyében az országos átlaghoz viszonyítva jobb, csak néhány település esetében merülnek fel esetenként nitrit és ammónium koncentrációval kapcsolatos minőségi kifogások. Napjaink kedvezőtlen tendenciája az, hogy az egyre magasabb vízdíjak miatt a lakosság egy része áttért az egyedi kutas vízellátásra, ami nem megfelelő ellenőrzés miatt egészségi kockázatot jelent.

Veszprém megye középső része nyitott karsztos terület, nincs védőréteg, ami meggátolná, hogy a talajt és a talajvizet ért szennyezettség ne kerülhessen be az ivóvízbázisba. A potenciális veszélyforrás ez esetben tehát az, hogy folyamatosan szennyezzük környezetünket, ugyanakkor kiszámíthatatlan, ez mikor jelenik meg az ivóvízbázisban.

A megye É-i részén található mélyfúrású kutakból (védett vízadó rétegből) származó ivóvíz esetén a problémát az okozza, hogy ezen kutaknak magas a vas és ammónia tartalma, így nem megfelelő odafigyelés esetén a hálózatban nitrifikáció következtében határértéket meghaladó nitrit jelenhet meg, amely a methaemoglobinaemia kockázattal jár.

A megye mezőgazdasági művelés alatt álló talajainak a minősége nem kifogásolható. A pH és toxikus elem koncentrációkat a Veszprém Megyei Növény- és Talajvédelmi Szolgálat rendszeresen ellenőrzi, a műtrágya, hígtrágya, szennyvíziszap felhasználás és kihelyezés csak szigorúan ellenőrzött körülmények között történhet. A megyében termesztett növények fogyasztásával számottevő szennyező anyag nem kerül a szervezetbe.

Az utóbbi években országos méretben jelentkezik a parlagfű probléma, amely alól a megye sem jelent kivételt. A vizsgálatok azt mutatják, hogy a megyében jelentős és az évek során fokozódó a pollen fertőzöttség. Különös veszélyt jelent a zártkerti fertőzöttség, ahonnan a pollen a településre terjed. Az önkormányzatok jelentős erőfeszítéseket tesznek a probléma kezelésére, de az eredmény nem kielégítő. A probléma megoldáshoz megfelelő növényválasztásra és folyamatos növényvédelemre van szükség. A fertőzöttség emberi egészségre gyakorolt hatásának a tisztázására célvizsgálatok elvégzésére van szükség.

A településeken a szállóporhoz számos egészségkárosító anyag tapad. Ennek a finom, 10 µm alatti frakciója bekerül a szervezetbe egészségi kockázatot jelentve. Ennek kiküszöböléséhez a település útjainak, közterületeinek és játszótereinek a takarítása, tisztán tartása alapvető fontosságú.

Összességében megállapítható, hogy a megye területén nincsenek olyan környezeti hatások, amelyek kimutathatóan kedvezőtlenül befolyásolnák a lakosság egészségi állapotát. A vizsgálatok azt mutatják, hogy a megye lakosságának egészségi állapota az országos átlagnak megfelelő, illetve annál valamivel jobb.

Napjainkban a halálozások döntő többségéért olyan betegségek a felelősek, amelyek kialakulását több éves, illetve évtizedes egészségtelen életmód alapoz meg. Ez Veszprém megye vonatkozásában is érvényes.

A legsürgősebb magatartásbeli változtatásokat a dohányzás, alkoholfogyasztás, fizikai aktivitás, egészséges táplálkozás területén kellene megtenni, a népegészségügyi program prioritásaiként.

Az életmód egészségesebbé tételére irányuló eddigi erőfeszítések eredménytelenségének egyik oka pont ezek a káros magatartásformák, életmódmodellek széleskörű társadalmi elfogadottsága. Az eredményesség nagymértékben növelhető a megfelelően kiválasztott módszerek alkalmazásával.

A.III.3. KATASZTRÓFAVÉDELEM, KÖRNYEZETBIZTONSÁG

Vörösizsap- katasztrófa

2010. október 4-én 12 óra 10 perckor természeti katasztrófa történt, amikor az MAL Zrt. Ajkai timföldgyára X. sz. vörösizsap tározójának a gátja átszakadt, ami példa nélküli eset a Bayer – féle timföldgyártási eljárás történetében.

A katasztrófa országos méreteket messze meghaladva, de világ méreteken is jelentősnek számít.

A vörösizsap tározóban a még le nem ülepedett vörösizsap, a magas pH-jú folyadék fázissal együtt (kb. 700 em³) rövid időn belül kiömlött a tározóból és az alacsonyabban fekvő területek irányába (Kolontár község, Torna patak völgye) hömpölygött. A vörösizsap folyam a Torna patak mentén elérte Devecser városát és a többi patak melletti községet is, ahol árvizet okozott. A vörösizsap folyam földeket, házakat, embereket sodort el, és vörösizzappal terített be. A vörösizsap által elért területek objektumok a vörösizsap hulladékkal és az azt szállító kb. pH=13 lúgosságú vízzel elszennyeződtek. A Torna patak közvetítésével a nagyobb folyók szennyeződése is bekövetkezhet.

A katasztrófa 10 emberéletet követelt, a környezeti kár több milliárdra tehető, de a tételes felmérés még a mai napig nem készült el. A kazettából kiömlő vörösizsap elárasztott mintegy 1000 ha külterületet, és mintegy 250 lakóházat. A közelben lévő Torna patakot és azon keresztül károsította a Marcal-Rába vízrendszert.

A kárelhárítás gyors eredményeként a Dunába magas pH értékű szennyvíz nem került.

A jelen tudásunk szerint – a hatósági szakértői vizsgálatokat nem megelőzve – a X.-es kazetta sarka az agyagos talapzaton megcsúszott. Ugyanakkor a légi felvételeken látszik, hogy a vörösizsapnak komoly öntartó hatása van, így az első becslések szerint a vörösizsap zöme a tározóban maradt.

A vörösizsap tározó gátja a timföldgyáraknál megszokott erőműi szűrkesalakból készült és hasonló gátak a timföldgyártás kezdete óta jól szolgálják a vörösizsap hulladék elhelyezését, hasonló timföldgyári esetről nincs tudásunk.

A Kormány a 1213/2010. (X. 12.) Korm. határozatával 2010. október 12-étől állami felügyelet alá vonta a MAL Zrt.-t, és kiadta a veszélyhelyzet kihirdetéséről és az ennek során teendő intézkedésekről szóló 245/2010. (X. 6.) Korm. rendelet módosításáról szóló 247/2010. (X. 12.) Korm. rendeletet. A fenti jogszabályok napjainkban is hatályosak, így a Zrt. állami felügyelet alatt működik, illetve a vészhelyzet jelenleg is él.

A katasztrófa bekövetkezése után a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Igazgatósága megkezdte a kárelhárítást. MAL Zrt. rendelkezésére álló eszközeivel, részt vesz a kárelhárításban, a kárelhárítás során összegyűlő hulladékot átmenetileg a már rekultivált kazettán helyezi el. Ezt követően megkezdődött a vörösizsap eltávolítása a belterületekről, majd a külterületi területekről, jelenleg már csak a külterületekről történik vörösizsap eltávolítás, kárenyhítésként.

A KDT Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság III. fokban vízminőség kárelhárítási munkát végez az érintett területeken.

A kárelhárítási munkák a vízfolyás lúgtartalmának semlegesítésére, és a meder rendezésére terjednek ki.

A MAL Zrt. a műveleti területén belül 2 beavatkozási ponton semlegesíti a szakadás miatt nem üzemszerűen működő szivárgó rendszerből kikerülő lúgos, szennyezett vizet.

1. A X./A jelű zagyatározó déli oldalánál, egy kisebb, kb. 1 m³/perc kapacitású szivattyúval – emelik át a lúgos szennyvizet (1. kárelhárítási pont) az útárokba sósav adagolása és gipszezés mellett. Az útárokból a víz a Torna-patakba jut.
2. A 2. kárelhárítási pont a Malomároknál került kialakításra, a semlegesítést a MAL Zrt. munkatársai sósavval végzik.

Jelenlegi munkák a „műveleti területen” belül:

1. A Kolontár települést védő védelmi rendszert (gát) elkészült.
2. Vörösiszap tárolók biztonsági gátja a résfallal elkészült. (katasztrófaelhárítási célú biztonsági gát, 2. számú védőgát)
3. MAL Zrt. megkapta az egységes környezethasználati engedélyt, melyben a hatóság a száraz vörösiszap kezelési technológiát engedélyezte 2011. februárjától.
4. X. kazetta bezárásának műszaki megoldása megtervezésre került, a kivitelezés folyamatban van
5. XII. számú csurgalékvíz tározó medence kialakítása folyamatban van

Veszprém-megye környezetbiztonsági helyzetének általános áttekintése

MAL Zrt. a továbbiakban csak úgynevezett száraz technológiával folytathatja tovább a termelését. A keletkező száraz vörösiszap lerakása a továbbiakban csak a Bányászati Hatóság engedélyével lehetséges, melynek engedélyezési folyamatát a MAL Zrt. 2011 februárjában kezdeményezi.

A területen a tényfeltárást megalapozó monitoring vizsgálatok a közeljövőben megkezdődnek, melynek eredményekén lehet megállapítani a további kármentesítés szükségességét.

A tragédia okának kivizsgálása jelenleg még folyamatban van.

A BLAUTECH Kft 2006-ban elkészítette Veszprém Megye Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálatát, melyben feltüntetésre kerültek az akkori állapotnak megfelelő veszélyes üzemek. Veszprém Megye Önkormányzata 2009-ben beszámolót készített a Környezetvédelmi Program teljesülésének mértékéről. Jelen fejezetet a beszámolóban leírtak felhasználásával készítettük el. A 18/2006. (I. 26.) Kormányrendelet hatályba lépését követően a megváltozott küszöbértékek miatt jelentős változások nem következtek be Veszprém Megyében a veszélyes üzemek számában. Újabb üzemek nem kerülnek az irányelv hatálya alá, azonban három az eddig alsó küszöbös üzemekből felső küszöbös elbírálású üzem lett. Gazdasági változások eredményeként két „rég”i küszöbértékes veszélyes üzem felhagyta tevékenységét.

A Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, a Polgári Védelmi Kirendeltség és az illetékes polgármesterek közösen elkészítették Csajág község és Berhida város külső védelmi tervét. Veszprém Megye rendelkezik még jóváhagyott külső védelmi tervekkel Várpalota, Pétfürdő, Ósi, Ukk, és Gógánfa településekre vonatkozóan. A tervek felülvizsgálata, aktualizálása valamint a külső védelmi terv gyakorlatok megtartása megtörtént. Az Igazgatóság megkezdte Balatonfüzfő város külső védelmi tervének előkészítését, mivel az adott településen jelenleg három felső küszöbös üzem működik, melyek még nem rendelkeznek elfogadott jelentéssel, elbírálásuk folyamatban van.

A 2007-2008-as felmérések alapján elkészült az a térkép, amelyen a domborzati és terepviszonyok vannak feltüntetve, valamint az úthálózat figyelembe vételével az Igazgatóság elkészítette az önkéntes tűzoltóságok létrehozására javasolt települések listáját, amely a megyében Zirc, Nagyvázsony, Tüskevár és környéke. A terv két lépcsős fejlesztést feltételez (2004-2007. illetve 2008-2013.), rugalmasan figyelembe veszi a helyi igényeket és lehetőségeket, számol a mentő tűzvédelmet felvállaló tűzoltó egyesületek helyi munkájával is. Az önkéntes tűzoltó egyesületek (pl.: Csabrendek, Bakonyoszlop) együttműködési megállapodások megkötésével kötelezték el magukat településük védelmére. Nagyvázsony, Tüskevár, Lovászpata településeken jelenleg „hadrafogható” egyesület nem működik így köztestületté való fejlesztésük 2014-2019. közötti időszakban tervezhető.

Minden évben felülvizsgálatra kerülnek a rendkívüli időjárás következményeinek kezelésére vonatkozó megyei igazgatói parancsok, intézkedések. A szabályozókban meghatározásra kerülnek a hivatásos katasztrófavédelmi szervek és tűzoltóságok részére a felkészülés és védekezés időszakában végrehajtandó feladatok, a jelentési rendek, együttműködési feladatok, a veszélyhelyzeti központ (Veszélyhelyzeti Központ) működésével kapcsolatos aktuális feladatok. 2009.-ben a Vis Maior kérelmek általában a rendkívüli időjárás következtében születtek, 12 esetben (Csabrendek, Bazsi, Dabronc, Várpalota két esetben, Németbánya, Kúp, Doba, Somlószlós, Somlónásárhely, Pápakovácsi, Szentgál).

A 2009. évben rendkívüli időjárásból adódóan a megyében lakosságvédelmi intézkedéseket nem kellett bevezetni, polgári védelmi szervezetek nem kerültek készülségbe-helyezésre, vagy alkalmazásra.

2009. évben kártevő invázió megelőzésre vonatkozó felkérést, feladatot sem az illetékes hatóságoktól, sem az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságról nem kapott az Igazgatóság.

A megelőzési időszakban végzett munka (prevenció) nagyban befolyásolja a veszélyhelyzet-kezelési és elhárítási időszak veszteségeit és a helyreállítási időszak teendőit. A SEVESO II-höz kapcsolódóan Ósi, Pétfürdő, Várpalota, Balatonfüzfő, Gógánfa és Ukk települések üzemspecifikus lakosságtájékoztató kiadványai a lakosság felkészítését irányozta elő az érintett településeken. Az elkészülő lakossági tájékoztató kiadványok közzétételét 2010. évben tervezik végrehajtani.

Összességében elmondható, hogy Veszprém megye figyelemmel kíséri a környezetbiztonságot, védelmi tervek készültek több településre, ill. további településeken tervezettek. Minden évben felülvizsgálatra kerülnek a rendkívüli időjárás következményeinek kezelésére vonatkozó megyei igazgatói parancsok, intézkedések. A szabályozókban meghatározásra kerülnek a hivatásos katasztrófavédelmi szervek és tűzoltóságok részére a felkészülés és védekezés időszakában végrehajtandó feladatok, a jelentési rendek, együttműködési feladatok, a veszélyhelyzeti központ (Veszélyhelyzeti Központ) működésével kapcsolatos aktuális feladatok

B) A 2006-BAN KITŰZÖTT CÉLOK TELJESÜLÉSÉNEK MÉRTÉKE

B.I. LÉGSZENNYEZÉS, LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELEM

B.I.1. 2006-BAN KITŰZÖTT LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELMI CÉLOK

A vizsgálati adatokból megállapítható, hogy Veszprém megye döntő részén a környezeti levegő minősége nem kifogásolható. Ezeken a területen a jelenlegi levegőminőség megőrzése, esetleges javítása a feladat.

Általános intézkedések, amelyekre minden települési önkormányzatnak kiemelt figyelmet kell fordítani, a következők:

- Közterületek takarítása, tisztán tartása. A nem megfelelően takarított közterületről kedvezőtlen időjárási viszonyok esetén jelentős mennyiségű por kerül a környezeti levegőbe, megnövelve annak szálló por koncentrációját.
- Avar és kerti hulladék égetés szabályozása. Az engedély nélkül végzett hulladék égetés esetén, különösen, ha nedves hulladékot égetnek, jelentős mennyiségű légszennyező anyag kerül a környezetbe. Ezt a tevékenységet meg kell tiltani, a biológiailag lebomló hulladékot komposztálni kell. Ahol ennek a feltételei még nincsenek meg a hulladék égetését csak megfelelően szabályozott körülmények között lehet engedélyezni.
- Az állattartás szabályozása. Ez különösen a vidéki településeken fontos, mert a nem megfelelően kezelt trágya, a nem megfelelően épített és üzemeltett állattartó ólak, istállók komoly bűzforrást jelentenek.
- A kültéri munkák, útfelbontás, csatornázás, épületek építése, bontása, stb. szabályozása. A nem megfelelő formában végzett kültéri munkák során jelentős mennyiségű por kerülhet a környezeti levegőbe jelentősen megnövelve a szálló por koncentrációját. Az építési-bontási engedélyek kiadásánál olyan munkavégzést kell előírni, amely nem idézi elő a környezeti levegő szennyezését. A jelentős légszennyezéssel járó tevékenység engedélyezési eljárásába szakhatóságként be kell vonni az illetékes környezetvédelmi hatóságot és az engedélyben előírt követelmények betartását a munkavégzés során ellenőrizni kell.
- Depónia-gáz hasznosítása
- Megújuló energiaforrások, nap – és szélenergia használatának elterjesztése

A fenti általános intézkedéseken túlmenően a szennyezett levegőjű területeken az alábbi intézkedésekre van szükség a környezeti levegő minőségének javításához.

Várpalota

A vizsgálati eredmények alapján megállapítható, hogy a környezeti levegő minőségének javításához a 8-as számú főút forgalmát a településen kívüli területre kell áthelyezni.

A megkerülő út építésére vonatkozóan a tervek elkészültek, megvalósítás, ütemezés országos közútfejlesztési program M8 gyorsforgalmi útra vonatkozó előírásainak megfelelően kerül kivitelezésre.

A pontosabb ellenőrzés érdekében javasolt a folyamatos üzemű mérőállomás áttelepítése a jelenlegi helyről a kritikusabb területre. Javasolt továbbá a passzív monitoring rendszer bővítése a 8-as számú főút jelenlegi szakaszai közelében és a készenléti lakótelepen.

Veszprém

A folyamatosan mérő állomást át kell telepíteni a csomópont környezetébe, és vizsgálni kell a levegő minőségének alakulását. A vizsgálati eredmények alapján forgalomszervezéssel kell csökkenteni a légszennyezést.

Hosszútávon a meg kell oldani a buszpályaudvar csomópont mellől történő kitelepítését és a nehéz gépjárművek forgalmának korlátozását.

Balatonalmádi, Balatonfűzfő

Az időszakosan jelentkező terhelés környezeti levegőre gyakorolt hatásának pontosabb nyomon követése érdekében a passzív monitoring rendszer mintavételi helyeinek sűrítése a cél településenként a főút mentén 5-6 pontban.

Amennyiben a kibővített mintavételi helyek adatai alapján intézkedések megtétele szükséges, úgy azokat a kapott eredmények alapján lehet tervezni.

B.I.2. 2006-BAN KITŰZÖTT LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELMI CÉLOK TELJESÜLÉSE

Általános intézkedések:

- **Közterületek takarítása**, tisztán tartása az egyes településeken rendszeres. **A cél teljesülése folyamatos**
- A megye településein működő helyi önkormányzatok rendelettel szabályozzák az **avar és kerti hulladék égetését**. **A cél teljesülése folyamatos.**
- **Az állattartás szabályozása** a települési önkormányzatok helyi állattartásról szóló rendeleteivel történik. **A cél teljesülése folyamatos.**
- A környezetet igénybe vevő beruházások megkezdése építési engedélyhez kötött. Az engedély kiadásának feltétele az engedélyezési tervdokumentáció részeként környezetvédelmi tervfejezet elkészítése. Ennek megléte azonban még nem jelenti a környezet teljes védelmét. A bontási munkálatok végzése során sok esetben tapasztalható jelentős porképződés, mely a nem szakszerű munkavégzés következtében a környezetvédelmi intézkedések betartásának elmulasztása esetén jelentős környezetszennyezéshez vezethetnek. **Az építési, bontási munkálatok során a környezetvédelmi előírások betartásának** rendszeres ellenőrzése továbbra is javasolt. **A cél teljesülése folyamatos**
- A hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről szóló 20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelet a következő **depóniagáz-kezelési követelményeket** támasztja a lerakó üzemeltetőjével szemben:

„5.1. Ha a lerakómedencében a lerakott hulladékból gázképződés lehetséges, gondoskodni kell a keletkező hulladéklerakó-gázok rendszeres eltávolításáról, gyűjtéséről és kezeléséről. A B3 kategóriájú hulladéklerakón a biológiailag bomló összetevőkből képződő gázok kezelésére minden esetben ki kell alakítani a gázkezelő rendszert.

5.2. A B3 kategóriájú hulladéklerakón nemcsak az elvezetésről kell gondoskodni, hanem mindaddig, amíg a keletkező gáz gazdaságosan hasznosítható, gondoskodni kell a hulladéklerakó-gáz felhasználásáról. Ha a hasznosítás nem gazdaságos, akkor gondoskodni kell a gáz biztonságos ártalmatlanításáról (pl. fáklyázással történő elégetéséről).”

A rendelet előírása minden hulladéklerakó üzemeltetőjére nézve kötelező érvényűek, ellenőrzésük folyamatos. **Az eddigi mérések alapján a meglévő hulladék depóniákban a depóniagázok hasznosítása azok kis mennyisége miatt gazdaságosan nem indokolt, melyre a Felügyelőség a felmentéseket megadta. A koncentrációk mérése folyamatos, így a cél teljesültnek tekinthető.**

- **Megújuló energiaforrások, nap – és szélenergia használatának elterjesztése folyamatos.** Veszprém megyében jelenleg 4 településen működik szélerőmű: Inotán, Szápáron, Csetényben és Pápakovácsiban. Veszprém megye területrendezési tervének jelenleg tervezési fázisban lévő módosítása kiemelt szerepet tulajdonít a szélerőművek telepítésére alkalmas területek kijelölésére. A napkollektorok használata kezdett elterjedni, biogáz üzem Várpalotán tervezett.

A szennyezett levegőjű területekre kitűzött célok teljesülése:

A levegő minőségét mérő monitoring rendszer sem Várpalotán, sem Veszprémben, elsősorban anyagi források hiányában, nem került **áthelyezésre. A cél nem teljesült.**

A közlekedés terén forgalomcsökkentő intézkedések történtek a légszennyezés megelőzése érdekében. Többek között megépült a 710 - es elkerülő út Balatonakarattya-Balatonfüzfő között, mely nagyrészt az M8 nyomvonalán halad, és kiváltotta a 71-es út legforgalmasabb szakaszát. Balatonakarattya és Balatonfüzfő településeknél a 71-es úton súlykorlátozást vezettek be, kitiltották a nehéz gépjárműveket a forgalomból. Veszprém városban a tehergépjármű forgalom nagy része a várost elkerülő úton zajlik. Több út felújításra, átépítésre került, forgalomcsillapító körforgalmakat létesítettek. Az útfelújítások, körforgalmi csomópontok kiépítése a rendelkezésre álló pénzforrások, pályázati források függvényében folyamatos. A 8. sz. út Márkót elkerülő szakasza megépült, a Várpalotát elkerülő szakasz tervezett, a Tüskevárt elkerülő szakasz a távlati fejlesztési tervekben szerepel. **A forgalomszabályozásra vonatkozó célkitűzések teljesülése folyamatos.**

B.II. VÍZMINŐSÉG-VÉDELEM

B.II.1. 2006-BAN KITŰZÖTT VITMINŐSÉG-VÉDELMI CÉLOK

A felszíni vizek minőségének a javításához kiemelt figyelmet kell fordítani a Nemzeti Szennyvíz-elvezetési és –tisztítási Megvalósítási Program ütemezett feladatának a végrehajtására. A megyében fejleszteni kell az iszapkezelési technológiákat és a növelni kell a kommunális szennyvíziszapok hasznosításának az arányát. A diffúz szennyezések csökkentésére programot kell kidolgozni.

Az ipari régiókban a felszín alatti víz és a talaj szennyezettségének az alakulását figyelemmel kell kísérni. A területhasználatot a vizsgálati adatok függvényében kell engedélyezni, illetve módosítani.

A nitrát érzékeny településeken szigorúan szabályozni kell az állattartást. Zárt trágya tárolást és engedélyezett elhelyezést kell előírni.

A Nemzeti Települési Szennyvíz-elvezetési és tisztítási Megvalósítási Programról szóló 25/2002.(II.27.) Korm. rendelet ütemezésének megfelelően folytatni kell a nem csatornázott területeken a szennyvízcsatorna kiépítését és a szennyvíztisztítás javítását.

A Korm. rendelet előírása alapján a kijelölt szennyvíz agglomerációk területén a települési szennyvizek közműves szennyvíz-elvezetését és a szennyvizek biológiai szennyvíztisztítását, illetőleg a települési szennyvizek ártalommentes elhelyezését az alábbiak szerint kell megvalósítani. Legkésőbb:

- 2008. december 31-ig a 10.000 lakosegyenértéknél nagyobb terhelést meghaladó szennyvízkibocsátású területeken, nitrogén és foszfor eltávolítás egyidejű biztosításával.
- 2010. december 31-ig a 15.000 lakosegyenérték terhelést meghaladó szennyvízkibocsátású szennyvíz-elvezetési agglomerációk területén.
- 2015. december 31-ig a 10.000-15.000 lakosegyenérték terheléssel jellemezhető szennyvízkibocsátású szennyvíz-elvezetési agglomerációk területén.
- 2015. december 31-ig a 2000-10.000 lakosegyenérték terheléssel jellemezhető szennyvízkibocsátású szennyvíz-elvezetési agglomerációk területén.

A regionális csatornarendszer kiépítésével párhuzamosan ösztönözni kell a csatornára történő rákötést. Az építési engedélyezési eljárás során elő kell írni a csatorna rendszerre a rákötést.

A csatorna és szennyvíztisztító rendszerek tervezése és építése során kiemelt figyelmet kell fordítani a szaghatások kiküszöbölésére, a meglévő rendszerek esetében hatékony beavatkozást kell végezni az időszakos bűzhatás megszüntetésére.

A nem csatornázott területeken kiöntözött vagy elszikkasztott szennyvíz jelentős mértékben hozzájárul a felszín alatti víz és a talaj elszennyezéséhez, ezért ez a tevékenység megengedhetetlen.

Az ipari fejlesztések, beruházások során kiemelten kell vizsgálni a vízgazdálkodást, a szükséges intézkedéseket a vízjogi engedélyben kell előírni.

Az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001.(X.25.) Korm. rendelet előírása szerint 2009. december 25-ig határérték alá kell csökkenteni az ammónium koncentrációt a jogszabály által kijelölt Veszprém megyei települések ivóvizében.

A szennyvíztisztító telepek hatékonyságának fokozásával és a tisztítatlan használt és szennyezett vizek közvetlen bevezetésének megakadályozásával javítani kell a Séd-Nádor vízrendszer vízminőségét.

Veszprém megye területén számos forrás található, amelyek kiemelt figyelmet érdemelnek. Jelen helyzetben kiemelt feladat forráskataszter elkészítése és a források környezetének rendezése. A Veszprém Megyei Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a források felújítására és a környezetének rendezésére. A megye területén a források környezetének rehabilitálását továbbra is kiemelten kell kezelni.

Folytatni kell a vízbázisok állapotának a felülvizsgálatát és a védőterületek kijelölését.

B.II.2. 2006-BAN KITŰZÖTT VÍZMINŐSÉG-VÉDELMI CÉLOK TELJESÜLÉSE

A megyében a **szennyvíziszap kezelési technológia fejlesztésére kitűzött célok teljesülése folyamatos**. A **szennyvíziszap hasznosítás arányának növelésére kitűzött célok megvalósulása folyamatos**, hatósági engedély alapján lehet szennyvíziszapot kijuttatni termőföldre.

Az ipari régiókban a felszín alatti víz és a talaj szennyezettségének az alakulását figyelemmel kísérik. Az ipar okozta korábbi szennyezések okát igyekeztek napjainkra megszüntetni, az esetleges szennyezéseket lehatárolni (MAL Rt. Inotai telephelye, a Bakonyi Erőmű Rt. inotai pernyehányói és a Péti Nitrogénművek Zrt. telephelyei). Monitoring rendszert építettek ki a szennyezés alakulásának nyomon követésére. Balatonfüzfő és Papkeszi térségében az egykor Nitrokémia vállalat telephelyein végzett ipari tevékenység következtében elszennyeződött felszín alatti víz- és a talajszennyezések csökkentésére kármentesítés kezdődött. A kármentesítés során megtörtént a szennyezett talaj kitermelése és ártalmatlanítása, valamint egy tisztító rendszer kiépítése a szennyezett felszín alatti víz tisztítására. Ajka város térségében az erőművi pernye és a timföldgyári vörösiszap nem megfelelő tárolásából eredő felszín alatti víz és a talaj szennyezés lehatárolása megtörtént, A szennyezés alakulásának folyamatos nyomon követésére felügyelőaktákból álló monitoring rendszert létesítettek és üzemeltetnek. **A vizsgálati adatok alapján megállapítható, hogy a megye ipari területein a felszín alatti víz és talaj szennyezettségének a feltárása kitűzött célok részben teljesültek, illetve a cél teljesülése folyamatban van.**

Az egységes környezethasználati engedéllyel (EKHE) rendelkező állattartó cégek esetében a hatósági kontroll nagyobb, így kikényszeríthetőbb a technológiai fegyelem, és nyomonkövethetőbb az esetleges szennyeződés. A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet kijelölte a nitrát érzékeny területeket. Veszprém megye településeinek túlnyomó többsége nitrát érzékeny területen fekszik. Ezek a területeken a trágya és csurgalékvíz tárolásával és elhelyezésével, ártalmatlanításával kapcsolatban a kormány rendelet által előírt szigorú követelményeket kell érvényesíteni. Az állattartás település szintű szabályozása a települési önkormányzatok helyi állattartásról szóló rendeleteivel történik. **Az állattartás szabályozására kitűzött cél teljesülése a nitrát érzékeny településeken folyamatos.**

A Nemzeti Települési Szennyvíz-elevezetési és tisztítási Megvalósítási Programról szóló 25/2002.(II.27.) Korm. rendelet ütemezésének megfelelően a szennyvízcsatorna kiépítésére és a szennyvíztisztítás javítására kitűzött célok teljesülése folyamatos.

A szennyvíz csatornázottság 71,4%-ról 80% körüli értékre nőtt a megyében. Ez az érték az országos átlagot meghaladja, de a megye adottságait figyelembe véve további növelés indokolt.

Jelentős probléma volt a bűzhatás a szennyvízcsatorna hálózat átemelőinél, elsősorban a Balaton-parti települések, Alsóörs, Balatonalmádi, Balatonfüred, Balatonfűzfő, Csupak, Felsőörs, Tihany esetében. Az üzemeltető DRV tájékoztatása szerint az átemelőknél kiépítették a szagtalanító berendezéseket, biofiltert helyeztek el bennük, illetve néhány helyen ezen kívül nitrátot is adagoltak a szennyvízhez a bűzhatás csökkentése érdekében.

Az ivóvíz minőség szempontjából a legnagyobb problémát a 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet 6. sz. melléklete előírása okozza, mely szerint 2009. december 25-ig teljesítendő feladatként jelölte meg az ivóvízminőség javításának határidejét azoknál a településeknél, ahol a közüzemi szolgáltatott ivóvíz nitrit tartalma 0,5 mg/l-nél nagyobb koncentrációjú, az arzéntartalom 0,03-0,01 mg/l közötti koncentrációjú, az ammónium tartalom a 0,5 mg/l értéket meghaladja. Veszprém megyében elsősorban az ammónium szennyezés jellemző.

Az ÁNTSZ kimutatása alapján jelenleg az alábbi táblázat szerinti településeken haladták meg a szennyező anyagok rendszeresen vagy időnként a határértéket.

B-1 táblázat: Határérték feletti szennyezőanyag koncentrációk

Település neve	Szennyező anyag	Intézkedés
Adorjánháza	ammónium	Kerta gesztorságával a KEOP pályázatban a II. fordulóra átengedve, dokumentáció benyújtva 2010. április.
Apácatorna	ammónium, nitrit	Kerta gesztorságával a KEOP pályázatban a II. fordulóra átengedve, dokumentáció benyújtva 2010. április.
Békás	ammónium, vas	Az országos vízminőség javítási program része, a program még nem valósult meg a településen (közeljövőben nem várható a megvalósulás)
Bodorfa	fluorid	A Bakonykarszt Zrt. jó minőségű, másik vízkútra csatolta a település vízellátást (Gyepükaján II. kút).
Borszöresök	arzén, ammónium	Az Új Atlantisz Többcélú Társaság KEOP pályázatot nyújtott be, a II. fordulóra átengedve.
Egyházaskesző	ammónium, vas	Kerta gesztorságával a KEOP pályázatban a II. fordulóra átengedve, dokumentáció benyújtva 2010. április.
Gyepükaján	fluorid	A Bakonykarszt Zrt. jó minőségű, másik vízkútra csatolta a település vízellátást (Gyepükaján II. kút).
Hidegkút	nitrát	A KEOP pályázatban a II. fordulóra átengedve Tótvázsonnyal együtt, a dokumentáció összeállítás folyamatban van.
Iszkáz	ammónium	Kerta gesztorságával a KEOP pályázatban a II. fordulóra átengedve, dokumentáció benyújtva 2010. április
Kamond	ammónium, mangán	Az országos vízminőség javítási program része, 2009.-ben megvalósult, a vízminőség rendeződött.
Káptalanfa	fluorid, vas	A Bakonykarszt Zrt. jó minőségű, másik vízkútra csatolta a település vízellátást (Gyepükaján II. kút).
Karakászörcsök	ammónium, nitrit	Kerta gesztorságával a KEOP pályázatban a II. fordulóra átengedve, dokumentáció benyújtva 2010. április
Kemeneshőgyész	ammónium	Pápai Vízmű által 2010-ben benyújtott KEOP pályázat elbírálása folyamatban van.
Kerta	ammónium	Kerta gesztorságával a KEOP pályázatban a II. fordulóra átengedve, dokumentáció benyújtva 2010.

Település neve	Szennyező anyag	Intézkedés
		április.
Külsővat	ammónium	A tervek elkészültek, Mersevátal együtt pályázik, a KEOP pályázat elbírálása folyamatban van.
Magyargencs	nitrit, ammónium	Pápai Vízmű által 2010-ben benyújtott KEOP pályázat elbírálása folyamatban van.
Marcalgergelyi	ammónium	Pápai Vízmű által 2010-ben benyújtott KEOP pályázat elbírálása folyamatban van.
Mezőlak	ammónium, vas	Az országos vízminőség javítási program része, 2009.-ben megvalósult, a vízminőség rendeződött.
Nagypirít	ammónium	Kerta gesztorságával a KEOP pályázatban a II. fordulóra átengedve, dokumentáció benyújtva 2010. április.
Nemeshany	fluorid	A Bakonykarszt Zrt. jó minőségű, másik vízkútra csatolta a település vízellátást (Gyepükaján II. kút).
Tótvázsony	nitrát	A KEOP pályázatban a II. fordulóra átengedve Hidegkúttal együtt, a dokumentáció összeállítása folyamatban van.
Tüskevár	nitrit	Kerta gesztorságával a KEOP pályázatban a II. fordulóra átengedve, dokumentáció benyújtva 2010. április.
Várkesző	nitrit	Kerta gesztorságával a KEOP pályázatban a II. fordulóra átengedve, dokumentáció benyújtva 2010. április.
Vinár	ammónium	Pápai Vízmű által 2010-ben benyújtott KEOP pályázat elbírálása folyamatban van.

Az ivóvíz minőség javítására kitűzött célok teljesülése folyamatos.

A szennyvíztisztító telepek hatékonyságának fokozásával és a tisztítatlan használt és szennyezett vizek közvetlen bevezetésének megakadályozásával javítani kell a Séd-Nádor vízrendszer vízminőségét.

A Balaton felvidéki Nemzeti Park Igazgatósága folyamatosan végzi a források kataszterezését. 2009- 2010-ben 100 db forrás felmérésére került sor Veszprém- megyében. A terepi kataszterezés során eddig 1580 forrást mértek fel az Igazgatóság működési területén. A források nyilvántartása a KvVM Természetvédelmi Szakállamtitkárság Barlang- és Földtani Osztálya által összeállított digitális adatbázisba kerül feltöltésre. **A megyében működő források feltérképezésére vonatkozó célkitűzések teljesülése folyamatos.**

B.III. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

B.III.1. 2006-BAN KITŰZÖTT HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI CÉLOK

A regionális hulladékgazdálkodási rendszerek létesítésével párhuzamosan az alábbi intézkedésekre van szükség a hulladék gyűjtés, kezelés és ártalmatlanítás területén:

- A fogyasztási szokások megváltoztatásával (az egyszer használatos csomagolóanyagok és eszközök használatának csökkentésével) el kell érni a települési hulladékok keletkezésének megelőzését, illetve csökkentését.
- A szelektív gyűjtő kapacitást növelni kell az anyagában hasznosítható hulladékok (fém, papír, műanyag) begyűjtésének a növeléshez.
- Meg kell teremteni a szelektíven gyűjtött települési hulladékok előkezelésének és hasznosításának a feltételeit.
- El kell végezni a megye területén a felhagyott hulladéklerakók felülvizsgálatát és vizsgálat eredményétől függően kell dönteni a további intézkedésekről.
- Ahol szükséges el kell készíteni a rekultivációs terveket és ezek alapján el kell végezni a rekultivációt.
- A települési szilárd hulladék gyűjtéséhez hasonlóan szolgáltatót kell kijelölni a települési folyékony hulladék elszállítására (szippantására), a szolgáltatás igénybevételét helyi rendeletben kötelezővé kell tenni. A kijelölt szolgáltatónak rendelkeznie kell a munkavégzéshez szükséges hatósági engedélyekkel és gépi eszközökkel.
- Felül kell vizsgálni a települési folyékony hulladékok gyűjtésére használt berendezések (aknák, tartályok) állapotát. A nem kielégítően zárt berendezések használatát meg kell tiltani, be kell zárni és a környezetét rekultiválni kell.
- A komposztáló kapacitás bővítésével növelni kell a szennyvíziszap hasznosításának az arányát. A települési hulladék biológiailag lebomló részét a szennyvíziszappal együtt komposztálni kell.
- Meg kell teremteni az építési-bontási hulladékok gyűjtésének és hasznosításhoz történő előkezelésének (aprítás, osztályozás) a feltételeit.
- El kell érni a csomagolóanyagok 50%-os hasznosításnak az arányát.
- A települési hulladék biológiailag lebomló szerves anyag tartalmát 2007-ig 50%-ra, 2014-ig 35%-ra kell lecsökkenteni.
- A gumiabroncs és gumiőrlemény lerakását meg kell tiltani.
- A veszélyes hulladékok kezelésénél 2008-ig el kell érni a 30%-os hasznosítási arányt.
- Ösztönözni és segíteni kell a komplex regionális hulladékgazdálkodási rendszerek létesítését.
- A regionális hulladékgazdálkodási rendszerekben meg kell oldani az állati hulladék gyűjtését és kezelését.

Alapvető fontosságú, hogy a megye települései csatlakozzanak valamelyik regionális rendszerhez, mivel a hulladékgazdálkodás feladatai csak az ilyen rendszerek keretei között teljesíthetők a jogszabályi követelményeknek megfelelően.

Az önkormányzatok fontos feladata a regionális rendszer működésének ismertetése, a lakosság felkészítése a regionális rendszer megfelelő használatára.

B.III.2. 2006-BAN KITŰZÖTT HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI CÉLOK TELJESÜLÉSE

A települési hulladékok mennyiségének csökkentése, anyagában történő hasznosítása, illetve szelektíven történő gyűjtése folyamatosan valósul meg, mert a megyében **folyamatosan** kerülnek átadásra az EU által finanszírozott települési hulladékkezelési központok.

A felhagyott hulladéklerakók felülvizsgálata megtörtént, a rekultivációk a regionális hulladékgazdálkodási rendszerek kiépítése után, illetve a kiépítésekkel párhuzamosan kerülnek megvalósításra, vagyis a megvalósítás **folyamatos**.

A Környezetvédelmi program 2006. évi felülvizsgálat megállapította, hogy a keletkező szennyvíz döntő részének a kezelése nem dokumentált, enm ismert. Veszprém megyében nem került kialakításra a települési hulladék jogszabályi követelményeinek megfelelő gyűjtő, kezelő és ártalmatlanító rendszere. A 2006. évi felülvizsgálat szerint a megyében keletkezett folyékony hulladék kb. 1%-áról állapította meg, hogy a jogszabályi követelményeknek megfelelően kerül gyűjtésre és ártalmatlanításra. Ez az arány a 2008. évben sem változott számottevően. Ezt a mennyiséget szennyvíztisztító telepen ártalmatlanítják, a döntő rész kezelése azonban nem ismert, valószínűsíthető, hogy szabálytalanul elszikkasztják, kiöntözik.

A szennyvízcsatornázott települések esetében elmondható, hogy a lakossági rákötések általában 75-85%-ban valósultak meg. Problémásabb az üdülők csatornahálózatra történő rákötése, ennek %-os aránya 11-40%.

A megyében felmérésre került a 2007-es év folyamán a Megyei Önkormányzat által a folyékony hulladék mennyiségének, és ártalmatlanításának helyzetéről. A Nemzeti Szennyvíztisztítási Program keretén belül a megépülő szennyvízcsatorna hálózatok által a folyékony hulladékgyűjtők fokozatosan megszűnnek (a települési Önkormányzatok ösztönzik a lakosságot a csatornára való rákötésre), de a csatornázatlan területek még most is jelentős az elszikkadó szennyvízmennyiség, így a cél **részben nem teljesült, illetve folyamatos a megoldás**.

A megye összes települése csatlakozott az 5 hulladékgazdálkodási rendszere valamelyikéhez. Az új regionális hulladékgazdálkodási rendszerek kiépítésével bővül a komposztáló kapacitás a megyében, a megvalósulás **folyamatos**.

Az országos hulladékgazdálkodási céloknak is megfelelő programpontok, úgy mint a építési, és bontási hulladékok, a csomagolóanyagok, a települési szilárd hulladékok szervesanyag tartalma, a gumiabroncsok, és veszélyes hulladékok terén megfogalmazott kritériumok **megvalósulása folyamatos** részben a hulladékgazdálkodási rendszerek kiépítése végett, részben a jogszabályi változások miatt.

Az állati hulladék gyűjtését az önkormányzatok rendeletben szabályozzák, szervezeten gyűjtik és szállítják. **A cél teljesült**.

B.IV. ZAJ ÉS REZGÉS VÉDELEM

B.IV.1. 2006-BAN KITŰZÖTT ZAJVÉDELMI CÉLOK

El kell készíteni a megye forgalmas csomópontjainak és a zajjal jelentősen terhelt település részeinek a zajtérképét és a szükséges intézkedéseket a vizsgálatok adatait, tapasztalatait figyelembe véve kell meghozni. A jelenlegi helyzet alapján az alábbi intézkedéseket javasoljuk.

A megye közlekedési útjai minőségének javításával kell csökkenteni a közlekedésből eredő zajterhelést.

Várpalota város területén meg kell építeni az elkerülő utat a belső területek zajterhelésének a csökkentésére. Veszprém városban forgalomszervezési intézkedésekkel kell csökkenteni a Budapest út környezetében a zajterhelést. Meg kell fontolni a nehézgépjárművek közlekedésének időszakos vagy végleges kitiltását erről a területről.

A vasút rekonstrukció során fokozott figyelmet kell fordítani a pályatest és a szerelvények műszaki állapotának javítására. Ahol ilyen intézkedéssel nem csökkenthető a terület zajterhelése határérték alá, zajgátló létesítményeket kell tervezni és építeni.

A szentkirályszabadjai reptér üzemeltetésének engedélyezési eljárásában az érintett önkormányzatoknak hatékonyan részt kell venni. Ügyelni kell arra, hogy minden olyan intézkedést megtervezzenek, amely kivitelezésével a tevékenység zajterhelése elfogadható szintre csökken.

A területileg illetékes környezetvédelmi hatósággal együttműködve ellenőrizni kell az iparvállalatok környezetvédelmi intézkedési terveit, ezek kivitelezését és hatékonyságát.

Az önkormányzat hatáskörébe tartozó tevékenységek engedélyezését fokozott gonddal kell végezni. Az engedélyezési dokumentáció részeként meg kell követelni a tevékenység várható zajterhelésének bemutatását, minősítését és az elfogadható szintre történő csökkentéshez tervezett intézkedések megtervezését. A tevékenység üzembe helyezési eljárása során ellenőrizni kell a jogszabályi követelmények maradéktalan teljesítését.

A települési szabályozási tervek készítésénél és azok módosításánál zajvédelmi vizsgálatokat, számításokat kell végezni, amelyek eredményei alapján az adott terület besorolása elkészíthető és az ezen a területen végzett tevékenységek zajvédelmi követelményei meghatározhatók.

A megye zajjal terhelt területein monitoring rendszer kiépítése.

B.IV.2. 2006-BAN KITŰZÖTT ZAJVÉDELMI CÉLOK TELJESÜLÉSE

A közlekedési zaj csökkentését néhány útnál új burkolattal próbálták elérni a települések. **Az újtávításra vonatkozó célkitűzések teljesülése folyamatos.**

Az elkerülő utak megépítésével csökkent a települést érő zaj, mint például Márkó esetében. Veszprémben a Jutasi úton gumibeton alkalmazásával kísérleteznek a közlekedési zaj ellen. **Az elkerülő utak megépítésére kitűzött célok Márkó esetben teljesültek, a többi településnél a teljesülés folyamatos.**

A vasúti pályák korszerűsítése országsszerte megkezdődött. A pálya műszaki állapotának javításával a vasúti közlekedés zajterhelésének határérték alá történő visszaszorítása lehetővé válik. **A vasút korszerűsítésére vonatkozó célkitűzések teljesülése folyamatos.**

A Szentkirályszabadjai repülőtér engedélyeztetése a megismételt másodfokú eljárása keretén belül **folyamatban van** a környezetvédelmi hatóságnál.

Az ipari zajvédelmi követelmények betartatásának ellenőrzése a területileg illetékes környezetvédelmi hatóság feladata.

Helyi szinten az önkormányzatoknak ún. csendes övezet kijelölésére van lehetősége, melynek segítségével a védett épületek környékén a zajterhelés alacsony értéken való tartásával a zajterhelés minimalizálható.

A megye zajjal terhelt területein a **monitoring rendszer** nem épült ki. **A cél nem teljesült.**

B.V. TERMÉSZET- ÉS TÁJVÉDELEM

B.V.1. 2006-BAN KITŰZÖTT TERMÉSZETVÉDELMI CÉLOK

Természetvédelem

Napjainkra nyilvánvalóvá vált, hogy a természeti területek közül hosszú távon csak azok őrizhetők meg, amelyeket jogi oltalom véd. Veszprém megyében még mindig sok olyan védelemre érdemes terület van, ami nem tartozik ebbe a kategóriába. A jelen időszak feladata a megye ökológiai térképének az elkészítése, amely kijelöli a közép és hosszú távon védendő területeket. Ezt a térképet a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság készíti, amely munkában az érintett önkormányzatoknak hatékonyan részt kell venni. Az ökológiai térképen kijelölt védelemre potenciálisan érdemes területek megkímélését a védettség alá helyezésig a rendezési tervekben lehet érvényesíteni. Ugyancsak fel kell tüntetni a rendezési tervekben a Natura 2000 területeket és a jogszabály által előírt korlátozásokat érvényesíteni kell.

Kiemelten kell kezelni a megye területén a felhagyott, roncsolt területek rehabilitálását (külszíni bányák, bányaudvarok, meddőhányók, stb.). A rehabilitálás után ezeket a területeket kell elsősorban a barnamezős beruházások keretében gazdasági célokra hasznosítani a természeti területek fokozódó igénybevétele helyett.

Tájvédelem

Fokozni kell a megye területén a felhagyott ipari területek rekultiválását és tájba illesztését. A gazdasági tevékenység folytatását, ipari és egyéb beruházásokat főként ezeken a területen kell engedélyezni. A különböző szintű rendezési tervekben ki kell jelölni azokat tájvédelmi szempontból értékes és hosszútávon a jelenlegi formájukban megőrzendő területeket, ahol tájidegen gazdasági tevékenység nem engedélyezhető.

B.V.2. 2006-BAN KITŰZÖTT TERMÉSZETVÉDELMI CÉLOK TELJESÜLÉSE

A védett források tényleges számának és aktuális állapotának egységes szempontok szerinti felmérése 2003-ban kezdődött meg, és jelenleg is tart (elsősorban a nem védett területeken). A terepi kataszterezés során szakemberek eddig 1580 forrást mértek fel az Igazgatóság működési területén, és a munka még folytatódik. A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén 463 víznyelőt tartanak nyilván, de ez a szám még nem tekinthető véglegesnek, hiszen a felmérés jelenleg is folyik, és egyelőre a nem védett területeken található objektumokat kataszterezik.

Az országosan védett természetvédelmi terület esetében 2009. évben nem volt Veszprém megyét érintő védetté nyilvánítás. 2009-ben folytatódott a LIFE projekt keretében a Tapolcai-medence részterületének monitorozása (hidrológiai adatok gyűjtése, botanikai és zoológiai monitorozás), melynek eredményeiről kutatási jelentés készült.

A BfNPI turisztikai bemutatóhelyei a Balatonhoz látogató belföldi és külföldi vendégek számára gyakori kirándulási célpontok. Az Igazgatóság bemutatóhelyei beépültek a balatoni turisztikai kínálatba, a régióban egyre több utazási iroda propagálja a nemzeti parkot kiegészítő programként. Az Igazgatóság kiejánlja oktatási programját az iskoláknak, ezzel hatékonyabbá és sokszínűvé téve a környezeti nevelői munkát. Az Igazgatóság bemutatóhelyei „mozaikosan” helyezkednek el, jelenleg nincs önálló látogatóközpont, így a bemutatóhelyek próbálják részben ezt a feladatot is ellátni. 2009. a „Kultúra éve” volt. A Turizmus Zrt. marketingtevékenységének köszönhetően számos rendezvény került lebonyolításra, amelyek jelentős mértékben hozzájárultak a nemzeti parkok népszerűsítéséhez, megismertetéséhez.

Az Igazgatóság több pályázatot is benyújtott 2009-ben. Tervezik Bakonybélben az erdei iskola infrastrukturális fejlesztését, Pannon Csillagda látogatóközpont létesítését, a környezeti nevelői munkát segítő eszközbeszerzéseket, akadálymentesítést, Tihanyban a Levendula erdei iskola Infrastrukturális fejlesztését.

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén az alábbi természetvédelmi kezelési tervek kerültek jogszabályokkal kihirdetésre 2006-2009 között:

- Balatonkenesei-tátorjános természetvédelmi terület,
- Mura menti Tájvédelmi Körzet,
- Sümegi Fehér-kövek természetvédelmi terület,
- Uzsai csarabos erdő természetvédelmi terület,
- Zirci arborétum természetvédelmi terület,
- Várpalotai homokbánya természetvédelmi terület.
- Somogyvári Kupavár-hegy természetvédelmi terület.

2009-ben a következő táblázat szerinti természetvédelmi területek ügyében indultak meg a tervezési munkák.

B-2. táblázat: 2009-ben folyamatban lévő kezelési tervek

A védett vagy védelemre tervezett terület neve	Megjegyzés
Devecseri Széki-erdő TT	Minisztériumok közötti egyeztetésen
Farkasgyepűi kísérleti-erdő TT	KvVM véleményezés alatt
Hódoséri ciklámenes TT	Minisztériumok közötti egyeztetésen
Kúpi sáfrányos tervezett TT	Helyi egyeztetés alatt
Öcsi Nagy-tó TT (ex lege láp)	KvVM véleményezés alatt
Somló TK	KvVM véleményezés alatt
Szentgáli tiszafás TT	KvVM véleményezés alatt
Tapolcafői-láprétek TT	KvVM véleményezés alatt
Úrkúti őskarszt TT	Minisztériumok közötti egyeztetésen

A Natura 2000 (vagy részben az) területek állapotának helyreállítása ügyében a nyertes „Láprétek, gyepek és fáslegelők természetvédelmi értékeinek védelme és vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén” című KEOP pályázat keretében tervez az Igazgatóság további élőhely-rehabilitációs tevékenységet. Jelenleg a pályázat tervezési szakaszban van, a közeli jövőben várható a 2. fordulóra való benyújtása.

„Kiemelt fontosságú élőhelyek és fajok helyreállítása és megőrzése a Kelet-Bakony térségben” címmel LIFE projekt indult a 2009. évben a Várpalotai Lő- és Gyakorlótérén. A Honvédelmi Minisztérium Infrastrukturális Ügynökség, a HM VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt., a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság és Aquaprofit Zrt. által alakított konzorcium támogatást nyert el a Keleti-Bakony térségben lévő, honvédségi használatban álló területek természetvédelmi rekonstrukciós munkáira. A honvédség tulajdonában és használatában lévő területek egyik fő jellegzetessége, hogy a nagyközönségtől való elszigeteltségük miatt viszonylag érintetlenül őriztek meg természetes élőhelyeket. A projekt célterülete, a Várpalotai lőtér elsősorban a nagy kiterjedésű dolomitgyepek, a száraz tölgyesek, a gyertyános-tölgyesek és bükkösök valamint a sziklai maradványerdők védelmét biztosítja. A projekt fő célkitűzése a Várpalotai lőtér természeti értékeinek és biodiverzitásának megőrzése, a leromlott élőhelyek helyreállítása, és egyes fajok populációjának megerősítése (pl. kerecsensólyom) valamint a katonai tevékenységek és a természetvédelmi akciók optimális összehangolása.

A projekt az 5 éves megvalósítás során akciókat tervez a célterületen a természeti értékeket veszélyeztető természetes folyamatok és katonai tevékenység hatásainak mérséklésére, illetve ezek megakadályozására. Ilyenek a katonai tevékenység által keletkezett tüzek megelőzése, a területek gazdálkodók által történő legeltetések bevezetése, a nyílt gyepterületeken a cserjésedés visszaszorítása, a fenyőerdők helyett őshonos lombos erdők telepítése, egykori katonai létesítmények felszámolása, a területek rekultivációja, a természeti értékek hosszú távú megőrzését biztosító fenntartási terv kidolgozása.

A megye egyes településeire egyedi tájérték felmérések készültek 29 településen: Alsóórs, Aszófő Bakonybél, Balatonakali, Balatonalmádi, Balatoncsicsó, Balatonszőlős, Balatonudvari, Csupak, Dörgicse, Felsőórs, Halimba, Hidegkút, Kővágóórs, Lovas, Nagyvázsony, Palóznak, Pécsely, Szentbékálla, Szentjakabfa, Szentkirályszabadja, Szóc, Tihany, Vászoly, Veszprémfajsz, Vindornyalak, Zalaszántó, Zánka.

A rekultiválásokkal, barnamezős beruházásokkal kapcsolatosan néhány példa: Balatonfüzfőn a Nitrokémia Zrt. szennyezett területeinek kármentesítése megtörtént, Ajkán a vörösiszap tároló, Inotán a pernyehányó rekultiválása folyamatban van. Peremartonban az

egykori Peremarton Vegyipari Vállalat telephelyének a szennyezettsége rekultiválásra került, a kármentesítés 2010-ben indul. A bezárt és felhagyott hulladéklerakókat a regionális hulladék gazdálkodási rendszerek kiépítése során rekultiválják Balatonfüzfőn a Nitrokémia Zrt. és Peremartonban a kármentesített területeken barna mezős beruházásokat terveznek. A Királyszetnistsváni hulladéklerakó volt ipari területen épül.

Összefoglalóan elmondható, hogy a természetvédelem területére kitűzött célok teljesülése folyamatos.

B.VI. RADIOLÓGIA

B.VI.1. 2006-BAN KITŰZÖTT RADIOLÓGIAI CÉLOK

Kőzetek radioaktivitása területén

Az uránkutatás során és később végzett vizsgálatok eredményei azt mutatják, hogy Veszprém megye területén több olyan település, térség található, amelynek körzetében ásványok urántartalma jelentősen meghaladja a világtálatot. Ezekben a régiókban célvizsgálatot kell végezni a radon szint pontos meghatározására, és a mérési eredmények alapján, ha szükséges mentesítési intézkedéseket kell kidolgozni.

Ivó- és forrásvizek radioaktivitása területén

Jelenleg a vezetékes ivóvizek radionuklid koncentrációja jelentősen alatta marad az EU által javasolt határértékeknek, de ennek egyik oka, hogy sok településen a bauxitbányászattal kapcsolatos vízkitermelésből kapják a vizet. Az esetleges későbbi változtatások, egyéni kezdeményezések szempontjából célszerű lenne vizsgálatot megvégezni a helyi értékeket is. Néhány forrásvíz magasabb radionuklid koncentrációja jelzi, hogy területenként jelentős eltérések lehetnek. Napjainkban egyre több helyen építik ki a forrásokat, amit várhatóan az ott élők rendszeresen fogyasztanak. A magasabb uránkoncentrációjú települések körzetében kialakított forrásoknál célszerű lenne bevizsgálatni a vizet radiológiai szempontból is.

Ipari melléktermékek radioaktivitása, környezeti hatásának meghatározása területén

A megyében több helyen nagy mennyiségű, a talajoknál akár százszor nagyobb radioaktivitású salak, meddő, zagy (vörösiszap) tározó található. A szél által történő felporzást, az esővíz által történő elhordást meg kell akadályozni, azaz ahol nem történt meg rekultiválni kell a területet.

Ipari melléktermékek építkezésein történő felhalmozódásának hatásai területén

A magas radionuklid koncentrációjú salak (meddő) építkezéseken történő felhasználása jelentős lakossági sugárterhelést eredményez, ami elérheti a sugaras munkahelyeken (és így egészségügyileg és sugárterhelés szempontjából folyamatosan kontrollált) dolgozókra vonatkozó értéket. Azokban az épületekben, ahol a salakot használták fel gamma-dózis és radon méréseket kell végezni és az eredmények és az EU által javasolt korlátok tükrében, ahol szükséges be kellene avatkozni. Meg kell akadályozni ezen anyagok elhordását, építkezéseken vagy akár talajfeltöltéseknél történő felhasználását.

Jogszabályalkotás területén

Az Atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény végrehajtási utasításaként megtörtént a munkavállalók sugárterhelését szabályozó 16/2000.(VI.8.) EüM rendelet kidolgozása és hatályba léptetése. A lakosság sugárterhelését szabályozó hasonló jogszabály elkészítése viszont még nem történt meg.

Az Atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény végrehajtási utasításaként ki kell dolgozni és hatályba kell léptetni a lakosság sugárterhelését szabályozó jogszabályt is.

B.VI.2. 2006-BAN KITŰZÖTT RADIOLÓGIAI CÉLOK TELJESÜLÉSE

Az elmúlt években a radiológiai kutatásokból, felmérésekből a pénzhiány miatt a Pannon Egyetem Radiokémiai és Radioökológiai Intézetének tájékoztatása szerint nem valósultak meg feladatok.

A vezetékes ivóvizek radon koncentrációjának felmérése 2005-ban megkezdődött, melyről a Radon Kontroll Környezetvédelmi és Szolgáltató Bt. a megyei radiológiai helyzetértékelésben is beszámolt. A tanulmány megállapította, hogy az ivóvizek rádium koncentrációja több esetben meghaladta a 100mBq/l értéket, de egyetlen esetben sem érte el a jelenlegi magyar korlát értékeit.

A Pannon Egyetem egyik hallgatója a 2009. évi környezetvédelmi technológiai nyári gyakorlata idején folytatta a méréseket olyan településeken, ahol a korábbi években az átlagosnál magasabb radon aktivitás koncentrációt mértek a vezetékes ivóvizekben, illetve olyan helyeken, ahonnan még nem voltak mérési adatok.

A hallgató 14 vezetékes ivóvíz mintát vizsgált az egyetem Radiokémiai és Radioökológiai Intézetének laboratóriumában. Az elvégzett mérések alapján megállapítható volt, hogy a vizsgált települések vezetékes ivóvizei radiológiai szempontból fogyasztásra alkalmasak, egyik település mérési eredménye sem haladja meg a beavatkozási szintet, mely 1000 Bqdm^{-3} , valamint a javasolt beavatkozás szintjét sem, amelyet $100-1000 \text{ Bqdm}^{-3}$ -ben állapítottak meg. Azonban két minta kivételével a Rn-222 aktivitás koncentrációja minden településen meghaladja a világtálat, mely 1 Bqdm^{-3} .

Kiugróan magas érték egyetlen település esetén fordult elő, Eplényben, de ez az eredmény is a javasolt beavatkozási szint alatt maradt. A mérési eredmények alapján megállapítható volt, hogy Rn-222 aktivitás koncentráció tekintetében a világtálat a vizsgált települések szinte mindegyike meghaladta, egyes helyeken jelentős mértékben, de az emberi egészségre a tudomány jelenlegi állása alapján ezen értékek sem jelenthetnek veszélyt. Az ivóvíz radon tartalmának vizsgálatai a települések mintegy 3/4 részében már elkészültek, további cél volna a még visszamaradó településeknél is a felmérést elvégezni, így a megye teljes területe lefedésre kerülne.

A megyében található meddőhányók rekultivációja folyamatban van, az ajkai salakot felhasználó épületekben a sugármérésre vonatkozó célkitűzés még nem teljesült.

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet 2. számú melléklete a lakosság megengedhető sugárterhelését a következőként szabályozza:

„4.2. A lakosság tagjainak mesterséges forrásokból származó, külső és belső sugárterhelésének összege - az orvosi diagnosztikai és terápiás beavatkozással, a nem foglalkozásszerű betegápolással, az orvosi kutatásban való önkéntes részvétellel járó sugárterhelésen kívül - nem haladhatja meg az évi 1 mSv effektív dóziskorlátot.

Különleges körülmények mellett, egyedi évre vonatkozóan, az OTH ennél nagyobb effektív dóziskorlátot is engedélyezhet, feltéve, hogy a megnevezett évtől kezdődő 5 egymást követő év folyamán az átlagos egyéni sugárterhelés nem haladja meg az évi 1 mSv effektív dózist.

Tekintet nélkül az egészsetre vonatkozó évi effektív dóziskorlát évi 15 mSv, a bőrre vonatkozóan - bármely 1 cm² területre átlagolva - 50 mSv.”

B.VII. KÖRNYEZETBIZTONSÁG

B.VII.1. 2006-BAN KITŰZÖTT KÖRNYEZETBIZTONSÁGI CÉLOK

A megye veszélyes üzemei folyamatos ellenőrzésével meg kell akadályozni a katasztrófa helyzetek kialakulását. Ezek esetleges bekövetkeztekor a következmények hatékony kezeléséhez helyszíni gyakorlatokat kell végezni, lakosság tájékoztatásával és bevonásával.

Az egyre szeszélyesebb időjárás következményeinek (hosszantartó szárazság, nagyintenzitású csapadék) hatékony kezeléséhez fokozni kell a tűzvédelemhez, tűzoltáshoz a felkészülést és a rendkívüli helyzetek következményeinek elhárításhoz a felkészülést.

Az egyre növekvő közúti forgalom és áruszállítás miatt fokozni kell a veszélyes áruk szállításának ellenőrzését.

A környezetbiztonság javításhoz alapvető a megyei és a helyi szervek működési feltételeinek folyamatos biztosítása, javítása, a lakosság folyamatos képzése, tájékoztatása.

B.VII.2. 2006-BAN KITŰZÖTT KÖRNYEZETBIZTONSÁGI CÉLOK TELJESÜLÉSE

A Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, a Polgári Védelmi Kirendeltség és az illetékes polgármesterek közösen elkészítették Csajág község és Berhida város külső védelmi tervét. Veszprém Megye rendelkezik még jóváhagyott külső védelmi tervekkel Várpalota, Pétfürdő, Ósi, Ukk, és Gógánfa településekre vonatkozóan. A tervek felülvizsgálata, aktualizálása valamint a külső védelmi terv gyakorlatok megtartása megtörtént. Az Igazgatóság megkezdte Balatonfüzfő város külső védelmi tervének előkészítését, mivel az adott településen jelenleg három felső küszöbös üzem működik, melyek még nem rendelkeznek elfogadott jelentéssel, elbírálásuk folyamatban van.

A 2007-2008-as felmérések alapján elkészült az a térkép, amelyen a domborzati és terepviszonyok vannak feltüntetve, valamint az úthálózat figyelembe vételével az Igazgatóság elkészítette az önkéntes tűzoltóságok létrehozására javasolt települések listáját, amely a megyében Zirc, Nagyvázsony, Tüskevár és környéke. A terv két lépcsős fejlesztést feltételez (2004-2007. illetve 2008-2013.), rugalmasan figyelembe veszi a helyi igényeket és lehetőségeket, számol a mentő tűzvédelmet felvállaló tűzoltó egyesületek helyi munkájával is.

Az önkéntes tűzoltó egyesületek (pl.: Csabrendek, Bakonyoszlop) együttműködési megállapodások megkötésével kötelezték el magukat településük védelmére. Nagyvázsony, Túskevár, Lovászpataona településeken jelenleg „hadrafogható” egyesület nem működik így köztestületté való fejlesztésük 2014-2019. közötti időszakban tervezhető.

A Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság a 156/2009. Kormány rendelet alapján, mint I. fokú hatóságként jár el az ADR veszélyes áruk közúti szállításának ellenőrzésével kapcsolatban. Kidolgozásra került a VMKI ADR veszélyes áruk közúti szállítására és ellenőrzésére vonatkozó igazgatói intézkedés, valamint aktualizálásra került az egységes megyei 2009-es tolmácsjegyzék. 2009. júliusában regionális ADR ellenőrzést szerveztek, melyhez a Dunántúl mind a nyolc megyéje csatlakozott.

Minden évben felülvizsgálatra kerülnek a rendkívüli időjárás következményeinek kezelésére vonatkozó megyei igazgatói parancsok, intézkedések A szabályozókban meghatározásra kerülnek a hivatásos katasztrófavédelmi szervek és tűzoltóságok részére a felkészülés és védekezés időszakában végrehajtandó feladatok, a jelentési rendek, együttműködési feladatok, a veszélyhelyzeti központ (Veszélyhelyzeti Központ) működésével kapcsolatos aktuális feladatok. 2009.-ben a Vis Maior kérelmek általában a rendkívüli időjárás következtében születtek, 12 esetben (Csabrendek, Bazsi, Dabronc, Várpalota két esetben, Németbánya, Kúp, Doba, Somlószlós, Somlónásárhely, Pápakovácsi, Szentgál).

A 2009. évben rendkívüli időjárásból adódóan a megyében lakosságvédelmi intézkedéseket nem kellett bevezetni, polgári védelmi szervezetek nem kerültek készülségbe-helyezésre, vagy alkalmazásra.

2009. évben kártevő invázió megelőzésre vonatkozó felkérést, feladatot sem az illetékes hatóságoktól, sem az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságról nem kapott az Igazgatóság.

A megelőzési időszakban végzett munka (prevenció) nagyban befolyásolja a veszélyhelyzet-kezelési és elhárítási időszak veszteségeit és a helyreállítási időszak teendőit. A SEVESOI II-höz kapcsolódóan Ősi, Pétfürdő, Várpalota, Balatonfüzfő, Gógánfa és Ukk települések üzemspecifikus lakosságtájékoztató kiadványai a lakosság felkészítését irányozta elő az érintett településeken. Az elkészülő lakossági tájékoztató kiadványok közzétételét 2010 évben tervezik végrehajtani.

Összefoglalóan elmondható, hogy a környezetbiztonság növelésére vonatkozó célkitűzések teljesülése folyamatos.

B.VIII. AZ EMBERI EGÉSZSÉG VÉDELME

B.VIII.1. 2006-BAN KITŰZÖTT EGÉSZSÉGVÉDELMI CÉLOK

A jelenlegi helyzet fenntartásához, illetve javításához kiemelten kell kezelni a Környezetegészségügyi Akcióprogram megyei követelményeit. Fel kell tárnai a megye azon részeit, ahol a lakosság egészségi állapota az átlagosnál rosszabb. A környezet elemei (levegő, víz, talaj) állapotának és egyéb hatásoknak (sugárzás, pollen szennyezés) a vizsgálatával ki kell deríteni, hogy a problémának vannak-e környezeti okai.

B.VIII.2. 2006-BAN KITŰZÖTT EGÉSZSÉGVÉDELMI CÉLOK TELJESÜLÉSE

Az ÁNTSZ Veszprém Megyei Intézetének tájékoztatása szerint a Veszprém megye lakosságának egészségi állapota” címmel készített 2006. évi tanulmány óta Intézetük számára nem állnak rendelkezésre újabb adatok, a lakosság egészségi állapotával kapcsolatosan a tendencia nem változott.

Az ÁNTSZ Közép-dunántúli Regionális Intézete „*Veszprém megye lakosságának egészségi állapota 2006.*” tanulmány elemzése szerint az egyes betegségek morbiditása (megbetegedési gyakoriság) és mortalitása (halálozási gyakoriság) *Pápa kistérségben* meghaladja a megyei és az országos átlagot. Megállapították ugyanakkor azt is, hogy *Ajka kistérségben* a halálozási mutatók a megyei és az országos átlag alatt vannak, kivéve egy mutatót, a krónikus alsó légúti megbetegedések halálozási gyakoriságát. A két kistérségre leszűkített részletesebb elemzés is készült 2008.-ban. A tanulmány főbb megállapításai szerint:

A levegő minősége a három komponens (NO₂, SO₂ és az ülepedési por) koncentrációjára vizsgálva egészségügyi szempontból egyiknek sincs veszélyeztető hatása a mért értékek alapján.

A víz mikrobiológiai szennyezettségére visszavezethető enterális (emésztőrendszeri) megbetegedés nem volt. A víz minősége szintén minden alkalommal kiváló volt. Algák túlszaporodására utaló „algavirágzás” nem jelentkezett. A vizsgált időszakban végzett időszakos hatósági vizsgálat nem mutatott kiugró kémiai és mikrobiológiai szennyezettséget. A fürdővizek vizsgálata önkontroll alapján történik, az ÁNTSZ-hez megküldött információk alapján hosszan tartó, rendszeresen ismétlődő kifogásoltság nem volt.

Talaj tekintetében a TIM (Talajvédelmi Információs Monitoring Rendszer) keretén belül Ajka térségben mindössze két vizsgálati pont van, Ajkarendek és Padragkút. A toxikus elemek talajvizsgálati eredménye alapján a molibdén 1,5-szerese, a nikkellel kissé magasabb a határértéknél. A többi elem határérték alatti. Epidemiológiai adatok nem állnak rendelkezésükre azzal kapcsolatban, hogy ezen két elem táplálékláncba való bekerülése kapcsán jöttek-e létre betegségek. A pápai kistérséget illetően sok talajtani adatbázis van, a nehézfém vizsgálatok szerint az arzén és a nikkellel toxikus elemek közelítik meg a talajban a határértéket.

A környezet terhelésével elsősorban a légzőszervi és a daganatos megbetegedések hozhatók összefüggésbe. A megyében 1980 óta a tüdőszűrések száma folyamatosan csökkent, 160.000-ról 120.000-re esett vissza. A daganatos betegségek népegészségügyi jelentősége abban van, hogy ez a betegség jelenti a legnagyobb terhet az egyéneknek és a társadalomnak. A légsző-, hörgő-, és tüdőrák mindkét nemnél jelentős. A rosszindulatú daganatok közül a tüdőrák miatti halandóság közel kétszerese az uniós átlagnak. A nők tüdőrákos halandósága 20 év távlatában megduplázódott, a férfiakét 1990-től országunk vezető az uniós ranglistán. A megyében a férfiak keringési betegségben való elhalálzásának relatív kockázata magasabb az országosnál, trendje emelkedő. A megyében mindkét nemnél kétszeresére emelkedett a melanóma és a bőr egyéb daganatainak előfordulási gyakorisága.

A környezeti hatásokra jellemző, hogy általában alacsony szinten, illetve koncentrációban, de hosszan tartóan hatnak, az egészségkárosodás számos külső és belső tényező eredőjeként alakul ki. Levegőminőség az egészségügyi határérték átlépésének gyakorisága minimális, mely annak eredménye, hogy csökkent a fosszilis tüzelőanyagok felhasználása a földgáz

tüzelés terjedésével szemben, az ipar szerkezete átstrukturálódott, valamint elterjedt a korszerű ólommentes üzemanyagú gépjárművek használata.

Biológiai légszennyező anyagok a különböző pollenek és a gombaspórák, a légúti allergiás megbetegedések kialakulásában jelentős szerepet töltenek be, melyek közül legfontosabb allergén a parlagfű pollenje.

A népbetegségnek számító allergiás megbetegedések mellett komoly „ellenségnek” számítanak a kullancsok. Közepesen fertőzött területnek számít a kullancsok elszaporodását illetően Vas és Zala megye mellett Veszprém megye is, ezért komoly figyelmet igényel a kullancs kérdése. A kullancsok számos betegséget terjesztenek, a legfontosabb a kullancsencephalitis és a Lyme-borreliosis. A bejelentett Lyme-kór esetek száma 2006 - ig növekedő tendenciát mutatott (99 eset 2006-ban).

B.IX. A VESZPRÉM MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT KÖRNYEZETVÉDELMI FELADATAI

B.IX.1. 2006-BAN KITŰZÖTT MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI CÉLOK

A 2006-ban elvégzett felülvizsgálat külön pontban foglalkozott a Megyei Önkormányzat feladataival. . Elsőként a jogszabályok által előírt követelményekkel összhangban határozta meg az elvégzendő feladatokat:

- települési önkormányzatokkal egyeztetett környezetvédelmi program készítése,
- a helyi környezetvédelmi programok véleményezése, a megyei követelmények érvényesítése céljából,
- megyei hulladékgazdálkodási terv készítése,
- az önkormányzatok környezetvédelemmel kapcsolatos rendelet tervezeteinek szakmai felülvizsgálata,
- helyi hulladékgazdálkodási tervek véleményezése a regionális követelmények érvényesítése céljából.

A személyi és tárgyi feltételeket, valamint a megye környezetvédelmi problémáit figyelembe véve a jogszabályi előírásokon túlmenően az alábbi feladatok elvégzésében való hatékony közreműködést javasolták 2006-ban a tervezők:

- szakmai tanácsadás és segítségnyújtás az önkormányzatok és társulásaik részére környezetvédelmi programok és pályázatok összeállításához,
- környezetvédelmi jogszabály tervezetek véleményezése, a megyei célok és érdekek érvényesítése céljából,
- a települési környezet színvonalának emelésére ösztönzés a parkosítás, zöldfelületek növeléséhez, karbantartásához (A tiszta, virágos Veszprém megyéért köztisztasági verseny)

B.IX.2. 2006-BAN KITŰZÖTT MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI CÉLOK TELJESÜLÉSE

Jogszabályi megfelelés:

- települési önkormányzatokkal egyeztetett környezetvédelmi program rendelkezésre áll,
- a helyi környezetvédelmi programok véleményezése, a megyei követelmények érvényesítése céljából folyamatos. A környezetvédelmi program 2009-ig elkészült 162 településen, folyamatban van a készítése 42 településen, és még hiányzik 13 településen A környezetvédelmi program illetve annak felülvizsgálata, melyeket a Veszprém Megyei Önkormányzat is véleményezett 2009.-ben: Ábrahámhegy, Balatonkenese, Sümeg, Tapolca, Veszprém. Veszprém megyei települések környezetvédelmi programmal való ellátottságát mutatja a Térképmelléklet.
- az önkormányzatok környezetvédelemmel kapcsolatos rendelet tervezeteinek szakmai felülvizsgálata folyamatos,
- megyei hulladékgazdálkodási terv rendelkezésre áll,
- helyi hulladékgazdálkodási tervek véleményezése a regionális követelmények érvényesítése céljából folyamatos.

Közreműködési célok teljesülése:

- szakmai tanácsadás és segítségnyújtás az önkormányzatok és társulásaik részére környezetvédelmi programok és pályázatok összeállításához folyamatos,
- környezetvédelmi jogszabály tervezetek véleményezése, a megyei célok és érdekek érvényesítése céljából megkeresés esetén megtörténik
- minden évben megrendezésre kerül a tiszta virágos Veszprém megyéért verseny. melynek során a következő feladatokat kell végrehajtani a résztvevő településeknek:
 - a) Gyomtalanítás, parlagfű irtás, gyepesítés
 - b) Virágosítás
 - c) Fásítás, fák ápolása
 - d) Köztéri bútorzat állagmegóvása
 - e) Vízelvezető árkok rendbetétele
 - f) A közterület tisztán tartása, takarítása
 - g) A település rendezett összképének kialakítása

A 2006. évben kitűzött célok teljesülésének összefoglalását a következő táblázat mutatja.

B-3. táblázat: A 2006 évi környezetvédelmi program intézkedései és megvalósulása

Sorsz.	Intézkedés	Felelős szervezet	Megvalósítás állapota
Levegőtisztaság-védelem			
1.	Közterület tisztán tartása.	Önkormányzatok	Megvalósulása folyamatos eltérő minőségben.
2.	Nyílttéri égetés szabályozása.	Önkormányzatok	Rendeletben szabályozzák az önkormányzatok.
3.	Állattartás szabályozása.	Önkormányzatok	Rendeletben szabályozzák az önkormányzatok.
4.	Kültéri munkák szabályozása	Önkormányzatok	Rendeletben szabályozzák az önkormányzatok.

Sorsz.	Intézkedés	Felelős szervezet	Megvalósítás állapota
5.	Levegőtisztaság-védelmi követelmények érvényesítése a telepengedélyezési eljárásban.	Önkormányzatok	Eljárásokban vizsgált.
6.	Forgalomcsökkentő intézkedések Veszprém város központjában.	Önkormányzat	Részlegesen történtek forgalomcsökkentő intézkedések.
7.	Buszpályaudvar áttelepítése Veszprém városban.	Önkormányzat	Nem valósult meg, nem is tervezett.
8.	Folyamatos üzemű monitoring állomás áttelepítése a forgalmi csomópont közelébe Veszprém városban.	KDT KÖFE, Önkormányzat	Nem valósult meg, nem is tervezett.
9.	További 2 db folyamatos üzemű monitoring állomás telepítése Veszprém városban	KDT KÖFE, Önkormányzat	Nem valósult meg, forráshiány miatt nem is tervezett.
10.	Folyamatos üzemű monitoring állomás áttelepítése a forgalmi csomópont közelébe Várpalota városban.	KDT KÖFE, Önkormányzat	Nem valósult meg.
11.	8-as főút Várpalotát, Márkót és Túskevárt elkerülő szakaszának megépítése.	GKM, Önkormányzatok	A Márkót elkerülő szakasz megépült, Várpalotát és Túskevárt elkerülő szakasz nem épült meg.
12.	71-es út tehermentésítése a Balatonakarattya – Balatonfűzfő – Veszprém út megépítésével.	GKM, Önkormányzatok	2x1 sávós útként épült meg, de nem Veszprémig.
13.	Ahol a 71-es út és a Balaton között strand található, forgalomcsökkentő intézkedések: nyári hónapokban a nehézgépjármű forgalom kitiltása, sebességkorlátozás.	GKM, Önkormányzatok	Nincs adat.
14.	Az üdülőövezetben a lakosság és az intézmények ösztönzése gáztüzelés alkalmazására.	Önkormányzatok	Nincs adat.
15.	Megújuló energiaforrások használatának ösztönzése: különös tekintettel a depóniagáz és a biogáz hasznosítására.	Önkormányzatok	Biogáz hasznosítást több helyen terveznek (pl Várpalotán biogázüzemet); a megújuló energia források közül a napkollektorok használata kezdett elterjedni.
16.	Passzív mintavevő helyek létesítése Balatonalmádi, Balatonfüred térségében.	KvVM, KDT KÖFE	Célzottan és rövid ideig működtet a környezetvédelmi hatóság mintavevőket a településeken, valamint Balatonalmádi Önkormányzat Hivatalában állandó

Sorsz.	Intézkedés	Felelős szervezet	Megvalósítás állapota
			jelleggel gázmintavevő készüléket.
17.	Bűzhatás csökkentése a regionális szennyvízelvezető és tisztító rendszer átemelőinél.	KvVM	Megvalósult, az érintett Balaton-parti regionális szennyvízelvezető rendszernél a DRV a szennyvízátemelőknél kiépítette a szagtalanító berendezéseket.
Felszíni, felszín alatti víz és a talaj védelme			
18.	Szennyvíziszap kezelési technológia fejlesztése.	Önkormányzatok, KDT KÖFE	Megvalósulása folyamatos.
19.	Szennyvíziszap hasznosítás arányának növelése.	Önkormányzatok, Veszprém Megyei Növény- és Talajvédelmi Szolgálat	Megvalósulása folyamatos, hatósági engedély alapján lehet szennyvíziszapot kijuttatni termőföldre.
20.	Állattartás szabályozása: zárt trágyatárolás előírása a nitrát érzékeny területeken.	Önkormányzatok	Rendeletben szabályozzák az önkormányzatok.
21.	Ipari régiók szennyezett talajvizének folyamatos monitorozása.	KDT KÖFE	Megvalósulása folyamatos.
22.	Szennyvíz elvezetés és biológiai tisztítás megvalósítása 2008. december 31-ig a 10.000 lakosegyenértéknél nagyobb terhelést meghaladó szennyvíz kibocsátású területeken, nitrogén és foszfor eltávolítás egyidejű biztosításával.	Önkormányzatok, KDT KÖFE	Megvalósult. A települések az NFÜ KEOP pályázatára nyújthatták be szennyvíz csatornázási terveket.
23.	Szennyvíz elvezetés és biológiai tisztítás megvalósítása 2010. december 31-ig a 15.000 lakosegyenérték terhelést meghaladó szennyvíz kibocsátású szennyvíz-elvezetési agglomerációk területén.	Önkormányzatok, KDT KÖFE	Megvalósulása folyamatos. A települések az NFÜ KEOP pályázatára nyújthatják be szennyvíz csatornázási terveket.
Felszíni, felszín alatti víz és a talajvédelme			
24.	Szennyvíz elvezetés és biológiai tisztítás megvalósítása 2015. december 31-ig a 10.000-15.000 lakosegyenérték terheléssel jellemezhető szennyvíz kibocsátású szennyvíz-elvezetési agglomerációk területén.	Önkormányzatok, KDT KÖFE	Megvalósulása folyamatos. A települések az NFÜ KEOP pályázatára nyújthatják be szennyvíz csatornázási terveket.
25.	Szennyvíz elvezetés és biológiai tisztítás megvalósítása 2015. december 31-ig a 2000-10.000 lakosegyenérték terheléssel jellemezhető szennyvíz kibocsátású szennyvíz-elvezetési agglomerációk területén.	Önkormányzatok, KDT KÖFE	Megvalósulása folyamatos. A települések az NFÜ KEOP pályázatára nyújthatják be szennyvíz csatornázási terveket.
26.	Egyedi szennyvíztisztító művek létesítése a 174/2003.(X.28.) Korm. rendelet által kijelölt településeken.	Önkormányzatok, KDT KÖFE	Nem valósult meg, a szigorú jogszabályi előírások miatt az önkormányzatok a szennyvízcsatorna hálózat kiépítését szorgalmazzák.
27.	Ivóvíz bázisok védőterületének kijelölése az érzékeny területeken	KDT Önkormányzatok KÖFE,	A hazai <i>Vízgazdálkodási tervek</i> keretén belül valósul meg

Sorsz.	Intézkedés	Felelős szervezet	Megvalósítás állapota
28.	Mezőgazdasági területek monitorozása	KvVM, Veszprém Megyei Növény- és Talajvédelmi Szolgálat	Megvalósulása folyamatos a Talajvédelmi Információs és Monitoring (TIM) rendszer keretén belül. A mezőgazdasági területeken 62 TIM pontot vizsgálnak.
29.	Ammónium koncentráció határérték alá csökkentése 2009. december 25-ig a 201/2001.(X.25.) Korm rendelet által kijelölt településeken.	Önkormányzatok, KÖFE, ÁNTSZ	Részben valósult meg. Az érintett önkormányzatok/vízműszolgálatok az ivóvízminőség javítására KEOP pályázatot nyújtottak be, az elbírálásuk folyamatban van.
30.	Források katasztrozés, környezetük rehabilitálása.	Önkormányzatok, Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Megvalósítása folyamatos.
31.	Program kidolgozása a diffúz szennyezések megszüntetésére	Önkormányzatok, KÖFE	Megvalósítása folyamatos a települési környezet-védelmi programok alapján
32.	Séd-Nádor vízrendszer vízminőségének III. osztályúra javítása 2008-ig.	KÖFE, Önkormányzatok	Nem valósult meg. A szükséges jó állapot elérése a 2009-ben elkészült hazai Vízgazdálkodási tervek szerint 2015-2027. között tervezett.
33.	Ösztönözni kell a kiépült szennyvízelvezető hálózatra a rákötést	Önkormányzatok	Megvalósulása folyamatos.
Hulladékgazdálkodás			
34.	Ismeretterjesztés a fogyasztási szokások megváltoztatására a hulladék keletkezés csökkentéséhez.	Önkormányzatok	Megvalósulása folyamatos az önkormányzatok, hulladékgazdálkodási konzorciumok, a civil szervezetek részvételével.
35.	Szelektív hulladékgyűjtő kapacitás bővítése.	Önkormányzatok	Megvalósulása folyamatos, a teljes kiépítés a regionális hulladék - gazdálkodási rendszerek kiépítése során tervezett.
36.	Szelektíven gyűjtött hulladék hasznosítása.	Önkormányzatok	
37.	Felhagyott hulladéklerakók felülvizsgálata, szükséges rekultiválása.	Önkormányzatok, KÖFE	Megvalósulása folyamatos, a hulladéklerakók felülvizsgálata megtörtént, a rekultivációk a regionális hulladékgazdálkodási rendszerek

Sorsz.	Intézkedés	Felelős szervezet	Megvalósítás állapota
			kiépítése során tervezettek.
38.	Folyékony települési hulladék gyűjtők (aknák) felülvizsgálata, szükség esetén a használat megtiltása és a rekultiváció elrendelése.	Önkormányzatok, KDT KÖFE	Megvalósulása folyamatos. A Veszprém Megyei Önkormányzat 2007-ben tanulmányt készített a folyékony hulladék helyzetéről, mely a megye honlapján olvasható. A szennyvízcsatornázási hálózat kiépítésével a folyékony hulladékgyűjtők fokozatosan szűnnek meg.
39.	Települési folyékony hulladék ártalmatlanítás jogszabálynak megfelelő megoldása.	Önkormányzatok	
40.	Szennyvíziszap és a szilárd hulladék biológiailag bontható részének komposztálása, a komposzt hasznosítása.	Önkormányzatok, Veszprém Megyei Növény- és Talajvédelmi Szolgálat	Komposzt készítésével Veszprém megyében 4 szervezet foglalkozik, a komposztok forgalomba hozatalához szükséges hatósági engedéllyel rendelkeznek.
41.	Építési, bontási hulladék előkezelése, hasznosítása.	Önkormányzatok	
42.	Csomagolóanyagok 50%-os hasznosítása.	Önkormányzatok	
43.	Települési szilárd hulladék szerves anyag tartalmának csökkentése 50%-ra 2007-ig, 35%-ra 2014-ig.	Önkormányzatok	
44.	Gumiabroncs és gumiőrlemény lerakásának megtiltása, hasznosításnak megoldása.	Önkormányzatok	
45.	Veszélyes hulladék 30%-ának hasznosítása 2008-ig.	KDT Önkormányzatok	KÖFE,
46.	Hulladékgazdálkodási követelmények érvényesítése a telepengedélyezési eljárásokban.	Önkormányzatok	Az önkormányzatok a jogszabályok szerint járnak el.
47.	A megye területén kiépítésre kerülő regionális hulladékgazdálkodási rendszerek kivitelezésnek ellenőrzése, ismeretterjesztés, a lakosság felkészítése a rendszerek optimális kihasználására. A regionális rendszerekben az állati hulladék gyűjtésnek és kezelésének a megoldása.	Önkormányzatok	Megvalósulása folyamatos az önkormányzatok, hulladékgazdálkodási konzorciumok, a hatóságok, a civil szervezetek részvételével. Az állati hulladék gyűjtését az önkormányzatok rendeletben szabályozzák, szervezetten gyűjtik és szállítják.
Zajvédelem			
48.	Zajvédelmi követelmények érvényesítése a telepengedélyezési eljárásokban.	Önkormányzatok	Megvalósítása folyamatos a jogszabályoknak megfelelően.
49.	Szolgáltatási tevékenységek zajkibocsátásának szabályozása.	Önkormányzatok	Megvalósítása folyamatos a jogszabályoknak megfelelően. Az önkormányzatok helyi

Sorsz.	Intézkedés	Felelős szervezet	Megvalósítás állapota
			rendeletben szabályozzák a zajkibocsátást.
50.	Zajtérképek készítése a megye forgalmas csomópontjaira és a zajjal terhelt településrészeire, monitoring rendszer kiépítése.	Önkormányzatok, KDT KÖFE	Nem valósult meg.
51.	Közlekedési zaj csökkentése a közlekedési utak minőségének javításával.	Önkormányzatok, GKM	Néhány út új útburkolatot kapott, például. Balatonakaratya és a 8. sz. főút közötti szakasz, a 71-es, a 73.-as út.
52.	Elkerülő út megépítése Várpalota, Márkó és Tüskevár településeken a zajterhelés csökkentésére.	GKM, Önkormányzatok	A Márkót elkerülő útszakasz megépült, a Várpalotai útszakasz tervezés alatt áll, az Ajka-Devecser-Tüskevár útszakasz program szinten van.
53.	Forgalomszervezési intézkedések Veszprém város központi része zajterhelésének csökkentésére.	Önkormányzat	Körforgalmak kiépítése a rendelkezésre álló pénzforrások függvényében folyamatos.
54.	Vasúti pályatestek és szerelvények műszaki állapotának javítása. Kritikus helyeken zajgátló létesítmények építése.	GKM	Megjelentek korszerű vasúti szerelvények, a pályatestek műszaki állapotában és a zajvédő létesítmények esetében lényeges változás nem történt.
55.	Szentkirályszabadjai repülőtér hasznosításának tervezésekor a zajvédelmi követelmények érvényesítése.	KDT Önkormányzatok	KÖFE, A repülőtér engedélyeztetése a megismételt másodfokú eljárása keretén belül folyamatban van a környezetvédelmi hatóságnál.
56.	Iparvállalatok intézkedési terveinek ellenőrzése, a kivitelezés hatékonyságának vizsgálata	KDT Önkormányzatok	KÖFE, Megvalósítása hatósági jogkörben folyamatos.
57.	Települések zajvédelmi besorolásának elvégzése és a rendezési tervekre történő felvezetése	Önkormányzatok	Megvalósítása folyamatos, a jogszabályoknak megfelelően történik.
58.	A megye zajjal terhelt területein monitoring rendszer kiépítése	KvVM, KDT KÖFE	Nem valósult meg.
Természet- és tájvédelem			
59.	Veszprém megye ökológiai térképének elkészítése	Balaton-felvidéki Park Igazgatóság Nemzeti	Több térkép elkészült, pl. Érzékeny Természeti Területek, Ex lege védett objektumok térképei (forrás, barlang, víznyelő,

Sorsz.	Intézkedés	Felelős szervezet	Megvalósítás állapota
			kunhalom, földvár).
60.	Védett természet terület hálózat kialakítása	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Megvalósítása folyamatos, több területet is tervez az Igazgatóság védetté nyilvánítani.
61.	Erdők természeti célú funkciójának erősítése	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, Önkormányzatok	Az erdészeti hatóság az erdőknek csak a természetes felújítását engedélyezi, melyet jogszabály is alátámaszt.
62.	Természeti értékek és területek felmérése, fokozottan védett és védett növényfajok megyei elterjedésének meghatározása	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Megvalósítása folyamatban van nagyobb projektek keretén belül.
63.	Természetvédelmi célú monitorozás	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Megvalósítása folyamatban van a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozói Program keretén belül.
64.	Védett természeti területek bemutatása, ismeretterjesztés	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Megvalósítása folyamatos, pl. projektek készítése, tanösvények kialakítása, túrák és nyílt napok szervezése, tanárok továbbképzése, ismeretterjesztő kiadványok készítése, új honlap.
65.	Nemzeti ökológiai hálózat megyei területeinek kijelölése, a rendezési tervekre történő felvezetése	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, Önkormányzatok	Megvalósítása folyamatos, a jogszabályoknak megfelelően rendezési tervek véleményezésében érvényesül.
66.	Természetvédelmi kezelési tervek készítése, felülvizsgálata	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, Önkormányzatok	Megvalósítása folyamatos, a tervek a jogszabályoknak megfelelően készültek.
67.	Natura 2000 területek monitorozása	KvVM, Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Megvalósulása folyamatos, gyepek, növényfajok, gerincesek, hüllők, kétél-tűek, lepkék monitorozása, jelentések készítése.
68.	Natura 2000 területek természeti állapotának megőrzése, helyreállítása.	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, Önkormányzatok	Megvalósulása folyamatos, pl. fenntartási munkák elvégzése, KEOP pályázat, LIFE projekt intézése.
69.	Felhagyott területek rekultiválása, tájba illesztése.	KDT Önkormányzatok, KÖFE, Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Balatonfüzfőn a Nitrokémia Zrt. területeinek kármentesítése megtörtént. Ajkán a

Sorsz.	Intézkedés	Felelős szervezet	Megvalósítás állapota
			vörösiszap tároló, Inotán a pernyehányó rekultiválása folyamatban van. Peremartonban az egykori Peremartoni Vegyipari Vállalat telephelye szennyezettségének feltárása megtörtént, a kármentesítés 2010-ben indul. A bezárt és felhagyott hulladéklerakókat a regionális hulladék gazdálkodási rendszerek kiépítése során rekultiválják.
70.	Barna mezős beruházások ösztönzése a rekultivált területek újrahasznosításához.	KDT Önkormányzatok	KÖFE, Balatonfűzfőn a Nitrokémia Zrt. kármentesített területein barna mezős beruházásokat terveznek. A Királyszentistváni hulladéklerakó volt ipari területen épül.
71.	Erdőterületek növelése, őshonos fajok telepítésével.	Önkormányzatok, Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Megvalósítása folyamatos, lőterek mentén, önkormányzati tulajdonú területeken, részben magánterületeken.
72.	Tájvédelmi szempontból értékes területek feltüntetése a rendezési tervekben, a területhasználat szabályozása.	Önkormányzatok	A jogszabályoknak megfelelően a rendezési tervekben feltüntetésre kerülnek a tájvédelmi területek, területhasználatot a terv szabályozza.
73.	Épített környezet állapotának felmérése és a műemlékek kataszterének elkészítése alprogram keretében.	Önkormányzatok, Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Megvalósítása folyamatos, a környezetvédelmi progra-mok és a településrendezési tervek tartalmazzák a felmérést, a műemlékeket, a lista megújítása pályázati támogatással 2010-ben várható.
Radiológia			
74.	Talaj radon vizsgálatának elvégzése a jelentős építkezések, beruházások tervezése során.	EüM, KDT KÖFE, ÁNTSZ	Nem valósult meg.
75.	Reprezentatív radon mérések végzése azokban az épületekben, amelyek építéshez ajkai salakot használtak: különös tekintettel a lakóépületekre, gyermek- és gyógyintézményekre	EüM, ÁNTSZ	Nem valósult meg.

Sorsz.	Intézkedés	Felelős szervezet	Megvalósítás állapota
76.	Radon mérés végzése az ajkai salakkal feltöltött területen létesített munkahelyeken.	KDT KÖFE, ÁNTSZ	Nem valósult meg.
77.	Települések környezetében lévő források vizének reprezentatív radiológiai vizsgálata.	KDT KÖFE, ÁNTSZ	Nem valósult meg.
78.	Talaj radon vizsgálat végzése a nagyobb radioaktivitású salak, meddő és zagyatárolók környezetében.	KDT KÖFE, ÁNTSZ	Nem valósult meg.
79.	A tárolók szakszerű rekultiválása.	Önkormányzatok, KDT KÖFE	Megvalósulása folyamatban.
80.	Az Atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI, törvény végrehajtási rendeletének megalkotása.	EüM	Megvalósult
Katasztrófavédelem			
81.	Veszélyes üzemek rendszeres vizsgálata.	Vp. Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, Önkormányzatok	Megvalósulása folyamatos.
82.	Fehér foltok felszámolás a hatékony tűzoltás biztosításához.	Vp. Megyei Tűzoltó Parancsnokság, Önkormányzatok	Megvalósulása folyamatban.
83.	Veszélyes áruk szállításnak fokozott ellenőrzése.	Vp. Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, KDT KÖFE, Önkormányzatok	Megvalósulása folyamatos.
84.	Rendkívüli időjárás (nagy csapadék, hóvihár) következményeinek kezelése	Vp. Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, Önkormányzatok	Megvalósulása folyamatos.
85.	Kártevők inváziójának megelőzése.	Vp. Megyei Növény- és Talajvédelmi Szolgálat, Vp. Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, Önkormányzatok	Intézkedésre nem volt szükség 2006-2009. évek között.
86.	Prevenációs tervek készítése.	Vp. Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, Önkormányzatok	Megvalósulása folyamatban.
Emberi egészség védelme			
87.	A lakosság expozíciójának vizsgálatával fel kell tárnunk azokat a területeket, ahol a lakosság egészségi állapota az átlagosnál rosszabb.	EüM, ÁNTSZ	A Veszprém Megyei Önkormányzat tanulmányt készített az ÁNTSZ-el 2007-ben Veszprém megye lakosságának egészségügyi állapotával kapcsolatban.
88.	Reprezentatív vizsgálatot kell végezni a sugárzás (forrásvíz, talaj, hulladék), a légszennyezés és a zajterhelés lakosság egészségi állapotára gyakorolt hatásának a megállapítására.	EüM, ÁNTSZ	A Veszprém Megyei Önkormányzat tanulmányt készített 2008-ban az ÁNTSZ-el Pápa és Ajka kistérségre az egészség és a környezet összefüggéseinek kiderítésére.
89.	Egészséges ivóvizet kell biztosítani a megye azon területein, ahol a jelenleg szolgáltatott ivóvíz nem felel meg a vonatkozó jogszabály követelményeinek.	Önkormányzatok, ÁNTSZ	Megvalósítása folyamatban, a KEOP pályázat keretén belül.

Összegzés:

A 2006. évben kitűzött intézkedések közül 17 db (19%) megvalósult, 57 db (64%) megvalósulása folyamatban van, 13 db (15%) nem valósult meg, melyekből 3 intézkedés megvalósítása nem is tervezett a későbbiek során sem. A nyári hónapokra vonatkozó Balatoni forgalomcsökkentő intézkedések megvalósulásáról a Megyei Önkormányzat nem rendelkezik adattal, azonban A nehéz tehergépkocsik közlekedésének korlátozásáról szóló 190/2008. (VII. 29.) Korm. rendelet a nehézgépjárművek szabályozza a nehézgépjárművek forgalomcsökkentését, így az intézkedés megvalósulását teljesítettnek tekintjük. Az üdülővezetben a lakosság és az intézmények gáztüzelés alkalmazására vonatkozó ösztönzéséről a Megyei Önkormányzat szintén nem rendelkezik adatokkal. Kártevők inváziójának megelőzésére intézkedés meghozatalára a vizsgált időszakban nem volt szükség.

C) KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK, PROGRAMOK 2010-2015. KÖZÖTTI IDŐSZAKRA

C.I. A CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

A környezetvédelmi program stratégiai célkitűzéseinek megalapozásához a megye környezeti állapotának értékelése alapján szükséges meghatározni a főbb fejlődési, fejlesztési irányokat. Ennek egy jól bevált módszere és a környezetvédelmi programokhoz sajátosan illesztett, az ún. SWOT analízis, amely a belső és külső tényezők alapján vizsgálja az adott állapotot és meghatározza a kitörési irányokat. A gazdasági életben már bevált módszerrel biztosítható, hogy a valós állapotból kiindulva kerüljenek a stratégiai célok kijelölésre.

Az egyes betűk jelentése:

S – **erősségek** (*strengths*)

W – **gyengeségek** (*weaknesses*)

O – **lehetőségek** (*opportunities*)

T – **fenyegetések** (*threats*)

(Az erősségek és a gyengeségek a belső állapotot jellemzik, míg a lehetőségek és a fenyegetések a külső körülményeket.) Az analízis részletes bemutatását az *C1. táblázat* tartalmazza.

C-1. táblázat: SWOT analízis

Erősségek (S)	Gyengeségek (W)
<ul style="list-style-type: none"> • előnyös földrajzi elhelyezkedés, fővároshoz való közelség • közlekedési szempontból előnyös fekvés, fontos európai tranzitút vonal melletti fekvés (M7), 8-as számú fő közlekedési út • a védett biológiai értékek száma nagy, jelentős biodiverzitással rendelkező terület • a táji és geomorfológiai adottságok kedvezőek • zöldterületek aránya kiemelkedően nagy a megyében, ezek gondozása folyamatos • erdőterületek nagysága jelentős • a megye környezetében különösen fajgazdag vizes élőhelyek találhatók (Balaton) • a lakosság tájékozott a környezet állapotáról, a fiatalok környezeti nevelése jó • a védett és műemlék jellegű épületek száma magas • az infrastrukturális ellátottság - víz, gáz, villamos energiaellátás - megfelelő 	<ul style="list-style-type: none"> • a belvárosokban gyakoriak a légszennyezettségi mutatók határérték túllépései • magas a településeken az átmenő forgalom, ebből következően nagy a légszennyezési és a zajterhelés • a megye vízellátását biztosító vízbázisok érzékeny vízbázisok • a felszíni vizek vízminőség javítása elhúzódik • a víz- és csatornahálózati vezetékrendszer sok esetben elavult • nem kielégítő a szelektív hulladékgyűjtés módja, aránya, a szelektivitás mértéke • az illegális hulladéklerakók nagysága és száma jelentős • egyes műemlék-jellegű épületek állapota leromlott • a kölszíni bányászat, felhagyott iparterületek miatt a tájkép sok esetben leromlott • a külterületi utak közül jónéhány nem rendelkezik szilárd burkolattal → porszennyezés • a mellékúthálózatok fejlesztése késik • a szennyvízcsatorna hálózat kiépítése nem teljes • a folyékony hulladék szervezett gyűjtése nem teljeskörű • az infiltráció egyes területeken magas különösen nagy esőzésekkor jelentős mennyiségű csapadékvíz kerül a szennyvízcsatornába

Lehetőségek (O)	Fenyegetések (T)
<ul style="list-style-type: none"> • szennyvízcsatornázás-fejlesztési beruházások, rekonstrukció (KEOP pályázat, Koháziós Alap társfinanszírozásával) • külső források (EU, hazai) bevonása a környezetvédelmi fejlesztésekbe • alternatív közlekedési módok fejlesztése (pl.: kistérségi kerékpárutak) • az ökoturizmus elterjesztése • a közelben fellelhető alternatív energiaforrások felhasználása • vízellátó rendszer hálózatának rekonstrukciója • településszerkezeti egyenlőtlenségek tudatos kiegyenlítése, ösztönzése, kistérségi települések kohéziója (úthálózat fejlesztés, közlekedésszervezés) 	<ul style="list-style-type: none"> • az átmenő forgalom hatásaként nagyfokú légszennyezés • környezeti káresemények kockázata elsősorban a vízbázis védelmének ellehetetlenülése következtében • az országos forgalom szervezés időbeni elhúzóódása miatt a közlekedés okozta zajterhelés növekedésével az emberek egészségi állapotában kedvezőtlen változások bekövetkezése prognosztizálható • külső pénzforrások bevonásának kilátástalansága miatt egyes műemlék-jellegű épületek állapotának további romlása várható • a csapadékvíz nem megfelelő elvezetése a talajba és közvetlenül vagy közvetve a vizekbe káros anyagok bemosódásához vezethet • ipari környezetszennyezés, havária • sérülékeny felszín alatti vízbázisok (fedetlen karszt) • karsztvízszint emelkedés (vizesedés, vízelvezetés nem megoldott)

C.I. 1. A MEGYE KÖRNYEZETI CÉLÁLLAPOTA

Annak érdekében, hogy a megye környezetvédelmi programját meg lehessen alapozni, szükséges egy olyan „Környezeti Jövőkép” meghatározni, amely a programozási időszakon túlnyúlóan is rögzíti a megye jövőre vonatkozó elképzeléseit.

Ez a jövőkép az alábbi alapelveken nyugszik:

- fenntarthatóság;
- megelőzés;
- elővigyázatosság;
- óvatosság;
- felelősség;
- partnerség;
- ökológiai szemlélet.

A környezet védelme és a természeti értékek megőrzése a megye sajátos helyzetéből adódóan az elmúlt időszakban nem kapott kiemelt hangsúlyt. Ennek oka elsősorban az volt, hogy a térségben lényeges környezeti terhelést okozó szennyező anyagok mennyisége nem váltott ki visszafordíthatatlan folyamatokat.

A kedvező adottságokból kiindulva a megye környezeti jövőképét elsősorban az infrastrukturális fejlesztések és az azt kiszolgáló környezeti fejlesztések, valamint a védett és nem védett természeti területek állapotának fenntartása, javítása határozza meg.

Ezeknek az elveknek megfelelően a megye Környezeti Jövőképének alapjai az alábbiak szerint rögzíthetők:

A megye a környezeti állapot fenntartásával és javításával megőrzi természeti, ökológiai értékeit a jelen és a jövő nemzedékek számára, a természeti erőforrásokat takarékosan, célszerűen használja fel, hosszútávon biztosítja az emberek életminőségének javítását, a komfortérzet fokozását, és a biológiai sokféleség megőrzését. Környezeti értékeinek számbavételével, azok folyamatos megóvásával, a védett és védelemre méltó természeti értékek megóvására, fejlesztésére törekszik. Kiemelten foglalkozik az épített környezet, táji értékek megőrzésével, mindent elkövet annak érdekében, hogy a megye környezeti állapotot befolyásoló tényezők kedvezőtlen hatását minimalizálja. Erősíti a környezeti tudatot a megye lakosságában, tudatosítja értékeit a megyébe látogatókkal.

A megye környezeti jövőképeinek főbb ismérvei az alábbiak lehetnek:

- rendezett települések,
- esztétikus közterületek,
- gondozott táj,
- a természeti értékek megőrzését és védelmét, továbbá fejlesztését szem előtt tartó területfejlesztés,
- helyi értékek feltárása, megbecsülése,
- vonzó lehetőségek a turizmus kialakítására,
- egészséges életmód, hosszú élet,
- környezeti tudatosság általánossá válása.

A megye környezeti állapota alapján rögzíthető, hogy döntően két fő irányt lehet meghatározni a környezetvédelmi program célkitűzései között.

Az egyik irány a meglévő környezeti állapot fenntartása, biztosítása annak érdekében, hogy a környezeti állapot minősége a megye településfejlesztési elképzeléseit ne akadályozza, hanem segítse.

A másik fő iránynak tekinthető a lokális környezeti problémák megoldása, mérséklése.

C.I.2. A CÉLOK IDŐTÁV SZERINTI MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE

A megye települési környezetvédelmi programjának céljait döntően a következő főbb szempontok határozzák meg:

- a környezeti állapot értékeléséből következő célok,
- a jogszabályi előírásokból következő célok,
- az EU tagságból fakadó célok.

Fő cél a megye környezeti állapotának ismeretében a levegőminőség, a vízminőség, az infrastrukturális fejlesztések, a természeti és épített környezeti értékek valamint az emberi egészség megóvása érdekében a megye környezetvédelmének további javítása.

Az állapotértékelés segítségével megállapíthatók azok a célok, amelyeket a megye területén meg kell valósítani annak érdekében, hogy a környezet állapota a kívánt elvárásoknak megfeleljen. Ezeknek a céloknak a teljesítése nem elsősorban a Megyei Önkormányzat feladata, hanem részben a megyében működő települési önkormányzatokra, részben a megyében tevékenykedő gazdálkodó szervezetekre és a lakosságra is hárul. Ennek ellenére azért szükséges a célok egységes megfogalmazása, hogy az Önkormányzat koordináló szerepe erősödhesen.

A megye környezetvédelmi feladatait elsődlegesen a környezetvédelemmel összefüggő törvények szabályozzák. A legfontosabb jogszabályok a következők:

<p>1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól 1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről 2000. évi LXIII. törvény a hulladékgazdálkodásról 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról</p>
--

A célok kitűzése során figyelemmel kell lenni az országos és régiós szintű koncepciók, programok teljesítésére, illetve a környezetvédelmi érdekek érvényesítésére.

Az EU jogszabályai a tagállamokat, a tagállamok természetes és jogi személyeit közvetlenül kötelezik, így Magyarország és Veszprém megye számára is kötelezővé váltak. Az EU joganyagából és környezetvédelmi politikájából adódó elvárások a célok megfogalmazásánál a lehetőségek figyelembe vételével beépítésre kerültek.

Az alábbiakban felsorolt környezetvédelmi célkitűzések időtávhoz való rendelése elsősorban azt a célt szolgálja, hogy áttekintést nyújtson arra vonatkozóan, hogy a célok időbelisége hogyan követheti egymást. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy az adott időtávhoz rendelt cél a következő időtávon már nem aktuális, sokkal inkább egy felkészülési idő lehetőségét hordozza magában. Ebből következik, hogy a rövidtávra kitűzött célokat természetesen hosszútávon is fenn kell tartani.

C. I.2.1. RÖVIDTÁVÚ CÉLOK (1-2 ÉV)

Természeti környezeti célok:

- T.1.1. Táji értékek megőrzése, fejlesztése
- T.1.2. Élőhely rekonstrukció
- T.1.3. Természet-megőrzési stratégia fejlesztése
- T.1.4. Zöldfelületek állapotfenntartása
- T.1.5. Kistérségi természeti kapcsolatok bővítése

Környezetvédelmi fejlesztési célok:

- K.1.1. Szennyvízcsatornázás folytatása, csatornarendszer felújítása, szennyvíztisztítás fejlesztése
- K.1.2. Csapadékvíz elvezető csatornarendszer fejlesztése és korszerűsítése
- K.1.3. Vízbázis védelem
- K.1.4. Korszerű hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése

- K.1.5. Útfejlesztés, útkorszerűsítés
- K.1.6. Közlekedési zajterhelés csökkentése
- K.1.7. Lokális levegőminőség javítása
- K.1.8. Talajvédelem
- K.1.9. Radiológiai felmérések
- K.1.10. Környezetbiztonság javítására tett fejlesztések

Épített környezet védelmi célok:

- E.1.1. Helyi értékek megőrzése

Környezetvédelmi szabályozási célok:

- Sz.1.1. Helyi környezeti állapot összehangolt, folyamatos szabályozása
- Sz.1.2. A környezetvédelmi szabályozások előírásainak kikényszerítése

Környezeti tudatformálási célok:

- TU.1.1. Környezeti és egészségügyi állapotra vonatkozó adatok megismerése és megismertetése
- TU.1.2. Helyi értékek megismertetése

C. I. 2.2. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK (3-4 ÉV)

Természeti környezeti célok:

- T.2.1. Vizes élőhelyek fenntartása
- T.2.2. Helyi védettségű természeti területek növelése

Környezetvédelmi fejlesztési célok:

- K.2.1. Ivóvíz hálózat korszerűsítése
- K.2.2. Lakossági hulladék veszélyes hulladék tartalmának csökkentése
- K.2.3. Lerakásra kerülő lakossági hulladék szervesanyag tartalmának csökkentése
- K.2.4. Folyékony hulladék mennyiségének csökkentése
- K.2.5. Belső gyűjtő utak tehermentesítése
- K.2.6. Megújuló energiaforrások használatának elterjesztése
- K.2.7. Környezetbiztonság javítására tett fejlesztések

Épített környezet védelmi célok:

- E.2.1. Műemléki értékek felújítása

C. I. 2.3. HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK (5-6 ÉV)

Természeti környezeti célok:

- T.3.1. Regionális természeti kapcsolatok bővítése
- T.3.2. Öko- és „szelíd” turizmus fejlesztése

Környezetvédelmi fejlesztési célok:

- K.3.1. Korszerű hulladékgazdálkodási rendszer teljes körűvé tétele

Környezetvédelmi szabályozási célok:

- Sz.3.1. A települések belterületét érintő közlekedés struktúrájának és szokásainak átalakítása

C. I. 3. A CÉLOK FELELŐSSÉGI KÖRÖK SZERINTI MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE

A települési környezetvédelmi program egyik fő célja, hogy a környezetvédelmi szempontokat érvényesítse a területfejlesztési és környezetvédelmi programok és projektek megvalósítása során. Ahhoz, hogy a célokat az adott felelősségi körökhöz lehessen rendelni, a fentiekben kitűzött célok esetében elsődlegesen arra volt szükség, hogy áttekintsük a Települési Önkormányzat közvetlen és közvetett feladatait. Ennek alapján a célokat két csoportra tagoltuk:

- az Önkormányzat *közvetlen* irányításával és megvalósításával végrehajtandó célok;
- az Önkormányzat *közvetett* irányításával és közreműködésével végrehajtandó célok.

A megfelelő településfejlesztés megteremti a feltételeit a környezetvédelmi, környezetegészségügyi programok végrehajtásának. A program végrehajtásához elengedhetetlen a szakmai és a tárgyi feltételek biztosítása, ezért a Megyei Önkormányzat környezetvédelmi tevékenysége csak akkor lehet eredményes és sikeres, ha a környezetvédelmi munkát megfelelő szakmai felkészültségű és hatáskörrel rendelkező csoport végzi.

C.I.3.1. MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT HATÁSKÖRÉBE TARTOZÓ CÉLOK

A Megyei Önkormányzat feladatát több törvény is rögzíti, melyek közül a környezet és természetvédelmi, valamint az épített környezet védelmére vonatkozó jogszabályi hivatkozásokat a feladat meghatározásokhoz köthetően az alábbiakban rögzítjük.

Jogszabályok előírásai

1.) 1995. évi LIII. Törvény a környezet védelmének általános szabályairól

46. § (2) A megyei önkormányzat az épített és természeti környezet védelmével kapcsolatos feladatainak ellátása érdekében

- a) a települési önkormányzatokkal és az illetékes megyei területfejlesztési tanáccsal egyeztetve megyei környezetvédelmi programot készít a 48/D. §-ban foglaltak szerint, amelyet a megyei közgyűlés hagy jóvá;
- b) előzetes véleményt nyilvánít a települési önkormányzati környezetvédelmi programokról, illetve kezdeményezheti azok megalkotását;
- c) állást foglal a települési önkormányzatok környezetvédelmet érintő rendeleteinek tervezetével kapcsolatban;
- d) elősegíti az 58. § (7) bekezdése szerinti egyezség létrehozását;
- e) javaslatot tehet települési önkormányzati környezetvédelmi társulások létrehozására.

2.) 1996. évi LIII. Törvény a természet védelméről

61. § (1) A megyei önkormányzat gondoskodik a megye területén található helyi jelentőségű védett természeti területek védelmével kapcsolatos tevékenységek összehangolásáról.
- (2) A megyei önkormányzat az (1) bekezdésben meghatározott feladatkörében:
- a) javaslatot tesz helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításra;
 - b) a települési önkormányzat felkérése alapján részt vesz a helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánítás előkészítésében;
 - c) elősegíti a települési önkormányzatok természetvédelmi tevékenységét.
- (3) A megyei önkormányzat a helyi jelentőségű védett természeti területek fenntartása érdekében a települési önkormányzatokkal megállapodást köthet, vagy társulást hozhat létre.

3.) 1997. évi LXXVIII. Törvény az épített környezet alakításáról és védelméről

6. § (5) A megyei önkormányzat és szervei építésügyi feladata különösen:
- a) a településrendezési tervek és a megyei területrendezési tervek összehangjának előmozdítása,
 - b) a megye arculatát befolyásoló, több települést érintő táji, természeti és épített környezet védelme és alakítása, a települési önkormányzatok erre irányuló tevékenységének segítése.

4.) 1996. évi XXI. Törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

23. § (3) A területrendezési terv tartalmazza továbbá:
- d) a környezet-, a táj- és természetvédelemmel kapcsolatos térségi feladatokat;
 - e) területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálatot;
- (6) A megyei területrendezési tervben a felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe övezetét, az ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezetét, az együtt tervezhető térségek övezetét, a világörökség és világörökség-várományos terület övezetét, a történeti települési terület övezetét, a földtani veszélyforrás területe övezetét, a vízerózióknak kitett terület övezetét, valamint a szélrózióknak kitett terület övezetét az érintett települések közigazgatási területének megjelölésével kell meghatározni. A megyei területrendezési tervekben alkalmazott, továbbá ott megállapított egyéb térségi övezeteket tényleges kiterjedésüknek megfelelően kell lehatárolni.

5.) 2000. évi XLIII. Törvény a hulladékgazdálkodásról

- 34 § (6) A megyei önkormányzat az országos és a területi tervvel összhangban, a területén lévő települési önkormányzatokkal egyeztetetten önálló megyei hulladékgazdálkodási tervet készíthet.

38. § (1) A megyei önkormányzat feladata a megye területén a hulladékok környezetkímélő kezelésének elősegítése.
- (2) A megyei önkormányzat a hulladékgazdálkodási feladatok ellátása érdekében különösen a következőkről intézkedik:
- a) a 34. §-ban foglaltaknak megfelelően a települési önkormányzatokkal együttműködve kidolgozza a megyei hulladékgazdálkodási tervet;
 - b) a települési önkormányzatokkal együttműködve meghatározza a hulladék kezelésére, ártalmatlanítására alkalmas területeket a megye területén;
 - c) összegyűjti a települési önkormányzatok helyi hulladékgazdálkodási terveit, és javaslatot tesz azok összehangolására, továbbá a területi elv érvényesítésére;
 - d) együttműködik a hulladékgazdálkodási feladatok megoldásában más megyei önkormányzatokkal;
 - e) elősegíti és támogatja a helyi önkormányzatok hulladékkezelését szolgáló közös telephelyek létesítését.

A Megyei Önkormányzat célja elsősorban a fenti jogszabályok előírásainak való megfelelés. Ezen jogszabályoknak való megfelelés jelenleg is folyamatos, azonban a későbbiek során is folytatni kell a jogszabályi előírások teljes körű kielégítését.

Tájékoztatásul közöljük a települési önkormányzatokra általánosan teljesítendő feladatok körét, melyek összeköthetők a megye elsősorban koordinációt ellátó feladataival.

C. I. 3.2. TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK HATÁSKÖRBE TARTOZÓ FŐ CÉLOK

A települési önkormányzati hatáskörbe tartozó célokat a következő táblázat tartalmazza.

C-2. táblázat: Települési önkormányzati célok

Cél megnevezése
Természet-megőrzési stratégia fejlesztése
Parkok, zöldfelületek állapotfenntartása
Kistérségi természeti kapcsolatok bővítése
Csapadékvíz elvezető csatornarendszer fejlesztése és korszerűsítése
Útfejlesztés, útkorszerűsítés (önkormányzati tulajdon)
Közlekedési zajterhelés csökkentése
Lokális levegőtisztaság javítása
Helyi környezeti állapot összehangolt, folyamatos szabályozása
Radiológiai felmérések
Településfejlesztési tervek környezetvédelmi megfeleltetése
A környezetvédelmi szabályozások előírásainak kikényszerítése
Környezeti és egészségügyi állapotra vonatkozó adatok megismerése és megismertetése
Helyi értékek megismertetése
Helyi védettségű természeti területek növelése
Belső gyűjtőút hálózat fejlesztése
Regionális természeti kapcsolatok bővítése
Öko- és „szelíd” turizmus fejlesztése
A település belterületét érintő átmenő forgalom csillapítása

C.I.3.3. ÖNKORMÁNYZATI KEZDEMÉNYEZÉSŰ, ILLETVE ÖNKORMÁNYZATI KÖZREMŰKÖDÉSEL MEGHATÁROZOTT CÉLOK

A települési és megyei önkormányzati kezdeményezésű, illetve az önkormányzatok közreműködésével meghatározott célokat a következő táblázat mutatja be.

C-3. táblázat: Önkormányzati kezdeményezésű célok

Cél sorszám	Cél megnevezése
T.1.1.	Táji értékek megőrzése, fejlesztése
T.1.2.	Élőhely rekonstrukció
T.1.3.	Természeti területek fejlesztése
K.1.1.	Szennyvízcsatornázás folytatása, csatornarendszer felújítása, szennyvíztisztító telep fejlesztése
K.1.2.	Csapadékvíz elvezető csatornarendszer fejlesztése és korszerűsítése
K.1.3.	Vízbázis védelem
K.1.4.	Ivóvíz hálózat állapotának felmérése
K.1.5.	Korszerű hulladékgyűjtési rendszer fejlesztése
K.1.9.	Talajvédelem
K.1.10.	Köztisztaság fejlesztése
E.1.1.	Műemléki értékek megőrzése
T.2.1.	Vizes élőhelyek fenntartása
T.2.3.	Hagyományos gazdálkodási módok felelevenítése
K.2.1.	Ivóvíz hálózat korszerűsítése
K.2.2.	Lakossági hulladék veszélyes hulladék tartalmának csökkentése
K.2.3.	Lerakásra kerülő lakossági hulladék szervesanyag tartalmának csökkentése
K.2.4.	Folyékony hulladék mennyiségének csökkentése
E.2.1.	Műemléki értékek felújítása
K.3.1.	Korszerű hulladékgyűjtési rendszer teljes körűvé tétele

A környezeti állapot szabályozása önkormányzati rendeletekkel, eszközökkel (ellenőrzés, bírság, kötelezés és végrehajtása) kiemelt cél, tekintettel arra, hogy ez járul hozzá a legtöbb célkitűzés eléréséhez. Ez mindenképpen az Önkormányzat aktív hozzáállását, közreműködését teszi lehetővé és alapozza meg a környezetvédelmi programban.

C.II. KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM

Az előző, a környezetvédelmi program céljait rögzítő fejezetben a célok többirányú csoportosításával kívántuk az egyes programlépések megalapozását előkészíteni. E fejezetben az egyes célokhoz, célcsoportokhoz kapcsolódó programok kerülnek összesítésre, melyeket az alábbiakban mutatunk be környezeti elemenként, a megye környezeti állapotának javításához kapcsolódóan, az önállóan kezelt hatótényezők mérsékléséhez, valamint a program megvalósításához szükséges háttértevékenységek szerinti bontásban.

Az alábbi táblázatban összefoglaljuk a megye területére javasolt feladatokat, melyekben nem csak a Megyei Önkormányzatnak, hanem a megye területén működő önkormányzatoknak, szolgáltatóknak, gazdálkodó szervezeteknek van a teljesítésre felelőssége. A Megyei Önkormányzat feladatát a programelemek részletes ismertetésénél emeljük ki.

C-4. táblázat: Célkitűzésekhez rendelt programok

Célok		Programok	
RÖVIDTÁVÚ CÉLOK			
<i>Természeti környezeti célok</i>			
T.1.1	Táji értékek megőrzése	HULL-4	Illegális lerakóhelyek megszüntetésére irányuló programok megszervezése
		INT-2	Környezetvédelmi alap pénzeszközeinek felhasználására javaslattevél
		KT-1	Kistérségi környezetvédelmi társulási programok megszervezése
		ÉLŐ-1	Természeti területek fejlesztése, értékmegőrzés
		TSZ-1	Területrendezési tervben foglaltak érvényesítése a települési környezetvédelmi és természetvédelmi feladatokkal kapcsolatosan
T.1.2.	Élőhely rekonstrukció	ÉLŐ-1	Természeti területek fejlesztése, értékmegőrzés
		ÉLŐ-2	Vizes élőhelyek fenntartása
T.1.3.	Természet megőrzési stratégia fejlesztése	ÉLŐ-1	Természeti területek fejlesztése, értékmegőrzés
		ZÖLD-2	Egyedi fák, fasorok védelme
		FÖLD-2	Környezetkímélő tápanyag utánpótlás (szerves anyag) bevezetése
		INT-1	Környezetvédelmi rendeletek felülvizsgálata
		INT-2	Környezetvédelmi alap pénzeszközeinek felhasználására javaslattevél
T.1.4.	Zöldfelületek állapotfenntartása	ZÖLD-1	Parkosítás, zöld felület növelés és karbantartás
		ZÖLD-2	Egyedi fák, fasorok védelme
		ZÖLD-3	Településszépítési programok lebonyolítása
		INT-2	Környezetvédelmi alap pénzeszközeinek felhasználására javaslattevél

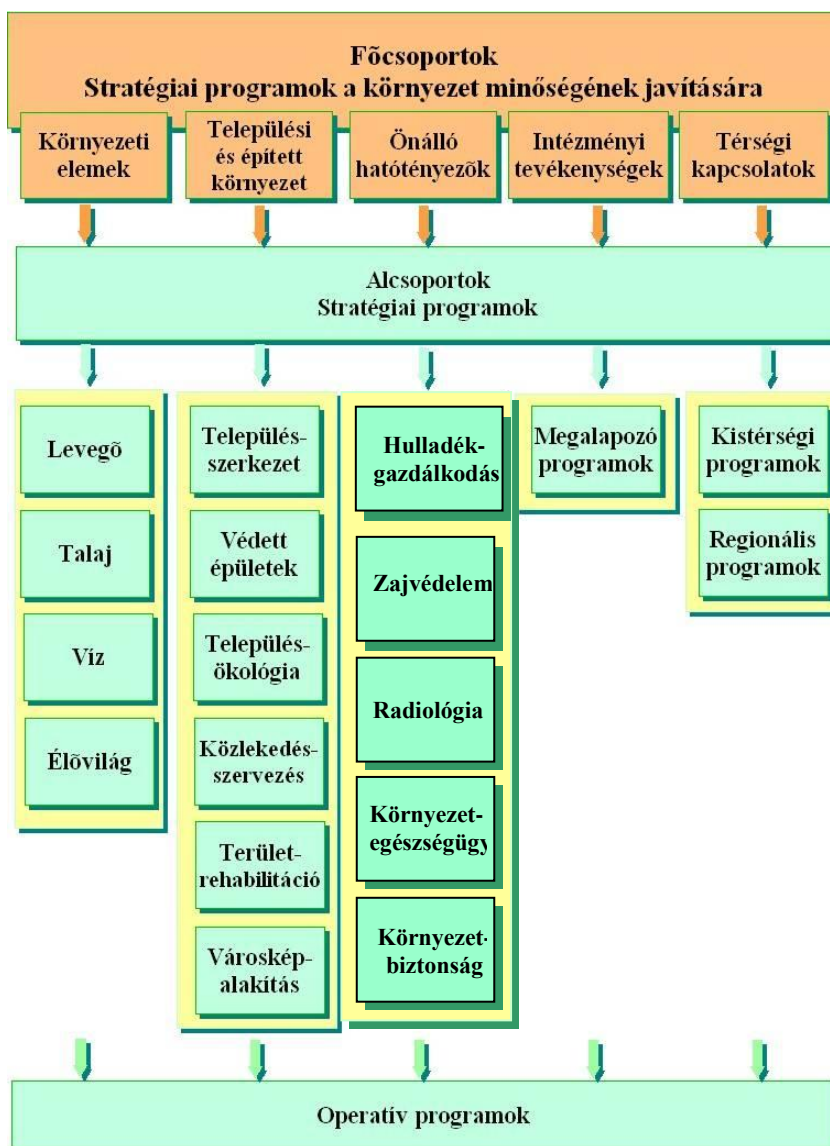
Célok		Programok	
T.1.5.	Kistérségi természeti kapcsolatok bővítése	KT-1	Kistérségi társulási programok
		ÉLŐ-3	Öko és „szelíd” turizmus szervezett feltételeinek kialakítása
		INT-2	Környezetvédelmi alap pénzeszközeinek felhasználására javaslatétel
		R-1	Regionális társulási programok
		R-2	Ökocentrum kialakítás
Környezetvédelmi fejlesztési célok			
K.1.1.	Szennyvíz csatornarendszer felújítása, szennyvíztisztítás fejlesztése	SZENNYVÍZ-1	Szennyvízesatornák állapotának felmérése és karbantartása
		SZENNYVÍZ-2	Szennyvízesatornázás folytatása, szennyvíztisztító telep fejlesztése
		SZENNYVÍZ-5	Szennyvíziszap kezelés fejlesztése
K.1.2.	Csapadékvíz elvezető csatornarendszer fejlesztése és korszerűsítése	SZENNYVÍZ-3	Csapadékesatornák építése, rekonstrukciója
K.1.3.	Vízbázis védelem	VÍZ-1	Vízellátás biztonságának növelése
		HULL-4	Illegális lerakóhelyek megszüntetése
		R-1	Regionális társulási programok
		VÍZ-2	Ivóvíz minőség javítása
		SZENNYVÍZ-5	Nitrát és foszfátherhelés csökkentése
K.1.4.	Korszerű hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése	HULL-1	Megyei hulladékgazdálkodási terv felülvizsgálata
		HULL-2	Hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése
		HULL-4	Illegális lerakóhelyek megszüntetése
		INT-1	Környezetvédelmi rendeletek felülvizsgálata
		INT-2	Környezetvédelmi alap pénzeszközeinek felhasználására javaslatétel
K.1.5.	Útfejlesztés, útkorszerűsítés	KÖZ-2	Úthálózat fejlesztése
		LEV-4	Belső gyűjtőút hálózat átalakítása
		INT-2	Környezetvédelmi alap pénzeszközeinek felhasználására javaslatétel
K.1.6.	Közlekedési zajterhelés csökkentése	KÖZ-1	Forgalomszervezés
K.1. 7..	Lokális levegőminőség javítása	ZAJ-1	Közlekedési zaj csökkentése
		LEV-1	Utak pormentesítése
		LEV-2	Allergén gyomnövények gyérítése
		LEV-3	Belső gyűjtőút hálózat átalakítása
		LEV-4	Diffúz légszennyezés csökkentése
		LEV-5	Immissziómérő állomások áttelepítése
		KÖZ-1	Forgalomszervezés
		INT-1	Környezetvédelmi rendeletek felülvizsgálata
INT-2	Környezetvédelmi alap pénzeszközeinek felhasználására javaslatétel		

Célok		Programok	
K.1.8.	Talajvédelem	FÖLD-1	Hagyományos gazdálkodási módok elterjesztése
		FÖLD-2	Környezetkímélő tápanyag utánpótlás (szerves anyag) bevezetése
		INT-1	Környezetvédelmi rendeletek felülvizsgálata
		INT-3	A program végrehajtásáért felelős személy kiválasztása
K.1.9.	Radiológiai felmérések	RAD-1	Közetek radioaktivitásának felmérése
		RAD-2	Forrásvizek radioaktivitásának felmérése
		RAD-3	Ipari melléktermékek építkezésen történő felhalmozódásának hatásainak vizsgálata
		RAD-4	Tervezett építési területek radiológiai felmérése
		RAD-5	Vezetékes ivóvizek radontartalmára vonatkozó megkezdett felmérések befejezése
K.1.10.	Környezetbiztonság javítására tett fejlesztések	REHAB-1	Felhagyott iparterületek, bányák rendezése
		REHAB-2	Felhagyott üzemi területek környezetvédelmi felülvizsgálata
		HULL-4	Illegális lerakóhelyek megszüntetése
Épített környezetvédelmi célok			
E.1.1.	Helyi értékek megőrzése	VÉ-1	Építészeti emlékek felújítása
		INT-2	Környezetvédelmi Alap pénzeszközeinek biztosítása
Környezetvédelmi szabályozási célok			
SZ.1.1.	Helyi környezet állapot összehangolt, szabályozása folyamatos	INT-1	Környezetvédelmi rendeletek felülvizsgálata
		INT-2	Környezetvédelmi alap pénzeszközeinek felhasználására javaslattevés
		REHAB-1	Felhagyott iparterületek, bányák rendezése
		REHAB-2	Felhagyott üzemi területek környezetvédelmi felülvizsgálata
		INT-4	Környezettudatos nevelési módszerek elterjesztése
SZ.1.2.	A környezetvédelmi szabályozások előírásainak kikényszerítése	INT-3	A program végrehajtásáért felelős személy kiválasztása
		SZENNYVÍZ-2	Szennyvízcsatornára való rákötés erősítése, szennyvíztisztító telep fejlesztése
Környezeti tudatformálási célok			
TU.1.1.	Környezeti és egészségügyi állapotra vonatkozó adatok megismerése és megismertetése	INT-4	Környezettudatos nevelési módszerek elterjesztése
		HULL-4	Illegális lerakóhelyek megszüntetése
		INT-2	Környezetvédelmi Alap pénzeszközeinek biztosítása

Célok		Programok	
TU.1.2.	Helyi értékek megismertetése	INT-4	Környezettudatos nevelési módszerek elterjesztése
		INT-2	Környezetvédelmi alap pénzeszközeinek felhasználására javaslatétel
KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK			
Természeti környezeti célok			
T.2.1.	Vizes élőhelyek javítása	ÉLŐ-2	Vizes élőhelyek fenntartása
T.2.2.	Helyi védettségű természeti területek növelése	ZÖLD-2	Egyedi fák, fasorok védelme
		ÉLŐ-1	Természeti területek fejlesztése, értékmegőrzés
Környezetvédelmi fejlesztési célok			
K.2.1.	Ivóvíz hálózat korszerűsítése	VÍZ-3	Vízgyűjtő gazdálkodási tervben foglalt intézkedések végrehajtása
		VÍZ-4	Kisüzemi ivó-és tűzvíz igény távlati kielégítése
		VÍZ-5	Regionális vízhálózat fejlesztése
K.2.2.	Lakossági hulladék veszélyes hulladék tartalmának csökkentése	HULL-2	Hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése
		HULL-3	Korszerű hulladékgyűjtés teljes körűvé tétele
K.2.3.	Lerakásra kerülő lakossági hulladék szervesanyag tartalmának csökkentése	HULL-2	Hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése
K.2.4.	Folyékony hulladék mennyiségének csökkentése	HULL-4	Közműhálózatra rákötött lakások, ingatlanok számának felülvizsgálata
		HULL-5	Folyékony hulladék nyilvántartó rendszer kidolgozása
		HULL-6	Közszolgáltatás szervezése a csatornával nem rendelkező települések esetében
K.2.5.	Belső gyűjtőutak tehermentesítése	KÖZ-1	Forgalomszervezés
		KÖZ-2	Úthálózat fejlesztése
		LEV-4	Belső gyűjtőút hálózat átalakítása
K.2.6.	Megújuló energiaforrások használatának elterjesztése	LEV-6	Megújuló energia használati lehetőségeinek feltérképezése
K.2.7.	Környezetbiztonság javítására tett fejlesztések	REHAB-1	Felhagyott iparterületek, bányák rendezése
		REHAB-2	Felhagyott üzemi területek környezetvédelmi felülvizsgálata
		HULL-4	Illegális lerakóhelyek megszüntetése
Épített környezet-védelmi célok			
E.2.1.	Műemlékek megőrzése, felújítása	VÉ-1	Építészeti emlékek megőrzése, felújítása
		INT-2	Környezetvédelmi alap pénzeszközeinek felhasználására javaslatétel
HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK			
Természeti környezeti célok			
T.3.1.	Regionális természeti kapcsolatok bővítése	R-1	Regionális társulási programok
T.3.2.	Öko és „szelíd” turizmus fejlesztése	R-2	Ökocentrum kialakítás
		R-2	Ökocentrum kialakítás
Környezetvédelmi fejlesztési célok			
K.3.1.	Korszerű hulladékgazdálkodási	HULL-1	Megyei hulladékgazdálkodási terv

Célok		Programok	
	rendszer teljes körűvé tétele		felülvizsgálata
		HULL-2	Hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése
		HULL-4	Illegális lerakóhelyek megszüntetése
Környezetvédelmi szabályozási célok			
SZ.3.1.	A város belterületét érintő közlekedés struktúrájának és szokásainak átalakítása	KÖZ-1	Forgalomszervezés
		KÖZ-2	Úthálózat fejlesztése
		INT-2	Környezetvédelmi alap pénzeszközeinek felhasználására javaslattevél
		LEV-4	Belső gyűjtőút hálózat átalakítása

Az operatív programok áttekintését és a célrendszer kapcsolatát az alábbi ábrában szemléltetjük.

C-1. ábra: Az operatív programok és a célrendszer kapcsolatai

A továbbiakban részletezzük az egyes területeken végrehajtandó intézkedéseket.

C.II.1. LEVEGŐ

Fontos rögzíteni, hogy a légszennyezettség mértéke koncentrált jellegű, fő okozója a közlekedés. A forgalom okozta légszennyezés mértékének csökkentése érdekében elengedhetetlen a szükséges intézkedések meghatározása.

A levegővédelmi intézkedési programok a következő tervezési szempontok köré csoportosulnak.

- A közlekedési eredetű kibocsátás:
 - Utak szilárd burkolattal való ellátása, úttisztítás a porszennyezés csökkentése érdekében.
 - Településeken belüli forgalomirányítási,- szervezési intézkedések.
 - A logisztikai szolgáltató központok hálózata és a korszerű kombinált fuvarozási terminálok fejlesztése, amelyek lehetővé teszik a környezetkímélő áruszállítások részarányának növelését.
 - A közlekedési pályák és szolgáltatások hatékonyabb kihasználását biztosító intelligens közlekedési rendszerek alkalmazása.

- Ipari kibocsátók:
 Hatáskörrel a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség rendelkezik, ezért a folyamatos kapcsolattartás kiemelten fontos. A megyében több jelentősebb légszennyező ipari vállalat van, így továbbra is kiemelkedően fontos feladatnak tartjuk:
 - a kibocsátások, különösen a jelentősebb kibocsátók emisszióinak folyamatos nyomonkövetését;
 - szükség esetén egyedi kibocsátási határértékek, kötelezések kiadását;
 - az új beruházások, létesítmények engedélyezése során az elérhető legjobb technika figyelembe vételével, a lehető legkisebb légszennyező anyag kibocsátással járó technológia megkövetelését.

- Lakossági eredetű légszennyezés:
 - ismeretterjesztés, tudatformálás (tapasztalatok alapján még manapság is környezetkárosító hulladékokat égetnek el lakossági tüzelő berendezésekben)

A Környezetvédelmi Programban megfogalmazott, az elkövetkező években végrehajtandó feladatokat, intézkedéseket az alábbi táblázat foglalja össze:

C-5. táblázat: Levegő célcsoporthoz tartozó programok

LEV-1	Utak pormentesítése
LEV-2	Allergén gyomnövények gyérítése
LEV-3	Diffúz légszennyezés csökkentése
LEV-4	Belső gyűjtőút hálózat fejlesztése
LEV-5	Immissziómérő állomások áttelepítése
LEV-6	Megújuló energiaforrások használatának elterjesztése

LEV-1 Utak pormentesítése

A megye egyes településein a szálló por (PM10) koncentrációja az elmúlt években több alkalommal az egészségügyi határérték közelében volt. Ahhoz, hogy elkerülhető legyen a lakosság poremissziótól származó egészségterhelése, több intézkedés meghozatala szükséges. Elsősorban törekedni kell arra, hogy a megye utcái mind nagyobb mértékben kapjanak szilárd burkolatot. Emellett a márciustól októberig tartó időszakban szükségessé válhat az utcák rendszeres locsolása is, heti egy alkalommal. Az ehhez szükséges tárgyi feltételeket biztosítani kell. **A feladat végrehajtása nem tartozik a Megyei Önkormányzat hatáskörébe, de javaslatot tehet a települési önkormányzatok részére a települési környezetvédelmi programok/rendeletek véleményezésekor.**

LEV-2 Allergén gyomnövények gyérítése

Az allergén gyomnövények gyérítése az önkormányzatok feladata az önkormányzati tulajdonban lévő kül-, és belterületi ingatlanokon, beleértve a mezői utak melletti sávot is. Az előirányzott tevékenység évi háromszori kaszálás és gyomirtás. A magántulajdonban lévő területek tulajdonosai is kötelezettek az allergén növények gyérítésére, e kötelezettség elmulasztása esetén büntethetők. Ennek rendszeres ellenőrzése a települési önkormányzatok feladata.

A Közép-dunántúli Regionális Államigazgatási Hivatal beszámolót állított össze a parlagfűmentesítés terén 2009-ben végzett tevékenységéről. A beszámolóban részletezték az elmúltévben végzett propaganda tevékenységük eredményét. Konferenciák megszervezésén valamint lakossági akciókon keresztül felhívták a lakosság figyelmét a parlagfű mentesítés fontosságára. Feltérképezték a szennyezett területeket, és intézkedéseket kezdeményeztek a mentesítés megkezdésére. Az akcióprogramok folytatása továbbra is javasolt.

LEV-3 Diffúz légszennyezés csökkentése

A diffúz légszennyezés csökkentésére az alábbi intézkedések javasoltak:

- Az építési-bontási munkák, az építési telephelyek porszennyezését csökkenteni kell rendszeres takarítással, fedéssel (takarással) és szükség szerint locsolással.
- Intézkedni kell arra vonatkozóan, hogy az avar és kerti hulladékok égetésének tilalmát fenntartsák a megye területén belül. A szabálytalan égetéseket ellenőrizni és szankcionálni kell. Népszerűsíteni kell a biológiailag lebomló anyagok szelektív gyűjtését, továbbá komposztálással történő ártalmatlanítását.
- A porszennyezés elkerülése, csökkentése érdekében a szállító járműveket folyamatosan le kell takarni (ponyvázás), az ellenőrzéshez a rendőrség és a közlekedési felügyelet segítségét kell kérni.
- Az ipari és kereskedelmi létesítmények porszennyezését a telekhatárra telepített zöldnövényzettel kell mérsékelni.

A feladat végrehajtása nem tartozik a Megyei Önkormányzat hatáskörébe, de javaslatot tehet a települési önkormányzatok részére a települési környezetvédelmi programok/rendeletek véleményezésekor.

LEV-4 Belső gyűjtőút-hálózat tehermentesítése

A megye jelenlegi állapotának felmérésekor a légszennyezés forrásainak hatását vizsgálatuk. A megye több pontján forgalomszámlálási adatok segítségével meghatároztuk a megye különböző részeinek légszennyezettségi állapotát. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a belterületi utak forgalma jelentős levegőterhelést okoz, így elengedhetetlenül szükséges a belső úthálózatok tehermentesítése.

Veszprém Megye területén évek óta készülnek tervek, előkészületek a belterületek forgalomcsillapítására, élhetőbb, kellemesebb közterületek megvalósítására.

A belterületek útjainak tehermentesítésére tervezett programokat a Közlekedésszervezési programok ismertetése keretében részletezzük.

LEV-5 Immissziómérő állomások áttelepítése

A pontosabb ellenőrzés érdekében javasolt a folyamatos üzemű mérőállomások áttelepítése a jelenlegi helyükről a kritikusabb területre.

Várpalota esetében: a 8-as főút mellé

Veszprém esetében: a forgalmasabb csomópont közelében

Balatonalmádi, Balatonfüzfő esetében: településenként a főút mentén 5-6 pontban sűrítés javasolt

A feladat végrehajtása nem tartozik a Megyei Önkormányzat hatáskörébe, de javaslatot tehet a települési önkormányzatok részére a települési környezetvédelmi programok/rendeletek véleményezésekor.

LEV-6 Megújuló energia használati lehetőségeinek feltérképezése

A PESTTERV Kft által készített javaslattevő fázisban lévő Megyei Területrendezési terv alapján a következő intézkedéseket javasoljuk.

Szélerőmű és szélerőműpark telepítése az ökológiai hálózat övezeteiben, valamint a tájkép- és településkép-védelmi szempontból értékes területeken nem javasolt. A telephely kiválasztásnál figyelemmel kell lenni a természet-, táj-, tájkép- és településképvédelmi feltételekre. A beruházást előkészítő hatástanulmány keretében látványterv készítése szükséges.

Védett természeti területek és ökológiai hálózat területétől 1 km távolságra nem helyezhető el szélerőmű. A településszerkezeti tervekben kell kijelölni a szélkerekek elhelyezésére szánt - szélerőmű telepítésére megvizsgálható - területet, és szabályzatban kell megfogalmazni, hogy hol, hány méter magas, milyen színű szélkerék helyezhető el, illetve előírni az elvégzendő vizsgálatokat, hatástanulmányokat, valamint szabályozni, hogy hol nem lehet szélerőművet elhelyezni.

Szélerőmű telepítésekor a környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. Rendeletben foglaltak szerint kell eljárni.

Szélerőmű létesítésére új terület kijelölése csak abban az esetben javasolt, amennyiben a már engedélyezett területekre tervezett szélerőművek üzembe helyezése megtörtént.

C.II. 2. TALAJ

A talaj célprogram célkitűzéseit a Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program határozza meg. A végrehajtása nem tartozik önkormányzati hatáskörbe, ezért az alábbi táblázatban felsorolt programok tájékoztató jelleggel kerültek bemutatásra.

C-6. táblázat: Talaj célcsoporthoz tartozó program

FÖLD-1	Hagyományos gazdálkodási módok elterjesztése
FÖLD-2	Környezetkímélő tápanyag-utánpótlás (szerves anyag) bevezetése

A Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program elsődleges célkitűzése olyan mezőgazdasági gyakorlat kialakítása, amely a természeti erőforrások fenntartható használatán, a természeti értékek, valamint a biodiverzitás megőrzésén, a táj értékeinek megővésén és egészséges termékek előállításán alapszik.

A Program az alábbi specifikus célkitűzéseket fogalmazza meg:

- a környezetkímélő mezőgazdasági termelési módszerek széleskörű elterjesztése, ezáltal a környezetvédelmi célkitűzések megvalósulása, a természet értékeinek, a táj, a termőföld és a vízkészletek állapotának megőrzése és javítása,
- hozzájárulás egy fenntartható mezőgazdasági földhasználat, ésszerű területhasználati rendszer, illetve a térség agro-ökológiai adottságainak megfelelő, kiegyensúlyozott és stabil földhasználati, termelési struktúrájának kialakításához,
- piacképes, magas minőségű és értékű termékek termelésének nagymértékű növelése és ezáltal a mezőgazdasági exportlehetőségek javítása,
- a vidéki foglalkoztatási és jövedelemszerzési lehetőségek jelentős bővülése, vidéki életminőség javulásához való hozzájárulás, alternatív jövedelemszerzési lehetőségek kialakulása,
- turisztikai potenciál fejlesztése, kihasználása, a táj képének megőrzése, elsősorban a vidék, az ökoturizmus, falusi turizmus feltételeinek javulása révén,
- hozzájárulás egyéb vidéki intézkedések sikeréhez, a vidéki népesség, a gazdálkodók termelési-környezeti ismereteinek fejlődéséhez, szemléletváltás elősegítéséhez.

Egyre inkább elterjednek a környezetkímélő termelési módszerek (pl. a környezetkímélő tápanyag utánpótlás). E tendencia erősödését a települési önkormányzatoknak sajátos eszközeivel ösztönözni kell, pl házi komposztálás elősegítésével.

Az önkormányzati tulajdonban lévő mezei utak és csapadékvíz elvezető árkok állapotának felmérését el kell végezni és ki kell dolgozni karbantartásuk rendszerét a földtulajdonosok és a földhasználók bevonásával. Évente 6-7 km útszakaszon kell a programozott karbantartást elvégezni. Talajvédelmi szempontból szükséges a hegy- és dombvidéki mezőgazdasági művelésű területeken a meglévő csapadékvíz-elvezető rendszer állapotfelmérésének, karbantartásának és esetleges bővítésének megtervezése és elvégzése. Élni kell a meghirdetett pályázati lehetőségekkel. A parlagon, illetve művelés nélkül hagyott területek felszámolása alapvető érdek, amibe be kell vonni a területileg illetékes és hatáskörrel rendelkező hatóságokat is. **A programelem megvalósítása a települési önkormányzatok feladatát képezi, a Megyei Önkormányzat kezdeményező szerepet tölt be. A települési környezetvédelmi programok véleményezése során javaslatot tehet a program bevonására a települési célok, programok közé.**

C.II.3. Víz

C-7. táblázat: Víz célcsoporthoz tartozó programok

VÍZ-1	Vízellátás biztonságának növelése (vízhálózat rekonstrukció, vízbázis védelem)
VÍZ-2	Ivóvíz minőség javítása
VÍZ-3	Vízgyűjtő gazdálkodási tervben foglalt intézkedések végrehajtása
VÍZ-4	Kiszűzemi ivó-és tűzvíz igény távlati kielégítése
VÍZ-5	Regionális vízhálózat fejlesztése
VÍZ-6	Vízvezetés, belvízkezelés
VÍZ-7	Forráskataszterezés

C-8. táblázat: Szennyvíz célcsoporthoz tartozó programok

SZENNYVÍZ-1	Szennyvízcsatornák állapotának felmérése és karbantartása
SZENNYVÍZ-2	Szennyvízcsatornázás folytatása, szennyvíztisztító telep fejlesztése
SZENNYVÍZ-3	Közcatornák építése, rekonstrukciója
SZENNYVÍZ-4	Kisebb települések szennyvízkezelésének fejlesztése
SZENNYVÍZ-5	Nitrát és foszfátherhelés csökkentése
SZENNYVÍZ-6	Települési szennyvízkezelési program kidolgozása

VÍZ-1 :

A vízbázisok védelme nemcsak azért fontos, mert a lakosság, illetve a rohamosan bővülő ipari és szolgáltatási szektor vízellátását biztosítják, hanem mert a térség vízbázisai jellegüknél, volumenüknél fogva stratégiai fontosságú vízkészletet is képviselnek egyben.

Veszprém megyében több karsztvízbázis hosszabb távon is alkalmas a szükséges mennyiségű és megfelelő minőségű ivóvíz biztosítására.

A megye területén a vezetékes ivóvíz ellátás 98 %-os.

A vízellátás vonatkozásában a fejlesztési feladatokban ma már nem a bekötöttség növelése, a "mennyiségi ellátás" megoldása a legfontosabb. A "minőség" biztosítása kerül előtérbe a vízellátás fejlesztési feladatok körében. A „minőségi” igény pedig elsődlegesen a vízminőségre vonatkozik, amely az általánosan terjedő elszennyeződés következtében egyre nehezebben biztosítható. Az egészséges víz, mint a természet legfontosabb kincse kiemelt védelmet igényel. A jövő feladata, rövid és hosszabb távú időciklusban egyaránt a vízbázisok fokozott védelmének biztosítása.

A hidrogeológiai védelem érdekében teendő intézkedéseket részletesen szabályozza a 123/1997 (VII.18.) számú Kormányrendelet, amely a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vizilétesítmények védelméről intézkedik.

Fontos feladat a **karsztvíz készlet felszíni eredetű szennyeződések elleni védelme**, amelynek keretében *folytatni kell és be kell fejezni a külső védőövezetek és a hidrogeológiai védőövezetek pontosítását, továbbá meg kell határozni, illetve felül kell vizsgálni az ezeken folytatott tevékenységekre vonatkozó korlátozásokat, és azoknak érvényt kell szerezni.* Az adott területeken az építési és használatba vételi engedélyek kiadásakor a vízbázisvédelemre vonatkozó előírásokat különös tekintettel kell figyelembe venni.

Ennek megfelelően a védőövezetének kialakítása során, kártalanítási, és kisajátítási folyamatok kapcsolódhatnak.

Fontos feladat a megelőzés mellett a már szennyeződött karsztvízbázisok (elnitrátosodott, klórozott szénhidrogénekkal szennyezett) szennyező anyag csökkentése, mentesítése. Az elnitrátosodott vízbázisok kezelésére cselekvési programot kellene kialakítani, mely figyelembe veszi az egyes vízbázisok sajátosságait.

A kijelölt védőövezetekkel kapcsolatos hatósági feladatok ellátása, illetve a korlátozások ellenőrzése a KÖFE, illetve a területileg illetékes önkormányzatok feladata.

A szennyeződött vízbázisok nitrát koncentrációjának csökkentésére szükséges lenne - a Vízügyi Igazgatóságok, a területileg illetékes önkormányzatok, az ivóvízszolgáltatók, és a KÖFE közös feladata - program kidolgozása a vízgyűjtő gazdálkodási terv figyelembevételével.

A klórozott szénhidrogénnel szennyezett vízbázis mentesítése pedig a területtulajdonos feladata a Vízügyi Igazgatóság, és Környezetvédelmi Felügyelőség előírásainak megfelelően.

A vízbázis szennyezések nem csak egy településhez köthetőek, ezért véleményünk szerint a szennyezések (nitrát) csökkentésére való megoldások kidolgozását a Megyei Önkormányzatnak kezdeményezni kell megyeinél magasabb fórumokon.

VÍZ-2 :

A megye azon területein, ahol az ivóvíz minősége kifogásolható, folytatni kell az ivóvízminőség javító programot.

A megye több településén ahol probléma volt az ivóvíz minőségével a KEOP 1.3.0 pályázat keretén belül próbálja megoldani az ivóvíz minőségi problémát.

Az ivóvízminőségi problémák megoldása a települési önkormányzatok, illetve a vízszolgáltatók feladata.

VÍZ-3 :

A Víz Keretirányelv alapján elkészített vízgazdálkodási tervek bemutatják a vizek (feszíni, felszín alatti) állapotát. A kitűzött cél, vagyis a vízfolyások, állóvizek, felszín alatti vizek jó ökológiai, vízminőségi és mennyiségi állapotának elérése összetett és hosszú folyamat. **E célok eléréséhez szükséges intézkedéseket a vízgyűjtő-gazdálkodási terv foglalja össze.**

A vízgyűjtő-gazdálkodási terv tartalmazza az összes szükséges információt, amely a víztestekről rendelkezésre áll, az állapotértékelések eredményét, azt, hogy milyen problémák jelentkeznek a tervezési területen és ennek milyen okai azonosíthatók, továbbá, hogy milyen környezeti célokat tűzhetünk ki, és ezek eléréséhez milyen műszaki és szabályozási intézkedésekre, illetve pénzügyi támogatásokra, ösztönzőkre van szükség.

Fontos feladat a Balaton vízminőségének javítása, az üdülési feltételek maradéktalan biztosítása. Ennek alapján a tó vízminőségének megóvása és javítása érdekében sürgősen teendő feladatokat a következőkben mutatjuk be.

Természetesen azt számításba kell venni, hogy a következőkben felsorolt tevékenységek hatása csak hosszabb időintervallum eltelte után érvényesül. Külön kihangsúlyozandó azonban, hogy a tó vízének minőségi állapota – a belső terhelés, vagyis az üledékben korábbi években felhalmozódott, adott körülmények között mobilizálódó, és az élőlények számára biológiailag hozzáférhető foszfor következtében – továbbra is a hidrometeorológiai körülmények függvénye.

- Meg kell szüntetni a tó vizébe előforduló illegális közvetlen szennyvíz bevezetéseket, sőt a bevezetések lehetőségét is meg kell akadályozni.
- Folytatni kell a tó közvetlen parti sávjában a települések csatornázottságát, ezzel megakadályozni a talajvíz fokozódó elszennyeződését, illetve a szennyező anyagoknak – még ha kismértékű is – az ilyen módon a tómederbe való jutását.
- Meg kell valósítani, elsősorban a tó közvetlen parti sávjában, másodsorban az egész vízgyűjtő területén a keletkező és a tóba, vagy mellékvízfolyásaiba vezetett minden szennyvíz mennyiség, kellő hatásfokú biológiai tisztítás utáni foszfor mentesítését (követelmény a tó, valamint a mellékvízfolyások vizébe vezetés esetén a 0.5 mg/l-es összes-foszfor határérték bevezetése). Új telep létesítésekor már ennek megfelelően kell az építési és az üzemelési engedélyt kiadni.
- Meg kell szüntetni a tó közvetlen vízgyűjtő területén a szippantott szennyvizek legális és illegális ürítőhelyeit.
- Meg kell oldani a szennyvíztisztító telepeken keletkező szennyvíziszapok megfelelő kezelését és ártalommentes elhelyezését. Támogatni kell a szennyvíziszap kezelését követően, a tó közvetlen vízgyűjtőjén kívüli telepeken annak komposztálását és ezt követően a mezőgazdasági területen való elhelyezését.
- A Balaton vonzáskörzetében a csatornázatlan településeken a zárt szennyvízgyűjtők megvalósítása és a szippantott szennyvizek előkezelőn való tisztítása, annak folyamatos ellenőrzése, illetve a szakszerű közműpótlók kialakítása, üzemeltetése és ellenőrzése révén meg kell akadályozni az illegális és az ellenőrizetlen szennyvízelhelyezéseket.
- **Biztosítani kell a megmaradt partszakaszok védelmét.**
- Gondoskodni kell a nádas szűrőmezők megőrzéséről és azok megfelelő karbantartásáról.
- **A Balaton-part engedély nélküli betöltéseinek a teljes mértékű visszaszorítása.**

A megye területén lévő vízfolyások vízmennyisége igen csekély. Ennek megfelelően a legkisebb szennyezőhatások is nagymértékben megváltoztathatják vizük minőségét. Természetesen a befogadók kis vízmennyisége miatt tekintetbe kell venni, hogy még a kellő hatásfokkal tisztított szennyvizek szennyezőanyag tartalma is kedvezőtlenül befolyásolhatja a vízfolyások minőségének állapotát.

A vízvédelmi tevékenységek hatására elsősorban a vízfolyások szervesanyag, tápanyag tartalma, a mikrobiológiai szennyezettség mértéke, valamint a szerves mikroszennyezők mennyisége csökkenthető. A tevékenységek hatása a megvalósulást követően közvetlenül érzékelhető. A vízgyűjtő területekre jellemző szervesanyagok és szervesanyag mikroszennyezők mennyisége – kivéve, ha azokat koncentrált ipari szennyvízbevezetések hatása okozza – kevésbé változtatható. Javasolt a természetes és az antropogén szennyezések vizsgálata

A vízfolyások minőségének javítását elősegítő javaslatok:

- A vízgyűjtő területeken lévő vízfolyások tekintetében meg kell határozni a mértékadó vízhasználatokat, amelyek egyúttal kijelölik az ehhez szükséges vízminőségi állapotot.
- A szennyvíztisztító telepeken növelni kell a tisztítás hatásfokát, mivel a csatornázottság mértékének növelése révén nagyobb szennyvíz mennyiséget kell tisztítani és biztosítani, hogy ne növekedjen a telep által kibocsátott szennyezőanyag terhelés nagysága. Tekintettel kell lenni arra azonban, hogy a nagyobb szennyvíz mennyiség még kellő mértékű hatásfok esetén is növelheti a befogadók szennyezőanyag terhelését, ezért ennek vizsgálata szükséges. Lehetőség szerint

szorgalmazni kell a településeken a szennyvízcsatorna hálózatok kiépítését, és a szennyvíz szippantást fel kell számolni.

- A nagyobb települések ritkábban lakott peremrészein, valamint a kisebb települések esetében, ha a helyi vízbázisok biztonságát nem veszélyezteti és a talajmechanikai adottságok jók, az egyedi szennyvízelhelyező (közműpótló) berendezések alkalmasosságát is meg kell vizsgálni.
- A vízgyűjtők mezőgazdaságilag művelt területein szorgalmazni kell a környezetkímélő technológiák alkalmazását.
- Az ipari szennyvizet kibocsátó üzemeknél a szennyvizek kellő hatásfokú tisztításának kitűzése mellett, meg kell vizsgálni a környezetkímélő technológiák bevezetésének lehetőségeit (anyag visszanyerés, víz visszaforgatás, átmeneti szennyvíz tározás, stb.).
- Folytatni kell a vízgyűjtő területeken a kijelölt szelvényekben a víz minőségének ellenőrzését.
- A vízfolyások belterületi szakaszának rendezése.
- Az illegális szennyvízbevezetés megszüntetése.

Fontos, hogy a közcsatornahálózat, illetve a szennyvíztisztítás fejlesztése révén a felszín alatti vízkészlet szennyezőanyag terhelése csökken, ugyanakkor – még kellő hatásfokú tisztítás esetén is – a felszíni vízkészlet szennyezőanyag terhelése nő. Azaz számos kisvízfolyásnál, amelyeket eddig potenciális szennyezőanyag terhelés nem ért, a csatornahálózat kiépülését követően átmeneti vízminőség romlással kell számolni.

A VGT-ben megfogalmazott intézkedések megoldása a Vízügyi Igazgatóságok, Vízitársulatok, helyi és megyei önkormányzatok, illetve az illetékes Környezetvédelmi Felügyelőségek feladata.

VÍZ-4 :

A közüzemi ivó- és tüzvíz ellátási igény távlati kielégítése érdekében a meglévő bázisok, az elosztóhálózatok és hálózati létesítmények, műtárgyak folyamatos karbantartása, elavult, elhasználódott vezetékek, berendezések rekonstrukciója szükséges.

A programelem megvalósítása a települési önkormányzatok tulajdonában lévő ivóvízszolgáltatók feladatát képezi.

VÍZ-5 :

Az ún. egy kutas települések, forráson alapuló vízbázisú települések, a szigetszerűen egyedi helyi ellátással rendelkező települések vízellátásának biztonsága érdekében a műszaki tartalék helyi vízmű kutak létesítését tervezési szinten elő kell készíteni, ha ez nem lehetséges, akkor a regionális hálózati rendszerhez való csatlakozási lehetőségét legalább tervezési szinten elő kell készíteni.

Regionális hálózati rendszerhez kell csatlakoztatni azokat a településeket, amelyeken a meglévő helyi vízbázis más helyi új vízbázissal nem váltható ki, a vízellátás szomszédos településről vízátvetéssel nem megoldható és vízkezelési technológia létesítésével sem tudják az előírásoknak megfelelő vízminőséget biztosítani. **A programelem megvalósítása a települési önkormányzatok feladatát képezi, a Megyei Önkormányzat kezdeményező szerepet tölt be. A települési környezetvédelmi programok véleményezése során javaslatot tehet a program bevonására a települési célok, programok közé.**

VÍZ-6 :

Az elmúlt évben jelentős mennyiségű csapadék hullott a térségre, amely számos csapadékvíz elvezetési problémát hozott a felszínre. Az özvízszerűen lezúduló csapadék, és a medrűkből kilépett patakok lakóházakat veszélyeztetett, belvizeket okozott.

A csapadékvíz mennyiségének növekedése az emelkedő karsztvízszinttel szintén vizenyősödést okoz.

A vízrendezési, vízvezetési problémák megoldására a meglévő csapadékvíz-elvezető rendszer állapotfelmérése, karbantartása és esetleges bővítése javasolható.

A vízfolyások rendszeres karbantartása és felújítása közép- és hosszú távon egyaránt fontos feladat. A helyreállítás során az eredeti állapotot közelítő megoldásokra kell törekedni, a vízgazdálkodási feladatok végzéséhez szükséges területek és hullámterek nem építhetők be.

A mederrendezés elsőrendű szempont, mert ezek a vizek a végbefogadói a beépített területekről érkező csapadékvíz-hálózat által szállított nagy mennyiségű, hirtelen lezúduló csapadékvíznek.

A helyi vízkárelhárítás érdekében a hegy- és dombvidéki településeken különösen fontos a kisvízfolyásokon a záportározó-építési lehetőségek kihasználása. A vizek megfogásával és késleltetésével mentesíthető a beépített terület a hirtelen lezúduló, sok uszadékot és hordalékot szállító vizektől.

A fent felsorolt intézkedések nem csak a vízvezetési, és vízrendezési problémákat oldhatja meg, hanem a talajerózió elleni védekezés hatékonyságát is növeli.

A vízvezetési problémák megoldása a KDT VIZIG, a Vízitársulatoknak illetve az Önkormányzatok feladata. Mivel a probléma megyei szinten is jelentkezik, így a Megyei Önkormányzatnak kezdeményezheti a felmerült problémák megoldását.

VÍZ-7 :

Az előzetes felmérésekkel ellentétben (melyek 2010-et jelölik meg) a kiapadt források „újraéledése” hamarabb megtörtént.

A források fakadása sok gondot okozhat azok környezetében. A források környezetében számíthatunk vizenyősödésekre - megjelennek a vízkedvelő növények például nád, sás, stb. -, roskadásra, felfagyásra - a lépcsők elválhatnak az épületektől, mikrorepedések alakulnak ki az épületek falán -, lejtősuvadásra, stb..

Ezen okokból fontos a **források kataszterezése, környezetük rehabilitálása**. A források állapotfelmérése alapján a „különösen veszélyesnek” ítélt területeket azonosítani kell a Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat (FTV) és a Magyar Állami Földtani Intézet (MÁFI) által 1965-1975 között készített építésföldtani térképekkel. Az együttes értékelés alapján kell felkészülni a várható hatások kivédésére.

A forráskataszterezést a továbbiakban is folytatni szükséges. A mérési adatok feldolgozása után ki kell alakítani egy programot, melyek a gondot okozó vizenyősödési, vízvezetési problémákra megoldást ajánl.

A források kataszterezése az illetékes Nemzeti Park Igazgatóság feladata. A forrás fakadásokból adódó problémák megoldására programot kellene létrehozni.

SZENNYVÍZ-1:

Veszprém megye csatornázottsága 80%-os. Az eddigi időszakig megtörtént csatornázási munkálatokból kimaradt települések, utcák, utcaszakaszok csatornázási ütemtervének elkészítése után törekedni kell a lehető legtöbb lakásnak a **rendszerbe való bekötésére**.

Ahol egyesített csatornahálózat épült, szétválasztását meg kell oldani. A szétválasztás azért is fontos, hogy a szennyvíztelepek műtárgyainak méretezésénél ne legyen szükség a csapadékvíz által okozott időnkénti csúcsterhelések figyelembevételére.

A 30-40 éve épült csatornarendszerek állapota a rendszeres karbantartás ellenére is folyamatosan romlik. Ezen szakaszok rekonstrukciója rendszeres kiemelt figyelemmel történő karbantartása szükséges.

A települési önkormányzatoknak támogatási rendszert kellene kidolgozniuk, hogy a kiépült szennyvízelvezető hálózatra a lakosság rákössön, illetve az újonnan épülő ingatlanok esetében előírás legyen a csatornahálózatra történő rákötés.

Az 1995. évi LIII. törvény 46§ (2) c) bekezdése alapján a program a Megyei Önkormányzat feladatát is képezi.

SZENNYVÍZ-2:

A felszín alatti vizek védelme - és ezzel együtt a jó minőségű ivóvíz biztosítása - szempontjából fontos feladatok adódnak a **szennyvíz elvezető csatornahálózatok további bővítése, rekonstrukciója** és az egyesített rendszerek szétválasztása vonatkozásában.

Veszprém megye alatt húzódó összefüggő karsztvíz rendszer miatt a települések érdekeltek a karsztvíznek a települések területén kívülről eredő szennyeződésekkel szembeni védelmében is. Ennek érdekében a környékbeli településekkel kialakított hatékony együttműködés fenntartása szükséges a talajvíz védelme érdekében. Megfelelő fórumokon szót kell mindenütt emelni a város ivóvizét szolgáltató karsztvíz rendszert bárhol érő negatív hatások (szennyezés, szintcsökkentés) érdekében.

A szennyvízelvezető rendszerek bővítése érdekében 2002-ben létrehozták a Nemzeti Települési Szennyvíz-elvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programot. A program során már eddig is több Veszprém megyei településen kiépítésre került a szennyvízcsatorna hálózat. A program során folyamatosan megépülésre, bővítésre kerülnek a 25/2002. Korm. rend.-ben szabályozott határidőig a településeken a hálózatok.

- Szennyvíz elvezetés és biológiai tisztítás megvalósítása 2015. december 31-ig a 10.000-15.000 lakosegyenérték terheléssel jellemezhető szennyvíz kibocsátású szennyvíz-elvezetési agglomerációk területén.
- Szennyvíz elvezetés és biológiai tisztítás megvalósítása 2015. december 31-ig a 2000-10.000 lakosegyenérték terheléssel jellemezhető szennyvíz kibocsátású szennyvíz-elvezetési agglomerációk területén.

A szennyvíz csatornázások KEOP pályázatokon keresztül valósulnak meg.

A programelem megvalósítása a települési önkormányzatok, és ezáltal a szennyvízcsatorna hálózat üzemeltetők feladatát képezi.

SZENNYVÍZ-3:

A még közcsatorna hálózattal nem rendelkező valamennyi település közcsatornázásának és szennyvizeinek kezelési megoldására legalább a vízjogi létesítési engedély beszerzése szükséges (még, ha a gazdasági realitás alapján a megvalósításra csak nagyobb távlatban kerülhet is sor), a gazdasági támogatás elnyeréséhez szükséges pályázati feltételek teljesíthetősége érdekében.

A programelem megvalósítása a települési önkormányzatok, és ezáltal a szennyvízcsatorna hálózat üzemeltetők feladatát képezi.

SZENNYVÍZ-4:

A kisebb, főként az 500 fő alatti településeknél (ahol a szennyvíz közcsatornás összegyűjtése és tisztító telepen történő kezelésének megoldása csak nagyobb távlatban várható) a 174/2003. (X.28.) Korm. rendelet szerinti egyedi szennyvízkezelés alkalmazását, ha azt az illetékes ÁNTSZ, az illetékes „Zöldhatóság” - Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi felügyelőség (KÖTEVIFE) is engedélyezi, támogatni kell.

SZENNYVÍZ-5:

A tápanyagokra érzékeny vizek (tavak, tározók, időszaki vízfolyások, kisvízhozamú befogadók) **nitrát és foszforterhelését csökkenteni** kell; ezeken a területeken harmadik fokozatú szennyvíztisztítás is szükséges.

A Nemzeti Szennyvíztisztítási Program keretén belül az elmúlt években már elkezdődött a 15000-nél, és a 2000-nél nagyobb lakos egyenértékű települések szennyvízelvezetésének és tisztításának megvalósítása. Ezáltal a program segítségével a kiemelten védendő területeken lévő települések szennyvízelvezetésének fejlesztésével a csatornázottság növelése és az így keletkezett szennyvizek mennyiségének a tisztítása, illetve a kommunális szennyvíz szippantásos eltávolításának csökkentése és felszámolása a feladat. **A programelem megvalósítása a települési önkormányzatok feladatát képezi, a Megyei Önkormányzat kezdeményező szerepet tölt be. A települési környezetvédelmi programok véleményezése során javaslatot tehet a program bevonására a települési célok, programok közé.**

SZENNYVÍZ-6:

A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV.29.) Korm. rendelet, melynek 20.§ (1) bekezdése értelmében az önkormányzatoknak a települési környezetvédelmi program részeként ki kell dolgoznia a települési szennyvízkezelési programot. **A programelem megvalósítása a települési önkormányzatok feladatát képezi, a Megyei Önkormányzat a települési környezetvédelmi programok véleményezése során javasolja a program bevonását a települési célok, programok közé.**

C.II.4. ÉLŐVILÁG

C-9. táblázat: Élővilág célcsoporthoz tartozó programok

ÉLŐ-1	Természeti területek fejlesztése, értékmegőrzés
ÉLŐ-2	Vizes élőhelyek fenntartása
ÉLŐ-3	Öko és „szelíd” turizmus szervezett feltételeinek kialakítása

ÉLŐ-1 Természeti területek fejlesztése, értékmegőrzés

A Megyén belül a Nemzeti Ökológiai Hálózat részeként ökológiai folyosó halad keresztül. A megye területét érintő, a helyi természeti védelem alatt álló területeken kívül országosan védett természetvédelmi területek is találhatóak. Ezen területek állapotfenntartása ill. fejlesztése elsődleges feladat. Az élővilághoz kapcsolódó programok mindegyike azt a célt szolgálja, hogy a biodiverzitás fenntartásával, növelésével megmaradjon a természetes állapot.

A feladat végrehajtásának fokát a védett természeti területek nagyságával, illetve az adott terület biodiverzitásának változásával lehet mérni.

Veszprém megye területén elvégzendő feladatok:

1. Az országos jelentőségű természet-megőrzési területek területein és helyi védett természeti értékek esetében kiemelt jelentőségű a folyamatos értékmegőrzés, a zavartalanság biztosítása, a rongálókkal szemben szabálysértési eljárás megindítása.
2. A térség természeti értékeit, védett fajait bemutató bemutatóhelyek, tanösvények létesítése a védett területeken, vagy közelükben.
3. Az erdők védelmi és közjóléti funkciójának erősítése. a környezeti elemek javítását célzó erdőtelepítés.

Az élővilág-védelmi intézkedések végrehajtásában javasoltjuk továbbra is az aktív konzultációt a Balaton-Felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságával, mind a védett értékek kezelési terveinek kialakításában, mind a bemutatóhelyek kijelölésében, a tematikák összeállításában és a terepi ellenőrzések esetében.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 36. §. (3) szerint valamennyi védett természeti területre – az ott tevékenységet folytatókra kötelező erejű – kezelési tervet kell készíteni. A kezelési tervdokumentáció az alábbi három részből áll:

1. a természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció, amely a tervezési területet a tervekészítés időpontjában, illetve azt megelőzően jellemző környezeti adottságokat, biológiai, gazdasági és kulturális jellemzőket leíró rész;
2. a részletes kezelési terv, amely a tervezési területre vonatkozó ideális természetvédelmi célkitűzéseket, ezek megvalósításának lehetőségeit, ez utóbbi alapján a gyakorlati természetvédelmi célkitűzéseket, természetvédelmi stratégiákat, természetvédelmi kezelési előírásokat és feladatokat részletesen ismertető rész;
3. a természetvédelmi kezelési terv, amely a tervezési területre vonatkozó természetvédelmi kezelési előírásokat, a természetvédelmi érdekből elrendelt korlátozásokat és tilalmakat összesíti.

Az említett feladatok egy része kevésbé költségigényes, vannak azonban igen költségigényes feladatok is, ezek ütemezésére intézkedési terv elkészítése szükséges annak érdekében, hogy koncepcionálisabb módon, határidőkhöz kötve lehessen megvalósítani a kívánt célokat.

A cél megvalósítása már folyamatban van, további cél a még hiányzó kezelési tervek elkészítése.

A természetvédelmi területek ügyében 2009-ben megkezdett tervezési munkák befejezését előtérbe kell helyezni. Ezen Természetvédelmi területek:

- Devecseri Széki-erdő TT
- Farkasgyepűi kísérleti-erdő TT
- Hódoséri ciklámenes TT
- Kúpi sáfrányos tervezett TT
- Öcsi Nagy-tó TT (ex lege láp)
- Somló TK
- Szentgáli tiszafás TT
- Tapolcafői-láprétek TT

- Úrkúti őskarszt TT

A Natura 2000 (vagy részben az) területek állapotának helyreállítása ügyében a nyertes „Láprétek, gyeppek és fáslegelők természetvédelmi értékeinek védelme és vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén” című KEOP pályázat keretében tervez az Igazgatóság további élőhely-rehabilitációs tevékenységet. Jelenleg a pályázat tervezési szakaszban van, a közeli jövőben várható a 2. fordulóra való benyújtása.

A feladat nagy részének végrehajtása nem tartozik a Megyei Önkormányzat hatáskörébe, de javaslatot tehet a települési önkormányzatok részére a települési környezetvédelmi programok/rendeletek véleményezésekor. A körzeti erdőtervezésben a települési önkormányzatok részvétele szükséges, hiszen az önkormányzatoknak többek között lehetősége van p1. településvédelmi erdők kijelölésére is.

Fontos szempont, hogy a beavatkozások, tevékenységek esetében, mint pl. kerülő utak kialakítása, beépítésre szánt területté nyilvánítás esetén minden esetben vizsgálni kell, hogy a Natura 2000 területek kijelölése vagy a Natura 2000 jelölő fajok védelmi céljaira lesz-e jelentős hatással, milyen módon és mértékben, függetlenül attól, hogy Natura 2000 területen van-e a beruházás vagy területhasználat, funkcióváltás.

ÉLŐ-2 Vizes élőhelyek fenntartása

Veszprém megye területén található legjelentősebb vízi élőhely a Balaton. Az elmúlt évtizedek intenzív tájhasznosítási, tájgazdálkodási formáinak következtében, valamint az idegenforgalom nagy mértékű fejlesztésének köszönhetően számos táji-, természeti érték semmisült meg, illetve károsodott. Kiemelten fontosnak tartjuk a Balaton élővilágának jelenlegi szintjének fenntartását, az élővilág fokozott védelmét.

ÉLŐ-3 Öko- és szelíd turizmus szervezett feltételeinek kialakítása

A szelíd turizmus környezetkímélő, amelyben az emberek, állatok és növények békésen megférnek egymás mellett, olyan vendégforgalom, amely nem veszélyezteti a meglátogatott területek kulturális és ökológiai sajátosságait. Az ökoturizmus feltételeinek kialakítása a következő feladatokat foglalja magába:

1. Olyan idegenforgalmi politika megfogalmazása, amely figyelembe veszi a táj, az állandó lakosok és turisták igényeit, a táj védelmének elsőbbségét szem előtt tartva.
2. Tájvédelmi feladatok megoldása, környezet- és természetvédelmi felügyelet, különösen az erdők és a vizes élőhelyek környezetében.
3. Környezetbarát építkezés elősegítése, tájidegen építmények megvalósításának megakadályozása.
4. Nem motorizált turizmus támogatása (sétáló övezetek, parkok, kerékpárutak fejlesztése, tanösvények kialakítása).

A feladat végrehajtása nem tartozik a Megyei Önkormányzat hatáskörébe, de javaslatot tehet a települési önkormányzatok részére a települési környezetvédelmi programok/rendeletek véleményezésekor.

C.II.5. TELEPÜLÉSSZERKEZET, TÁJKÉP ALAKÍTÁSA

C-10. táblázat: Településszerkezet célcsoporthoz tartozó programok

TSZ-1	Területrendezési tervben foglaltak érvényesítése a települési környezetvédelmi és természetvédelmi feladatokkal kapcsolatosan
--------------	--

A települések szerkezetének kialakításánál, fejlesztésénél minden esetben figyelembe kell venni a megyei területrendezési tervben foglalt előírásokat. Kiemelt feladat az építési engedélyezési eljárásoknál a megyei területrendezési tervben foglalt előírások valamint a települések szerkezeti tervén alapuló helyi építési szabályzat betartatása.

A megyei önkormányzat feladata a települési környezetvédelmi programok vizsgálata abból a szempontból, hogy a megyei területrendezési tervben foglaltak a területi tervben megjelennek-e.

Veszprém megye hatályos területrendezési tervét 1998 és 2004 között készítette el a VÁTI Kht tervezőgárdája az akkor érvényes tartalmi követelmények figyelembevételével. A terv az 5/2005. (V.27.) számú megyei önkormányzati rendelettel, illetve az 54/2005. (V.19.) MÖK határozattal került elfogadásra. a jóváhagyott Veszprém megyei terv 23 §. (2) pontja szerint a területrendezési tervet 5 éven belül felül kell vizsgálni. Ez a határidő 2010-ben lejár. Ezen kívül az Országgyűlés 2008-ban módosította az Országos Területrendezési Tervről szóló törvényt, jelentős mértékben alakítva az ország térszerkezetére és területhasználati rendszerére vonatkozó korábbi terveket, szabályokat. A hatályos törvények szerint a megyei területrendezési terveket 2010. december 31-ig hozzá kell igazítani az OTrT-hez, biztosítva annak térségi, majd települési szintű érvényesítését. A megye területrendezési terve módosítására - közbeszerzési eljárás eredményeként – a **PESTTERV Kft kapott megbízást.** A területrendezési terv módosítása javaslattevő fázisban van. A tervezés során figyelembe vették a környezeti tényezőket. A módosítás tartalmazza a teljes környezeti értékelés fejezetrészt, melynek összeállítását a hatályos jogszabályoknak megfelelően készítette el a tervező cég, figyelembe véve a jelenleg érvényben lévő országos és régiós programokat.

A javaslattevő fázisban lévő Megyei Területrendezési tervvel összhangban elő kell segíteni az érintett települések településrendezési eszközei készítése során a Somló-hegy egyedülálló tájképi adottságainak, szőlő és borkultúrához kapcsolódó tradícióinak megőrzését. A meglévő települések megújulását és intenzitásnövekedését szükséges támogatni a fejlesztési területek öltetszerű burjánzásával szemben. Ösztönözni kell a városi és vidéki rekreáció fejlesztését, az ehhez szükséges területhasználati egységek kijelölését az együttműködő településeken, különös tekintettel a turisztikai prioritású Zirc környéki és Csabrendek környéki térségben. A komplex tájgazdálkodás elveinek érvényesítése során szükséges az erdő- és mezőgazdálkodás táji arculatot megőrző módjainak preferálása.

Javasoljuk, hogy a megyében tervezett fejlesztések során továbbra is kiemelt figyelmet fordítsanak a területrendezési tervben foglalt szabályozásokra.

C.II.6. VÉDETT ÉPÜLETEK, ÉPÍTMÉNYEK ÁLLAGÁNAK MEGŐRZÉSE, JAVÍTÁSA

C-11. táblázat: Védett épületek, építmények célcsoporthoz tartozó programok

VÉ-1	Építészeti emlékek felújítása
-------------	-------------------------------

Az építészeti örökség helyi védelmét minden településnek önkormányzati rendeletben kell biztosítani, a vonatkozó jogszabály adta lehetőséggel élve. A területi helyi védelmet - a településrendezési tervek értékvédelmi vizsgálatára alapozottan - ki kell terjeszteni:

- a településszerkezetre (utcahálózat, telekszerkezet, beépítési mód, az építési vonal, településszerkezeti szempontból jelentős zöldterület).
a településképre (külső településképe, belső településképe, utcaképe),
- a település táji környezetére (a település megjelenése a tájban, hagyományos művelési módok, a növényzet és a természetes környezet),
- a településkarakter védelmére (a településszerkezet, a településképe elemei, formái, anyagai, színvilága együttesen).

A népi építészet értékeinek megmentése kiemelt helyi feladat.

A műemlékek jogszabályban meghatározott vagy egyedileg kijelölt műemléki környezetét a földhivatali nyilvántartásba be kell jegyezni, és a pontosított műemlékjegyzéket hozzáférhetővé kell tenni.

A megye műemlékeinek, műemlék jellegű épületeinek és építményeinek, továbbá a helyi szempontból védelemre méltó, értékes épületek rekonstrukciója vizuális környezetesztétikai szempontból is fontos. Bár a tevékenység részben környezetvédelmi célokat is szolgál, azonban külön programként elkülönítve is lebonyolítható.

A feladat végrehajtása nem tartozik a Megyei Önkormányzat hatáskörébe, de javaslatot tehet a települési önkormányzatok részére a települési környezetvédelmi programok véleményezésekor.

C.II.7. ZÖLDTERÜLETEK, TELEPÜLÉSÖKOLÓGIAI ADOTTSÁGOK JAVÍTÁSA

C-12. táblázat: Zöldterületek, településökológia célcsoporthoz tartozó programok

ZÖLD-1	Parkosítás, zöld felület növelés és karbantartás
ZÖLD-2	Egyedi fák, fasorok védelme
ZÖLD-3	Településszépítési programok lebonyolítása

ZÖLD-1 Parkosítás, zöldfelület növelés és karbantartás

Veszprém megye településeire általánosságban jellemző a nagy zöldfelületek aránya.

Törekedni kell:

1. A zöldfelületek karbantartására (pl. rendszeres kaszálás vagy fák veszélyessé vált ágainak eltávolításával).
2. Ügyelni kell arra is, hogy a települési közterület felújítási programokban helyet kapjanak parkosítási célok is, növelve ezáltal a zöldfelületet az adott településen.
3. Tovább kell növelni a megyében a virágos felületek nagyságát
4. A játszóterek Uniós normának megfelelően történő felújítását el kell végezni

A javaslattevő fázisban lévő Megyei Területrendezési tervvel összhangban elsősorban a városi települési térségekben javasolt a zöldterületek és zöldfelületek kiterjedésének növelése, az alulhasznosított területek biológiai aktivitásának növelése. Minden települési térségben

indokolt azonban olyan közterület szabályozás érvényesítése, amely a közlekedés biztosításán és a közművek elvezetésének biztosításán túl lehetővé teszi legalább egyoldali fasor telepítését is.

A program megvalósítása a helyi önkormányzatok hatáskörébe tartozik, a Megyei Önkormányzat javaslatvételi lehetőséggel rendelkezik.

ZÖLD-2 Egyedi fák, fasorok védelme

Veszprém megyében az egyedi fák és fasorok felügyelete és védelme csupán részben megoldott. Szükségesnek tartjuk a fa-kataszterezési rendszer létrehozását. A program végrehajtásához a tárgyi és a személyi feltételeket biztosítani kell. Meg kell határozni a fák állapotát, ami azért fontos, hogy az esetleges betegségeket, illetve kívülről nem látható torzulásokat kimutathassák annak érdekében, hogy a fák gondozása mielőbb elkezdődhessen. A fentiek mellett szükséges volna a településeken a fák, illetve facsoportosulások értékének megállapítása. Ezekon kívül a fasorokból a megbetegedett, illetve életveszélyessé vált fák kivétele kizárólag pótlással együtt végezhető el, így elérhető, hogy fenntarthatóan, hosszú távon egészséges fák, fasorok várják a Veszprém megyébe látogató turistákat.

A települési Önkormányzatoknak ütemtervet kell létrehozni a településenkénti fasorok állapotának felmérésére, pályázati lehetőségek felkutatásával kell biztosítani a tárgyi feltételeket.

ZÖLD-3 Településszépészeti programok

Veszprém megye sokat áldoz a megye minél szebbé alakítása érdekében. Több, lakosság részére szervezett program segítségével kívánják bevonni a lakosságot otthonuk szebbé tételére.

Ezen programcsoport részeként a következő feladatokat kívánatos végrehajtani:

1. A „Tiszta, virágos Veszprém megyéért” programban való részvételt a továbbiakban is támogatni kell,
2. A lakosságot is hasznos lenne bevonni a települések zöldterületeinek gondozásába különböző akciók (pl.: közterületi szemétszedés, virágültetés) során.
3. A zöldfelületek összterületének településenkénti meghatározása indokolt.
4. A településszépítési programok keretében az esetlegesen előforduló falfirkák eltüntetésére, illetve a közterületek rongálásának megelőzésére van szükség.

A Megyei Önkormányzat önként vállalt feladata kampányprogramok megszervezése, szükség esetén Civil szervezetekkel való kapcsolatfelvétel a megye településein a településszépítési programok lebonyolítására.

C.II.8. KÖZLEKEDÉSSZERVEZÉS

C-13. táblázat: Közlekedésszervezés célcsoporthoz tartozó programok

KÖZ-1	Forgalomszervezés
KÖZ-2	Úthálózat fejlesztése

Veszprém városban a tehergépjármű forgalom nagy része a várost elkerülő úton zajlik. Több út felújításra, átépítésre került, forgalomcsillapító körforgalmakat létesítettek. Az útfelújítások, körforgalmi csomópontok kiépítése a rendelkezésre álló pénzforrások, pályázati források függvényében folyamatos, a 2006-ban kitűzött célok teljesítésének folytatása továbbra is kiemelt jelentőségű.

A 8. sz. út Várpalotát elkerülő szakasz tervezett, a Tüskevárt elkerülő szakasz a távlati fejlesztési tervekben szerepel.

A javaslattevő fázisban lévő Megyei Területrendezési Tervben foglaltaknak megfelelően a nagy forgalmú országos főutak tervezett nyomvonalain várható közúti forgalom zaj- és rezgésterhelése sem a védett és védendő épített-, sem a védett és védendő természeti környezetet nem zavarhatja. Új építések a hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelően történhet. A kialakult területhasználatból eredő környezeti konfliktusok - zaj- és rezgésterhelés, légszennyezés - megoldása ágazati-, megyei és települési szinten összehangolt és támogatott intézkedési tervek alapján lehetséges.

Veszprém Megye Területrendezési Terve alapján a közlekedési hálózatok fejlesztésére vonatkozó megyei feladatok, irányelvek:

1. A megye jelenlegi hátrányos helyzetét kiküszöbölendő törekedni kell a megyét érintő, tervezett országos gyorsforgalmi utak minél hamarabb történő megépítésére.
2. Az M8 mellett párhuzamosan tervezett 8-as főút előkészítése érdekében szakaszonként folytatni kell a megvalósulást segítő tanulmány és műszaki tervek, valamint a tervezett nyomvonalszakaszok engedélyezéséhez szükségessé váló környezetvédelmi hatástanulmányok készítését.
3. Szorgalmazni kell a községek jobb ellátását, a lakosság színvonalasabb kiszolgálását elősegítő, hiányzó településközi úthálózati elemek fokozatos kiépítését. A kiépítés módját (vonalvezetés, keresztmetszeti kialakítás és burkolatminőség) az útszakasz hálózatban betöltött szerepe és az út természeti környezetének figyelembevétele alapján minden esetben egyedileg kell meghatározni.
4. Települést elkerülő útszakaszok mentén a közlekedésből eredő zaj- és légszennyezés csökkentését szolgáló védőfásítás szükséges az út település felőli oldalán.
5. Védett természeti területen, erdőterületen és erdőszítésre javasolt területen, valamint kiváló adottságú mezőgazdasági területen haladó gyorsforgalmi- és főúti nyomvonalak mellett kiszolgáló létesítmények csak kivételesen indokolt esetben, a természetvédelmi hatóság hozzájárulásával helyezhetők el.
6. Kiemelt feladat a térségi kerékpárút hálózat helyi kezdeményezésekkel és útszakaszokkal összehangolt fejlesztése elsősorban a megyei területrendezési tervben megjelölt útvonalakon.

A program megvalósításához Veszprém Megye Önkormányzatának fel kell hívni a települési önkormányzatok figyelmét a pályázati lehetőségekre.

A Megyei Önkormányzat a célok megvalósítására javaslatot tehet a települési önkormányzatok részére a települési környezetvédelmi programok véleményezésekor.

C.II.9. FELHAGYOTT IPARI ÉS EGYÉB TERÜLETEK REHABILITÁCIÓJA

Az alábbiakban részletezett programokban az Önkormányzat tevékeny közreműködése szükséges.

C-14. táblázat: Felhagyott ipari és egyéb területek célcsoporthoz tartozó programok

REHAB-1	Felhagyott iparterületek, bányák rendezése
REHAB-2	Felhagyott üzemi területek környezetvédelmi felülvizsgálata

A megye területén található felhagyott iparterületek (külszíni bányák, bányaudvarok, meddőhányók, stb.) rehabilitálása kiemelten fontos feladat. Elsődleges feladat e területek felmérése abból a szempontból, hogy a termelés befejezése után történt, illetve történik-e környezetszennyezés (talaj, talajvíz szennyeződése). Ezen felmérések ill. kármentesítések már megkezdődtek, a program folytatása továbbra is kiemelt feladat. A környezeti vizsgálat, valamint a tulajdonviszonyok tisztázása után a felhagyott iparterületeket barnamezős beruházások keretén belül újra kell hasznosítani, ügyelve arra, hogy a tájképbe illeszkedő, lehetőleg azt kiegészítő ipar, illetve szolgáltatás találjon itt otthonra.

Ajkán a vörösiszap tároló, Inotán a pernyehányó rekultiválása folyamatban van. Peremartonban az egykori Peremarton Vegyipari Vállalat telephelyének a szennyezettsége rekultiválásra került, kármentesítés végrehajtása szükséges. A bezárt és felhagyott hulladéklerakókat a regionális hulladék gazdálkodási rendszerek kiépítését követően rekultiválni kell. Balatonfüzfőn a Nitrokémia Zrt. és Peremartonban a kármentesített területeken barna mezős beruházásokat terveznek.

A programot megvalósításában kezdeményező az Önkormányzat, azonban a felülvizsgálatra, kármentesítésre vonatkozó kötelezéseket a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség adja ki. A Megyei Önkormányzat javaslatot tehet a települési önkormányzatok részére a települési környezetvédelmi programok véleményezésekor.

C.II.10. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

B15. táblázat: Hulladékgazdálkodás célcsoporthoz tartozó programok

HULL-1	Megyei hulladékgazdálkodási terv felülvizsgálata
HULL-2	Hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése
HULL-4	Illegális hulladéklerakások felszámolása, rekultiválása
HULL-4	Közműhálózatra rákötött lakások, ingatlanok számának felülvizsgálata
HULL-5	Folyékony hulladék nyilvántartó rendszer kidolgozása
HULL-6	Közszolgáltatás szervezése a csatornával nem rendelkező települések esetében

HULL-1 Megyei hulladékgazdálkodási terv felülvizsgálata

A hulladékgazdálkodási törvény értelmében:

34 § (6) A megyei önkormányzat az országos és a területi tervvel összhangban, a területén lévő települési önkormányzatokkal egyeztetetten önálló megyei hulladékgazdálkodási tervet készíthet.

A törvényi előírások teljesítése érdekében Veszprém Megye hulladékgazdálkodási tervét a Megyei Önkormányzat 2004-ben elkészítette.

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény 37. § (1.) bekezdése alapján:
„A különböző szintű hulladékgazdálkodási terveket - kidolgozói - hat évre készítik el és 3 évente beszámolót állítanak össze az abban foglaltak végrehajtásáról.”

A hulladékgazdálkodási terv felülvizsgálatát, ill az Országos hulladékgazdálkodási tervvel való összehangolását a az Országos Hulladékgazdálkodási Terv kiadását követően el kell készíteni.

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény értelmében:

38. § (2)

c) összegyűjti a települési önkormányzatok helyi hulladékgazdálkodási terveit, és javaslatot tesz azok összehangolására, továbbá a területi elv érvényesítésére;

A Megyei Önkormányzat feladata a települési hulladékgazdálkodási tervek összegyűjtése, nyilvántartása.

HULL-2 Hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése

Veszprém megyében a települési kommunális hulladék elhelyezése megoldott, minden településen van rendszeres hulladékszállítás, az 5 regionális hulladékgazdálkodási rendszer teljes kiépítése megvalósult ill. folyamatban van. Az újonnan épülő előkezelővel (mechanikai-biológiai kezelés) rendelkező hulladéklerakók kapacitása még 20 évig elegendő a települések hulladékának lerakására. A rendszerek kiépítése folyamatos, megvalósulásukkal sor kerül a szelektív hulladékgyűjtő rendszer bővítésére is.

Cél a hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése a következő szempontok alapján:

1. Az ipari hulladékok területén a Hulladékgazdálkodási Terv keretén belül intézkedési terv kidolgozása szükséges az ipari veszélyes, és nem veszélyes hulladékok elhelyezésére, illetve kezelésére.
2. A tervezett hulladéklerakó helyeket a Megyei Területrendezési Tervben fel kell tüntetni. A jogszabályi előírások szerint kell a terület kijelöléseket elvégezni.
3. A hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztésével összhangban, inert hulladéklerakók építése indokolt (pl.: bányarekultivációk), a meglévő lerakók terheléseinek csökkentésére.
4. A már felhagyott ill. jelenleg is működő bányák inert hulladékkal történő feltöltésére csak szelektíven feldolgozott inert hulladék használható. Válogatás nélkül, feldolgozatlan formában inert hulladék elhelyezése, lerakása, rekultivációhoz történő felhasználása tilos.

HULL-3 Illegális hulladéklerakások felszámolása, rekultiválása

Mind az országban mindenhol, Veszprém megye területén is található illegális hulladéklerakások. Gondot okoz, hogy a meglévő hulladéklerakók számára ekkora mennyiségű „pluszhulladék” befogadása nehézségekbe ütközik. Ezen kívül az illegális lerakások egy része nehezen megközelíthető helyen található, mely nehezíti a felszámolásukat.

A Megyei Önkormányzatnak ösztönözni kell a települési Önkormányzatokat, hogy azok kiemelt feladatai közé tartozzon az ilyen jellegű lerakók megszüntetése.

A megszüntetést – amennyiben a lerakó a települési Önkormányzatok területén található – azonnal el lehet indítani, melynek felelőse az illetékes települési Önkormányzat. Amennyiben magánterületen fekszik, akkor törekedni kell arra, hogy a tulajdonos rendezze a helyzetet. A felszámolás során a munkába az INT-4 programhoz kapcsolódva a lakosságot is be kell vonni ismeretterjesztő akcióprogramok keretén belül. Ahhoz, hogy a már felszámolt hulladéklerakásokat ne töltsék fel ismételten, szigorítani kell a helyi szabályozásokon.

HULL-4 Közműhálózatra rákötött lakások, ingatlanok számának felülvizsgálata

Felül kell vizsgálni az ingatlanokat abból a szempontból, hogy melyik kötött rá a szennyvízcsatornára, melyiknél található folyékony hulladékgyűjtő. A közműhálózatra rákötött ingatlanokat az önkormányzatok és a közműszolgáltatók is tartásuk nyilván. **A feladat végrehajtása a települési önkormányzatok és közműszolgáltatók hatáskörébe tartozik. A megyei önkormányzat javaslatot tehet a települési önkormányzatok részére a települési környezetvédelmi programok véleményezésekor.**

Javasolt, hogy a közműszolgáltatók vizsgálják felül a szennyvízhálózatok műszaki állapotát, hogy a csatornáknál szivárgás ne legyen. Kerüljenek felmérésre a szennyvízcsatorna hálózatba történő lakossági csapadékvíz csatorna rákötések, melyek megszüntetése kiemelten fontos feladat. **A feladat végrehajtása a közműszolgáltatók hatáskörébe tartozik, a megyei önkormányzat javaslattevő feladatot lát el.**

Javasolt a települési önkormányzatok figyelmének felhívása a lakosság körében használt szennyvízgyűjtő aknák vízzáróságának felülvizsgálatára.

HULL-5 Folyékony hulladék nyilvántartó rendszer kidolgozása

A települési önkormányzatok vezessenek nyilvántartást a folyékony hulladékra vonatkozó adatokról. A nyilvántartás javasolt minimális adattartalma településenként a következő:

Folyékony hulladék gyűjtésére vonatkozó adatok:

- Keletkezett összes lakossági szennyvíz (folyékony hulladék)
- Keletkezett összes ipari és szolgáltatói szennyvíz
- Összesen keletkezett szennyvíz
- Csatornán elvezetett lakossági szennyvízmennyiség
- Csatornán elvezetett ipari és szolgáltatói szennyvízmennyiség
- Csatornán elvezetett összes szennyvízmennyiség
- Lakossági összes Zárt szennyvízgyűjtő adatai (befogadóképesség, évente elszállított folyékony hulladék mennyisége)
- Ipari és szolgáltatói összes Zárt szennyvízgyűjtő adatai (befogadóképesség, évente elszállított folyékony hulladék mennyisége)
- Egyéb folyékony gyűjtési módok

Közszolgáltatói adatok:

- Településenkénti közszolgáltatók megnevezése, elérhetősége
- Évenként elszállított folyékony hulladék mennyisége
- Folyékony hulladékot befogadó kezelőtelep megnevezése

Kezelőtelepekre vonatkozó adatok:

- Folyékony hulladékot befogadó, érvényes engedéllyel rendelkező kezelőtelepek megnevezése, befogadási kapacitásának feltüntetése
- Ellátott települések megnevezése
- Folyékony hulladék kezelésének módja

A feladat végrehajtása a települési önkormányzatok hatáskörébe tartozik, a megyei önkormányzat javaslatot tehet a települési önkormányzatok részére a települési környezetvédelmi programok véleményezésekor.

HULL-6 Közszolgáltatás szervezése a csatornával nem rendelkező települések esetében

Azon településeken, településrészekén, ahol még nem történt meg a szennyvízcsatorna hálózat/egyedi szennyvízkezelés kiépítése, a szennyvíztisztítás megvalósítása, szervezzék meg, alakítsák ki a folyékony hulladéokra vonatkozó közszolgáltatást. A Közműves szennyvízelvezető és tisztító művel gazdaságosan el nem látható településekre vonatkozó egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programjáról szóló 174/2003 (X.28.) Korm. Rendelet alapján vizsgálat alá vonható önkormányzatok vizsgálják felül és készítsenek tanulmányt arra vonatkozóan, hogy a szennyvízelhelyezés a településükön miként oldható meg a környezetvédelmi jogszabályoknak eleget téve. **A feladat végrehajtása a települési önkormányzatok hatáskörébe tartozik, a megyei önkormányzat javaslattevő feladatot lát el.**

C.II.11. ZAJVÉDELEM

C-15. táblázat: Zajvédelem célcsoporthoz tartozó program

ZAJ-1	Közlekedési zaj csökkentése
ZAJ-2	Szolgáltatási zaj csökkentése

ZAJ-1 Közlekedési zaj hatásainak csökkentése

Veszprém megye sajátosságait vizsgálva megállapítható, hogy a megye zajhelyzetét döntő módon a közúti közlekedés határozza meg, ezért kiemelt figyelmet fordítottunk ezen problémának.

Tervezett feladatok:

1. Forgalommentes övezetek, sétálóutcák kialakítása a településeken előtérbe helyezve a közlekedésszervezési intézkedéseket, megőrizve ezzel a település védett illetve nem védett értékeit.

2. A települések belterülete autóforgalmának folyamatos csökkentésével és forgalomszervezési intézkedésekkel biztosítható a közlekedési zajjal legjobban érintett utcák mentesítése.
3. A további, jelentős forgalmi zajjal terhelt területek esetében felül kell vizsgálni azok funkcióváltási lehetőségét annak érdekében, hogy a kevésbé érzékeny, szolgáltató létesítményekkel történő árnyékolással mérsékelni lehessen a zajterhelést.
4. Az önkormányzati tulajdonú épületek esetében a forgalmas útszakaszok mentén a környezeti zajterhelési határérték túllépés kompenzálására a meglévő, és megmaradó (lakó) épületek homlokzati szerkezeti elemeinek felújításával, a nyílászárók fokozott hanggátlásúvá történő átalakításával kell biztosítani a belső téri zajterhelési határértékek teljesülését.
5. Csendes övezeteket kell kialakítani a rendeltetése miatt a zaj ellen fokozott védelmet igénylő egészségügyi és oktatási, művelődési létesítmények környezetében. Ilyen kiemelt védelmet igénylő létesítmények lennének a Kórház, rendelőintézetek, iskolák, óvodák.
6. A vasúti zajhatás csökkentése érdekében hangátló falak létesítése lenne szükséges a vasútvonal mentén.

ZAJ-2 Szolgáltatási zaj csökkentése

Az ellátást biztosító szórakoztatóipari, kulturális illetve vendéglátó létesítmények és rendezvények működési jellegükből adódóan közvetlen környezetüket terhelik. A lakossági zavarást általában a hangosító berendezések okozzák, de zavaró lehet a hűtő és légkondicionáló berendezések kültéri egységeinek működése is. Az egyes településeken ezen létesítmények koncentráltan jelennek meg, növelve a település zajterhelését. Különös zajterhelést jelentenek a térségben megrendezésre kerülő fesztiválok. Mind Veszprém, mind Várpalota esetében éves szinten megrendezésre kerülnek a szabadtéri zenei rendezvények, melyek egyes esetekben lakossági panaszok kiinduló okai.

A településeken a szolgáltatási zaj szabályozását helyi szinten a települési önkormányzatoknak kell megoldani. A Megyei Önkormányzat javaslatot tehet a települési önkormányzatok részére a települési környezetvédelmi programok véleményezésekor.

C.II.12. RADIOLÓGIA

C-16. táblázat: Radiológia célcsoporthoz tartozó program

RAD-1	Kőzetek radioaktivitásának felmérése
RAD-2	Forrásvizek radioaktivitásának felmérése
RAD-3	Ipari melléktermékek építkezésein történő felhalmozódásának hatásainak vizsgálata
RAD-4	Tervezett építési területek radiológiai felmérése
RAD-5	Vezetékes ivóvizek radontartalmára vonatkozó megkezdett felmérések befejezése

A Megyei Környezetvédelmi Program BLAUTECH Kft által elvégzett felülvizsgálata során a radiológia területén kitűzött célok nagy részének megvalósulása nem történt meg, így a következő tervezési ciklusban javasolt az ezen területre tervezett intézkedések végrehajtása.

RAD-1 Kőzetek radioaktivitásának felmérése

Az uránkutatás során és később végzett vizsgálatok eredményei azt mutatják, hogy Veszprém megye területén több olyan település, térség található, amelynek körzetében ásványok urántartalma jelentősen meghaladja a világszámot. Ezekben a régiókban célvizsgálatot kell végezni a radon szint pontos meghatározására, és a mérési eredmények alapján, ha szükséges mentesítési intézkedéseket kell kidolgozni.

RAD-2 Forrásvizek radioaktivitásának felmérése

Néhány forrásvíz magasabb radionuklid koncentrációja jelzi, hogy területenként jelentős eltérések lehetnek. Napjainkban egyre több helyen építik ki a forrásokat, amit várhatóan az ott élők rendszeresen fogyasztanak. A magasabb uránkoncentrációjú települések körzetében kialakított forrásoknál célszerű lenne bevizsgáltatni a vizet radiológiai szempontból is.

RAD-3 Ipari melléktermékek építkezésen történő felhalmozódásának hatásainak vizsgálata

A magas radionuklid koncentrációjú salak (meddő) építkezéseken történő felhasználása jelentős lakossági sugárterhelést eredményez, ami elérheti a sugaras munkahelyeken (és így egészségügyileg és sugárterhelés szempontjából folyamatosan kontrolált) dolgozókra vonatkozó értéket. Azokban az épületekben, ahol a salakot használták fel gamma-dózis és radon méréseket kell végezni és az eredmények és az EU által javasolt korlátok tükrében, ahol szükséges be kellene avatkozni. Meg kell akadályozni ezen anyagok elhordását, építkezéseken vagy akár talajfeltöltéseknél történő felhasználását.

RAD-4 Tervezett építési területek radiológiai felmérése

A területrendezési tervek készítése során a megalapozó munkarészeknek ki kell terjedni a beépíthető területek radiológiai felmérésére. A területrendezési terveknek javasolt tartalmazni a megengedettnél magasabb radonkoncentrációjú területekről készült térképi mellékletet.

Az építési tervek benyújtása során az érintett települési Önkormányzatoknak javasolt bekérni a tervezőktől az adott építési területre vonatkozó radiológiai felmérés adatait. Építési engedély csak a határérték alatti radonkoncentrációjú területekre adható. Amennyiben a radonkoncentráció a megengedett értéknél magasabb, mentesítési intézkedések kidolgozása szükséges.

A programrész megvalósítása nem tartozik a Megyei Önkormányzat hatáskörébe, csak javaslatot tehet a települési önkormányzatok részére az egyes területek radonkoncentrációjának területrendezési tervekbe való feltüntetésére, ill. a települési környezetvédelmi programok véleményezésekor.

RAD-5 Vezetékes ivóvizek radontartalmára vonatkozó megkezdett felmérések befejezése

Az ivóvíz radon tartalmának vizsgálatai a települések mintegy 3/4 részében már elkészültek, további cél volna a még visszamaradó településeknél is a felmérést elvégezni, így a megye teljes területe lefedésre kerülne.

A program megvalósítása nem tartozik a Megyei Önkormányzat hatáskörébe, de javaslatot tehet a települési önkormányzatok részére a települési környezetvédelmi programok véleményezésekor, melynek során felhívja a helyi önkormányzatok valamint az ivóvíz szolgáltatók figyelmét az ivóvíz radon koncentrációjának mérési szükségességére.

C.II.13. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES INTÉZMÉNYI TEVÉKENYSÉGEK

C-17. táblázat: Intézményi tevékenységek

INT-1	Települések környezetvédelmi program és rendelet tervezeteinek véleményezése
INT-2	Környezetvédelmi alap pénzeszközeinek biztosításában történő egyezség létrehozása
INT-3	Környezetvédelemmel, környezet egészségüggyel kapcsolatos adatok összegyűjtése és értékelése
INT-4	Környezettudatos nevelési módszerek elterjesztése

A Megyei Önkormányzat rendelkezésére álló eszközök egyik legfontosabb eleme, hogy a települési Önkormányzatok környezetvédelmét érintő programjainak és rendeleteinek tervezetével kapcsolatban állást foglal.

A program hatékony megvalósításához szükséges, hogy a települési önkormányzatoknál a Környezetvédelmi Alapban kvázi elkülönített összegként rendelkezésre álljon bizonyos pénzeszköz a kisebb költségigényű a települési önkormányzatok hatáskörébe tartozó intézkedések finanszírozására.

A program koordinált végrehajtására alkalmazott környezetvédelmi szakember feladatát kell képezze az is, hogy a vonatkozó jogszabályok értelmében a településre vonatkozó környezeti adatokat gyűjtse össze és értékelje, hogy a képviselőtestület tájékozódjon a környezet állapotáról, továbbá a program végrehajtásáról.

A környezetterhelő tevékenységeket csak hatékony ellenőrzési munkával lehet mérsékelni, így indokolt a települési önkormányzatoknál a hatósági felügyelők létszámának növelése is. Javasolt a Környezetközpontú Irányítási rendszer kiépítése a Polgármesteri Hivatalok és egyéb önkormányzati intézményekre vonatkozóan.

Az alapállapotból kiindulva jelenleg Veszprém megyében minden feltétel adott ahhoz, hogy a fiatalok magas szintű környezettudatos nevelésben részesüljenek. Az iskolák feladatai mellett azonban az Önkormányzatoknál is szerephez kell jutnia a környezet szeretete, tisztelete és védelme iránt kialakuló gondolkodásmód formálásában és terjesztésében. A fiatalok ilyen irányú nevelése, oktatása mellett szükséges azonban az idősebb generáció tagjaiban is felébreszteni a környezettudatosságot. Ennek érdekében a Megyei Önkormányzat önként vállalt feladatként vállalta, hogy a Víz Keretirányelv Veszprém megyét érintő fejezeteiben foglaltakat a lakossággal megismerteti.

Napjaink egyik legidősebb problémája a hulladékokkal és kezelésükkel kapcsolatos megoldatlan feladatok sora. A hulladékgazdálkodáshoz kapcsolódó intézményfejlesztési és tudatformálási program keretén belül javasoljuk az alábbi intézkedéseket.

C-18. táblázat: Hulladékgazdálkodással kapcsolatos oktatási, képzési, tudatformálási kezdeményezések

Kezdeményezés	Rövid leírás	Példa	Mutató	Eredmény
Oktatás, információ, tudatformálás	<ul style="list-style-type: none"> Hulladéktermelés megelőzési javaslatok Az elért eredmények kommunikálása a lakosság felé Plakátkampány 	<ul style="list-style-type: none"> Hulladék folyóirat Hulladékgyűjtési naptár Hulladékmegelőzési javaslatokról szóló broszúrák Környezetbarát háztartási tisztítótermékekről szóló broszúrák 	<ul style="list-style-type: none"> A hulladékokról szóló tájékoztatók a helyi médiában Kirakott poszterek száma 	Lakosság tudatformálása
Iskolai oktatási programok	Hulladékminimalizálásról szóló tanterv kidolgozása		Projektbe bevont iskolák száma	Az iskolalátogató ifjúság tudatformálása
Önkormányzati ismeretterjesztés	<ul style="list-style-type: none"> Komposztálás népszerűsítése Szelektív hulladékgyűjtés fontosságának tudatosítása Veszélyes hulladékok megfelelő begyűjtésére vonatkozó nyilvántartási rendszer kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> Komposztálásról, Szelektív hulladékgyűjtésről, Veszélyes hulladékokról előadás sorozat szervezése 	Látogatottság, a program alkalmazóinak száma	Az Önkormányzat tudatformálása

A fenti táblázatban javasolt kezdeményezések természetesen kiterjeszthetők a környezetvédelmi programban foglalt egyéb programokban is, különösen a közlekedés környezetterhelésének csökkentése, és az élővilág-védelmi program.

C.II.14. TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

Ebben a fejezetben kizárólag azok a programpontok kezelhetők, melyek túlnyúlnak egy-egy település, vagy város közigazgatási területén, így elsősorban a *természetvédelemmel*, illetve *vízbázis-védelemmel* és a *felszíni vizek védelemével* kapcsolatos feladatok.

Tekintettel arra, hogy a szükséges feladatok kereteit jelen program felvázolja, javasolt, hogy a térségi együttműködésben végrehajtandó projektek esetében a városok gesztori feladatokat is ellássanak.

C-19. táblázat: Kistérségi programok

KT-1	Társulási programok kiterjesztése a környezetvédelem területére
-------------	---

C-20. táblázat: Regionális programok

R-1	Társulási programok
R-2	Ökocentrum kialakítás

A programok előkészítésénél az érintett szaktárcákkal történő konzultációt javasoljuk, melynek eredményeként a térségi kapcsolatok eredményeként lehet a konkrét programokat kialakítani.

A program megvalósítása nem tartozik a Megyei Önkormányzat hatáskörébe, de javaslatot tehet a célok megvalósítására a települési önkormányzatok ill. a kistérségi társulások részére a települési/kistérségi környezetvédelmi programok véleményezése során.

C.III. AZ EGYES PROGRAMOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

A települési környezetvédelmi programban javasolt programpontok száma összesen 51 db.

A felelősségi köröket az 1. számú mellékelt tartalmazza.

A programok végrehajtásának pénzügyi finanszírozására szolgáló összegeket az éves költségvetési tervben az Önkormányzat szerepelteti. Minden évben vizsgálja a program megvalósulására fordított összegeket, és meghatározza a további célok teljesítésének finanszírozására elkülönített keret nagyságát.

C.IV. A PROGRAM ELLENŐRZÉSE

A Megyei Közgyűlés által elfogadott program végrehajtásának ellenőrzése szintén jelentős feladatot ad az Önkormányzat számára, mivel a teljesülés értékeléséhez a következő kérdésekre kell választ kapnia az előkészítőknek: a döntés megalapozása érdekében ki, mit, mikor és hogyan, milyen módon ellenőriz.

A program végrehajtásának legfőbb szerve a Megyei Közgyűlés. Ebből adódóan a program végrehajtásának ellenőrzésére kizárólagosan a Közgyűlés jogosult. Fő feladatai az ellenőrzés során a következők:

- a környezet állapotáról szóló éves beszámoló elfogadása;
- a környezet állapotának éves értékelése magában foglalja-e a program végrehajtásának eredményeit;
- az éves zárszámadás során a program tartalmának és a rendelkezésre bocsátott pénzeszközök összhangjának vizsgálata;
- annak vizsgálata, hogy a program elemei bekerülnek-e az éves költségvetésbe;
- a program időarányos teljesítéséről szóló jelentések megfelelnek-e a célkitűzésekben, illetve a feladatok meghatározása során rögzített közvetlen követelményeknek.

A program végrehajtásának ellenőrzését a mutatószámok, az ún. indikátorok biztosítják. Ezeket – figyelemmel a tervezési fázis egyéves ciklusára – célszerű évenként meghatározni, illetve felülvizsgálni és a kitűzött éves feladatokhoz rendelni.

Az indikátorokkal szembeni követelményeket a következőképpen lehet összefoglalni:

- specifikusak legyenek – azaz ne általánosított kifejezések legyenek (pl. csatorna helyett felújított csatornaszakasz hossza);

- mérhetőek legyenek (pl. a zajterhelés mérték dB(A) hangnyomásszintben),
- elérhetőek legyenek – tehát ne kelljen további jelentős forrást igénybe venni a gyűjtésükhöz (pl. levegőminőségi monitoring hálózat mintavételi helyei);
- relevánsak legyenek – azaz kizárólag az adott tevékenységet jellemezzék (pl. parkerdők telepítése, vizes élőhely kialakítása);
- időszerűek legyenek – vagyis az adott időszakra vonatkozó adatok ne jelentős késéssel álljanak rendelkezésre (pl. vízminőség, KSH adatok).

A Megyei Önkormányzat elsődleges feladatát abban látjuk, hogy figyelemmel kísérje és értékelje a megye környezeti állapotát, segítse az önkormányzatok környezetvédelmi, természetvédelmi, természetvédelmi tevékenységét, igény esetén kapcsolattartó/közvetítő szerepet vállalhat különböző szervezetek, intézmények között..

A fenti gondolatokkal a Közgyűlés megalapozott döntését kívánjuk segíteni, és egyértelművé tenni, hogy a program végrehajtását tervszerűen, megalapozottan, megfelelő szakmai és szervezeti rendszerrel lehessen biztosítani. A környezetvédelmi program jelen formájában egy 6 évre szóló stratégiai terv, amelyben foglaltak megvalósítása javítani fogja Veszprém megye környezeti állapotát és arculatát, garantálja a jó közérzetű megyét. A program végrehajtása nem nélkülözheti a költségvetési tervvel egyidejűleg elkészített, illetve abba befoglalt környezetvédelmi feladatok végrehajtását és teljesítését.

Székesfehérvár, 2010.12. 30.

A megyei önkormányzat szerepe Veszprém megye környezetvédelmi programjának megvalósításában

Program száma	Program megnevezése	Megyei Önkormányzat feladata
LEV-2	Allergén gyomnövények gyérítése	<ul style="list-style-type: none"> Saját tulajdonban lévő területek gyomtalanítása
LEV-4	Diffúz légszennyezés csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattevél a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
LEV-5	Immissziómérő állomások áttelepítése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattevél a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
FÖLD-1	Hagyományos gazdálkodási módok elterjesztése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattevél a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
FÖLD-2	Környezetkímélő tápanyag-utánpótlás (szerves anyag) bevezetése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattevél a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
VÍZ-1	Vízellátás biztonságának növelése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattevél a települési környezetvédelmi programok véleményezése során Szakmai segítségnyújtás a települési önkormányzatok részére Kezdeményezés
VÍZ-2	Ivóvíz minőség javítása	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattevél a települési környezetvédelmi programok véleményezése során Szakmai segítségnyújtás a települési önkormányzatok részére
VÍZ-3	Vízgyűjtő gazdálkodási tervben foglalt intézkedések végrehajtása	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattevél a települési környezetvédelmi programok véleményezése során Szakmai segítségnyújtás a települési önkormányzatok részére
VÍZ-5	Regionális vízhálózat fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattevél a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
VÍZ-6	Vízvezetés, belvízkezelés	<ul style="list-style-type: none"> Kezdeményezés
VÍZ-7	Forráskataszterezés	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattevél a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
SZENNYVÍZ-1	Szennyvízcsatornák állapotának felmérése és karbantartása	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattevél a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
SZENNYVÍZ-2	Szennyvízcsatornázás folytatása, szennyvíztisztító telep fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattevél a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
SZENNYVÍZ-3	Közcsatornák építése, rekonstrukciója	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattevél a települési környezetvédelmi programok véleményezése során

SZENNYVÍZ-4	Kisebb települések szennyvízkezelésének fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslatétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
SZENNYVÍZ-5	Nitrát és foszfátherhelés csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslatétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
SZENNYVÍZ-6	Települési szennyvízkezelési program kidolgozása	<ul style="list-style-type: none"> Javaslatétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
ÉLŐ-1	Természeti területek fejlesztése, értékmegőrzés	<ul style="list-style-type: none"> Javaslatétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során Szakmai segítségnyújtás a települési önkormányzatok részére Koordinációs feladatok
ÉLŐ-3	Öko és „szelíd” turizmus szervezett feltételeinek kialakítása	<ul style="list-style-type: none"> Olyan idegenforgalmi politika megfogalmazása, amely figyelembe veszi a táj, az állandó lakosok és turisták igényeit, a táj védelmének elsőbbségét szem előtt tartva. Javaslatétel
TSZ-1	Területrendezési tervben foglaltak érvényesítése	<ul style="list-style-type: none"> A települési környezetvédelmi programok vizsgálata abból a megyei területrendezési terv szempontjából
VÉ-1	Építészeti emlékek felújítása	<ul style="list-style-type: none"> Javaslatétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
ZÖLD-1	Parkosítás, zöld felület növelés és karbantartás	<ul style="list-style-type: none"> Javaslatétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
ZÖLD-2	Egyedi fák, fasorok védelme	<ul style="list-style-type: none"> Javaslatétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során Pályázati feltételek felkutatásában való segítségnyújtás a települési önkormányzatok részére
ZÖLD-3	Településszépítési programok lebonyolítása	<ul style="list-style-type: none"> A „Tiszta, virágos Veszprém megyéért” program megszervezése,
KÖZ-1	Forgalomszervezés	<ul style="list-style-type: none"> Javaslatétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
REHAB-1	Felhagyott iparterületek, bányák rendezése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslatétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
REHAB-2	Felhagyott üzemi területek környezetvédelmi felülvizsgálata	<ul style="list-style-type: none"> Javaslatétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
HULL-1	Megyei hulladékgazdálkodási terv felülvizsgálata	<ul style="list-style-type: none"> Területi hulladékgazdálkodási terv felülvizsgálata A települések hulladékgazdálkodási terveinek összegyűjtése

Program száma	Program megnevezése	Megyei Önkormányzat feladata
HULL-2	Hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> Hulladéklerakók tervezett területének kijelölése a Településrendezési tervben
HULL-3	Illegális hulladéklerakások felszámolása, rekultiválása	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
HULL-4	Közműhálózatra rákötött lakások, ingatlanok számának felülvizsgálata	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
HULL-5	Folyékony hulladék nyilvántartó rendszer kidolgozása	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
HULL-6	Közszolgáltatás szervezése a csatornával nem rendelkező települések esetében	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
ZAJ-1	Közlekedési zaj csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
ZAJ-2	Szolgáltatási zaj csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
RAD-1	Közetek radioaktivitásának felmérése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
RAD-2	Forrásvizek radioaktivitásának felmérése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
RAD-3	Ipari melléktermékek építkezésen történő felhalmozódásának hatásainak vizsgálata	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
RAD-4	Tervezett építési területek radiológiai felmérése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
RAD-5	Vezetékes ivóvizek radontartalmára vonatkozó megkezdett felmérések befejezése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel a települési környezetvédelmi programok véleményezése során
INT-1	Települések környezetvédelmi rendelet tervezeteinek véleményezése	<ul style="list-style-type: none"> Véleményezés, javaslattétel
INT-2	Környezetvédelmi alap pénzeszközeinek biztosításában történő egyezség létrehozása	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel, véleményezés
INT-3	Környezetvédelemmel, környezet egészségüggyel kapcsolatos adatok összegyűjtése és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> Kapcsolattartás a különböző szervezetekkel, hatóságokkal, adatok kérése Éves beszámoló elkészítése Lakosság tájékoztatása a megyei önkormányzat honlapján

A települési önkormányzatok szerepe Veszprém megye környezetvédelmi programjának megvalósításában

Program száma	Program megnevezése	Települési Önkormányzatok feladata
LEV-1	Utak pormentesítése	<ul style="list-style-type: none"> Saját tulajdonban lévő utak pormentesítése
LEV-2	Allergén gyomnövények gyérítése	<ul style="list-style-type: none"> Saját tulajdonban lévő területek gyomtalanítása Magántulajdonok gyomtalanításának ellenőrzése, szankcionálás
LEV-3	Belső gyűjtőút hálózat átalakítása	<ul style="list-style-type: none"> Tervkészítés
LEV-4	Diffúz légszennyezés csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> Építőipai kivitelezések ellenőrzése
LEV-5	Immissziómérő állomások áttelepítése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel
FÖLD-1	Hagyományos gazdálkodási módok elterjesztése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel Program kidolgozás
FÖLD-2	Környezetkímélő tápanyag-utánpótlás (szerves anyag) bevezetése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel Program kidolgozás
VÍZ-1	Vízellátás biztonságának növelése	<ul style="list-style-type: none"> A védőövezetnek kialakítása során, kártalanítási, és kisajátítási folyamatok Nitrátosodott vízbázisok szennyező anyag koncentrációjának csökkentése
VÍZ-2	Ivóvíz minőség javítása	<ul style="list-style-type: none"> Pályázati anyagok összeállítása ivóvízminőség javítási programhoz
VÍZ-3	Vízgyűjtő gazdálkodási tervben foglalt intézkedések végrehajtása	<ul style="list-style-type: none"> Vízgyűjtő gazdálkodási tervben foglalt intézkedése végrehajtás ill a végrehajtás ellenőrzése
VÍZ-4	Kisüzemi ivó-és tűzivíz igény távlati kielégítése	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel
VÍZ-5	Regionális vízhálózat fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> Tervkészítés
VÍZ-6	Vízvezetés, belvízkezelés	<ul style="list-style-type: none"> Vízfolyások karbantartása, záportározók építése
VÍZ-7	Forráskataszterezés	<ul style="list-style-type: none"> Kataszterezés Tervkészítés
SZENNYVÍZ-1	Szennyvízcsatornák állapotának felmérése és karbantartása	<ul style="list-style-type: none"> Javaslattétel
SZENNYVÍZ-2	Szennyvízcsatornázás folytatása, szennyvíztisztító telep fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> Tervkészítés, ütemezés Pályázati anyag összeállítása
SZENNYVÍZ-3	Közcsatornák építése, rekonstrukciója	<ul style="list-style-type: none"> Tervkészítés, ütemezés Pályázati anyag összeállítása

SZENNYVÍZ-4	Kisebb települések szennyvízkezelésének fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> • Tervkészítés, ütemezés • Pályázati anyag összeállítása
SZENNYVÍZ-6	Települési szennyvízkezelési program kidolgozása	<ul style="list-style-type: none"> • Tervkészítés
ÉLŐ-1	Természeti területek fejlesztése, értékmegőrzés	<ul style="list-style-type: none"> • Rendeletek megalkotása • Az országos jelentőségű természet-megőrzési területek területein és helyi védett természeti értékek esetében kiemelt jelentőségű a folyamatos értékmegőrzés, a zavartalanság biztosítása, a rongálókkal szemben szabálysértési eljárás megindítása. • A térség természeti értékeit, védett fajait bemutató bemutatóhelyek, tanösvények létesítése a védett területeken, vagy közelükben. • Pályázati anyag összeállítása
ÉLŐ-2	Vizes élőhelyek fenntartása	<ul style="list-style-type: none"> • Fokozott ellenőrzés a Balaton környezetében
ÉLŐ-3	Öko és „szelíd” turizmus szervezett feltételeinek kialakítása	<ul style="list-style-type: none"> • Tájvédelmi feladatok megoldása, környezet- és természetvédelmi felügyelet, különösen az erdők és a vizes élőhelyek környezetében. • Környezetbarát építkezés elősegítése, tájidegen építmények megvalósításának megakadályozása. • Nem motorizált turizmus támogatása (sétáló övezetek, parkok, kerékpárutak fejlesztése, tanösvények kialakítása).
TSZ-1	Területrendezési tervben foglaltak érvényesítése a települési környezetvédelmi és természetvédelmi feladatokkal kapcsolatosan	<ul style="list-style-type: none"> • Építési engedélyezési eljárások esetében a települések szerkezeti tervén alapuló helyi építési szabályzat (HÉSZ) betartatása
VÉ-1	Építészeti emlékek felújítása	<ul style="list-style-type: none"> • Környezetvédelmi alap elkülönítése
ZÖLD-1	Parkosítás, zöld felület növelés és karbantartás	<ul style="list-style-type: none"> • A zöldfelületek karbantartása (pl. rendszeres kaszálás vagy fák veszélyessé vált

Program száma	Program megnevezése	Települési Önkormányzatok feladata
		<ul style="list-style-type: none"> ágainak eltávolításával). • parkosítási célok felvétele a települési közterület felújítási programokba • Virágos felületek nagyságának növelése • A játszóterek Uniós normának megfelelő felújítása
ZÖLD-2	Egyedi fák, fasorok védelme	<ul style="list-style-type: none"> • a fa-kataszterezési rendszer létrehozása
ZÖLD-3	Településszépítési programok lebonyolítása	<ul style="list-style-type: none"> • Akcióprogram a lakosság bevonására a települések zöldterületeinek. • A településszépítési programok keretében az esetlegesen előforduló falfirkák eltüntetése
KÖZ-1	Forgalomszervezés	<ul style="list-style-type: none"> • Tervek elkészítése • Ütemezés elkészítése • Közlekedésszervezési programok kidolgozása
KÖZ-2	Úthálózat fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> • Tervek elkészítése • Ütemezés elkészítése
REHAB-1	Felhagyott iparterületek, bányák rendezése	<ul style="list-style-type: none"> • Kárfelmérés • Kármentesítés
REHAB-2	Felhagyott üzemi területek környezetvédelmi felülvizsgálata	<ul style="list-style-type: none"> • Kárfelmérés • Kármentesítés
HULL-1	Megyei hulladékgazdálkodási terv felülvizsgálata	<ul style="list-style-type: none"> • Települési hulladékgazdálkodási terv felülvizsgálata ill. megküldése a megyei önkormányzat részére
HULL-2	Hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> • Hulladékgazdálkodási rendszer programjainak szakmai és pénzügyi támogatása
HULL-3	Illegális hulladéklerakások felszámolása, rekultiválása	<ul style="list-style-type: none"> • Illegális lerakások felmérése • Illegális lerakások megszüntetése
HULL-4	Közműhálózatra rákötött lakások, ingatlanok számának felülvizsgálata	<ul style="list-style-type: none"> • Felülvizsgálat elvégzésében való részvétel
HULL-5	Folyékony hulladék nyilvántartó rendszer kidolgozása	<ul style="list-style-type: none"> • Települési nyilvántartó rendszer kidolgozása
HULL-6	Közszolgáltatás szervezése a csatornával nem rendelkező települések esetében	<ul style="list-style-type: none"> • Közszolgáltatóval való szerződéskötés • Tanulmánykészítés
ZAJ-1	Közlekedési zaj csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> • Forgalommentes övezetek, sétálóutcák kialakítása. • A települések belterülete

Program száma	Program megnevezése	Települési Önkormányzatok feladata
		<p>autóforgalmának folyamatos csökkentése</p> <ul style="list-style-type: none"> • a meglévő, és megmaradó (lakó) épületek homlokzati szerkezeti elemeinek felújítása, a nyílászárók fokozott hanggátlásúvá történő átalakítása • Csendes övezetek kialakítása • A vasúti zajhatás csökkentése érdekében hangátló falak létesítése
ZAJ-2	Szolgáltatási zaj csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> • Rendelet megalkotása
RAD-1	Közetek radioaktivitásának felmérése	<ul style="list-style-type: none"> • Programterv kidolgozása
RAD-2	Forrásvizek radioaktivitásának felmérése	<ul style="list-style-type: none"> • Programterv kidolgozása
RAD-3	Ipari melléktermékek építkezésein történő felhalmozódásának hatásainak vizsgálata	<ul style="list-style-type: none"> • Programterv kidolgozása
RAD-4	Tervezett építési területek radiológiai felmérése	<ul style="list-style-type: none"> • Építési tervdokumentációk radiológiai munkarészének ellenőrzése
RAD-5	Vezetékes ivóvizek radontartalmára vonatkozó megkezdett felmérések befejezése	<ul style="list-style-type: none"> • Ütemterv kidolgozás
INT-1	Települések környezetvédelmi programjainak, rendelet tervezeteinek véleményezése	<ul style="list-style-type: none"> • Program készítése és megküldése a megyei önkormányzat részére • Rendelet tervezet alkotása és megküldése a megyei önkormányzat részére
INT-2	Környezetvédelmi alap pénzeszközeinek biztosításában történő egyszég létrehozása	<ul style="list-style-type: none"> • Környezetvédelmi alap létrehozása, ütemezés
INT-3	Környezetvédelemmel, környezet egészségüggyel kapcsolatos adatok összegyűjtése és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • Kapcsolattartás a hatóságokkal, különböző szervezetekkel • Éves beszámoló elkészítése • Lakosság tájékoztatása
INT-4	Környezettudatos nevelési módszerek elterjesztése	<ul style="list-style-type: none"> • Akcióprogramok szervezése • Kapcsolattartás a civil szervezetekkel
KT-1	Társulási programok kiterjesztése a környezetvédelem területére	<ul style="list-style-type: none"> • Programterv kidolgozása
R-1	Társulási programok	<ul style="list-style-type: none"> • Programterv kidolgozása
R-2	Ökocentrum kialakítás	<ul style="list-style-type: none"> • Programterv kidolgozása

Veszprém Megye Környezetvédelmi Programjának megvalósításában résztvevő egyéb szervezetek

Program száma	Program megnevezése	Program megvalósításában résztvevő egyéb szervezet
LEV-1	Utak pormentesítése	<ul style="list-style-type: none"> • Magántulajdonosok
LEV-2	Allergén gyomnövények gyérítése	<ul style="list-style-type: none"> • Magántulajdonosok
LEV-3	Belső gyűjtőút hálózat átalakítása	<ul style="list-style-type: none"> • Kivitelező szervezet
LEV-4	Diffúz légszennyezés csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> • Építőipari kivitelezők
LEV-5	Immissziómérő állomások áttelepítése	<ul style="list-style-type: none"> • Levegőtisztaság-védelmi Referencia Központ
FÖLD-1	Hagyományos gazdálkodási módok elterjesztése	<ul style="list-style-type: none"> • Magán tulajdonosok • Mezőgazdasági vállalkozások
FÖLD-2	Környezetkímélő tápanyag-utánpótlás (szerves anyag) bevezetése	<ul style="list-style-type: none"> • Magán tulajdonosok • Mezőgazdasági vállalkozások
VÍZ-1	Vzellátás biztonságának növelése Vizbázisok nitrát koncentrációjának csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> • Vízügyi Igazgatóság • Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség • Víziközmű szolgáltató
VÍZ-2	Ivóvíz minőség javítása	<ul style="list-style-type: none"> • Vízközmű szolgáltató vállalatok
VÍZ-3	Vízgyűjtő gazdálkodási tervben foglalt intézkedések végrehajtása	<ul style="list-style-type: none"> • Szennyvíztisztító telepek üzemeltetését végző szervezetek • Vízfolyásokat kezelő szervezetek (Vizegek, Vízirtársulatok)
VÍZ-4	Kisüzemi ivó-és tüzvíz igény távlati kielégítése	<ul style="list-style-type: none"> • Vízhálózatot üzemeltető szervezetek
VÍZ-5	Regionális vízhálózat fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> • Vízhálózatot üzemeltető szervezetek
VÍZ-6	Vízelveztetés, belvízkezelés	<ul style="list-style-type: none"> • Vízfolyásokat kezelő szervezetek (VIZIG-ek, Vízirtársulatok)
VÍZ-7	Forráskataszterezés	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Park
SZENNYVÍZ-1	Szennyvízcsatornák állapotának felmérése és karbantartása	<ul style="list-style-type: none"> • Szennyvízelvezetést végző szervezetek
SZENNYVÍZ-2	Szennyvízcsatornázás folytatása, szennyvíztisztító telep fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> • Szennyvízelvezetést végző szervezetek • Szennyvíztisztító telepek üzemeltetését végző szervezetek
SZENNYVÍZ-3	Közcsatornák építése, rekonstrukciója	<ul style="list-style-type: none"> • Hatóságok, vízközmű szolgáltatók, vállalkozók
SZENNYVÍZ-4	Kisebb települések szennyvízkezelésének fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> • Hatóságok, vízközmű szolgáltatók, vállalkozók
SZENNYVÍZ-5	Nitrát és foszfátterhelés csökkentése	<ul style="list-style-type: none"> • Szennyvíztisztító telepek üzemeltetését végző szervezetek
SZENNYVÍZ-6	Települési szennyvízkezelési program kidolgozása	<ul style="list-style-type: none"> • Vízközmű szolgáltatók
ÉLŐ-1	Természeti területek fejlesztése,	<ul style="list-style-type: none"> • Balaton-felvidéki Nemzeti

Program száma	Program megnevezése	Program megvalósításában résztvevő egyéb szervezet
	értékmegőrzés	Park Ig.
ÉLŐ-2	Vizes élőhelyek fenntartása	• Balaton-felvidéki Nemzeti Park Ig.
ÉLŐ-3	Öko és „szelíd” turizmus szervezett feltételeinek kialakítása	• Civil szervezetek
TSZ-1	Területrendezési tervben foglaltak érvényesítése a települési környezetvédelmi és természetvédelmi feladatokkal kapcsolatosan	• Települések
VÉ-1	Építészeti emlékek felújítása	• Magán tulajdonosok,
ZÖLD-1	Parkosítás, zöld felület növelés és karbantartás	• Magán tulajdonosok • Vállalkozók • Tervezők
ZÖLD-2	Egyedi fák, fasorok védelme	• Hatóság • Lakosság • vállalkozók
ZÖLD-3	Településszépítési programok lebonyolítása	• Lakosság
KÖZ-1	Forgalomszervezés	• Volán társaságok, • Közútkezelő társaság
KÖZ-2	Úthálózat fejlesztése	• Volán társaságok, • Közútkezelő társaság
REHAB-1	Felhagyott iparterületek, bányák rendezése	• Hatóságok • Tervezők • Vállalkozók
REHAB-2	Felhagyott üzemi területek környezetvédelmi felülvizsgálata	• Hatóságok • Tervezők • Vállalkozók
HULL-1	Megyei hulladékgazdálkodási terv felülvizsgálata	• Hatóságok • Tervezők
HULL-2	Hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése	• Regionális Hulladékgazdálkodási rendszer üzemeltetői
HULL-3	Illegális hulladéklerakások felszámolása, rekultiválása	• Civil szervezetek
HULL-4	Közműhálózatra rákötött lakások, ingatlanok számának felülvizsgálata	• Víziközműszolgáltatók
HULL-5	Folyékony hulladék nyilvántartó rendszer kidolgozása	• Víziközműszolgáltatók
HULL-6	Közszolgáltatás szervezése a csatornával nem rendelkező települések esetében	• Víziközműszolgáltatók • Vállalkozók
ZAJ-1	Közlekedési zaj csökkentése	• Magán tulajdonosok
ZAJ-2	Szolgáltatási zaj csökkentése	• Zajjal járó tevékenységet végző vállalkozások
RAD-1	Közetek radioaktivitásának felmérése	• Vállalkozók • Tervezők
RAD-2	Forrásvizek radioaktivitásának felmérése	• Vállalkozók • Tervezők
RAD-3	Ipari melléktermékek építkezésen történő felhalmozódásának hatásainak vizsgálata	• Vállalkozók • Tervezők
RAD-4	Tervezett építési területek radiológiai felmérése	• Vállalkozók • Tervezők
RAD-5	Vezetékes ivóvizek radontartalmára	• Vállalkozók

Program száma	Program megnevezése	Program megvalósításában résztvevő egyéb szervezet
	vonatkozó megkezdett felmérések befejezése	<ul style="list-style-type: none"> • Tervezők
INT-1	Települések környezetvédelmi rendelet tervezeteinek véleményezése	<ul style="list-style-type: none"> • Hatságok • Megyei önkormányzat
INT-2	Környezetvédelmi alap pénzeszközeinek biztosításában történő egyezség létrehozása	<ul style="list-style-type: none"> • Hatóságok • Önkormányzatok
INT-3	Környezetvédelemmel, környezet egészségüggyel kapcsolatos adatok összegyűjtése és értékelése	<ul style="list-style-type: none"> • Hatóságok • Különböző szervezetek
INT-4	Környezettudatos nevelési módszerek elterjesztése	<ul style="list-style-type: none"> • Civil szervezetek
KT-1	Társulási programok kiterjesztése a környezetvédelem területére	<ul style="list-style-type: none"> • Civil szervezetek • Balaton-felvidéki Nemzeti Park Ig
R-1	Társulási programok	<ul style="list-style-type: none"> • Önkormányzatok • Civil szervezetek
R-2	Ökocentrum kialakítás	<ul style="list-style-type: none"> • Önkormányzatok • Civil szervezetek • Vállalkozók • Tervezők

TÉRKÉPMELLÉKLET